

مقبول شاہ کوالہ واری

Digitized By eGangotri

گل سائین

مرتبہ محمد یوسف ٹینگ

C-0 Kashmir Treasures Collection at Srinagar.

گل ریز

دلِ پلا بوز سوز و درد آمیز
پہ تھو دستِ رُوزِ نیتھنا و گل ریز

مَقْبُول شاہ کوالہ واری

گل ریز

مُرتَبَّہ
محمد یوسف ٹینگ

جموں اینڈ کشمیر اکیڈمی آف آرٹس، کلچر اینڈ لینگویجز

۱۹۸۳ء

ناشر: سیکرٹری اکادمی سری نگر

تسریں چھاپ - ۱۹۹۶

سہ ورق / پشت - جی۔ آر۔ سنتوش

نوشتہ نویس - غلام رسول - محمد یوسف مکین

میساف پرنٹرس دہلی ۰۰ - ۰۰ - ۰۰

(جملہ حقوق بحق اکادمی محفوظ)

عَرَضِ نَاشِرِ

[illegible]

29. 11. 19

Handwritten text in Devanagari script, appearing to be a list or a series of entries, possibly related to a collection or inventory. The text is faint and difficult to read.

مقبول شاہ

سر پہنگہ کس جنوب منہر بس منہر چھ لے ہے داہہ باہہ پہل دودہ بد گامی
 تحصیل منہر ناگج سرے آباد۔ آتہ پیٹھ لے ہے نہ ترے پہل دور چھ
 چیمہر کہ لہ (دودہ گنگا یہ) ہندس بھس پیٹھ کرا لہ دور کام بستہ۔ یہ کام چھ بد
 پرنضا جاپہ واقع۔ دودہ گنگا چھ اتھ قوم درنگ رباب ہیتہ فطر تیک لافانی
 ساز وایان آسان تہ اتیک کشادہ مادان تہ وسیع دودہ چھ نظر فرحت تہ
 فراخی بخشان۔ سوشک پرتو پوٹنے چھ بیسن مادان منہر رنگہ رنگہ دوسرے
 بیکہ ہیتہ نہر چھ پوان۔ تہ سبزار چھ زمردی فرشتہ فروش و قراوان۔ اٹھو رومان پرور
 مانوس منہر زاو کا شہر زبانی ہند رومان پرور مشنوی رنگار مقبول شاہ۔ مقبول
 شہن نادیلہ ہدیوان چھ، نوش لہ ہند ماری موندہ پیکر چھ نظرن شاداب کرا
 تہ تراوٹہ بخشان۔ تہ اوے کنو چھ عبدالاحد آزادان امہ خوبصورتہ گامگ دانن
 مقبول شاہ ہندس ایچساس حسن سیدی دودہ ممت۔

لے۔ کشیری زبان اور شاعری جلد اول صفحہ ۶۶

گنہمہ صدی ہندین باقی بڑی شاعرانہ ہندی پانٹھ چھین مقبول صائب
 زمین تیرے مرکز تار پانٹھ پانٹھ کاتب مولوم۔ ابا پوز لاچار کی شہر چھ کیلئے انداز
 کر کے امی۔ عبدالاحد آزادان چھ کافی چھ تھ کر کے پتہ تھو بند کر کے درمی یک
 لعلیں کورمت تیرے تمہے موجب چھ مقبول ۱۸۷۵ عیسوی شہر گذر نو مت۔ مگر تھندیں
 ذات تار پانٹھ متعلق چھ نو من لفظن شہر پنے کوناہی ہند اعتراف کورمت ع
 "ان کا سال پیدائش کہیں سے معلوم نہ ہو سکا۔ قیاس آریوں
 سے کہاں تک کام لیا جاسکے۔"

البتہ چھ تمہے انداز کورمت ز مقبول صائب چھ کر کے اسی ہمیشہ بیمار روزان۔ لہذا
 اس تمہے لو کچہ دانیس یتیم عالمہ گامتر۔

اتھ مقابل چھ مقبول صائبس بیس سوانح نگار حامی کشمیری سند
 بیان ز تمہے ۱۸۲۰ شہر۔ ۱۲۳۰ (۱۸۵۵) تہ ۱۸۵۵ (۱۲۷۵) شہر گے
 پانٹھ تیرے درمی عمر گد تہ یتیم عالمہ۔ مگر تھو چھین پانٹھ دہس کا تہ سند
 دژمتر۔ تہ ہر گاہ اتھ پتھے نول ہمو دژن، یہ چھ فرضی تہ خلاف واقعہ باسان
 مقبول شاہ سندس مائس اوس خواجہ عبدالقدوس ناو۔ تم اسی پھر

۱۰۔ کشمیری زبان اور شاعری "حصہ سوم صفحہ ۵۰

۱۱۔ اتھ سلیس شہر پتھے تفصیلی بحث کشمیری زبان اور شاعری "حصہ سوم صفحہ ۸۰ پتھے دہند
 ۱۲۔ دھو شہر صفحہ ۵۶ پتھے۔

مُرید کی کران تہ لہ ہے پیشہ اور مقبول تہ وراثتس مشنر۔ امیر علاؤ اُس تہس
 کینتہ ابی زمین تہ وراثتس مشنر تہ مشنر مگر کاتہہ مستقل ذنکیے معاش نہ آسہ
 کنی اُسی ساری ہے وائسہ روزگار کنی پریشان تہ تنگ دست۔ پیر مُرید کی پتی
 اُسیکھ کم جادو آمدنی مگر صحتہ چہ خرابی تہ وند مشنر زن اُسی نہ اٹھہ پیشس
 لایق تہ تھاوی ہوتی۔ تہ خال خالے اُسی گر پندر نہر تہ مُریدن نشہ گڑھتہ
 ہیکان۔ مفلسی ہند عالم اوسکھ یہ زمونلی اٹھہ رطہ باپتہ اُسی بڈی بڈی
 قصیدہ تہ دُعاہ خاربکھان۔ تہ مونلی سرکاری کارندن غمش آمد کرنہ خاطر
 نفلس مشنر غرضیہ لیکھتہ سوزان۔ بیتہ مشنر نیمہ آپہ قسمتکو ویداکھ اُسی
 روان غ

نہد مفلس اگر پابر سر گنج بجائے گنج یا بد محنت رنج
 رسد گر بالبتشہ بر آب زبرد بختیش گرد و آب نایاب
 تہ آخرس پیٹھ اُسی عرضی یتیمہ قسیمہ چہ دُعا گوئی پیٹھ اند و اتنادان غ
 چہ مردم سیم وزر در کف ندانم کہ بہر خوش دلی پیش گندم
 کہ سیم وزر بلا تشبہہ فانی است دُعا خیر گنج جادوانی است
 دلم رنجہ مگرداں خاطر م جوئے دُعا گویم دُعا گویم دُعا گوئے
 آخرس پیٹھ اُسی مقبول شہنی معاشیہ مجبوری یہ پشراہ شہد گامتر نہ
 سہ اوس قناعت تہ توکل کس بیتہ مجبور حالتس پیٹھ صبر کو تہ بیو تھمت:

یہ مینا نے قہر سے تھر آسے لیکھت تہ واتم تہ آتھیں پیم آسے جھکھت
 مقبول شہنشین مصیبتن ہند اگر اوس نہ فقط غم روزگارے یوت۔ زہنگی
 ہنر ساروے کھو تہ بد نصبت تہ برکت یعنی جسمانی ارہ تہ تن رستی اوس نہ
 تس ڈیکس لیکھت۔ سہ اوس اولہ پیٹھے بہار پوزالہ دولہت۔ تہ آخرس
 اوس تس بند بند منتر پیدان۔ لہ کہ چاہے پیٹھے اوس تس نزل تہ زکام یا
 رتہ۔ وق گذر تس ستر ستر ترو تہ شاہٹ مرضن اوس خوش گذار شاعر
 ہندس سنس منتر ڈیر پیم کیٹس ہیو حسن نواز شاعر جائے مرگی ہندس
 منتر تس واتہ نوو۔ مقبول شاہ سپد سلک مرلیض۔ اوس ہندس غزلن منتر چتہ
 تمن جھوکن ہنر دگ ونہ زلہ دوزا ہم تس ساری سے عمر لہ دوزیلے عام
 پاٹھیں اوس سہ دہ تہ فولاد کھیتہ گذار کران۔ پتو لاکن اوس جگر
 تہ کز در گوشت۔ اوس ہندس نولن منتر انجاس جمال تہ لطافت اظہار
 لیس گز کز دون جذبہ اوس گردش کران، سہ چھ عوٹو من جگر کس نولن
 لاشکھ آسان تہ مقبول تہ پو پین دارجر رتہ ٹور ٹور شاہچہ دپوی
 بڑی بڑی تھاون۔ دیان پتو من دہن اوس نہ نون تہ کھیتہ بہکان
 پینر من دہن دادین ہند حال چہ پیم عنوانہ دربار رسالتس منتر
 عرض کران ط

علتو چھس ہنر لہن اوس من زلتن معصیتن تان ہیو تمن

کانبہ تر مکن پائے چھم نہ سوا یا محمد مصطفیٰ بخش شفا
پرتھ دوہہ پر ہیز کر کرکڑاں تاب رو دم نہہ دل در رفتے رنگ
سُست بِلَافَت گیتی چھم دست پیا یا محمد مصطفیٰ بخش شفا

ہیتی یا تو مصیبت زانی نہ قومہ درتن اُس جگر سوختہ انالس کیتی کافی۔ زمانہ چھہ
تیر کنا نہ منتر اوس زہر بورت بیا کھ اکھ تیر نہ اوس دا پنجہ پر کال کرکڑاں
کیست موجود۔ مقبول اُس ساری ہے دائرہ گزیر گائے داد اچھ در لچر۔
بیلہ پڑا ریزا نو مید گو، پتہ نیون پٹن با پتھر مصطفیٰ شاہ منگستہ۔
قومہ درکس اوس بزوشیہ اُس نوبال پٹھ لور پیوست نہ مقبول بندہ چوکن
نوان تزاوہ خاطر اوس پر نوجوان شایراہ صلاحیت ستر تہ الامال تہ مخزون اوس
تخلص کران چنانچہ بالہ پائے اوس پر نیمہ نو کیکو کھکتہ نم ہی سار ہیکان وختہ۔
دلبر مژدہ بر ہیمہ تھے تھے در بر

یہ تھے در صدف در دانیہ جانانہ بہمن

مگر دنیہ اوس پر گلاب لورس منہ ہے زہر در داوڑ تھہ ستر گز
بر۔ مقبول شاہس گوسے حال، نیمہ خاطر تھو پائے نیمہ عنانہ اظہار کہن
قالبن نو ادرن کر چڑھتے "شگوس شین گلزارس کر مہن پنوم۔" یا
"گیت چھم ہانچے دیگر کی سزو نوش لہہ بندرس نوحس لیس قیامت خیز تاثر
بڑتھ چھ۔ تمیک ناگودا چھ میانہ خیاں مقبول سنہر چھہ کہ لد دا پنجہ بندہ۔"

پئے اکہ ع

ہوئندُر لاکھ نیئند پادو تھ ژولونم
 فراتاہ لہون تھ او تھ ژولونم
 خسرپارو کمیو بازار تھارتھ
 منے تادون پودتھم کسہ واپہ کارتھ

مخزون سندس مرئس پیٹھ چھتے مقبولن اکہ نہ پیٹھ مرئی تہ لچھمتر
 ینیمیک اکہ اکہ لفظ اچھن ہند دبی داتھر اشرمان چھلنہ پتہ ژارنہ امت
 چھ۔ پر جگر دوزنالی چھ ینیمہ عنوانہ اند وانا ع

دزون جان کتھ ستری شینہلاون مشکل
 صبر برنگب جوان دل ہتیچہ ناون مشکل
 پھٹوونہ دار و گہ کار چھ راون مشکل
 سرو نو رستہ تھٹھ مولیچہ تراون مشکل

سخت مشکل چھ جگر پار اچھوئل راون
 دلہ کے فرحت و آرام لٹھ منتر ساون
 زمانہ چن بہرہ نے داد ژنجہن سپنہ داری داری کلا مقبول شاہن

۱۷ عمر اولاد نہ آسنگ امہ تاو ژول تہرہ ویز مقبول شاہس ینیلہ ستر
 زندگی ہند ہریہ بالس لوگت اوس علی شاہ اوس دہ شہ موسے ز مقبول
 شاہس دوت پیہ عالمک ناد۔

پہنزی زندگی۔ حارتھ چھ زخمی بندس آدھ سے ہنس ہنس منتر کہتے کئی روڈ
 فنک تہ حُسنک فوٹس دزدون۔ سہ کتھ کئی، نیوک "گل ریز" ہینو
 ستر ہیل تہ لوہیرون پوشہ گوند پارتھ۔ تھر بندس یئند لہ جسم اندر
 کتھ کئی روڈیہ پتر لون رُج زہتر اوان، یئینیک گاہ اہتر سانہن
 خیال منتر کنگہ ڈوری شیران تہ ہنفسہ زار پاران چھ۔ پتر چھ یہ زندگی
 زہر ہلو ہلو بد صورتی تہ کئی پھر مقبول شاس ڈالہ۔ مگر فنک سنگ پارس
 پھر و تھ ہلا دور تھر اٹھ بد صورتی شکے۔ تہ اٹھ ہون حُسنک تہ لوک شوہرون
 شمع مان یس زندگی روشن کران چھ۔ فنی ایجاسک سب شفا دیتے پھولون
 تیتھ ہمیشہ بہار پوش سانہ آد پچہ وار منتر یئینیک خود شبہ روح کین دین
 شینہلاوان چھ۔ یونانی دیو مالاپہ منتر چیتے اکس دپوی ہنتر کتھ پھر نہ پوان۔
 تس ہر گاہ کانہہ سبز و اچھو دچہ ہے۔ سہ اس کز ہنی کال ہش تہ خوفناک
 بوز نہ پوان۔ یہ اس در اصل تہ بند حُسنک اکھ ہر تہ ریز سہ اس
 سار دے کتھ تہ شہ بانز دپوی تہ تس دچھہ خاطر اس منوروری اکھ
 خاص آپہ اُن تہ تھ منتر اس سہ پہنزی ساری کز شہہ ہچتہ جلو گر پدا
 مقبول صابنہ روک حُسن تہ چھ پتھ کئی تہ بندس فنی کس اُن منتر ناپان
 مقبول شاہین عاتق تہ تہ بندس انہاس متلق پچہ رلو ایتز
 اسے تازہ تر چھ، تمونہ اس تہم جسمکو نور کہ اما خوش وضع تہ خوش پوش

انہار تہ اوسکھ رنیر دُن۔ ز اویکل ریشہ خط اُسی تھادان، کتر ہنر دائر
 اُسیکھ بھٹس پیٹھ شوہر وڈ باسان، عام طور اُسی چھوت لباس
 لاگان تہ بے داغ سفید دستار گنڈان۔ اولیا ہن ہند اوسکھ بے پناہ
 اعتقاد۔ حضرت مخدوم صاب تہ نقشہ ریشی سندی اُسی بڈ معتقد
 تہ یمن بزرگن ہندی چھکھ پیٹھ تہ پڑھ سان منقبت لیکھی ہتی۔ فارکا
 کتابن ہند مٹا لنگ اوسکھ بڈ چا و تہ روایتہ موجب اُسی ٹنوی،
 مولانا روم بڈ شوقہ سان پزان، اکھتے اُسیکھ یہ سفرس منتر تہ ستری روزان۔
 تہند مکانہ اوس دہ دگنگا یہ بھٹس پیٹھ دہ دہ۔ دیان اُتھی ستری اوس
 پرمو اکھ چمن زار تہ بزود مت تہ اتھ منتر اُس اکھ شہج آبہ جمعے تہ۔
 پکان۔ مقبول صاب اُسی غلو تھ پسند تہ زیاد دق اُسی اُتھی چمن زار
 منتر بیہان تہ پینہ یمن خیالن کنگھ کران۔

مقبول شاہس اوس بڈ اشتعالی طبی تھ۔ تہند خراب صیتہ رکنی
 چھتے پر کتھ بیہرہ وڈ تہ کیا د مریض چہ عام پاٹھر چھند مان تہ ہمان۔ امہ
 علاوہ چہ تہند دکتا بوستری تہ اتھ ماملس تصدیق گڑھان۔ گزیتین
 ملن، زمانن تہ پھرن پیم ٹانہ تہوڈر ڈرتی چہ تہ یو سہرے داری تہوڈر
 پچھے تہ ستری چہ تہند طبی تہیکہ ختم ناکی ہند اندازہ ہیو سیدان۔

تصنیفات

۱۔ گلبریز

۱۔ "گزلیس نامہ" : مثنوی ہنر بکر منتر : تمہرہ وقتہ کس گزلیس و سلمج
تہ تمہرہ چین علتین پیٹھ ہجو۔ اٹھ منتر چھ اکھ ساس شاد۔

۲۔ "بہار نامہ" :- سوئتہ کس تار لفس منتریتہ مثنوی ہنر چھ اکھ ہستہ تہ
ستہ شاد۔

۳۔ "پہر نامہ" : پیر ہندین اطارن تہ ہنر زندگی پیٹھ طنز۔ دپان پہ
آس داریاہ نہ پٹھ مگر پتہ کیر اتھ داریاہ چھل کپٹ کرنہ۔ بازرس منتر
یس تسنہ بھان چھ، تسنہ منتر چھ فقط ۱۲۰ شاد۔

۵۔ "منصور نامہ" :- منصور حلاج شند مشہور قصہ مثنوی ہندس
صورتس منتر۔ شار نہ ہتھ تہ نریم ^(۲۳۰)

۶۔ "کلیات مقبول" : غزلن ہند مجموعہ، یس عبدالاحد آزادن مرتب
کرٹھ شایع کور۔ مقبول شاہ ہنر کلیتہ چھ کلچرل اکادمی تہ چھاپ کرٹھ۔

۷۔ "یوسف زلیخا" : یہ مثنوی چھ حال حالے رپس برع ڈپار ٹمنٹین
حاصل کرٹھ تہ ویر چھ چھاپ سپدن۔

۸۔ "علاؤ چھ ونہ پوان در مقبول شاہن چھ نم کتاب تہ لیچھتر

مگر پہنچنے والے کا نہ نبیاء نشانہ :

(۱) آب نامہ - (ب) بے بوجہ نامہ - (ج) نامہ

۳۔ گلرین

یہ چھ مقبول شہن ساروے کھتہ شان دار تصنیف - یہ چھ مقبول
 شہن ساروے کھتہ بوز کارنامے یوت بل کر چھنے پر ساریے کاشرس ادیس
 منتر پنے نو ریتج ساروے کھتہ تہ لوبہ ورتیہ تھیکنی لائق کتاب - شاید یہ
 دن گروہ نہ مبالغہ زور و نیک تازی تہ تہ کاشریو اتھ منوی پھیر دیمت
 تہ امر چہ مدر لیر پھو و جد کورمت چھ ، تیوتاہ چھنے بیہ کنہ کتاب نصیب
 سیدمت - امر منوی ہندی باشن ہندی باٹھ چھ کشر منتر لوکین بڑن
 انہر و شین تہ خانہ دارمین ، یاد مستان تہ ریش سفید بزرگ زبانی یاد -
 اتھ کتاب ہر پیراہ مقبولیت سپر دھچھ تہ پیراہ چھنے بیہ کنہ تہ کاشریو اتھ
 آٹھ - یہ کتاب چھ پڑی کوی کاشریو او پچہ ماہر نہ ہند ڈیکہ لیکہ بنے ہر -
 مقبول شاہن چھ یہ کتاب تھ پاتھ فارسی ادب کہ بڑ سودہ منتر تار دھ
 پتہ کنی اوس برونہ محمد گائین یوسف زلیما ، لیلہ جنوں ، شہن خسرو تہ
 شیخ صنعان منگتہ انہ کاشرس ادیس خوالہ کر - مگر مقبول ہند فنگ
 کمال چھ یہ زلیشیر پھ منوی چھ اصل کھتہ تہ تہ نئی دز اٹھ تہ پرنل ہر - ورنہ

تر چھ فاری گل ریز "ہند ناد فارسی ادب گیس خال ٹائٹلہ ٹا بس پتاد۔ مگر
 متے چھ یقین زبرد نہہ کنہ ہر گاہ فارسی گل ریز کا قہہ تیر ناد سینہ تہہ بہہ
 مقبول عنائی گل ریز" دسپلہ یہ کہتہ ہیکو نہ نمود گامی سننن شوی کتین
 دہندہ۔ ہم اصلہ کھو تہ تہہ تہہ بون چھ یوتاہ سہ نہ نشہ سرتل۔ یہ تہ یوت نہ
 بلکہ مقبول پتہ پتہ شوی رنگاود فارسی ادب سننن موضوع چہہ لکرا تم تہ
 چہہ مقبول سننن ہمسری کرتہ ہیکان۔ پز رچہ یہ ز مقبول کور فارسی
 گل ریز پتہ تی یہ شیکسپیر پلوان سننن تمپن ستر کور۔ دوشوہ
 فن کاود تروہ پتہ فنی کماک سون کاوتہ یمن موضوع ہن ہنر سرتلہ پتہ تہ
 پتہ شاعرانہ جادو پتہ بنا وکھ ہم مونولی مسالہ پاسہ سون

۴۔ کاشتر منوی۔ پوت منظر

حقہ خوقونہ (۱۶۰۲) پتہ گے کاشتر زبان بیہ لڑہ تہ اتھ کن کل لکیر
 بیہ شتہ۔ مگر اردا ہہ صدی ہندین آخری دور کی سننن ہیون اتھ ہہ چھڑ
 پوشہ تھر بیہ زبندی ہند سزار پھیرن۔ تہ امہ خاطر آسہ نہ ہس تہہ ذرہ دار۔
 اردنہ مال (۱۷۰۲) تہ بیہ نمود گامی۔ اردنہ مال اس اکھ گر دا جہن تہ لکڑ
 دہہ وداک اس فقط ذاتی شری تہ تھاوان۔ یمن ہند غہ شہو واریا ہہ ٹالی
 پھند۔ مگر نمود گامی کور ہڈی کھ لود دور شورو۔ تہ سچہ پڑی کئی کاشتر

شاپرین، ہندو مجبور، دھوکہ زد کی تہ چاسر محمود گائیں یس ادبی سرمایہ
 تروڑ تھتھ منتر جیہ محمد ادنیٰ زرتشتی خالی نظر یوان۔ مگر اکھ کتھ چھ پڑ
 زکاشر شاپری منتر آوگہ درنچر نہ اتھ پیمانس پیٹھ تصنیف تالیفک
 سلسلہ شورو کر نہ۔ اتھ وقتس منتر اوس، پیتی کیاہ، بلکہ سارے سے
 ہندو ستائس منتر فارسی ثانویں ہندو خوب چلے جاؤ کشیر منتر تہ آسہ
 پیر و متیس لیکھو متیس طبعس منتر پیر منوویہ شوقہ سان پر نہ یوان۔ محمود
 گائیں تہ کوڑ پینہ ادبی زرتشتی ہند آغاز کینشن مقبول عام فارسی ثانویں
 کاشرس منتر ترجمہ کر نہ پستی شورو۔ "شیرین فرماد"۔ "لیلی مجنون"۔ "یوسف زلیخا"
 بیتہ جیہ سارینے پیٹھ پیرہ انہ اثر۔

باقی کاشرین شاپرین ہندی پاٹھی جھینہ محمود گائی ہند زرتشتی
 مرنکو تاریخ سیکر پاٹھی کانسہ مولوم، تہ نہ چھ یہ پتاہ زرتشتی کر لچھ گہ ڈیچ منوی۔
 تہ کر لچھن آخری۔ ابستہ چھ تھی پینہ اکبرس منوی، شیرین فرمادس "منتر
 امر کہ تجویرک تاریخ نیو کھمت۔ سہ چھ ومان عر۔

بروز چار شنبہ ماہ صفر بہ کشپری زبان گفتم خوشتر
 ہزار دوصد بود از یکی کم گذشتہ ہجرت سردار عالم
 امیر موجب چھ یہ تاریخ ۱۱۹۹ھ فاتان۔ امیر پتہ چھ اتھ ہاتھک منتر
 دلی اللہ تو بہ منتر ہی مال پوان۔ دلی اللہ صابن منوی تجویر کر تک

تار پچ چھنہ مولوم۔ اما پوز سچ پنے نفوی منتر محمد ذہین کتابن ہند ذکر کران۔
امہ پنے چھ مقبول شاہی واری پوان تہ اکہ حسابہ چھے گل ریز، شیر خرو
پتہ سترٹاٹ تہ بیسہ حسابہ ستہ شپتہ دوی لیکھنہ آخڑ۔

مقبول شاہنہ گل ریز، ہندیم چھاپی نسخہ بازس منتر پٹان
چھ، تمن منتر چھ انوس پٹھ مقبول شہنہ لفظن منتر سال تحریر بیتمہ
انداز درج ع

سہ باہر شتہ شپتہ شپٹن برابر بہارس منتر پٹ نسخہ دوت تاسر
یعنی ۱۲۸۶ منہ یم ژور قلمی نسخہ موجود نسخہ تیار کرنس منتر نظر تل
رودی تمن منتر تہ چھ پر شعر پنے کئی درج تہ اتہ منتر چھنہ کنہ شاہ کاہنہ
اشکال لبہ پوان۔ مگر آزادون چھ لینو کھمت زنے دچہ گل ریز ہند
اکہ قلمی نسخہ منتر پٹ شعر بیتمہ آپہ درج چھ ع
سہ باہر شتہ شپتہ شپٹن برابر بہارس منتر پٹ نسخہ دوت تاسر
آزاد چھ اتھو بیانس صعی مانان۔ تمہ سند لفظ چھ نوم:-

ایک قلمی نسخہ میں سنہ والے شعر کا پہلا مصرعہ اس طرح درج ہے۔
بات صحیح بھی معلوم ہوتی ہے۔ کیونکہ قرائن سے پتہ چلتا ہے کہ مقبول
نے گل ریز، میں شباب میں لکھی ہے مقبول صاحب کی وفات آج
(۱۲۶۳ء) سے اٹھ سٹ سال قبل واقع ہوئی ہے۔ اگر ۱۲۸۶ء کو

”گل ریز“ کا سال تصنیف صبح مان لیا جائے اور مقبول کی وفات
 ساٹھ سال کی عمر میں فرض کر لی جائے تو اس صورت میں ”گل ریز“
 ۷۷ سال قبل کی تصنیف ہو جاتی ہے۔ مقبول آج سے ۶۸ سال
 پہلے فوت ہوئے ہیں۔ اس حساب سے ”گل ریز“ کی ترتیب کے
 وقت اُن کی عمر پچاس سال کے لگ بھگ ہوگی۔

(کشمیری زبان اور شاعری جلد سوم، صفحہ ۸۹)

اگر ۱۲۶۰ ہجری، ”گل ریز“ کا سال تصنیف ماننے پر تین چھ مقبول
 شاہ تارنجی تقدیمس منتر محمود گائیس ستر ستر مرتبہ حاصل کرانہ کیا
 محمود تہ اوس اُتھو وقتس منتر پنہ فہ کس ربا بس تار چا بان۔ تمی سنہز اکہ
 موخر شتوی، اردن رشپک۔ سنہ تصنیف چھ ۲۵۸ یعنی ”گل ریز“
 کھوتہ پتہ دُری بڑو نہہ۔ مگر چھ ز محمود گائیس آسہ امہ پتہ نہ پشنو داریا ہو
 شتو دیو منتر کاتھہ اکھ کمل کر ہتر۔ بہر موثر تھ اکھ کتھ چھ یقینی ز مقبول
 صاب پھنہ تقدیم کس اتھ سلسل منتر جا د پتہ۔ البتہ چھ تس پر امتیاز
 ز تمی سنہز شتوی چھ محمود پنہ شتو کو کھوتہ داریا جان تہ زنتہ چھ تس
 پتہ دُری بڑو گڈر تھ لیکھنہ آثر۔ سہ چھ محمود تہ دلی اتھ ہس مُقابلہ سیٹھا
 شان دار فن کار سنہز شکہ منتر ود تلان۔ تس پتہ تہ آہ داریا ہ شتوی لکھنہ۔
 مگر یس معیار تمی قائم کورمت اوس تھہ نکھو ووت نہ کاتھہ تہ ”گل ریز“ ہنہ

جوابس منتر لپھر کینتر دشا پڑو منوی، مگر تم چھ اصلس مقابل سید
 پاٹو پھراج باسان۔ البتہ چھ نمونہ اثر داریا ہن شاپرن پیٹھ پیوٹ
 تو پینر پینر رنگہ چھ نمونہ تہ پین پیٹھ کھور درادینج کوشن
 کر مٹر۔

۵۔ فارسی نگریز

گل ریز چھ فارسی ادینج اکھ بے نومود منوی۔ مقبول شہنہ وقتہ
 اوس نمونہ خامسہ نظامی دیتہ منتر لیلے مخوان، شیرین خسرو، یوسف زلیخا
 وغیرہ شامل چھ۔ کہ تر جگ رواج جاد۔ نتر اس اسلامی تارا سچو کینہ
 مشہور قصہ منظوم کر نہ پوان۔ (شیخ صنعان، ہارون رشید، بیترا
 دلی اللہ متو اوس اکس کاشرس قصہ ہی مالہ پیٹھ ظلم تلمت۔ مگر تم تہ
 اوس پر قصہ صدر الدین و فاپی منتر فارسی منوی پیٹھ پھیروٹ۔
 اتھ پوت منظر منتر مقبول شہس اکس ترخہ غیر معروف منوی پیٹھ
 لور پیون، لوسہ کشپر منبرے کیاہ، باقی فارسی دنیا اس منتر تر خالے
 کائسہ دیز اس، چھ لوان زخم منتر زار اسہ ہے داریاہ تلافک
 ثمر کشپر منتر چھہ امیک اکھ قلمی نسخہ تہ از کہہ جایہ دہ گزھان۔
 یئے یوت نہ، بلکہ ییلہ ملکہ بیج ایشیا تک سوسائٹی آف بنگال پر

شعوی چھاپ کرئس پیچہ آمادہ کئے۔ تمہرے وزیر (۱۹۱۰ء) ہٹیاؤن سن سکری ہے
 ہندوستانس زول دتھ مشکہ سان اکھ مستند نسخہ۔ امہ علاؤ دین قلمی
 نسخہ ہند پے چھ میلان۔ تمن مشر چھ اکھ اندیا آفس لائبریری لندنس
 مشر مگر سے تر چھ اتھر کھینومت تہ نامکمل (VIDE ETHE No: 2852).

سی سٹوارٹ چھ ٹیپو سلطان ہند کتب خانگ بہر س بناون
 وزیر اتھ مشر زبر بحث کتاب ہند اکھ نسخہ ذکر کران۔ امہ علاؤ چھ
 ہندوستانس مشر کنہ شاہ امہ کتاب ہند کنہ قلمی نسخہ نیب یوان۔
 مقبول شاہس تر چھ کتہ تام امہ ناؤر کتاب ہند نسخہ اتھ امت
 کتاب ہندی نورن تہ امہ کہ سید سادہ قصہ کو تہ تزاون، تہ اتھ
 مشر دیم امکانات جذبات نگاری تہ منظر نگاری ہندی موجود چھ، نو چھ
 مقبول دل نیومت تہ نمی چھ یہ ترجمہ خط طرز اثر۔ اتھ چھینہ کانہ
 شک زبکو ساروے چیزو تہ مقبول فن فن رلیتہ چھ اتھ شہر
 تہ کامیابی عطا کر ہتر۔ تمہرے شعوی ہندس اصل مصنف ہندی پاٹھی
 اکھ سہ سکھتہ دانہ پنہ کاری گری خاطر زور مت، ایس نہ کانسہ شہر
 اوس۔

فارسیس مشر چھ شعوی ضیاء الدین غشی بن لچھیر۔ پتھو زون
 نمہر ہند ناؤ تہ ظاہر سپدان چھ۔ سہ اوس غشک زون دول۔

و فرہنگ چھ اٹھ جاپہ "قراچی" ناو رتیر پر چھ سمرقندس نکمے واقع۔ تیس مبتقی چھ دینہ
یوان زسہ اوس اکھ صوفی منش تہ خلوت پسند انسان۔ عبدالحق چھ۔

۰ اخبارالانوار منتر لیکھان زسہ گدرلو ۵۱، ۵۲ مطابقت ۱۳۵۰ منتر۔ اٹھ تہ گدرلو

منتر چھ لیکھنے آمت زسہ گل ریزہ کلاؤ چھ تہ گدرلو کہ کتابہ تہ لیکھنے

(الف) عشرہ مبشرہ - (ب) سلاک سلوک

(ج) کلیات و جزیات تہ بیہ "طوطی نامہ"۔

ایلیٹ چھ پندرہ کتابہ منتر لیکھان

"یم لاکہ زن پنہ پنن ادبی کارنامن ہندو کرنی مشہور چھ تہ منتر

چھ ضیاء الدین تہ اکھ۔ یس ہلاؤس منتر روزان اوس۔ سہ لاس

تہ تار لہن پتہ لاران تہ نہ لاس بدکلامی دستور رنج گزخان۔ تہ

پنہ پنن خیالن اوس آزادی سان منتر کران۔

"گل ریزہ" ہندیس تسنہ سے زہر نظر چھ، سہ چھ ری سرج ڈیپا پٹنگ

چھاپی تسنہ۔ پر چھ ایشیاٹک سوسائٹی بنگال کہ طرفہ تہ ہندو سلاک کہ نمبر ۱۳۲ کہ

مثنوی تہ ۱۹۱۲ منتر شایع سہدیت۔ پر چھ ۲۰ x ۲۱ سائز کین ۱۹۱ منصف پٹہ

مثنوی تہ بیہ چھس ڈوڈس صفہ پٹہ اکھ موخصر پیش لفظ۔ فارسی گل ریزہ

منتر چھ غمشی پائے امیر کس سبب تصنیف تہ امیر کس ساری چھ حقیقتس

پٹہ بیہ عزادہ پترو تراوان ک

شمع خرم تر از صد روز نور روز
 من و دل یکدگر بودیم خرم
 رو چشم خیره در اسرار قدسی
 دین اندیشه کس چرخ خطرناک
 چو زین منزل حقیقت فتنی هست
 چه باید بود از غفلت شب رفته
 باید کرد در آفاق کای
 سخن خوش یادگار است اندر هیچ
 بمیدان سخن جلال نمائیم
 فلے با خویشش در جست جویم
 گدائی دور که آن سفته ماند است
 صورت خست شرح این حکایت
 بنودست این حکایت در زمانه
 مگر بود این حکایت در بکارت
 بعالم منتشر بنوده هرگز
 دق اساده بود از شرح این فن
 چو شد پرفاظه از بکر شب خیز
 نهادم نام این افسانه گل میز

ز صبح عیدم چیزے دل افروز
 در آں خلوت به جز دل مجرے کم
 سوزانو بهرم گشت چرخ دگرسی
 بخوابد کرد مارا عاقبت خاک
 بسا اندر که گل خفتنی هست
 به شکل کو دکان اجد آموز
 که بعد از ما بماند یادگارے
 دگر کار جهان هیچ است در هیچ
 قلم بردارم و ثعبان نمایم
 که از قصه گدائی قصه گویم
 گدائی قصه کال ناگفته ماند است
 پس آنکه داد تو ضیع درایت
 تماماً اختراعست این فسانه
 بران حتم زحی از دے عبارت
 عروش رو بکس ننموده هرگز
 نگفته هیچ کس این قصه روشن
 نهادم نام این افسانه گل میز

نکردم اندویش چندی تا تل ز شایخ چند روزہ بود ای دل
 ولے در بارغ عالم گریه بینی گلے خوشتر ازین هرگز نہ چینی
 بیایم غمش بی بردار خام اگر خواهی بگیتی کار اند
 امیر تیر چھ مرگیا ننان ز پر قصہ چھ تہند اختراع تہ اتہ "لکھ کتہ" دکن
 چھ بے بی یاد۔

غشی منتر منوی چھ مسجع تہ مقطفہ نرس تہ نظمہ منتر تحریر کرنہ
 امیر سچھ کرتا ہر ہند آغاز نظم منتر کران تہ گوہر کتہ مکلاوتہ چھ دہل
 نرس منتر شور و کران۔ نرس چھ بڈ پر تکلف مگر کینترن شاین بڈ سلطان۔
 تہ شیرین تہ تہند اسلوب چھ بادان ز سچھ بڈ علما نہ دل و دہما نک
 انسان ادبمت۔ نرس منتر چھ سہ فارسی تہ عربی شلہ قطعہ تہ رہا پہ بڈ
 کثر تہ سان دوتا دان۔ بیتہ منتر و منتر و قرآن مجید کی بر محل آہ۔ انبیاء
 تہ اولیا ہن ہندی قول، تاریخی روایت تہ باقی دہل بڈ روآئی سان
 بیوستہ کڑ کڑ برونہ پکان تہ بیتہ بیتہ طبریئس طرچس دہ تھان، تہ
 چھ بیتہ منظوم حصہ دہلہ ستی دانان۔ اتہ سلسل منتر چھ عجب لکھن تہ
 نوش کبر ہند سہ گفتگو بادش لائق، ییلہ تخم ناز مستہ ہندس باغس منتر
 گدہ نچہ لہ سکھان تہ اکھ اکس حال بونہ نادان چھ۔

۶. دلپلہ ہند خلاصہ

شہرِ بخش بسنزدن ملک طیفور ناؤک اکھ بادشاہ۔ تس اوس
 خود این پرتھ رنگہ پھر پھر زُھنمت۔ اما پوز اولادادہ اوس نہ کینہہ۔
 دہہ رات رود قہ دس کُن رتوئے کرتھ حاجت رُو آئی ہند دعا کران۔ اُخرس
 پسرس اجابت تہ فرزند سپدس عطا تیس کوڑکھ معصوم شاہ ناوشہزاد
 آہ تھتر تربیت دینہ تہ ساری ہونہ تہ کمال ہیچنادینہ۔ اگر دہہ اوس
 سہ رنگین مجلیاہ برپا کرتھ زپشس کُن پیس نظر۔ آہ وچھن اکھ خوش
 رنگ جاندارا بہتھ۔ اُس گوہ جاناداریت خوش زپہ لوگ اُس رٹنہ
 خاطر تہ پترن۔ اُڑسندلو دربارلو پیلہ شہزاد ہند اضطراب وچھ
 تم گیارہ رنگہ رنگہ ڈھل کرتھ جانادارس رٹن سنز آوری۔ قسیمہ قسیمہ دانہ
 تر اُدکھ تس بروہنہ کُن مگر تم کوڑنہ کُن مال۔ شہزاد لوگ مادے
 بے قول گرھنہ۔ پیس کالس سنز ہنتر جانادارن وچھن سکھر کُرڈ۔
 شہزادن ہیوت وچھ رٹن۔ سگو یکبار تھود دختھ۔ تس دس تاجس
 لُج گزل تہ اُس سنز پیس کینہہ موکھتہ دانہ پتھر۔ جانادار اُدیکبار یکن موکھتہ
 دانن کُن۔ دربارلو دون شہزادس زودہ تر اُردو توہی و سواس۔ اُس
 لوب اُڑسند خہ راک۔ اُس پتہ چیدیم نال داہرادان تہ تھتھ سنز موکھتہ پھلو

تھلوان۔ جانادار چھ نالس لگان۔ شہزاد چھ دُزیا تر اُدھ اُڑے جانادار سُنند
 پنجر اچھن بڑو نہہ کز تھادان تہ اُہس مُدے لاگتھ وچھان روزان، کیونتر
 کالا گڑھتھ تزدو جانادارن کھین چین شہزادون اہن ناڈا رنگہ رنگہ سیکھتھ
 مگر جانادار مازلو نہ پین کن کینہہ۔ شہزاد کو سَخ غلگین۔ تھر ہیوت دودرات
 یون تہ پشن۔ جانادارن پیلہ شہزاد سُنند پہ حال دُچھ، تھر ہیوت لُس شہری
 کلام انسان ہندو پاتھی پتر زُمن ز رتے کیا ز تزدو تھ مینا بہ خاطر دُزیا تہ
 گر بار۔ ہر گاہ بے پینر اصل شکل منتر آسہ ما بکر ہا شہزادس غم دُفا پی۔
 ولین بے چھس وڈ کین جانادار سُنندس سوکس منتر، بے کیاہ ہیکہ تار پو بھار
 کُرتھ۔ شہزاد چھ حاران گرھان تہ لُس زور کران ز رُسہ بادِ حال۔ گوہ گود
 چھ جانادار انکار کران مگر اُخرس چھ بھوگر گڑھتھ دُن ہوان۔ بے چھس
 پرستانہ کہ شہریت الامانج بادشاہ کور نوش لب۔ مالس چھم مشہور شاہ
 تہ ماجہ گل بدن بیگم ناو۔ ترکستانس منتر چھ شاہ بہگرد ناوک اکھ بود
 بادشاہ نینیس نیچوس عجب ملک ناو چھ۔ تھر بوز کس تازو بڈس نشہ مینا بہ
 حنک شوہر تہ سہ گوئے غایا بہ عاشق۔ گر دُراو یار دوس ہیتھ منے
 ز حارنہ ہایتھ۔ سندر س منتر چھٹکھ ناو۔ ساری گے غرق عجب ملک

۱۔ اٹیا آنس لائبریری ہندس فہرستس منتر چھ مرتب سُنند وُن ز نوش لب
 تہ نوشتا بہ چھ اکے ناو۔

[illegible]

۱۔ گل ریز — اصل تہ ترجمہ

مقبول شہس چو اصل مثنوی ہندی لک بنگ ساری طالع
 ترجمہ کر دی ہو۔ مگر اُوچے اول پہچانے اُنس تانی منظوم ترجمہ کو رمت تہ مثنوی ہندی لک
 بحر و تادوثر۔ ترجمہ کرن ویز چھنے اُو اصل داستان کا نہ لک کبھی نہ لک کبھی لک
 تزاوثر۔ مگر کینہہ تمثیلی واقعات تہ اقوال و اشال چھن الگ تزاوثر ہو۔ ہم اقوال
 اشال تہ تمثیل چھنے داستان سہی کا نہ سیو داکھ تھاوان تہ نہ چھنے داستان
 بز نہ پکس مثنی کا نہ مدد و دان۔ مگر ہم چھن شہسین بڈ موزون جاین داکھ ہو۔
 تہ پو سہی چھن بھک تن بڈان۔ طاہر چھن مقبول شہس چھن باسیو مت ز پرتہ
 کبہ سطر ترجمہ کر دی ہو لک کتہ ز پھر۔ اتہ بلس مثنی چھنے اکہ مثال عبداللہ آزادان
 ہکیری زبان اور شاعری مثنی درج کر ہو۔ یس زن تمہ ویز شہسین چھنے اُو ہو۔
 یسید عاشق سپد نہ بز نہ عجب لک کتہ غور و رچ کتہ و دتھان چھن، تمہ
 ویز چھن شہس اکہ مژدار دلی بیان کران۔ دلی چھنے یہ ز اکھ جانا اوس بڈ
 مغرور۔ یس پنہس ویز بڑس مثنی آفتاب سہی کا بڑتہ کھوان اوس یسید سہ
 گر اوس پوان دروازان ہندی لنگ اسی چک چرخ کران۔ اکہ دہ ہر پڑتہ جوان
 یس بر لنگ ز امہ کر کتہ ناوک باعش کیا چھن — تہو دوس ز اس چھن ہا لکل
 تزاوثر تہ لیتر سہی بکس پر کالی کر دی ہو۔ ویز کین چھن لک مثنی نہ کا نہ قدر

مجھے نہ گھر پر چھ مئے پائس رہ۔ لہ کھارس اوس مئے تہ کل کھاہر مشنر تکبیر رہ
 پائس پائس پہاڑو شمشاد زانان تہ دُزیا پین بندہ۔ اکہر دہہہ اکہر وارہ
 نمردن مئے زہر چھس چون غورور چھلہ چھلہ کرنہ باپتہ آمت تہ بہ ساوتہ
 بھنرس بیٹہ۔ مئے دیت پر بڑتھ تس بڑتھمہ سان جواب۔ تم کڈ لیٹر تہ بیٹرن
 مئے واپسی۔ مئے کس پر لیٹر بڑا کہ وزاری ولیکن تس گو نہ کانہہ عار تہ بہ
 بنوس بھنر۔ دہ زچہ میڈن حال زتے بڑہ نہہ کنہ۔

پتے کئی بیلہ نوش کہ ہنراج تس ناز مستہ ہنڈس باغس مشنر عجب ملکس
 ستر نالہ موت کرتھ شو نگتھ چھ وچھان۔ سو چھ ناز مستہ فصیح کران تہ دیان
 چھس تہ ہر گو دنا میٹا نہ بیٹہ اسنگ حیا۔ آتھ موقس پیٹھ چھس سو اکھ لطف
 مشال ددان۔ دنان چھس ز نوشیروان اوس نہ تھ مجلس مشنر، یتھ مشنر
 ینہ زلہ پوش اسہ ہے، کانہہ پڑھ کام کران یتھ ستر حیا۔ چن چشن ملک
 لگہ ہے۔ یتھ اکہ دہہ پڑھ ہس ز امیک سبب کیاہ چھ، تمردنک دجواب
 ”شہرم دارم در مجلسی کہ صورت چشے ناظر بود من فعل بد کنم۔“

پڑھے پڑھے سنے دینہ تمبڈ تہ بیٹہ لہ کچہ لہ کچہ دلپ چھنشی
 مشنر دلپ مشنر داجہ ہنڈہ کزینگو پاٹھ سجاوتھ۔ تہ تسندس بیانس بڑ
 پُر لطف بناوالن۔ مگر کاشر گل ریز مشنر چھ تمہہ عام طرد نظر انداز کرنہ آئز
 اپانڈ امہ ستر چھ اکہ فایدہ پے سیدمت ز کتھ چھ سیدو تہ معان اندارس مشنر

برو نہ پکان۔

امر علاؤ تہ چھ فارسی تہ کاشتر گل ریز منتر کینشن لو کین لو کین نصیطن
منتر تضاد۔ تہ یہ چھ صاف فکر تران ز مقبولن چھ شیر راز کام بہتر مژ تہ
کرن ڈالمتہ واقعات جاد فطری بن او مژ۔ مثلن یسید گوڈ نیتے ناز
نوش لہر عجب لکھو عشقک حال باوان چھ فارسی گل ریز مطابقت چھ
تس شرارتہ کھان، سم چھ اتھ موقس پیٹ لو من لفظن منتر تس
جواب و نان ب۔

”چوں من ای سخن بشنیدم تعجب من یکے بدہ شد و تحیر من
از یکے بیزار شد۔ گفتم عجب حالے و نظر مقلے او مرا چہ دانند
چہ شناسد و چہ تر مرا از کجا دیدہ و نام از کجا شنیدہ است؟
او کینت، و کہ خواہد بود۔ مولد از کجا است و نشا او از چہ جائے
..... چوں من ایں حکایت دل سوز و قصہ حال دہد کہ
ضمن آں نیم مکافات مے آید و از طے آں ریاح حوالات مے
ناید اصفاکردم و استماع نمودم۔ با خود گفتم کہ سبب دلاو
محبت من ملک و مال خود برباد دادہ و از پے تولد مے مودت ما
روئے در کفاف گیتی نہادہ نارسیدن او از قاصد موت
خارج بود و نادیدن او از قانون قوت بعید باشد۔

سر شرایطِ محبت و مراسمِ مودتِ آں است کہ تشنگانِ بادیہ
محبت را از شربتِ شرب و باید داشت و مستعطفانِ کلبہ

مودت را از زلالِ نہنیلِ رضا سیراب باید گردانید ۔

اچھ منتر چھنہ نوش لبرہ ڈکس دہرہ کھسینچ کھنچہ ۔ اکتھ چھ تس
نیکدم اثر گر تھان تہ سترنہ پھیران ۔ اچھ مقابلہ چھ کاشر گل ریزہ منتر
نوش لبرہ پر بوزی تھ سح ششم کھسان رسو چھ طاہرتی کران تہ تھس
موتھس پھٹ چھ پر بڈ فطری عمل) تہ سو چھ پنہ پاک بازی ہندی لاف
نومن لفظن منتر دوان طر

ڈکھ ہریوہ دوپس چھاپہ شایان ٹنہ تہ منہ دوستی و دو داڑیاں
نہ زانن کانہ نہ زدم کانہ منہ از تام ڈر کو پتر چھک کران ناحق منہ بنام
ہ پر دیتھ دھس تانتھ منہ چھ ناو چھنہ لوکت منہ یادن لہجہ زانہ داو
کھتھ چانو کرس غلگین و دل تنگ موٹر تھم شہرہ لویٹھ آپس تنگ
ردا چھاپی اپز تھ ہمتھ منہ از تھم زہر بڈ شراکھ زن دا لہجہ ڈھنٹھم
امہ رنگہ سیدہ نارمتہ ناکامی گہرہ ، سو چھ نوش لبرہ بیٹہ شرفہ رام
کران سو چھ تس و نان ز اکیہ کینہ کور میانہ خاطر امہ سدی
چھ نوش لبرہ تہ اقرارک وار پوان ۔

مفصل تھو شہرہ تھو مال و دنم سہ قاریہ بوزی تھ بیٹہ حال و دنم

مے پہنچے بیسی رات غارتہ کورسہ دھیرین
 لعلے منتر باگ لولک پامٹو رچھن
 مقبولن نیمہ آہ پر واقعہ و زمرت چھ، سہ چھ زنا نہ ہندس فطرتس جام
 نکم۔ یہ بہ گوڈ گوڈ عشق اقرار پنہ جگری دینسہ نشہ ترچھے ناز و انداز
 ملونہ پتے کران۔

نیمس جب یہ چھ فارسی مثنوی منتر عفریتہ سہ ناز مستہ تلک ہر
 یہ باونہ امت زینلہ سوہ ولسن ژوہ نزن ستر گندان اُس، عفریتس پتہ
 نظر تہ سہ گوٹس عاشق تہ اوی کفر ابن تلک۔ مثنوی ہنر متعلقہ
 چھل چھ یہ طر

”وقتی بادختری چند ہم جنس وہم عہد دیک منزل د
 یک مہد دربارغ نشاط میگدیم و انجن مے پیمودیم عفریت
 کہ ایں قصر مقام اوست و ایں خانہ بہنام او بدان طرف
 میگذشت۔ نظر او برمن اُفتاد۔ دلش کہستہ ناوک بلاباد
 شیفہ دوتے من شد۔ و جالش کہ محبوس کلبہ عناباد است
 مئے من گشت از ہوا خروجنید و مرا بر گرفت۔“

مگر مقبول شاہ خبر کیا ز چھنہ عفریتہ سہ ناز مستہ عاشق گزشتک فک
 کران تو یسہ سہ تس تلکہ آنان چھ، تنہن چھ پر کزہ وجر بغا پر
 یہ ہے کینہہ تام بنو ہاسان طر

گندان اُیس کپنزن ستر روزے بباری اوس تلمت ساز و سوزے
 وہ سن اندر اُیس بڑھتہ سردار گندان آسہ اوس کورنت گرم بلبل
 مول اوم سے گوندت زبور وخت بنا گاہ پاؤ گو عفریت بد بخت
 دہستہ آو از ہوائے آسمانی لہ جنس از زمین ازلش و پچائی
 بیک دم داتاؤس بیتہ مکائس خبر چھنہ میاںہ حاجی محاپائس
 بزدنہ کن چھ نازستہ دیو بستہ بن ارادن کن زینہ و فی دژنیز مگر کھوتہ
 چھنہ گینزیران س

زبردستی نشہ زچھنس خمداین بہت شھونم جدان بیٹھتہ مخمداین
 رضیائی غشی سبتر بگل ریز متعلق چھ کشر متز عام غلط فہمی ز
 یہ چھ مقبول شاہنہ تر بھو کھوتہ کم تر اتھ چھنہ کانہہ شک ز مقبولن چھ
 کینٹرن شاین پنتہ طوئیک کمال ہودت تہ درجن ز درجن شارجہ تھو پمن
 ہندہ غشیس نشہ جالبہ چھ مگر غشی سبترن ادبی نو بین نشہ اچھ
 دژ چھنہ انصاف ینیمو مٹھنن مقبولس یوت جان شاہکار میسر کورائس
 غلط رنگس متز پیش کردہ ستر ہیر نو سانین ادبی رپوایٹرن کینہہ حقیقتہ
 چھتہ ز غشی سبتر انداز بیان چھ اکثر جائن بڈ دل لپشن ریلدہ
 نطس متز قصبہ بردنہہ پکے نادان چھ، تمہ وز چھ تو سبترن شاہراہ صلاحین
 ہندہ پے لگان سہ چھ سینود ساد، شہرین تہ صاف تہ بیتہ مدبرہ روان

مُتَرَبُّدِ لُطْفِ اَنَدَاسِ مُتَرَبُّدِ اَشْفَاقِ کَرانِ تَفصیلی مُتَقَابِلِکِ زِجِّ اَوَّلِکِ
 طَرَفِ تَزَاوُتِکِ ہر گاہ اُس دِلِ مِٹھو پِٹھو تیر سَم بھو، بھو، غزلی جھپٹے پائے نَظَرِ
 گزِ حَافِ عَجَبِ مُلِکِ زَبانِ اَرغونِ سازِ نِغمِ شادِنی تو کھ۔ یمنِ پُتھر
 نَدائی تیر شِکفتِ کُلی چھ دِلِسِ فَرَحَتِ وَاِتا دِلِ ع

نسیم یادے آید ازیں سو	مرا سر مست خواہد کرد این بو
چہ بودست این کہ ہوشم بُرد یک پئے	چہ جام است این کہ سرم کرد بے
مگر مُشکِیں نافہ بکُشاد!	وگر نہ این جنیں بواز کجا دادہ
مگر ہر سو سمن زار است امروز	کہ عالم را جنیں بینم چو نو روز
مگر بُروند از دُنیَا ہم غم	کہ عالم ذوقِ دیگر دارو این دم
مگر روئے دِیس شد آسمانی	کہ از بے داد نیست این عالَمِ انسانی
مگر بادِ صبا فراشِ باغ است	کہ مارا بُوئے جانالِ دِلِ ساغ است
دِلِم این بُوئے دِلِکش مے شناسد	خوش آمد خوش قوی خوش مے شناسد
بچمن رنگِ رُبِخِ دِلِ دار دارد	جہاں امروز بُوئے یار دارد
کجائی لے گلِ گلزارِ پاری؟	بیا آخر کجائی، در چہ کاری؟
تُر اَدَت است با من عہدِ لُستَن	نہ ایں ساعت پس پرِ نِشَتَن

یہیہ دِزِ باغِسِ مُتَرَبُّدِ نَوشِ لَبِ عَجَبِ مُلِکِ گودِ گودِ لُکِ کارِ کرانِ چھپتے تیرہ دِزِ چھ
 نِشَتَنی سَندِ قَلَمِ پِیہِ آہِ گویا سِپدانِ تیر اہرِ کھنِ کینِ نِشَنِ شادِنی ہند چھ

مقبول شائین بکُل لفظی ترجمہ کو رمت تہیم شارچہ بگل ریزہ ہندین سارے
کھد تہ مقبول شارن منتر گنتر زہ پوان صر

ترا سودائے من در سرچہ افتاد	ازیں سودائے بے حاصل مبر یاد
کہ دید از غیر جنس خود وفا پی	چہ راحت کاہ را از کھر بائی
گر فتم آہن از دندہ بریزد	ز مقناطیس سنگی خود چہ خیزد
میز سودائے و صلم راہ خود گیر	تو در ملک و صالم کے شود میر
اگر عمرے با امیدم نشینی	ز شاخ و صل من بگے نہ چینی
گو با من حدیث خویش بگذر	نگہ در آتش اند ہنیم تر
چہ انگیزی تو از کونے بلا گرد	نکوید ہسج عاقل آہن در
درخت عصمت نخل بلند است	نہ وقتے کس از دبر کے گلند است
محال است ایس کہ کس از دور آیام	ز شہد وصل من شیریں کند کام
سم فلخ ز ہر گفٹ شنیدی	ندیدہ قفل من ہر گز کلیدی

پڑر چہ پڑ ز غشبین چھتہ پڑ شوی تہمہ دز لچھمہ سیلہ زن ایلی
تمہ دن دنیاوی جاہ تہ مادی پاپر جا پی ہند سہ چھہ رنہ اوس اُمت تہ
اتھ اوس فراغتک تہ فارغ البالی ہند عمار پشپان۔ پتھس ترقی یافتہ
تہ بالغ تمہ تس منتر غشبی سنتر فتی لسا طہ کمل تہ مرصع ثنوی پاد گر جوی اس
قد رتی کتھاء — اتھ سارے ثنوی منتر چہ تمہ سند ز مانگ تہ دار

ذوقِ جلالِ تیر پونہ نیتِ علمی شعورِ وزیرِ ناپاک۔ مثلاً یتیمِ وزیرِ عجب ملکِ نازِ مست
پیشِ حالِ باؤں ہویاں چھ۔ سچھ ابتداء یتیمِ طرزِ کبھی کران۔

”قصہٴ مین چوں کیسویں ماہِ رویاںِ طویل و دراز است و چوں طوہ
مست کبویاں بالشیب و فراز۔۔۔۔۔“

حالانکہ مقبولِ شاہ چھ یہ کتبہ پندہ سماجہ کہ شعوری سطحِ حسابہ یتیمِ عنوانہ

دنان ع

دوہیں تہ ملکِ ترک نہ کے چھس تہی ملکِ ملکِ زادہ بہ او سس
اگرں جاپہ چھ عجب بلو کہ نہ تہ ناو، اہمہ سہ ڈری یاوی سفرس منترس سولاس
یتہ اندازس منترس ذکر کران ح

”کشتی کہ باقوس قزح سرافرازی میگرد و با ابروے دلبران طنازی

مینود۔“

اتو تھے چھ ناو منتر عجب ملو کہ نہ دلک حال بیان کر تہ لیکھان :

”نہ روز از رفتن آسودند و نہ شب بہ از رحلت ے غنودند۔ چشم ہا

دل ز اہان صفت بیماری گرفتہ و دلہا چوں چشم شاہداں رسمِ خونخواری

گزیدہ۔“

دیم ز اوی جبار چھنہ کاشتر منوی منتر نظرے گزھان۔

یتہ کئی زن نمشی منتر منوی تہ منتر تیج دار کاغیش پسند تہ با شروت

ساجر چر تزیلشہ ہمد ماہان چھتے تھتے کز چھتے مقبول کز شنوی نمونہ پنے لبنا
کم ترقی یافتہ، نادار تہ بے کل ماہ ساجر کین سید بن سادون معیارن پیٹ
پوڑ دوسان۔ یہ کتہ چھتے مقبول ہنر حقیقت پسندی ہنر دلیل زاکس
کاشوب ہمد نمونہ ہندی یاٹھ گودہ نہ نہ بخشی ہند بن ہنر زونہن آرا پشی
سامان خام طمع۔ تہ تکر زور تیوتے یس تکر ہند ساجر کس ہرازس ویدن
اوس تہ پیٹہ ستر ہمد امیر ہنن اچھن غار ضروری ہنر و پیٹہ ہنر مگر ہنن
حدن ہنر روزتہ تہ دیت تکر سائس صوفیان ہرازس نہ ماری ٹوتہ تہ چھتہ
پیٹہ ستر سانی جالیاتی معیار تھدی سپدی۔

ہنن دون شنوین ہند تعلیمی مطالعہ کرن دز چھتے پیٹہ کتہ دل چپ
کتہ نظر کل دھنلان۔ مقبول کز چھتہ شنوی ہند بن واقاتن ہنر بانکل ٹرٹہ
ورائے کینٹرن کتھن ہنر جابہ رنگ کھورمت تہ کینٹرن جائن چھتہ نہ
نخشہ یس ہنر گومت اعمو چھتہ نہ جذبات رنگاری ہنر نخشہ یس ہنر
تاران۔ تہ کیا زاکہ چھتہ مشاہدہ وسعت یا سفر ہنر ضرورت۔ جندہ
چھتہ آفاقی نوعیت تھاوان تہ شاپرانہ کانس ستر رشتہ جوڑتہ۔ مثلاً ییلہ زن
عجب ملک تہ تکر ہندی سنگی در دیادس ہنر داتہ طوائس ہنر گرفتار
گرنہان چھتہ تہ وچہ بخشی ہند انداز بیان بے انتہا زور دلہ باسک
تہ تکر چھتہ طوائف تفصیل بطاقت ور تہ بلنغ اشارہ ستر تحریر کومت

امینک دُہم ہینک پر اُسستہ زنتی آہر ہے سمنڈری سمنرک پانس براہ راست
 شجر پر۔ امینک اکھ اقباس چھ پر سحر
 "عجب ملک دریں گفتگو و جستجو بود کہ صرصر تندر خیز در استہوا در آمد۔
 و خیلِ ریاح بر دریلے تا ختن کشیدہ۔ بادی نجاست بادی — چگونہ
 بادی! تندر خیز۔ گرد انگیز۔ ہوا اگر در گیتی نورد۔ روندہ بے جان
 پیک تیز رو و سفیر شبک رو۔ ششہ فزان، نقیبان قضا ہوا ما در حرکت
 آورند ہر بار موج آ پنخان گنبد میگرد کہ بگنبد گردوں میرسد
 تیغ برق از قرابِ سحاب بکشید و آتش صاعقہ از کوفہ اشیر بید گردوں
 پیلاں علمی بدوانید۔ در غدو حل جلی بجنبانید۔ ہوا سنگ ژالہ در
 منحنیق ابر بہ نہادہ اہل دریا نیز اباب محاربت با ختنہ۔
 نہنگ مینچہ بکشید ماہی بوشن پوشید۔ دُ از حُفہ دان برون
 آمد۔ دگو ہر خود نمودن گرفت موج در میدان دو بدن گرفت۔"
 مقبول شاہس ہئو مرپض انسان، یس نہ ظاہر کہ لڑتہ ناو
 منتر بٹو ٹٹ آہر ہے، چھ اتھ ساری ہے نیالیس پیتھ آہر لکھت بدون
 پے ہتر فکر کن پن تم اُس دو تھ دلو
 زردیا موج دیت آبن پھلکھ ناو
 مگر یوت کر تھ پتھ نہ خشی منتر مٹوی غاری اولس منتر نہ مقام حاصل

کونہ لیس مقبولہ کتاب کا شریں منتر اتھ آو۔ اتھ منتر چھ غشیس راہ کھالہ
 بدلہ فلسی ادیکر اُپری پیٹھ نظر کر فی ضروری۔ یہ ادیس منتر فردوسی
 سعدی، حافظ، خیام، ردی تہ جانی ہوی صاحب کمال آسن دتھی ہوتی۔
 تھ منتر کیاہ اس غشی منتر باتھ۔ مگر مقبولن چھ سالیس چھیس ۶
 چھیس ادیس "گل ریز" ستر شوب از ہتر۔ اتھ منتر لوس سائر ادی چھ
 تہی دامانی تہ دخل۔

مقبول صائبہ "گل ریز" ہندی ہم مقام کا شریں منتر گاہی چھ۔
 تمن منتر چھ تکر سند پینہ کالک حصہ۔ مثلاً نوش لبر ہند سراپا چھ اصل
 کتاب منتر صرف نہ من لفظن منتر بیان کرنہ امت حط

"امروز در ملک دنیا خطبہ زیبائی دسکہ رعنائی بنام نوش لب است

اگر در شمش جہات کون ایدوست
 کے را خوب بتواں گفت کان اوست

صورتیت کہ نقاش قدرت در نقش خاند روزگار صورتے بہ از
 نکشیدہ و نقشے است کہ نقشہ فنا در نگار خانہ او دار نقشے
 خوب تر از و ندیدہ۔

ہر کے از عشق او دیوانہ شد عالمے را کرد مجنون نوش لب
 تاجہاں بود است دفعے کس ندید در لطافت دلبر چون نوش لب

مگر مقبول چھ شستہ تن بے مثال شعرن منتر یہ تصویر بناو مہترہ انیک
نظر چھینہ دوز کا شہر اداں منتر در پٹھان۔

باغک ذکر تہ چھ اصل کتاب منتر موصوفہ مگر مقبول چھ تہ دارباہ گل کاری
گو مہترہ سائیں پڑائیں اداں منتر (مہجورس تازی) چھ یہ منظر نگاری ہنند
نہایت کمال نو مہترہ پڑیں جاین چھ مقبول اصل منوی کھوتہ دلیاہ قدم ہونہ
تزداد ہوتہ مگر میانہ خیال چھ تہ شند ساروے کھوتہ جاد کمال جذبات کاری
منتر ننان۔

عجب ملک تہ نوش لب چھ باغ منتر رازد نیازس منتر آہو عجب
ملک چھ کم کم انداز بیان در تاوتہ نوش لبہ ایل کر رنج کو شش کران۔
مگر تہ جواب چھ اگر طرذہ اکس انہر شہ ہند جیا کو تہ منہ چھ ہنند
ترجمان مگر دوبہ طرذہ چھ شوقہ کس کنگس تہ جادے تیز رادان پین شعرن
منتر چھینہ فارسی لفظن ہنتر جادتی کھران۔ ملک کہ چھ خالص کا شری لفظ
تہ فارسی لفظ کو سم مالہ ہندی پاٹھ رنگارنگ مگر موزون باسان۔

خیال اصل من دو پیں عبت چھ پین شے آدی ہم جنس بس چھ
چھ لازم پڑتہ اکس ہم جنس شہارن کرن ہر گونہ شوہن مال بس کن

۱۔ اتھ پہلوئیں پیٹھ چھ آزادان کشیری زبان اور شہری خوش
جنس منتر تفصیل سان گفتگو کو رمت۔

تھوڑی تہ حسن کاری ہندین تقاضن کھے لاکھ دراک چھ تھی بدیہی تہ
 زبر اندازس منترین قدرن ہند دامن روچھمت۔ سہ چھ بارسان زمبقولہ
 مقبولہ لیک اکھ سبب چھ پتر ز تو چھ پینہن ہم دامن ہند جالیاتی
 ایساں تہندین سماجی قدرن ستر ہم آہنگ کورمت تہ پرن اہل چھ
 لولہ سیتا پور نفیم پینہن سماجی زہر دارین پیٹھ حرف زنی لغار ہیکان
 بوزتہ۔ اتہ سلسل منترچھ سہ مثال پیش کرن لاتی، میتھن زن نوش لب
 عجب ٹوکس وصالہ خاطر نکہ حک شرط تھادان چھ۔ مگریتہ مثالہ جملہ چھ
 چیتھن تھی سماجی قدرن ماجر ہندین آفاقی ایجا سائن ستر اڈرن کرمتہ
 اعلیٰ ادبک نومونہ پیش کورمت چھ۔ رگوتہ وزر میل زن نوش لبہ
 ہنرمائ کورہ پر مرد ہندس دھیس ستر دچہ بل ناوتہ شوگلہ چھ دچھ
 تہ ملاستہ نومن خالص کاشرین لفظن تہ اندازس منتر طامت کران چھ

شرم دارن تہ پادوتہ رتہ بجالتہ	ملہ ہے چھارسم و آئین اصالت
پھم شپشہ لم کئی آب گینس	نجالز نوٹہ لوکہ دیتھم جینس
کرمتہ رسوائے عالم کوکڑ میتانی	عدوتہ میتہ کینگ اوسے تہ سونے
کے پکی تہ بدہورتہ مکانات	بہی مانا نہ کہے اسے کر تہ اثبات
ٹیلو دیہ شکرین ناچھن ہر گم	زنجت دار گون منہرس تہر گم
ہنر لاکھ منتر اسکے تہ کرزن	تہ چھ نہ کا نہ خطارہ ٹیم تہ پاس

سنے در دل حسن ظہور اہم سہا چون
 بر لاکھ شہر اسکھ منے کر زدن
 کتیک اونٹ جواہر خیرہ سرچھے
 بلوٹ شور تے نار بر سرچھے
 یہ فتنہ ظاہر بر پا کورٹھ تے
 دیکھتے سگ کند کورٹھ یہ گد و بونٹھ
 پھنس تے تیر نارس تے کورٹھ نیل
 یہ چائی باعہ یتھ مطلبس پٹیل
 مگر گل ریزہ ہند کلا بیکس تے مقبول ہند فکاری ہند سارو
 کھو تے شان دار نوٹوئے چھ عجب ملک کنس فراقس منتر نوش کبر ہند و درو
 دیداکھ یہ حصہ چھ پڑی پاٹھ مقبول نہ آرٹک سارو کھو تے تھو دلو قطع
 اصل گل ریزہ منتر چھ یہ بناوٹی تے تاثیر یاسان تے کیا زغشی
 منند لذت پرست تے مادی طور خوش حال سماج بیکر ہے نہ امہ قصہ و خالص
 پڑی دوشی تے پر خلوص جذباتہ یاد کورٹھ اتھ منتر چھ درد مقبول و العبر
 سنہ گڑھن واجینی لے۔ یتھ وزیر درد دیداکھ کا فیکہن بے جان مضمّن
 پیٹھ نظرن تل پوان چھ، لفظ چھ نژن، ہوان تے ماحولس منتر چھ سور و گد
 ستارک لغہ دفعہ تکان۔ تاثیر چھ دل پر بر نہ دبرائے کران تے چشمن
 منتر چھ اثر پند پری ہند سر یتھ بکھ دوان۔ یمن ابر ہاتھن شران منتر چھ
 مقبولن کاشر زمانہ ہند سورے دوکھ شر و پرومٹ یس تس زنبہ
 زنبہ پیٹھ تکان موت۔ یمن شارن منتر چھ تمہ لافانی جذ بہ مجتہ گزائے
 یس نہ زنجہ بی چھ گرھان۔ ہتھ وری پیٹھ آسہ گومت پر لولہ دیداکھ

لیکھو مٹس۔ اتھ دقتس منتر چھ پر لچھ بدلو انسانو پورمت۔ تہندین دین
 منتر عشقک دود بیدار کرئس ستری ستری چھ اوی تہندین لولہ چھ کن شفا
 بختمت۔ تمن دلاسا پی تہ کر مٹر۔ تھد آرٹک سقاہے چھ پی زیہ چھ
 زخم کن کر اوتلس ستری ستری چھ کن انگ تہ انان۔ غالبین یہ ستمہ شمس
 منتر عشق متعلق دومت چھ، سہ چھ تھدس عشقیہ آرٹس متعلق تہ صحن
 عشق طبعیت زیت کمازا پایا درد کی دوا پائی، درد لاددا پایا
 ادے کو چھ پر دین تہ ساڈر وار تہ حسین۔ سایہ بدلیٹ، بوز تہ
 چھ چھنہ تسلی پوان۔ یتیم یتیم دین دین دل گداز لے کنن منتر پوان چھ دس
 چھ ترس گزھان۔

اے دیداکھ کر حُسنک تہ مقبول سہ تھلیقی جوہرک انداز کرہ
 خاطر چھ ضروری ز اہل شنوی منتر متعلقہ اقتباس ستری گزھان
 مقابلہ کرہ یں۔ اتھ جاہ چھ سرتل تہ پاسہ سوئنگ فرق صاف ننان تہ
 باسان ز انانی جذباتن پیٹھ کوتاہ عبور اوس مقبولس، تہ سندیس اتھ
 حص منتر چھ مو اوس ستری ستری زبانی ہند لہجہ تشبیہیں ہنر ایش
 تہ جذباتن ہند ساز تیو تہ، ام آہنگ گومت ز سہ چھ بلکل اکس
 فراہ ستری گزھان ہند ہند دیداکھ باسان۔
 اہل شنوی منتر چھ اتھ مقباس پیٹھ یتیم انداز عشقیہ سندی قلم پکان

تو پهل حکم خلق اصباح و مازق اشباح دیباچه لیل و اوج بیننده ندی
 ندی آفتاب به نهاد و از مادر شب بهیچ روی روز برادر من
 از خواب بیدار شدم - خود را در خانه خود دیدم - نه از عجب ملک
 و آنجا خبری و ندان آل انجمن بد آنجا اثری -

ابداً تَرَدُّدَ مَا هَبَّتِ الدُّنْيَا نِيَالِيَتْ جُودَهَا كَانِ اِهْلًا
 آتش اشتیاق در کانون سینه من شعله زد و افتراق فراق در
 کونه بطانه من زبان گرفت - خود را دیدم همای سعادت از
 سرخسخت من پریده و شهباز کرامت از ساعد دقت من ریده -
 بوم خذلان پروبال گشاده و غراب آواز در داده و عقل که سلطان
 ولایت حاقبت اندیشی است از مصاحبت من دامن افتاده
 و صبر که شهسوار کار فرما شبت - آیتِ هَذَا فِرَاقُ بَيْنِي وَ بَيْنَكَ
 بر زبان دانه -

من صاه دین مدد که باری دایم کال بردن و آردن از بهر بود
 با خود غنم یاقوت کس عشرت دوش خواب بود یا براشی وصال آن بهجت
 ذی صواب بویا براسی نکال -

ذکرت به و صملا لم اقره و عیشة کانی کنتا اقطع و اثنا
 من شریعت مسموم شراب تجریم میگردم و برفوت آن وصال مدین

میزوردم من کہ تسبیح الامر قامت لجلسا و لصد هناد تفرع

وزاری و طلق بے قرار میگفتم۔

آ فلک ایں شورچہ ایگینفتی خون من زار چرار ریختی

ناوک اندہ بجانم زدی آتش مد غصہ روانم زدی

چہرہ مقصود نمودن چہ بود چونکہ نمودیش رلودن چہ بود

بر سرچہ بردیم از عزو ناز تشنہ فرستادیم از چاہ باز

زنہ ایں درد نہاں چل شود سینہ سنگ از غم من چل شود

قامتم از بار بربادی خمیدہ ایں چہ بلا بود کہ ناگہ رسید

برچہ لحظہ عمر بیایان برم شربت مسموم چگونہ خورم

شکل من از دست کہ اردیدہ محنت بہر ایں کہ تواند کشید

رفت چون جانان من اکنون پیش جان منم بود کہ ماندات پیش

پہ سورے کوتاہ نقل تہ بے زو چہ باسان۔ اتہ منتر چہ منفعت گری ہنہ

زادی جارتہ سجادہ۔ مگر جذعہ ہمہ ہمیس نہ، لہ سہ بگرس پارچہ کربتہ رقص

زول چہ کران۔ لہ سہ رفس رفس تہمیلہ لولس اچہ مثر اوان چہ۔ نوش لہر پتر

پہ درہ کزیکہ چہ تاہر چن چشمن ڈالہ ڈالہ اوش تزاو سنج و زنی عطا کران

سورے دید کہ بیتہن نقل کرن گزہ ز گزہ۔ مگر نوم شرعہ چہ کہ تہہ چہ تھان

صبح پھول بلبلوئل شور و غوا گیس بیدار مزاریم چشم شہلا

خیر اہم بہ چھس در بر نگار س
 نہ ڈو ٹوٹم یار نے گلزار نے باغ
 ہیترو وڈو در نگار س گلزار س
 بجائے گل سے سنس خار سے ڈوٹم
 دیان اسس دس باہر پر آب
 مژر ادن نم تڑر کوٹم بدس
 ہوندر لاگتہ ہیترو پاوتہ زوٹم
 متوڑلتم متیو مژر ادتھس بو
 در پھل مپانہ کتہ گونس ٹٹھ جا
 خمدارو کتہو ہانار زھانڈتھ
 ہرے لیس آہول گولاب بولیو
 پتو ہا صبر کے خوش بوہ دلوو
 زگرہ راہ ز دان وڈر اول
 ادب رچھو ٹٹھ صد کر زین حلقہ
 بجھا اندیشہ کس تڑاوتہ سطلوم
 تڑے کرٹم لیتر ستی پر کالہ پانس
 شکستہ دل کرٹھ طست از و غرہ
 مقرر گوب چھ پنڈ نیندر بہار س
 نہ راتک عاش الابر جگر داغ
 پس پیشس ہینس نے پسار س
 ہیوٹم زھانڈن خزائے مار ڈوٹم
 سو مجلس راتہ چي ماسہ سو خواب
 وون آلو ہیترو درٹس بدس
 فراقاہ لہ دن تھاوتہ زوٹم
 پتو بیہ سٹھ گڑھم شتر ٹوٹھس
 تڑے گوشن میون گونے ناتر ڈوٹم
 منے تاون پوٹھم کبہ وانہ گارٹھ
 دوس ہناب زن ہناب لویو
 زتوٹس گلزار س میانہ گزادو
 پس انگہ نٹری گڑھم زین سٹل
 خیر آہستہ وڈر زین مدہ حلقہ
 کوڑتھ کیاہ تھاہ لاجتھ پانہ ہیم
 تڑ کو لالہ ہچھو ہم ہالہ پانس
 سمن انداہ ہیترو ہیترو ہیترو

ہمتو داود تہ کیا تہ را کھ منے کیا گو
 گہتر چہم دالنجے دم گیرو کی سرد
 تہ دیتہ مشعل گئیس یادن و پنہ گوم
 سعتے لیس دودی و دوشورس زیتہ پیوم
 یئیر زل تس بوسور نہ پایہ و جنس
 پھر یکہ و ڈرڈر گزیکہ و نہ تاد و جنس
 گئیس گج کامہ دیو نہ آمہ نے لیس
 لوگم ورمور لادے آجے سے لیس
 کبا یکی یاٹھی جنس گرم تادے
 اڈ دز تہ فر گیم سرمور لادے
 تہ دیتہ کوشتر نے لوگم ہترے
 لیدتہ طالس پیوم طالس آتہرے
 تہ جنس جانانہ پے روستے لساو
 سہ تزاوتہ غار نے سین لساو

فارسی تہ کاشر اقباسک مقابلہ چہ ہادان ز بخشی کوتاہ بہتہ چہ مقبول
 ترو و مت۔ پز چہ پی ز امہ کتہ ہندو داتسا تو کھو تہ چہ مقبول آرن اربا
 نگاری اس اس جمالین تہ ہدر حلقن کاشرین جود کورمت۔ تہ چہ سائین
 انتہا پی اولین اسان مفراب لاگت۔ تہ چہ گو دینچر لہ جذبک و شنیر
 حسیج رنگینی تہ ربانی ہند شینہ جابہ سستی تہ پرخار س، تیار کورمت۔ یہ
 اڈرن چہ سائین جذبک تسکین ددان تہ اسہ جمالیاتی انبساط بخشان۔

گل ریز۔ پہچہ چہ اکھ اعتراض کرنہ پوان ز انج زبان چہ غور و دیتہ
 کھہ تہ جاد فارسی آمیز تہ اعتراض چہ ولایا ہس حدس مانی صی۔
 امس لگ بگ سستی چہ دل اند متی ہی مال۔ لہچہ ہتر۔ یتہ امہ کھہ تہ غاٹھ
 کاشر زبان چہ مگر مقبول سننن مجبورین پہچہ نظر تھا ورنی تہ چہ ضروری

یہ کتھہ اُس نہ درگوشِ زانہر چھ کر پائس نشہ گل موکلے ہنر
 خودِ داغِ ماسنس اُسین بھولہ لون سہ چھو کہ بلراؤس لیس ٹھس لہون
 چھے بو تریشہ ہوت پیٹھ ناگرہ راس دتم اکھ شربتھاء وون دات داس
 تے چھے ناکینہ خطا، راہ چھم مے پاس مے پائے پزان بلہ دم زعفرانس
 بھبس تے تیز ناس تے کو رتھ میل

پرَن پادون پیسے تھو تم نہ لادون دتم سر آوے آکو تر نادون !
 رخصتہ مشعل گیس یاون ویتہ گوم سختے لیس دودی سورس زیتہ بیوم
 کرنی ہیشتر بلبلن لادین گلن کراو

یٹھیر زل تے بو بھر نہ مایہ وٹھس پھر یکہ دفر تر گتھ کو نہ تاو تھنس
 پٹنن ہر تے تر گلوس آے میونے

یہ دختر مایہ سنو آیتھ تے کئے اپز چھے نہ خہ دایس تھی لٹھرے
 چھنہ لوگت مے یاون لٹھ زاہ داو

موجود شخص متعلق !

یہ شخص چھ مے پانژن نشن پانہ وازی مقابلہ کرنہ پتہ مرتب
 کورمت۔ مزیادی شخص بنو مے سے ایس اکثر کاشنہ گرن سنہر چھ یعنی
 سرنہ گہر کس غلام محمد تور محمد تاجران کتب سنہ چھاپ کورمت لٹھ۔ ادر علاؤاس

مے نوم نسخہ زیر نظر، یمن ہند حوالہ اُندہ میں مضمون پیٹھ چھ۔

۱۱ نسخہ قدیم :- یہ چھ ری سربج ڈیپارٹمنٹک ملکیت۔ اتھ چھ آخری
پیٹھ ۱۲۹۲ھ تارخ دتھ۔ اگر مقبولہ گُل ریزہ ہند سال تصنیف ۱۲۸۶ھ
مانو، تیل چھ یہ تمہ پتہ شے ڈری لیکھنہ اُمت۔ ویلے تہ چھ مئے یہ
ساروے کھنہ تہ صحنی نسخہ باسان۔ بیہ پتہ اتھ منتر شار درج چھ
تیتہ چھنہ بیہ کنہ نسخہ منتر۔ اتھ چھ خط درمیانی درجک تہ اُندہ چھ
اہر خاطر (ن) (ق)، نشانہ درتادہ اُمت۔

۱۲ نسخہ غمہ شس خط :- پتہ چھ ری سربج ڈیپارٹمنٹک چیز۔ یہ چھ
نہایت نفیس خطس منتر تحریر۔ مگر افسوس زہ آخری صفحہ چھ رودت۔
لہذا چھنہ اہر کہ تحریر رک پئے۔ ویلے چھنہ یہ تیوتاہ مکمل تہ صحنی یوت (ن)۔
(ق) چھ۔ اہر خاطر چھ نشانہ (ن) (خ) مقرر کو رمت۔

۱۳ نسخہ ناگام :- یہ تہ چھ ری سربج ڈیپارٹمنٹک چیز۔ آمیزی
خطس منتر تہ خراب کاغذس پیٹھ لیکھت۔ یہ چھ تہ تہ پانز تہ ۳۵
ڈری بردنہ لیکھنہ اُمت۔ تہ کس تام شحفہ سندھ اوسمت ایس
ناگہ لسان اوس۔ اتھ چھ نشان (ن) (ن) مقرر کرنہ اُمت۔

۱۴ نسخہ کامل :- یہ نسخہ چھ محمد امین کامل صابن ملکیت۔ پتہ چھ بد
جان خطس منتر لیکھنہ اُمت۔ اما پوز کاغذ چھس دہ ذرا خراب گو رمت۔

آٹھ چھ دریاہ شاربے متو۔ ۱۳۱۹ھ چھس تارخ تحریر۔ ابر خاطر چھ منے

(نشانہ) ورتو و مت۔

مقبولن چھ پنہر شتوی ہندین باتن ہند تیداد اُخرس پٹھ تحریر۔

ترجہ پٹھ ۲۳۲۴ ستوہ باٹہ تیداد غزل ہتھ آہم خمس تام تھو یاد

غزل ابیات اکھ ہتھ تے ستوہ ۱۲۶ برابر تم تہ قصو کو ہتھ نہ تو دہے ۲۲۰

ژو داہ ختکو علاو تھ شمارس لہر گنتر تھ تھوم تھ مکتہ ہارس

منے بہ دست یاب سپد، تہرہ موجب چھ تھ شخص مشرکل ۲۳۱۶ شمار

یتھ مشر غزلن ہند شمار برابر چھ۔

مقبول صاحبس ترجمس مشر چھ فارسی تہ کاشر تر کہیہ یکہ و تہ ورتا و تہ اثر

تہ پٹھ کتھ ہند فاصلہ کرن چھ کتھ جاپہ بڈ کتھ گتھان دریم لفظ کتھ رسم الخطس

مشر لیکھو۔ منے چھ کوشش کتھ زیتین تر کہیہ بندش بدکل فارسی چھ تہین

گتھن تم تھ رسم الخطس مشر تہ ییتین بہ بندش کاشر چھ۔ تہین گتھ کاشر

رہی ورتا و تہ تہ۔

اُخرس پٹھ چھس بہ ریسرچ ڈیپارٹمنٹک شکریہ ادا کرن غوروری زانان

یو منے پنہر قلمی نسخہ ورتا و تہک اجازتہ دیت۔ محمد امین کاکلن تہ تھو منے پنہر نسخہ

پینکش تہ تہند شکریہ تہ چھ واجب۔ مینا ز رفیق محمد احمد اندرا بین دیت منے نسخہ

ہند مقابلہ کتھ مشر مدد تہند شکریہ ادا کرن تہ چھ لازمی۔

محمد یوسف بیگ

سری نگر ۱۶ جنوری ۱۹۶۵

گلریز کس مُصنّف متعلق کینہہ مزید واقفیت

ضیاء الدین غنشی کو، منزلیں یا پیٹھ ڈوہ داہرہ صدی
ہندس ابتدا سے منتر تہ بدایوں تروون ڈیرہ۔ بدایوں چھ دلہ نزدیکی اکھ
قصہ۔ اکھ چاہے اوس صوفی صافین ہند بد چرچہ۔ حضرت خواجہ نظام الدین
اولیاء ہند بابہ صاب تہ امپر خسرو ہند وہ ستاد اوس اتہ کے روزن دول۔
غنشی رد بد دل دتھ لیکھان پُران تہ تم کڑی کینہہ شاہکار تصنیف۔
پن منتر چھ سرس "طولی نامہ" — یہ چھ سنکرت تمثیل (FABLE)
ہند فارسی نظریہ منتر ترجمہ۔ امپر کمر برجستہ استعارو تہ میچہ بھر چھ طوطہ
ہندوستانی مسلمان ہند خاطر جنگ قاصد بنو دمت۔

"طولی نامہ کوتاہ مقبول سپد تمثیل انداز ہیکہ نمونے شمار قلمی
نسخہ ستری سپد تھ۔ ہم برصغیر تہ یورپ کین کتب خان منتر موجود چھ۔ پن منتر
چھ واریہ نسخہ قلمی تصویر ستری پاراونہ آہتر۔ حال حالے چھ امیک۔ اکھ
بالصوبہ ایلین آسٹریا پیٹھ چھاپہ آہتر۔ یہ نسخہ چھ جوں دکنیر کلچرل
اکادمی ستن سائن روہ پلین ٹریوٹمت تہ انچ چھاپہ چھ تہ تراہ نفیس

زِ اَتھ پٹھ چھ اَصَل اَسَنک گمانہ گرھان۔ اَتھ مُنتر چھ دُونرناہہ حکایات
 دِرج تہ پہ چھ کَمَل تہ جامع نہ سخر۔ پتھ کُڑیچھ جُزیات وکلیات صوفی
 خیالہ مطابق بدنہ کین زنجیرن تائن مُنتر کارکردگی تہ اہمیت بیان کران۔
 بیاکہ تصنیف لذت النساء چھ سنکرت کوک شاسترک فارسی ترجمہ۔
 بیتھ مُنتر زناہ تہ مُرد سُنتر جُفتی ہنر لطافت باونہ امتر چھ۔

برؤس لارنس چھ گُریز متعلق لیکھان ز "گُریز" ہرگاہ سینٹرس
 پٹھ اکھ تاشوقہ داستان باسان چھتہ گُریچھ در اَصَل اکھ مذہبی تپیل بیتھ
 مُنتر کینہہ کہ کو مو کو مشکل، نیکی ہنر کامیابی مُنتر حائل سپدان چھ۔
 نغشی سُنتر بیاکہ اہم کتاب چھ "سلک السلوک" اَتھ مُنتر چھ تصوف چن
 اصطلاحن و شرحن کران تہ پرائین صوفین ہنر زندگی مُنتر مثال پیش
 کران۔ نغشی اوس چستی سلسلک اکھ اہم تھونگ تہ اکھ شاندار شاعر
 تہ تَسند اکھ قبطہ چھ طر

زخم تیشہ ہمیشہ بر دل کاں است
 غم و غمت برائے نزدیکان است

نغشی قرب بے یلہ نمود
 ہر کہ از عشق دور از غم دور
 نغشی گذر یود ۱۳۵ عیسوی مُنتر

(ماخوذ از — NOTES FROM A DISTANT FLUTE — از برؤس بی لارنس)

محمد یوسف ملینگ

بقیہ حاشیہ صفحہ ۸ پیٹھ

۳۰ تازہ تحقیق تکرار چھپنے پر کتبہ شیعہ پائٹھ کھر سیر مٹر ز مقبول صابن
کور ۱۳ صفر ۱۲۹۴ء مطابق ۲۴ فروری ۱۸۷۷ء یتیمہ عالمیہ نقل تفصیلی
نخشہ خاطر و چھو را رقم سیر ترتیب در مٹر کلیات مقبول مطبوعہ کلچرل
اکادمی — مقبول صابن ترنس پیٹھ چھ ستمبر ۱۹۷۸ء منشن کلچرل اکادمی
ہندو طر فہ اکھ پیور تہ شاندہ کئی تر لاگنہ آخر

(محمد یوسف ٹینگ)

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

حُمد و نعت

خُدا یا چہرۂ اُسد ہوئے	دُرے از حکمتِ جاوید بگشایے
چراغِ حکمت و طہم بر اُسد ہوئے	زبانم در سخن دُرِ سقن آموزے
مبدلِ منظم را بار طبع کُن	زبانم پر شکر از نوش لب کُن
در درجے شامِ نعت بے حد	دامم باد از ما بر محمدؐ
سرزمِ باداشارِ چار یارش	فدائے آل و اصحابِ کبارش

منتقبتِ حضرتِ محمدؐ

بچھ سرو او جہاں سلطانِ شامان	جانبِ قطبِ عالمِ حمزہ سلطان
یہی یس تیں تیں نہ حاجتِ دعا چھے	بدردِ دلِ دوا داورس شفا چھے

۱: بگشایے (ن. ۱)

۲: چراغِ حکمتِ طہم بر افروز (ن. ۱)

سنے چم ارمان دادر گریا درین
 بہ درد گاہ چھیلے شاہ سلطان
 درت دار الشفا خاص عازت
 مراد دل ز تو ہر دم تمام است
 روا از در گہ دلہ الشفا دم
 بہ آئے بر انز سستی تریے مراد
 نظر کرتی نظر یا شاہ خدام
 منے کلام از سر جان تیر سوم

گوہ ڈکٹ تہ دلپہ ہند آغا

ز بعد حمد بے حد لغت آمد
 وئے لہ قصہ رنگین مجد
 دلپہ لہوز دردم سوز امیر
 چھ تھو دست راوین یقہ ناو گریز
 ینینیک راوی ضیائی بخشی چھے
 بقول راست فرماوان صحیح چھے
 بہ بخشب اوس عادل شہریار
 اپرا، تخت گیر، تاج دارا
 غضنہ فر، فریدون شوکتاوار
 سکندر شیوہ دارا حتماہ اوس
 دویم خوش پروانہ در بر دالتہ
 ترشہ تری ستر حدالت اس شہور
 زما یک طمان اقدر سعادہ
 بیہتری اسر ملک پاسبان ثور

۱۔ منقبتیکریم شینوے شارچہ تریشوہ قلمی نو سخن مشتر دہت۔

۲۔ حمد ایزد۔۔۔۔۔ (ان۔)۔ ز بعد حمد بے حد لغت ہیو دزن (ن)
 ۳۔ نشتر۔ ن۔ کس حاشیہ یہ بیٹھ چھ آٹھ مقابل مد۔ ضیائی کشی معنی صیادان
 بخشی برادر کلان و فی الدین بخشی

چو آن باغ گل به بجز دود ما در شیرین	بیک جا اُس گرگ و میش پھرن
گداین پیچہ کرائی زر فشانی	ملک و مال کاٹھہ اوس نہ ٹانی
وہ دادش مرزا کیشہر خوشنود	کفش در جود چون بکرمواں بود
ملک معور تھر تھند، خلق سرور	ملک طیفور اوس ناوشہور
ولیکن نور چشم اوس نہ اولاد	زہر بند غم اوس خاطر آزاد
دتم یارب اچھن ہند گاش فرزند	کران اوس آرزو از خداوند
چھہ روتی پرستہ اکس فرزند لاتی	منگان اولاد ہر دم اوس از حق
بصورت نیک و خوش سپرت رشید	ہوس اوس گوڑم اکھ نور دید
کورن تس خاصہ فرزندہ عنایت	دعا تھر سندن اوس از حق اجابت

۱۔ البقرہ حاشیہ از صفحہ (۵۵) سخاوت حاتم نیش تس خجالتہ۔ (ن۔س)۔

۲۔ ملکن۔ (ن۔س)۔

۳۔ یہ مصرعہ چھہ قلمی نسخ منتر پیٹہ آہہ درج : نہ در لطف دہہ در کشور تانی۔

پیٹہ چھہ مروتہ نسخ منتر امیر پیٹہ نم زہر پے ہستی ۵

سرافراز اوس در شاہان آفاق

بہ عہد خویششن در عدالت طاق

یگانہ اوس اندر کامرائی

گداین پیچہ کرائی زر فشانی

۴۔ "بکرمواں" ان۔(ق)۔

۵۔ کورن تس۔ (ن۔س)۔

معصوم شهرین زیون تہ تہ لکند لوہ کپار

گلے بشگفت از گلزار شاهی گرفته بویش از ماه تابماہی
گوہ لایاہ پھول ز باغ شاہ مخشب ستارا کھوت ز برج ماہ مخشب
تھنہ بیو و ماجہ نشہ زن کاہے و چھت طفیور شاہ مسرور کیا گوہ
در پھول از صدف یا مٹہ ہنبر در او کوڑکھ تاسٹہ تمس معصوم شاہ ناو
تہ لکند رمخ ڈپٹھ گہ و شاہ خوشدل مراد خاطرش شد مجمل حاصل
جبینش ماہ برج شہریاری رخس خورشید اوج نا داری
سپٹھا زین مژدہ گوہ طفیور شاہ شاد بخوبی داد داد وجود را داد
نہایت گشتہ شاہ خوشحال خوردند دو چشم روشن از دیدار فرزند
کوہن شکرانہ داپن شادیانہ سپن گم نام غم اندر زمانہ
خزائن قفل تاسٹہ مژروون غریبن عاجزن تم و وقف تھوون
بہ بخشایش کرن خالی خزاز دل آسودہ سپن خلق زمانہ
سپٹھا مشہور گوہ و شاہ در سماوتہ ز وجود و لطف خود حاتم دین بچہ
نیاز و نذر در قربان تہ تہ لکند گوہ گداکانہ مخشبس منتر ددوہ نمہود

۱۔ پیدار جیمہ تہ لکند قلمی سخن منتر مژروون۔

۲۔ عطیہ۔ (ن۔ س)۔

لَو پُچھتہ دیدارِ فرزندِ دلدارے
 پھولس از خرمی دلِ باغِ درباغ
 بفضلِ حقِ سپین شہزادہ عاقل
 سہ در حدِ بلاغت و دت و دلور
 قدمِ ژون بہ جلدی اعتدالِ س
 خرامان گوہ روانہ سوائے مکتب
 کوہِ نِ تحصیلِ علم و ادبِ نیکال
 ز ہر کس در ہنرمندی سبقِ برد
 سپین ماہر بہ علمِ اسمانی
 بہر فن در ہنرمندی سپین طاق
 بعلمِ پہلوانی گوہ و قوی دست
 چارہ سالہ در سن و دتِ یامتہ
 چو ماہ چارہ تابندہ رویش
 سن بر سیم تنِ معشوقِ طناز
 مرادِ دل شہس یکبارگی در لے
 ژولس غم ناامیدی ہند لولس داغ
 عطا سپین بہ غمِ ردی عقلِ کامل
 بہ باغِ حسن رویش کنی گلِ پھل
 پیے تحصیلِ سوزِ گِ تراپہ ہال
 کرنِ تالیمِ درس روزناشت
 سپین از زیر کی در ہر ماں خال
 وزاں پس سر بہ دیگر علمہا کرد
 نمودہ کشفِ اسرارِ ہنسانی
 بہ دانائی سہ گوہ و مشہورِ آفاق
 سپین در ہنرمندی سہ مست
 ز چارہ ابرو شگفتش سہ وقامت
 معنبر تر ز عنبرِ زلفِ مویش
 قدش در باغِ جاں سر و سرافراز

۱۔ امیک گوہ و نیک ہنر چہ نقِ منتر بیتہ کنی درج: پھولس گلِ غمِ ہند باغِ درباغ۔
 ۲۔ سپین در ہنرمندی پُر زور در مست (دویم مصرعہ نسو حق دن)

گد لا بن جامہ کورڈیشہ سے رعن چاک
 وچھتھ تم دھو وہ زلہ بیو لالہ درخاک
 بنا میزد نگارے حور سپکر
 ز سر تا پاتنیش چوں لولوی تر
 جوان گلزار و سیم اندام
 ہمایلوں طالع و فرخندہ فرجام
 دس اندھ چیز اوسٹن کانہہ غم
 کمران اوس عیش با یاران ہدم
 ہمہ اسباب عیشش بود حاصل
 دوان داد نشاط و عشرت دل
 بہ جز عیش و طرب اوسٹن کانہہ کار
 تھو تھ چشم بدس اندر جگر خار
 رفیق ستر جامے چواں اوس
 بہ بزم عیش داد دل دوان اوس
 بدیں عشرت کراں اوس زندگانی
 دریں ایام ہائے نوجوانی

معصوم شاہ سننر مجلس آرائی تہ عجیب کس جانا داپرسند
 درینکھوین !

بے بہار مجلسہ رنگین و اعلیٰ
 کپن برپائے بارکان والا
 زہر گونہ میسر عیش سھوون
 رباب مطرب نے منگہ نوون
 ددوون چنگ نے سیتار تے ساز
 بستہ شیریں نوا ہر سو خوش آواز
 شب روز اوس در مجلس فروزی
 کراں در لغہ سازی عود سوزی

۱۔ نوش (ن.س)۔

۲۔ یہ شعر چھپنے قلمی نسخہ مندرج

بہ تخت ز رشتہ شاہزادہ
 نے و آواز با ساز اُسی حاضر
 معنی لہن دل کش بر کشیدہ
 نہادہ گوش بر رود و دف و نئے
 اتھس کیتھ پیالہ بہتہ مشغول نہ
 بکام دل بہتہ منتر باگ یارن
 ز جوش نے سپن شاہزادہ مست
 درال مجلس طرب افروز غم کاست
 در پچہ کنی کورن باس نظارا
 بہتہ بر بام چوں طاس زیبا
 ز طوی جانوارا اوس خوشتر
 برنگ دل پذیر و گوئہ خوب!
 بدیدہ شاہزادن یام دیوٹھن
 و چھتہ تس کن دُک آ رام ردوس
 غلاماں دست برسینہ نہادہ
 بگر دشاہ صف دی دی اکابر
 بر آوازش دل شاہ آدمیدہ
 رفیقن دوستن ستین چوان نے
 چوان نے گوش دل تھاوتہ بر آواز
 شین پتھ پاٹھ منتر باگ یارن
 دل جاں عقل دالیش گوس از دست
 دچھن ہیوت شاہزادن در چپا
 عجب خوش رنگ دیوٹھن جانوارا
 ربودہ از خرد عقل و شکیا!
 زرافشاں بال دپڑاٹاوس پیکر
 فریبندہ بجلوہ ہم چو محبوب
 سپن از جان و دل شاق تس کن
 ز سرزدی رباب و جام ردوس

۱۔ شوبان میتہ باہ تاہاں منتر ستارن۔ (ن۔خ)

۲۔ ربودہ از خرد صبر و شکیا۔ (ن۔ک)

جاناوار سندر تارلف

گلنِ مشنرِ پڑھ گولاسِ تازِ روی	ترشے تَسِ جانوارنِ مشنرِ نکوی
نہایت اوس خوش دیدارِ الحق	دُچھتہ گودشاہزادِ محوِ مطلق
تَسندرِ عشقِ کُرنِ تَسِ جادِ دل	سُنِ آوارہ گے تَسِ پلے درِ گل
زِ عشقِ مُرغِ گودشاہزادِ بے ہوش	بہ مجلسِ دوتہ زہرِ جانبِ سبھاہوش
دُزیرنِ کُنِ دُپُنِ یکتہ جانوارا	بہ دُنیا کانسِ ماچھو دُیوٹِ مہ
تمایِ اہلِ مجلسِ آپہ بیون بیون	وچھانِ مشاقِ گے ساری تَسِ کُن

۱۔ آپہ پتہ چھنہ نوم شے سارِ رُوجِ نہ سُنسِ مشنرِ دُرجِ مگر تلمی نو سُن مشنرِ چھ:

سکونت گاہ گچے جنبشِ کرانِ اوس	یعنی موکھتہ تَسِ تیرنِ ہرانِ اوس
دشمنِ دُزِ اوسِ یامتِ پردِ نانی	یقیناً سہ تیرنِ اوسِ چھو نانی
کرتہ تصویرِ زنِ تھو دُمتِ بظاہر	بُرتہ سہمِ دُرسِ لعل و جواہر
بصورتِ خوشماکیہ جاناوارا	دَسِ پڑیہ دُنِ رُوسِ کُرنِ شکارا
نہ طوطہ اوسِ تَسِ ہمتائے طاؤس	نہ تھیٹھ تصویرِ کانہہ درختِ طاؤس
سہ دُپیشہ جامہ کستورِ سیاہ دُل	عناؤلِ باغِ تر آوتہ جنگلِ رُل
سُنِ آوارِ کیاہ تَسِ ملے درِ دل	تَسندرِ عشقِ کُرنِ تَسِ جادِ دل

(نک)

عجب ملکُن جانا وارِ سِندِ خاطرِ تنبیہ لُن تہ تسننِ کر قاری

سپٹھا کر شاہ زادِ بے قراری	ہیتن فریادِ دلی از دل بہ زاری
اُن تم اہلِ مجلسِ عاجز و تنگ	بہ ہر صورتِ ٹیٹونِ ایں مرغِ خوش رنگ
دُز پر وہیت کُرن چارہ دریا کار	بدام ایں مرغِ چوں آید گرفتار
بہر تدبیر و ہرن اُسی کاہل	وَلے از غمِ دلش بودند غافل
بہ مجلسِ ہٹھی دانایانِ آں بوم	خوش تہ تسننِ مولا سپنکھ نہ مولوم
بہ جیلہ چار کینہ زونکھ نہ ہرگز	نہایت در گرفتن اکے عاجز
دوئیں پھیپھڑہ دز پر ولے جہاں دار	کر و کیاہ اُسی رُن اُو سُنْد چھ دُوار
بہ دُنیا جانورِ یم ماد تے نر	غذا چھکھ پرتھ اکس بیون بیون مقرر
تمی ستین لگانِ تم والہ دلشے	چو شاہین دزغن شاہباز باشے
نمیدانیم ز اصل و نسلِ ایں کیت	بہ عالم دانہ ایں جانورِ کیت
پرندہ چھی لگان زالس پھتھ پھل	دُر ندن نفسِ جی گردن چھ مالکل

۱۔ یہ شعر چھ نقط قلمی نہ سنجے یوت منتر۔

۲۔ اہیہ پتہ چھنہ یہ شعر مروجہ تسنن مگر قلمی تسنن منتر چھ ع

بہ جز دانہ رُن اُو سُنْد چھ مشکل دریں اندیشہ کو شش کیاہ چھ حاصل

ز بہر مرغ گوشت ہزارہ بے تاب
 بد بچویش ساری اُس دم ساد
 پرن یتیم ہیوت کڈن تمواش
 دل جان شاہزادس مضطرب گو
 چو دیوانہ ز جان خویش جربت
 تر ڈلشتہ اہل مجلس تھوڑ دھتھنگے
 ز تاجش موکھتہ بامکہ تختہ سستی
 دچھتہ دردانہ بور جانادرن چاد
 غذا تمہر سہند و زہر و پرن نوکھ
 ددیکہ شاہس غذا اُمسند چو کھتہ
 چھ عالی پایہ مرغاہ دائرہ آہ
 رُن اُمسند بظاہر و در سہا اہل
 اچھو کنی ہارنے لوگ ڈالہ زن آب
 کمرن ہیوت جانوارن قصہ پرواز
 اچھن تھو کہ شاہزادس گلش وارا
 سپن بے تاب یژ در کف رُن چھو
 روٹن دامن لبوئے مرغ در دست
 ز تاج شاہ دستہ دردانہ کینہ پیٹے
 جدا گو جانو ہر سہند بختہ سستی
 غذائس اوس تی تھ پیٹہ دستہ او
 دیکھ دل شہزادس سہلو دیکھ
 بدام آید ازیں تہ سپر پختہ
 خورش دردانہ چھس اسہ پرن ناؤے
 ہر کر و در صبر اکھ ساتھ ماہ کر چہل

۱۔ چھو۔ دامنے دھتھتہ کھچھ شتر اُن۔

۲۔ شہلو دیکھ۔ (ن ق)۔

۳۔ گو دیکھ بھر چھ مرد چھ شتر نیمہ آہ۔ ع مہ بر کینہ غم غذا۔

۴۔ یہ شعر چھ بروجہ شتر ہیوت مگر علمی سخن شتر چھ دین۔

صبری مطلبس ملادانادی جہا لڑ سیتی یار از ست مادی

عجب دانے بیاوردند پویاں
 بجائے دانہ تھوڑے سوکھتے در دام
 ہینوتن در دانہ کھینون یا مرت بہنقار
 بر غبت جانوارن سوکھتے ہینوت کھینون
 طمع چھپے پائے بند ہوش منداں
 طمع چھپے زور اپکا نک بلا شک
 طمع جسد سے حرف دہر سے خالی
 دپاں پیلہ از طمع مرغ لوگ زالہ
 سیٹھا گو خوش نہیتر تو کو دے از نام
 دراں زریں قفس کو ترس نشین
 بروز شب قفس در پیش تھوون
 اچھو تلہ یک نفس اوسس ٹھوون
 ز دیدار شہزاد خنداں
 بلے این است رسم چرخ گرداں
 ملسل ہم چو زلف مشک مویاں
 پتھر و تھ جانور دلپشتہ آزاں ہام
 سرو پایش بہ چنبر گمہ و گرفتار
 ز طمع خام نفس زالہ لوگن
 چھ ہر کانہہ از طمع و آتن بہ زنداں
 طمع چھپے دام پائے مرغ زیرک
 بہ کمن ترک طمع اے دوست خالی
 رخ شہزاد بھول زن برگ لالہ
 قفس از زر کو زن تس کینتہ سرانجام
 مہیا تھوون ہر گونہ کھین چین
 تلہ شوغل و کار دبار تروون
 سرو مویاں سے شوق اوسس سوران
 سہ در زنداں گلن چوں درد منداں
 اکس ماتم بیس کینت راحت جاں

۱۔ بویاں (لہر س)۔ ۲۔ دایرہ۔ ۳۔ حلقہ۔ ۴۔ امیر پتہ چھین قلمی سخن منتر درج یہ شعر و جہنم منتر لکھت صغ
 بیک چار و برد ہوتہ جانور بیوٹہ۔ ۵۔ بہن تھہ سیٹھا اوس تھوون و تھن کر کوٹ
 ۶۔ بہن تھہ بیوٹہ اوس تھوون و تھن کر کوٹ
 ۷۔ سوران۔ (ان س)۔

جانا دار سُن کھن چین تڑاؤن تہ شہزادس سیتی کتھ کر نہ !

دوہن کینٹرن شھوتہ سرزیر پراوس	مکدر پخرس مشنر ج نور اوس
خلاصی چھم ازیں غم خانہ دشوار	کران اندیشہ ہر دم باول ناز
کرن شاید ازیں چلہ منے آزاد	کوڑن تدبیر کھن مشراؤ از یار
سپن پڑمروہ لوگن وار بیمار	غذا کھیتون جانوارن تزدو یک بار
دوچھتہ شہزاد گو بیڑہ خستہ احوال	کرن ہج کار، بون تڑاؤن پربال
نفس آزاد سیتین بر لب امت	دوچھن تس در نفس ز وار ثامت
کھوتس زرد جانور سندر کھتہ زیاد	دل آزرده سپٹھا گو شاہزاد
زرد مرغ میوٹس مندن شام	گھل روٹس گیس زردی پیس ہام
پریشال گو دزاں زن اوس دراز	زخورد خواب گو ہمیزار یک بار
سپن خورشید روٹس چوں نہ نو	زرد داہم زکون زن زان غم گلن گو
شکار غم سپن آرام رووس	لگتہ مرغ ہوس در دام رووس
شدہ افسردہ ہچوں گل در آتش	ز آزار غمش آں روئے دل کش
سو زیبا تن گیس چوں موئے لاغر	دووس نارے جگر وارے سوتس زرد
زردیدہ خون دل ہر لحظہ مارن	دوچھن پیلہ حال تموشد جانوارن
دعائے جاں شہہ بنیاد بہ نہاد	لشہر ہنی زباں ناگاہ بہ کشاد

سپن در گفتگو با شاه موافق
 به غم خواری من کیا چھ تیرے حاصل
 عنایت ہے بے اندازہ کردی
 بہ خلق خوش سیٹھا شرمندہ کور تھیں
 چھ پزیریا تھیں رسوم شہریاری
 تو کردی لطف احساں ہر چہ شاید
 بہ شکل اصل یودوئے آسہ ہا یو
 ولیکن چھیں بہ شکل مرغ بستہ
 یہ بوز تھہ شاہ زادس عقلہ کور چرخ
 تعجب کھیون اتھ منتر حائس پو
 دوپن تس جانوارس بہر لہ
 یہ چاہے فکر اندر گوس در ہم
 بہ اپن لطف و کرم چھیں ماہ لائق
 تلٹھ کہہ باعشہ از سلطنت دل
 روان من بہ نیکی تازہ کمدی
 بہ شکر خندہ خود بند کور تھیں
 کر فی خستہ دین پیٹھ دستیاری
 ولیکن خدمت از من چہ آید
 ز دل غم و غمہ شاہس کاسہ ہا یو
 بہ جہز تار پف کیاہ پیہ میانہ دستہ
 دو رخ از فرحتش شد چوں گل سرخ
 بہ فکر جانور و ارادہ بوڈتھ گو
 برس پنے نس منے کر تم وارا گاہ
 بہ حال خویش تن کر تم تر محرم

۱۔ نسخہ (ان) منتر چھ امیہ پنے پیہ ز شاد پیہ آپہ
 منے و نتم زیں ہوس کیلچے تیرے مطلب
 کر تھہ ہوڈ ضایع بہتر محنت
 دھرتھ کہہ مملکت بہر بایے پتھ
 مہربانی تیرے شفقت بے نہایت
 کر کم کر تم سرم باد اندایت ان

جانا وار سندن حال باؤن

دوئیس تھر جانوارن توہ پھیرتھ
 ونے کیا سر پٹن گزٹھ فاش نیرتھ
 مئے یوڈ مارکھ جدا ازتن گزٹھ سہر
 تہ چھم پھتر تہ سر باؤن نہ بیہتر
 کورس ہر چند شہزادن مارا
 بہ خاطر گو نہ تس ہرگز گوارا
 بدیں صورتھ مئے ولہ تم پور داہ سال
 بہ عالم چھس بے سرگرداں بدیں حال
 ولس تامتھ کورم نہ کاتھ خبردار
 زچھک تو نش دھس دھن ٹھن ہنڈ

جانا وار چھ شہزادس تمثیل ونان

ونے اتھ پیٹھ دلپلاہ خوب پشٹو
 جاناہ اوس دینا قادیسے
 کورٹھ زنجیر ارس دست پائین
 ون بازار منتری پانا راین
 منجن در راہ ازیک پیرزن تریش
 دڑس تھر تریش پیرزن قفس خوش
 کورٹھ کس کاریتھ، کڑہے ثنئے زنجیر
 دڑی وٹھ میسی نہجے عذابس
 دپان زس گونہ چھم پوز ون کورٹھ کیا
 بہ خاری سخت چھس منتر اضطرابس
 تونے خواہی بریں یک شربت اک
 مثال پیرزن تم تو بہ خا ہی
 انم عاجز چھکم نہ پوز ون زانہ
 شوی بر حال من واقف دیں باب
 شدن محرم بایں حال تباہی

نہ ہلک (نہ) - نہ کڑھ (نہ) - نہ برسر (نہ) -
 نہ تون بازار پتہ بازار راین (نہ) - نہ بہ شاری سخت چھس لوگت عذابس (نہ)

دہن در دین پین نہ میون ہر نوں
 ولس نامت دوئم نہ کانسہ اس راز
 ہگویم قصہ دل سوز با تو
 وئے یود ہر پین بوز تھ بیکلک نہ
 یہ یودوے باو با مردم پین حال
 پین ہر باو یود با سنگ خارہ
 اگر ظاہر کنم اس راز دہ سال
 دوپس شہزادی اتھ چھے نامت باور
 سولے چیل باو دم راز پنہاں!
 بہانہ تزاو آخر پوز وین چھے

چھنہ تیوت دل چھم کورٹن سون
 بہ پیش چوں کنم احوال خود باز
 بہ آس اخلاص یک دوروز با تو
 تہ ہرگز تاب فہمیدن آنکھ نہ
 گروہن سنگین دل دایم بہ کال
 گروہن شتہ میانہ حالے پار پارہ
 کوہن گروہ سور بوز تھ میون احوال
 یو چلو ملے بہ تھچھ ملے کر
 گروہم وار تلسائے دل و جان
 ز سرتا پا یہ کینتر شاہر پین چھے

جاناؤر سند ہر باون تہ اصل پے دین

کورس ییلہ شاہزادن جاو ابرام
 یہ جہز از راستی زوئن نہ چہار
 بے پزیر کنی دختہر شاہ پری چھس
 وئن میونس پین آغاز دہنام
 ددین تس ووز منے کن کن تھاد وار
 بر کر مثر ژے ہی اکی جافی چھس

۱۔ نہ گفتہ تا بہ اس دم باکس ہی راز
 ۲۔ ددین تس کن وئے کن تھوڑی وارہ

دُپان مشہور شاہ چیم ناو بانس
 دُپان بیت الامان تہنہ ناو ملکس
 دُپان چیم گل بدن پری باتمس ناو
 کرپس تقدیرن از مادر پدر دور
 یہ دنیا کس چہ پیوست نیون ہوا
 پریشان در بدر سرگشتہ احوال
 تھو تھو کن سوز عشقن بوز کیاہ گو
 مہ اسن کانسہ لوگت کانسہ تھو دل
 دُپان اُسس نہ سیود زائہ اُقس
 جز پریس مفر سکوالت گاہ چیم تس
 ونے کیاہ ماہر ہندی اوصا کن تھو
 عزیز از جان یہ اُسس تس کنی کور
 ونے تھو گوش چیم منے نوش لب ناد
 بیسی شکل منے داتم پور داہہ سال
 بگویم سرگذشت خویش بشنو
 چہ میونے قصہ بوزن سخت مشکل

نوش لب تر عجب ملکہ سندر عشق قصہ

بہ ترکستان ولایت بود شاہی
 جواں در سخت و در بخشش جوان
 ز غم ایہ زمانہ اوس آزاد
 بہ جود و عدل و احسان نامور اوس
 بہ ملک و مملکت عالم پناہی
 قوی دل ناو اوس شاہ بہر گرد
 بہ عہد شاہیش خلق اوس دل شاد
 بہ دنیا تس کنے نوہ بصر اوس
 پری عرخ ماہ دش خوش خوی رعنا
 سمن بویو سمن برقد جوانا

۱۔ یہ شعر چیم تلمی لکھن مثنوی۔ دویم مصرعہ فطی باسان
 ۲۔ امیر پتہ چیم یہ شعر مردج لکھن مثنوی لکھن مثنوی
 ستارہ بر زمین زن اوس است۔ نثر لکھن مثنوی از جاہ در امت

پیرز لُونِ مدخ تَسند زَن مَہ تَابَال
 زِ سُر تَا پَا دِلِ اَشُوْب دِلِ اَرَام
 سَمَن سِرُو سِ چھَنّا تَیْتِہ یَاوَس چَاو
 ہِمِیشَہ مَجْلِسِ اَرَا پِی کَرَان اَوَس
 دَہ ہِہ اَکِرِ گِرِوم کُر تَمُو مَجْلِسِہ جَان
 بَہرِ عِلْمِ وِ بَہرِ فَن اَوَس کَاہِل
 سِیٹھَا تَس عَا قَلَن سِیڑ اَوَس اُلْفَت
 رَفِیقَن سِیڑ تَس دِلِ اَوَس مَسرُور
 نِشَا طِ وِ عِشْرَتَن کُن اَوَس مُشْغُول
 زِ ہِر سُو مُطْرِبَانِ شُکْرِ اَمِیز
 دِوَالِ سَا قِی زِ جَامِ خُرْمِی نِے

دُجھتھ کَاہِل تَسندِ سُنیلِ پَرِشَال
 بُتِ کُلِ رُوے کُلِ لُوے دُکُلِ اَنْدَام
 عَجَبِ مَلِکِ اَوَس تَس مَہ پِکِیَس نَاو
 زِ سَخَوْتِ عِلْمِ مَغْرُورِی پَرَان اَوَس
 بَہتھ مَنزِ بَاگِ یَارَن اَوَس شَوْبَان
 بِنِیَن شَہزَادِی نِے کھنِہ اَوَس عَا قِل
 گُو مَتِ مَسْتِ اَوَس بَا کُلِ نِیَا مَتَن تِہ
 بِہ جَالِ غَوِیشِ گُو مَتِ مَسْتِ مُخْمُور
 پِٹھِہ پَاٹھُو اَوَس تَس ہِر رُوزِ مَحْمُول
 زِ نَغْمِہ بَرِ دِلِ عَا شِقِ نَمِکِ رِیزِ
 بَدِستِ شَاہِ پُرِ کُردِہ پِیَا لِے

۱۔ اَمِہ پِٹھِہ چھَنہ نِومِ تَرُورِ شَارِ مُروِجِ لُتْسَن مَنزِہ مَکَرِ قَلَمِی لُتْسَن مَنزِہ چِہ۔
 زُلفِ بَرِ رُوخِ چُورِ کِیاں دِستِہ بَرِکُلِ تِہ دِلِ شِٹھِہ اَوَس پَھلَوَاہِ دِلِ تِہ مُبِیْلِ
 عِیاں تَس اُس حِشْمَنِ جَا دِی بَا کُلِ فِدا آہِ تِہ قُھو بَاں اُسِ ہَا لَنکُلِ
 چِہارِ اَبَرِ وِ چِہارِ دِہ سَا لِیٹِہ اَہِی بَہ بُرِجِ دِلِ بَری تَابِندِہ مَہِی

ز جوشِ نئے شدہ شہزادِ مدہوش
 ز مغروری نظر کُرتا ہنرادن
 وچھن مجلسِ سپن مثر رشکِ دوس
 بہ خاطر گوتمس پشہرہ بزمِ بے غم
 دُز پرن کُن دوپن چھو بوزنت زانہ
 دوپس پھیرتھ دُز پروشاہِ عالم
 در آں مجلسِ پے تسکینِ خاطر
 کواں تم اُسی بحث زیرِ کانہ
 بہم دگر کوڑکھ اپں بحثِ بلکل
 گھے شیریں بیاں کردند آغاز
 گھے در ذکرِ مہر ویاں کشمیر
 بدیں گوئے کواں تم گفتگو اُسی
 نہادہ بر سماعِ مطرباں گوش
 بہ مجلسِ ہر طرف تُو خود مُرادن
 نشستہ خمد چوماہ درخانہِ قوس
 مئے روستے آسہ کس دو تھمت عالم
 مئے ہیو چھا اوسمت کانہ شاہزادہ
 ترئے ہیوہ چھینہ کانہ تہ دو تھمت تہ این
 سمٹھاہ خلق اُسی از ہر جنس حاضر
 دنان از ماہر دیاں داستانہ
 چہ بے ہمتا بُستانِ چینِ کابل
 ز خوابانِ خُشتِ تُرکانِ شیراز
 شدہ کام حریفانِ چاشنی گہر
 دناں افسانہ از ہر خوب رُو اُسی

۱۔ مُرد وچ شخصِ منتر چھ نامُرادن۔

۲۔ مئے روستے آسہ کو وچھتر بہ عالم۔

بدر بنظر زبانی نوش لبہ ہند تارِ پف

ازاں جملہ بٹاہ اکھ اوس ہشیار
 جہاں دیدہ بے محنت کشیدہ
 تئی وڈن سکھ پر سورے وڈو باطل
 تئی وڈن سکھ پر سورے وڈو باطل
 ایز تہہ ہر وڈو پریم تارِ پف خواں
 شکر لب گل روغن شایان تارِ پف
 حسین ہند صفت وڈو پھلان
 صفت حُسن مے نشی ہر کوئی تو وڈو
 چھیتھ وڈن اندر در ملک دُریا
 بہ عالم چھس نہ وڈو کین کانہہ ترشانی
 قدش زیبا ز شمشاد سرفراز
 تہند قد سرو تازہ سخل طوبی
 اُلف زن دال دلپشتہ گوشت
 سہ قد سرو سن بہ نار رشک زلالان
 بہ ہر چیز آرمودہ کار بسیار
 زہر نوع حکایت ہاشنیہ
 مے نشیہ کانہہ چھینہ اندر حُسن کاہل
 چھنا بے حُسن تارِ پف شو بال
 کراں ناخوب نے ناخوب تو صنف
 قبح ہند مدح چھے کار جاہل
 دین کتھ حُسن دم دتھ وڈو وڈو
 لکار گل رُفخ عاشوق زیبا
 بنے مژتس چھہ سنج بہرانی
 خراماں باغ حُسنک سرو طناز
 شدہ پروردہ در فردوس خوبی
 ز غم شد خم صنوبر در نہامت
 گنبد زلف او دارم غزالان

۱۔ یہ شعر چھینہ مردہ لُسنس متشر۔

ز ماہ تابندہ تر تھیں لالہ روتھار
 مسلسل شوہر کی یاد زلف و کامل
 فریبندہ سہ کامل دام اُلفت
 معنبر زلف مشکیں مارِ پچاں
 تہذیبیہ سیاہ مشک تئاری
 ز عنبر موشش ریاں حسن زن
 خط قرش در آں موئے سیلہ فام
 میان مویئے زیبا جوئے تھیں نثر
 مرصع بر سرش طاقین زریں
 تھیں تھیں شوہر مہنر باگ پوشاہ
 برابر ویش جبین از نور تاباں
 سہ پیشانی چو ماہ نیم ہفتہ
 ویکس پیٹھ لکھ تھیں زن زہر ہر ماہ
 ز کامل گل رخس پیٹھ کالہ شہار
 ز گیسو زن پریشاں تازہ سونبل
 وچہ و نہ نے بچھانی مارِ خصلت
 خم اندر خم کھورن تامتہ اوڑاں
 سرش پیوستہ اندر نافہ کاری
 زلف سونبل ز کامل یوگن زن
 روہ پہ سننر جوئے زن اُنی ہر ڈیکس تام
 بت آریکی سو کمر سنہ عاتلن اُنی
 دودانی تاب سہ بر موئے مشکیں
 نئے زن زنگین اندر منوشاہ
 عطار و زن بہتہ در برج مہران
 ہر برج قوس جایی خود گرفتہ
 نئے مریخ بر خورشید دلخاہ

۱۔ مرد و لکھن مہنر چہ دیہیس مہر لکھن مہنر "دست گل" یس نہ صبح باسان چہ۔
 ۲۔ مرد و لکھن تہ اکس دون قلمی لکھن مہنر چہ یہ مہر پیٹھ آہ غر
 ۳۔ قلمی لکھن مہنر چہ "سرخ پوشاہ"۔

رُمہ زادل شُبہ دُن پُہ وُنجر
 سہ ابرو طاق یا محرابِ پاکاں
 کماں یا ماہ نو یا تیغِ خونریز
 بُمَن منتر ترو دُمت کیا شُبہ بھنِ خال
 نَتہ زَن خیر شہبازِ سیاہ رنگ
 نَتہ بومبر کراں یُنہر زَن گتہ
 دو چشمش جامِ نئے یا کامِ جاں ہا
 سیاہ تہمہ چشمہ چھس لوسو رُمیہ ناز
 دو بادامِ سیاہ یا نر گسِ مَت
 برہ تہمہ چشمہ دلِ شتہ گئے یُنہر زَل
 سبٹھا چھس فتہ گر چشمانِ پُر ناز
 زَنیزہ تیز تر تہم تیرِ مَرگان
 سو یو دُوئے تیر غمزہ تزا دِاز دُور
 چھ زَن کُرد متری اکی قبضہ زنجیر
 نَتہ چترِ سیاہ بر خابنِ کال
 برائے کشتنِ دلِ خستگان تیز
 ہُمائے حُسن بہ کُشاہ پر دِ بال!
 بہ اہوئے خُتن انداختہ جنگ
 نَتہ بٹھ مے کُشا مے خانیہ سے پتہ
 نَتہ بیمار زیرِ سیاہیاں ہا
 بہ آشوبِ زمانہ گشتہ دم ساز
 نہادہ ہر دُو بر جہا دُو گری دست
 ٹُلتہ گئیہ ہرنہ ہا نکل لُگرِ جنگل
 ز مخموری بہ غمزہ عَشوہ پر دِاز
 یلمس بِن تھوود و تھن تَس کر چھامکا
 گر تھن مَشاق کُشتہ عشقہ رنجور

۱۔ خونِ پاکاں (ن۔ ق۔ د۔ ن۔ خ)

۲۔ انداختہ جنگ (ن۔ ق۔ ن۔ ک۔ د۔ ن۔ خ)

۳۔ مُرد بوجِ نفسِ منتر چھ غم غاری بگر قلمی لُسن منتر چھ غموری یس صبحِ با سال چھ۔

لنگاہ ناز چھس از حد دل آویز
 دوانی شولہ زلفو منتر کینہ دور
 آویزان چھس پز زلفی گوشہ دارہ
 ستار زن بز زن دروانہ گوشن
 کنو تلر دور پھلر زن شولہ ترادان
 سہ گل دش روئے ملہ دش کو کلن منتر
 تہتے دون زلفن اندر چہرہ شوبان
 شوبان کیا لالہ روئس خال دکش
 روئس پیچہ خال اندر زلف مشکیں
 عیش نیچوانتہ ترا مت چھ دربارغ
 کرشمہ تر سندی الماس خول پیر
 پوان پتہ در پٹھو در شب اختر اور
 نواں تم گڑا پستہن ہوش دارہ
 چھ اڈی متی کمر سنا گو ہر فروشن
 لپچہ پوشن کفیل من چھادان
 گوہ لالہ زن چھ پھولت سنبھن منتر
 پتہ منتر کالہ اڈیرس ماہ تاباں
 بہ گلشن زاغ یا فلفل در آتش
 گوشت زن آہوئے جیس بستہ در جیس
 سہ طیشہ زونہ رو مت بر جگر داغ

۱۔ یہ شعر چھپنے مروجہ نسخ منتر مگر سارے قلمی نسخ منتر چھ۔

۲۔ ایک قلمی نسخ منتر چھ یہ شعر نیمہ آہ ط

کنو تلر دور فلر کیاہ در پٹھو لی وال
 اچھ پوشن سہ کینہ تل پتہ چھ دیوال

یہ شعر چھپنے مروجہ نسخ منتر درج۔

۳۔ قلمی نسخ منتر چھ یہ شعر نیمہ آہ درج ط
 ۴۔ قلمی نسخ منتر چھ یہ شعر نیمہ آہ درج ط

میان زلف چھس ماہ روئے شوبان
 پتہ پتہ اڈیر تلہ زون آہ تاباں

۵۔ یہ شعر چھ (ن۔ خ۔ ن۔ ن۔ ق۔ + تر۔ ن۔ ک) منتر درج مگر مروجہ
 نسخ منتر نہ کیئے۔

نیتہ در دایم زلفش خصال دانہ
 ز خنجر چھس سپہاہ باریک بینی
 گر شاہاں سہ لستہ خنجر دشتی غش
 نیتہ ہم چوں اُلف بر صفیہ سیم
 شکر لب یزدادہ ز لال یا قوت
 وہ زل و دھ خنجر از گل برگ خنجر
 دہانش غونچہ کھنڈے کانہہ کمی نہ
 ز شیر پنی دہانش در شکر خنڈ
 اسن وقتہ سار زن چہ تاباں
 دہانش کان گوہر دھ ز شیر پھل
 مدور سبب زن سیم ز خنداں
 دلوام تس کیا چہ شوباں ہونچہ منتر چاہ
 فریب جان مرغان زمانہ
 کراں خستہ جگر از ناز نیتہ
 ز بارہ کی گر شاہاں خستہ دین گھش
 دہانش تنگ تر از حلقہ مہم
 تہج سوخی و چھتہ گولالہ فروت
 دھتہ لال بدخشاں بیوٹہ درنگ
 لب لعلن شکر چاکر لگی نہ
 بہ زیر لب بز زدن قند پھل دند
 نیتہ خستہ دین کینت راحت حال
 تسنیزے کتہ بوز تہ طوطہ گے کلر
 نہ سبب سیم آشوب دل و جاں
 لبالب ازے صافی دہل غاہ

۱۔ پر شعر چھنڈہ مردوح لُسنس منتر مگر سار نے قلمی لُسنس منتر چھ۔
 ۲۔ امہ سار پیکر ز شار چھ قلمی لُسنس منتر مگر مردوح لُسنس منتر چھک نہ کانہہ پ۔
 ۳۔ پر شعر نہ چھ مردوح لُسنس منتر تہ نہ (نک) منتر۔
 ۴۔ مردوح لُسنس منتر چھ مئے صافی "مگر کیشترن قلمی لُسنس منتر چھ مئے صافی"۔

پُر اُزے چاہ زمزم یا چہ گرداب
 ہوشیہ منتر باگ آں خال معتبر
 تسنن گردن دچھتہ شرانزین گو
 سراسر حلقہ دہم گردنش پُر
 ینہ تمنا لالہ لاجن کھال مالہ
 دے کیاہ سپنہ پرون چھپن کھوتہ
 سہ سپنہ رشک فقر مشک کافور
 چھنہ تنہ سپنہ بے آیینہ ہمسر
 کھسہ دوز نور زن یا تازہ انار
 تن سیمیں ز سر تا پائے پرنار
 رہ پسنہ دست تم سندن دستہ گل
 کران رنگین اٹھ ہادہ گلن گتہ
 دوزلہ تم مانز رنکو متری برگ لالہ
 قرار جان د دل تنہ جاہ نایاب
 چھ تھادال ز نگیاہ زن حوض کوثر
 کھوان انوس دن رڈ متری چہ ہرنو
 ز لعل بے بہار گوہر دود
 تنہ روشہ چھ دوجنگل غزالہ
 ز صافی صاف تر آیینہ کھوتہ !
 رہ پسنن زن سپر یا تنہ نور
 دد پستانش حجاب آب کوثر
 تمن وچہ دچہ بلن کا تیاہ چہ بیمار
 دوزلہ شارب شمشاد سرافراز
 چھ کورمت سودر زن درون بلبل
 بہ ضرب گل گرھان تس منتر آئینہ
 نہ چھن مولمتن خون غزالہ

۱۔ قلمی نسخ منتر چھ " تر دھتہ مالہ ینہ تمنا لالہ ینہ تھادال ز نگیاہ زن حوض کوثر " (ن یں)۔

۲۔ پر شعر چھنہ روج قلمی نسخ منتر۔

۳۔ پر شعر نہ چھ روج نسخ منتر نہ (ن سک) منتر۔

پہ نرئی از سمن نوڑک بدن تس
 پدین از ناز نینئی ہی سمن تس
 تسند نوڑک کمر از موئے بادرپک
 ز بار یکیش چشم عقل تارپک
 تفاوت چھینہ موئیس ستر دانہ
 کمر بدن کن رفته پر بندر کوه دانہ
 ز نانش رشک تھاوالا موئے چین
 دُر ناسفته چھس در حصن روئین
 چھ راہ فکر تہ کن سخت دشوار
 چھ مخفی عصمتک تس گنج بے بار
 کف پا از کف دریا نہ کینہ کم
 کوه ٹھپو پیٹھ چھس پدین تلم رده پر بندر کم
 بخوبی چھس نہ کاٹھہ نمائی در افق
 ملتہ کھورن چنا کنہ خون عشاق
 دیاں چھس نوش لب شیریں ز شکر
 ز شیریں در لطافت ہست خوشتر

نوش لبہ ہندو تارلف بوڑتھ
 عجب تارکن تس غایبا نہ عاشق گزہن تنسید

تہ بوڑتھ گو سٹھا شہزاد بیتاب خیال عیش و شادی گو تس غلب

۱۔ پہ شعر تہ چھینہ قلمی تسمن مشن درج۔

۲۔ پہ شعر چھینہ مردج فسن مشن۔ (ن۔ ک) مشن چھینہ پر نیمہ آپہ مکر بدن تس رده پر کوه دانہ۔

۳۔ حسن حصین۔ (ن۔ خ)۔ ۴۔ قلمی تسمن مشن چھینہ کمان کھورن۔

زِ نَامِ نَوشِ لَبِ دِلِ گوس بے تاب
 کُنُو بُوزِ نَجَرِ دِلِ گوس تَس پیتھ
 مِٹس کُن تُم دُو پُن لے پیر بارے
 بایں صورتِ سہ سحرِ یابری چھا
 دُو پَس تُم بڈی جِز پَس مَنزُ چھ ملکھاہ
 پُرسِ تاناہ عجاِیب درجہاں چھے
 پُری پیکرِ بااں تَتھ جائے گا ہَس
 کُنی چھس کُورائیں چھس نَوشِ لَبِ نَاو
 سِیُن اِز جامِ عشقِ نَوشِ لَبِ سَت
 بے خَاطرِ پاؤں پائس لوگ دُنا نَے
 گیس شاہی جہان داری بہ گرداب
 موٹھس یک بار سورے عاشِ رات
 چھ تَس آسان کتھ مُکس لِبِں جائے
 بہ گو از جنسِ آدم یا پری چھا
 تُم تیک آب دہوا بسیار دِل خواہ
 ز تَس تھو ناو تَتھ بیتِ الا ماں چھے
 دیاں مشہور شاہ چھک ناو شاہس
 تہ بُوز تَتھ شاہزادِ نِکوت بُورچاو
 قرارِ دِل دیتیں یک بار از دست
 دِس نقشِ مَحبت لوگ کھٹنے

عجب ملی کُنز ویداکھ

دو لو ماشوقہ کور تھم دِل آدار
 دَم درشن تيم گل روپہ یار
 دو لو ماشوقہ بوزم نالہ فریاد
 بے دو لَتھس زالہ کور تھم سخت بیداد

۱۔ قلمی سخن مَنز چھ پر شعر بیتہ آیت لیکھت ط

زِ نَامِ نَوشِ لَبِ دِلِ گوس بے ہوش گیس شاہی تہ مغروری فراوش

۲۔ قلمی سخن مَنز چھ ۔ دِلِ گوس نہر تہ (ن-خ)

وہ لو ماشوقہ موریں دورِ زن چاندی
کراں اوس نالہ زاری راتھ کیہ دین
مئے نیوئم چافی عشقن عقل تے ہوش
مئے نیوئم تھم ژورِ دل رویتھ تہ دورے
بہ دل فریاد پنہائی دوان اوس
بہ زان چھس مئے راویم ننگ ناوس

کنو بوزم تہ دل مے گوم برہم
پیئیم مارا دل از پردہ برین
پیتھ پائٹھین دناں اوس وار وار
بروز شب کراں فریاد و زاری
تمام شب بدرد و غم دوان اوس
کراں اوس لیل تہ دانی را ز اتس
و دال ترہ تاو منتر زن زھر طہ دوان
کرم عاشق سرگردان عالم
کڈیم ما سر جنوں در کوہ ہاموں
بہ کورنس مار عشقن کیاہ چہ چار
ز دیدہ خون دل تس اوس جاری
ز درد و غمہ صبر بر سر منیر لیل اوس
قرار دل سٹلے اوس نیہاتس
شمع صورتھ دزال گاہ گاہ صبران اوس

عشق نیلے دوت در بازار
لکھا دیت جانہ دارو نالہ در بارغ
سوختہ پھول کور شبن پرہاز چل زارغ

۱۔ یہ سٹھ شعر چھینہ مردج شخص منتر دینج۔ مگر سارے قلمی شبن پرہاز چل زارغ
۲۔ مردن رتی تہ ن۔ (خ) منتر چھ سوختہ پھول استحال سپدیت یعنی سبک بھج

ز بایں شاهزادن تھوڈنلن سر
 رفیقن کن دوپن از بخت فیروز
 پھکم شاہ سبزی مجلس سچھا اگر کم
 بہ خوبی اُسر مطرب ساز دایاں
 وزاں از ہر طرف سینا پر سنطور
 بہ جان و دل تھوٹھ ٹنٹس کنے گوش
 سہ راتک قصہ تھہ مشنریا دیوٹس
 ہیوتن ترادن اچھو کنی اشک نین
 بہ جلدی ناد دتھ بڈ اہ نہ نوٹھ
 دولیس شہزادن اسے پیر خود مند
 مژر در گفتگو این لعل نوشیں
 بہ ذکر نوش لب کرتھ تر مسرور
 تسند رشوقن سے کرتھ جا در دل
 بہ کورنس جام عشقن مست مخور
 لباس شہر یاری کورن در بر
 کرد بر پائے مجلس اہم چو دیروز
 تلکھ تر من پادشاہن پر تھہ شرم
 بہ آئین خوش و دستور شایاں
 بہتھ شاہزادہ یک سوست مخور
 کراں بریاد دلبہ جام نوش
 حصول جمیت بر باد گوتس
 دوپن حاضر کون گزھ بڈ لوک زود
 بہ مجلس بردھ کنٹس داتہ نوٹھ
 ز درج گوہر خود بر کشا بند
 دتم اکھ شرمقاہ از جام دوشیں
 غچ تلخی گزھیم از کام جاں دور
 ز عشق او گیتو چھم پائے در دل
 دودھ کوتاہ ژالہ چھم آرام دل دور

۱۔ مت و مغرور (ن۔ک)۔

۲۔ یوگ افا تھہ مشنریا دیوٹس... اقلیمی نسما یوگ افا تھہ مشنریا دیوٹس

حصول جمیت بڑ بادش گوا

۳۔ پشہر زچہ مروج ٹنٹس مشنریا (ن۔ک) مشنریا

کمری ہیشہ بڈی دلپلا بیاکھ آغاز
 عجب بلکن دویں اے مدد دیریں
 امی ستر پیہ ما بر حال خود باز
 پتھو حرفو لبہم کردل نہ تسکیں
 کلاس چھے نہ شیرینی یوچ ہش
 کلاس چھے نہ شیرینی یوچ ہش
 چھیتھ تا شیرینون تھتھ بیاکھ لذتھ
 تفادت داریا چھے تھتھ تہیتھ منتر
 اگرچہ اسہ پچوں راست دل کش
 کنو کنو بوز تھے دین دست از دل
 کراں یوسہ بوز دن تاثیر در داں
 میسیم نا زانہ یہ لذت تاقیامت
 معطر گو جہاں از زلف مشکیں
 دیم یک بار عقل و ہوش از دست
 دوبارہ وہ در مسکین یں چھ پھر تھ

لہن من شتر چھ پہ پتھ کنوٹ از یک رھن ترا دیکھے دن سوسے یوچ کتھ
 پیر مردہ منتر بزرگی ہند خیال تھا کتھ تہ امہ بزدنہ شکر کس آخری ہمنش منتر
 ... یوچ جس تلہ چھ بلانتھک تقاضای ز ہمنر گزہ (ن۔ ل۔ ک) اندازے آسن
 تلہ قلمی نغنی منتر چھ یہ شعر پیہ آپہ یواں چھم اتھ کلاس بویہ یاری
 معطر گو جہاں سوسے زہ یاری

پوزے دن اس پاتھیں ان مکتھ منتر
 دویں تو بڈی یوسہ اسہ قابل
 تفادتھ داریا چھے تھتھ تہیتھ منتر (ن۔ ل۔)
 کہ ان سوسے بوز دن تاثیر در دل (ن۔ ل۔)

مے عشقن یار بند کی پھوننا پورنم
 ز شاہی پیوس بلکل گوس دل ریش
 دلس روڈم نہ دانہ صبر و طاقت
 کرن ہیوت شاہزادن آہ و فغاں
 سپن از جام عشق نوش لبست
 کربکھ تس ساروہ ز جرو ملامت
 کہے نیم کیا ز پرشہ کتہ پارینہ آم
 عجب ملک لی و نان اوس روز تاب
 وہ لو عشقو اچھن اندر کرے جل
 نہ یو دوس عاشقن پیٹھ تیر ترا دکھ
 دوڈم دل سور وار وار کورنم
 خبر کینہ چھنہ بخت کیا پیچم پیش
 منے گو تاراج غم آرام و راحت
 سپن مڈ از کلام خود پوشیاں
 قرار دلس دن یک بار از دست
 خجل پچن سٹھا پو در اندامت
 تڑپم کتہ پختہ آستہ در اس بوہام
 دلس منتر عشق دلبر ہتہ مخاطب
 منے کور تم کیاہ غمک زولانہ درپا
 بہ یک تیر نگاہ لچ خون ہارکھ

۱۔ یہ شعر چھنہ مودن لسن منتر مگر مارے قلمی لسن منتر چھ
 ۲۔ یہ شعر چھ مودن لسن منترے یوت۔ کہنے تہ قلمی لسن منتر چھ نہ۔
 ۳۔ یہ شعر چھ فقط (ن سن) منتر۔
 ۴۔ قلمی لسن منتر چھ "عشق جاناں...."
 ۵۔ قلمی لسن منتر، کوڈ کور تم غمک ز بچہ درپے
 ۶۔ قلمی لسن منتر چھ کہ دینک مصرعہ آہ۔
 نہ یو دوس عاشقن پیٹھ تیر ترا دکھ

شینہ تھہ ہیکہ کیاہ مہبت گو کہ نہانی
 تر آہم غارِ خائش چھے مبارک
 نہ وٹے سر تر کر تم مہربانی
 لگے پاری بیا بہ نشیں تیار
 ز سوزِ دل کڈاں اوس آہِ جاہ
 دلو ماشوقہ لاگو دوس داری
 مخا طرب ہتھ خیال یارِ دلِ خواہ
 وناں بی اوس یارس کن بہ زاری

۱۔ امیر پتہ چھتہ نوم نوشار مروجہ شخص متہ ط
 ترے رخصتم جائے انا بخانہ جال
 فراق یار بند کرتن نار زاجم
 بہر گہر چھم سے چشمن گاش تھوکت
 بہ زخم کارگر کورس بوختہ
 بہ سبب نار عشق چھم سے کو دمت
 تمنا چھم بہ کر دیشن سے دل دار
 بہمینا دور ہادہم رو بہ دل کش
 دچس کر گل رخس پچھ زلف بیل
 ستم گر شہد خون مار کورس
 بہ کورس خستہ دل خاطر بدیشان
 ودائی تس پتہ ہن ہن سے گاجم
 سے در روز ازل بی اوس بیکشت
 جگر زوٹنم تہ کورس پائے بہتہ
 ز سر تا پائے تھہ منہ چھس بہ بدت
 زوٹم دل ہتھ سے کورس خاطر افکار
 دیم نار شہانہ ز جھوریم ہاتش
 چو بیل تزا دہا بہ نالہ بر گل
 ز ہوش جان و دل آوار کورس

۲۔ بسینہ نار عشق چھم سے لودمت
 تمنا چھم بہ کر دیشن سے دلبر
 ز سر تا پائے تھہ منہ چھس بہ دومت
 زوٹم دل ہتھ سے کورس خاطر ابتر
 (زن سے)

عجب ملک چھ غزل گوان

چھاو گل روپہ گل زار	ہاو دیدار لٹریے
تھاو کن بو زتم زار	ہاو دیدار لٹریے
انکھن روشہ رفتار	بہ و تھکے پوشہ بھتریے
یہم نے سٹہ چھ بار	ہاو دیدار لٹریے
رنے پتھ شیدا کرتا	چھ گامتی مار مٹریے
دواں دُور کو چہ بازار	ہاو دیدار لٹریے
یمن نازن خسیدار	سپنر عاقل تر مٹریے
بہ نقد جان بیدار	ہاو دیدار لٹریے
ز چشم مست ہشیار	ز خود بے خود پینہ بتریے
گم ز گیس نگونسار	ہاو دیدار لٹریے
سہ چون آہنہ رخسار	دھتھ گے گل تر مٹریے
مئے تھو دھم بر جگر خار	ہاو دیدار لٹریے
بھیس پیٹھ چھی ز شہار	زلف چھی تراؤ مٹریے
کراں صد خوں بہ یک بار	ہاو دیدار لٹریے

۱۰۔ ہم زبندہ چھ نہ مروج شخص منتر صبح۔

دو چھتہ تم لال دُربار	شیہلن تریشہ ہتریے
بلن دل خستہ بیمار	ہو دیدار لٹریے
ستم گم بے گمناہ مار	بہ گردن کینو کھٹریے
روا چھائی تھ کرُن کار	ہو دیدار لٹریے
متیو سنبل مُشک دار	بہ لاگے کار پٹریے
نر دُورن گزایہ مو مار	ہو دیدار لٹریے
دل مقبول افکار	چاڑی کور مار لٹریے
سپن تھہ دست بردار	ہو گل ناز لٹریے

عجب ملو کینو بہمار تہ تیندس مارس پے لگن

کے نالہ رواں اوس شا ہزارہ	بیاد دوست دل از دست دادہ
نہ اوس صبر نے آرام در دل	ز عشق یار گو دیوانہ عاقل
بہ غارت نیو بس عشقن صبر و آرام	سپن تس صبح اُمیدس بدل شام
بنیک بار سنبو تس عشقن زُر	سپن بیمار، لک تر اُون بہ بستر
پر چشم ناز نین دارا کھو تس تب	ز ہجر یار دو تس جان بر لب

لہ۔ نتیو۔ (ن۔ س)۔

رو بہ ہنر تن گیس بار یک چوں ہو
 شبِ روز اُس نہ تَس نیتہ تہ نیتہ
 مَوٹھس از درد دل راحت تہ کھن چین
 دواں از سپہ اوس شعلہ آتش
 خبر دژ شاہ بہگر دس وز پرو!
 خبر چھنہ کینہہ کچ چھس بے قراری
 و تھتہ تھود تہ لیومت آو لاران
 تیس لہر مول یا مٹھ آو در حال
 و چھن شاہزادہ تر آو تھ سربالین
 بر گومت و چھن تَس روے چوں تھ
 نہ ماس بز و تھ و تھ کور تَس نسیم
 پریشاں گل رخس پچھ گویہ گیس
 ز غم ماہ دو ہفتس گوس ژنڈر
 سپن تَس گلزارس رنگ سوسن
 یواں اوس ز ضعف دل سٹھا غش
 جگر گوشہ تھنہ بیمار از گو
 غذا کینہہ چھس نہ جز فریاد و زاری
 اچھو کئی داد سستی خون ہاران
 و چھن فرزند بر بستر داس حال
 ز دل آوار گومت ماہ مسکین
 پریشاں ہمچو سنبُل زلف و کاکل
 نہ تھود و تھ فرشتہ پچھ رو چھن تہ تاظم

۱۔ اچھو چھنہ پر شعر مروت لُحس مٹھ مگر قلمی لُحس مٹھ چھ
 دواں لاس دلیہ چھن لُحس مٹھ اٹھ کز اوس تَس جاری دلیک خون
 ۲۔ اچھو چھنہ پر شعر مروت لُحس مٹھ مگر قلمی لُحس مٹھ چھ
 خبر دژ شاہ بہگر دس و تھ کور تَس نسیم
 ۳۔ اچھو چھنہ پر شعر مروت لُحس مٹھ یوت
 ۴۔ اچھو چھنہ پر شعر مروت لُحس مٹھ

پریشان دل و چہنہ گوشاہ بہگرد
 و چہنہ یندہ پادشاہن سال فرزند
 حکیمہ اون شہن مانا تہ عاقل
 کورن راہی حکیم تیز دانش
 گزہ صفہ مولوم کر آزاو کیا چہس
 حکیم سید شاہزادس دوت بر دہن
 حکمت اتے خود ہر راہ بشافت
 حکیم عشقے دود گو نہ مولوم
 دویں تہ اے طبیب تیز فطرت
 تہ اذقل تہ پین ناحق بہ راور
 ز حکمت عاشقن ہند دود چہ دور
 کمرن خوں باری از دیدہ بصد درد
 دوانی گو و چہنہ از پیش دل بند
 بہ غایت تجربن منزاوس کاہل
 تہ و چہنہ نبض کرتس آزمائش
 دوائے آں خلل درکار کیا چہس
 تہ و چہنہ جسامہ رطبتہ ماتم سہ دیوٹھن
 مرض عشقن ملے پسند نہ درکیت
 علائج دتہ لبین نہ گو سہ محروم
 پی کر عشقہ دادس اس حکمت
 دوا چہنہ عشقہ دادس دلبر
 طبیب از داروے عشاق مہجور

۱۔ امہ پتہ چہنہ پر شعر مردن لُغس منزع

بہتہ شاندس پیٹھ احوال پڑھنس جوابہ کینہہ نہ دون نہ توہر تہنس

۲۔ یہ شعر چہنہ مردن لُغس منزع

۳۔ " " " " " " " " " " " "

مے عشق دودھیم کیا بٹھ چھ چار
 چکس دودھ عشق یندہ ہون
 چھ رنگ شاہزاد زرد گوشت
 برچس زانال سگوشت اسے عاشق
 غماہ چھنے کینہہ بلن اومند چھ آسان
 مارا مے کر لیس تس باوہے راز
 سہ یود اسس موافق باوٹس ہر
 تمی موجب کرد اد چارے کار
 زرد یار گوشت چھس اوار
 دھتھہ گو پادشاہس لیشہ بودن
 چھ عاشق آہ تموند سرد گوشت
 مرض مے چھس لبیس نہ تاب تہ
 گرچھس سوزن رفقاہ کانہہ مہربان
 چھ کومند شاہزادس عشق دسان
 گوشت کتہ جایہ اسپس لیشہ خاطر
 سواے آل بلن اومند چھ دشوار

شاہ بہگروند وزیر عجب ملکس نش سوزن تہ عشقہ نیالیں باخبر سپن

نیلے شاہن پہ بوزن چلے کار
 انی ستین ژلیم اندوہ بیمار

۱۔ قلمی نسخہ منتر چھ — زرد یار گوشت چھس بہ مار

۲۔ قلمی نسخہ منتر چھ بہ شعر نیمہ آہ درج ظ

چکس دودھ یامت پرز نوون دھتھہ گو پادشاہس حال بودن

۳۔ بہ شعر چھنے کہ تہ قلمی نسخہ منتر

جہاندارن وزیر دُپ تو بر خیز
 تنگی تے پرزنن تم سہند وکھال
 بہ تدبیر و فسانہ آزماؤن !
 وزیر آو شاہزادس نشہ درال
 منے گو در یاف عاشق چھک کس نام
 فتنہ کر آسہ ہی میٹھ زعفران رنگ
 گو مت کس چھک نر عاشق باؤم ہر
 بے والن آسہ یو دپیٹھ آسمانس !
 کمر بستہ کرے کوشش دیں کار
 ہر سپر بنی کو رن شہزاد دل نرم
 فریبہ دتھ تر او نئس دابر باد
 یہ کینٹھا ہا بوزمت او سن بدس نش
 وزیرن قبضہ تم سہند یام بوزن
 منے چھم نہ بوزمت زانہ تانہ ایں دم
 دئس تام کانسیہ ہنر زو چھمہ درامت
 گماں چھم بدی غلط ووزمت چھبے
 دوپن تس کر اپز کر یوت تاثیر

برے چار سازی تل قدم تیز
 پہ چانی دستہ آساں گڑھ اشکال
 بہر صورت پنن ہر باد نادون
 پز پزھن ہیوت نس بہ نرمی حال احوال
 توے چھے دور گو مت خواب آرام
 دُمنے کئی کر کورنگھ یوت دل تنگ
 کورن ترے بروٹھ کون در حال حاضر
 دے ترھا ٹٹھ آہنٹھ سارس جہاں
 بہ حاضر و زکرے ترے نش دلدار
 سپن تس جمع خاطر گوس سرگرم
 وونس تم قصہ خمد پیایے تاسر
 وونن تی با وزیر تیز دانس
 سپن لاچار پھیرتھ دوپن تس کون
 چھ کس مشہور شاہ در ملک عالم
 نہ نام نوٹن کب در گوش ترا مت
 عجب ملی کس تر بوزتھ کھر سیٹھاڑکھ
 پوزے وون بدی پزی کونس بدلیگر

دوبارہ شاہزادس دوپ ڈرپر
 زنانہ ہنر زن در دل محبت
 چھ کر شایان شاہن تے امیرن
 کتو بوزن گرہن برباد تھتہ پتہ
 تہنہ عادتہ جفاکاری ہمیشہ
 زنانہ کانسہ پتہ نیران چھنہ پور
 وفاداری زنانہ چھے نہ پیشہ !
 زنانہ پیٹھ گنڈن دل کرچہ دستور

وزیر چھ شاہزادس زنانہ ہنر لے وفا پئی ہنر تمثیل و نال

ونے اتھ پیٹھ دلپلا بوزن ہنر چھم
 سر راہ دیوٹھ تھر اکھ مرگزاراہ
 پکان دتہ ادس عیلس ابن مریم
 پورن تھر فاتحہ باقل ہوا اللہ
 ودان دیوٹھن مزارس مہنر جانا
 ضعیفا، نو توانا، نیم جانا
 زتام تن لہنر بچوں موئے بارپک
 سینی مٹر دودی دودی تھر ہنر تارپک
 چو دیوانہ ز عقل و ہوش دولت
 ددھکو دادلو ملاو سنی گولمت
 نکھ گڑھو تھے مہن حال پڑھنس
 زاناہ ٹاٹھ اہم جوہر دلخاہ
 بتر تھر بند داد گولمت چھن غم مہنر
 مہن ادسم دلچسپ تھن یو گولمت
 مومیم سوسے مرن تھر بندے مہن گوداہ
 بہ تلخی زندگی چھم تھن مہنر
 اونم بامل توے چھم ماز ہورمت

۱۔ تہنر طبیعت (ن۔س)۔ ۲۔ یہ شر چھنہ قلمی لہن مہنر۔

۳۔ ددھکو دادلو ملاو سنی گولمت (ن۔س)

۴۔ مومیم سوسے مرن تھر بندے چھم گولمت داد (ن۔س)۔

دولا چھس پزاران فضا کھکھی نیم نا
 نفیس روئے نیم کیا زرد مئے درکار
 ہر جلدی تس رفیقش نش نیم نا
 تمس روئے تس مینوئے چھ دشوار
 تہ بوز تھ آو عہا، ہس سہماہ عار
 دوپن تس کن مئے ہاون قبر آں یار
 دھ کھلد اوس واراہ تنبلیو مت
 فرائے ستو ڈولمت تے مینو مت
 جوانس چھس بجا اوس نہ وارا
 بدیگر قبر ہاون تس اشار

حضرت علیہ السلام دعا کرنے سے تھیں یہودی ہو گئے زندہ گھر تھیں تہ ایمان ان

روآنی یاز چھے قبر پہٹ آو
 دزن درناز جس اس تس گرکھ
 یہودا اکھ قبر پڑا پتھ نہبر در او
 ریہہ گو مت بدن تس اوس پوان کھکھ
 تہ دتم کیا زچھکھ لوگ مت عذابس
 گو مت اوس ز دنیا ناسلمان
 دیم کلہر تہلم دیو داغ لانتھ
 جوانس نش چھے گو بزودی
 اُپر چھایا بدل دنتقم نشانہ
 سچن تس مرد کتھ پاتھین تے دتم
 ابا بے از غلط رو دس گمانہ
 پورن کلہر سچن مؤمن یہودی
 بوانو ز تے دپتھم چھم زناناہ
 تے دپتھم دل پسند آشتیو تہتر چھم
 جوان دوسپہ پڑی کھی چھم زناناہ

نہ۔ فرائے ستو گو مت تے ہلیو مت (اویس)۔ تہ ریہہ اوس بدن گو مت، پورن کھکھ (ن س)

بہ چلے دار ہاؤن قبر آں زن
 بہ نزد گورگو چلے دباؤب
 دما تو نکلن، زہنس بدھ تھوون سر
 اکس اکھ دلشتے تم گے سٹھا شاد
 جوائن تس دوپن ماشوقہ نیلے
 دد یو بازو محبت کور بہ غایت
 روانہ سو یہ خاں گبر دوشوے
 تنیک شہزاد سارس اوس درامت
 نظر تس شاہزادس پیہ برزن
 دپھتہ گبر شاہزادس سوہ شاق
 جوائن شاہزادن دوپ زچھکھ رار
 پہ چھ میانی کینزہ زر خرمپاہ
 سو چھم بیتھ جایہ مدفون زندہ کرتن
 نہ کرتن زندہ یا پروردگار
 دتھتھ گے از قبر آں حور پیکر
 ز قید محنت و ہجر آں آزاد
 منے ارم پار گامتی داد چلے
 بو رکھ لولہ اکس اکھ بے نہایت
 سپاہ پادشاہ بروٹھ تمن پنے
 کرٹھ گردش سہ پھر تھ اول امت
 سپن بے تاب دیت تس خوش عشق
 دہ شوخ عشق در دل گوکھ فائق
 دترتھ سن محلہ خانس چھایہ دوستار
 زہر زن میتر، پہے چھم برگزیدہ

۱۔ یہ شعر چھم مردن تس منتر۔

۲۔ یہ شعر چھم مردن تس منتر۔ دویم مصرچہ قلمی تس منتر۔ منے ارم یاد
 گاثر داد چلے۔ مگر سنے چھ باسان پہ چھم صبح۔

۳۔ یہ مصرچہ قلمی تس منتر نیمہ آہ۔ "دد یو بازو کرکھ خوشیا بہ غایت۔"

تُو تراہم محلہ خالس ژورہ اُنی تھم
 گنڈتہ گلہ تُو جوان دیتے تے نیب
 پہنے از پتہ کالج اُس موہتر
 خود این کر بُر قہ درتہ و فی بر زنبہ
 بہ ناتی چھکے کراں دوائے باطل !
 بدی چھے بے ہرہ ہینوں اہ محرم
 دوپس شہزاد لے دزد تباہ کار
 تے تھمچہ و تھ پتہ رتہ تہ مارتہ
 زمانہ تہد و سرکش گئیہ پُرکین
 زمانہ وژہ تہ دوپس پادشام
 اُلس نیمر ژورہ نے پُر ژورہ از راتہ
 ہینوں تے شاہزادس تہ لارن
 پتہ پتہ ہینو تہ لارن تے رفیس
 یوے دودہ چاہہ با پتہ شجہ مے غاری
 روانی تے گنڈتہ لوگ کرنہ ولیدار

ز بہر ایں کینز اوسس بہ برغم
 پینز آغینز پیر چھم بے تہبے رب
 تھو تھ داغ جگر آسم مے کاہتر
 چھ پوزلی چانز کتہ پاتھین چھ بندہ
 مہ کر بے رحیمہ ایش لاگ عادل
 ستم بخاری مہ کر، نئی عادل گم
 مولے از جان خود دچھے نہ پواں عار
 اتہ ترا و دھ فی تہ بردار کھارتہ
 لڑن از قہر شوہر بر جیس چین
 بہ چھس بے شک کینز شاہ عالم
 جوانس ژورہ تہ ہمتہ کرنہ انباتہ
 جوان ویت اچھو کین خون ہارن
 دغا بازی کر فی شوبنا شفقس
 مہے چھا چانز رسم دوس داری
 پیلیس شاید دلس رحما یس عار

۱۔ یہ شعر چھپنے کو تھیں تھیں منتشر دیئے۔
 ۲۔ جگر پاتھین دھنیز ہینوں دلہ زار۔ (ن۔ س۔)۔

پُکان گیش بزا دس ستو نہرتہ
 دودھ داراہ جوان بیسہ آد در حال
 یہ کتھ بوزتہ تر عیسے حارلس ہو
 دوقن قس اے زن بد عہد بد خو
 خیر چھے کاڑ خاری تجھ نہرتہ پتہ
 پرن پیس بیسہ پر اُمی کے کن لکائی
 تہ نے بوزکھ بے منگے از خوداموت
 دوپس تمہ پھس کینیز پادشاہو
 اُمس ستین بے شہزادن پرنس
 مہکن دست سوئے آسمان منلو
 جوائس کن نظر ترا دین نہ پیر تہ
 دوقن در دست عیسی پر احوال
 بے پیش زن جوائس ستو پتہ گو
 جوائس یکتہ نہرتہ کو لوکتہ جفا جو
 پتو لاکن نہرتہ درایکھ بد طبعی یکتہ
 اُمی داوے دیار نہرتہ گانی
 قنوم بے شکہ اجابت پندخت
 بدزدی اُمی نیس از بارگاہو
 بدولت خانہ پانس ستی اُنس
 دھہو کوڈنس دوستہ پیسہ شتر گیس

وزیر پسنر عجب ملک نصیحت کردی
 وزیر دوقن عجب ملک پر دھتو
 پے زن تہ جوان کوٹ غم کھدو
 دبار نہرتہ پندی تہ بندے ستو
 کرن آخر تہس نسبت ستم کردی

۱۔ ہم نہ شعر چھینہ مردخ لٹھن شتر فدیج۔

زَنان بے وفا پی ہنر چھ پلنت
 زَنان مائے درد دل چھے نہ روزان
 زَنانہ ہول تہ سیود بوزی نہ ہرگز
 دغا بازی زَنان ہند چھ کروت
 پواں چھین زانہ تہ از زان اٹھائی
 جوان تہ پتہ تیج پتہ محنت
 رے وچھت چھے نہ رے زان لب زانہ
 اچھو دیوٹھت نہ پھلوا گوکھ تہ پتہ
 چھوئے نادید پاٹھن مبتلا گوکھ
 چھ ستاؤن بے وفا ہن ہند محبت
 چھ بے مہری زَنان ہند طہی
 زَنانہ نیک بد زانہ چھے نہ بوزان
 زَنانہ اُڑی متی مانا چھ عجز
 زکر زن گرھاں مانا تہ فروت
 بغیر از بے وفا پی و دغا پی
 گیس سوئے عاقبت بیکانہ پتہ
 کران بے ہود چھکھ انوس آہ
 تھووتھ درد زانادیدہ محبت
 شنیدہ مبتلائے صد بلا گوکھ
 بعید از قول و فعل اہل حکمت

عجب ملک چھ وزیر پس جواب دیوان

دوئس تہ کار عاشق چھے وفا پی کرس ماشوق یودوئے بے وفا پی

۱۔ یہ تہ امیر پتہ تہ زور شار چھین مردہ لٹھن مٹھن۔
 ۲۔ یہ مہر چھ اکس دھن لٹھن مٹھن پتہ آہ۔
 زَنانہ تیج چھ سیود بوزی نہ ہرگز

ستم گاری چہ بے شک خصلت یار
 وفاداری ہمیشہ کارِ عاشق
 زِ چھک از جامِ عشقِ دوستِ محروم
 یکو چہ و دایرِ پاٹھینِ عشقِ نئے
 زِ کیاہ زانکہ چہ عشقِ کوت لڈت
 بہ نہیں لاپس دتہ وارِ عشق
 بدن چھم وارِ دد مت عشقِ نابر
 بوڈم تیر عشقِ از پئے تاسر
 چھو کہ لڈ گوس دل چھم ہوشہ دولت
 دس فریاد لایس ناد یارس
 باگلشن دزد دس لاکس عناد دل
 بہ ژھانڈن ہر طرف چھس زندہ لوتنام
 دزیرن زدن عشقِ سنز چہ حکم
 چہ لازم عاشق لاکن وفادار
 بخائیس زالہ سبے شک چھ صاوق
 توئے کنی دردِ عاشق چہ نہ مولوم
 تئے واقف بدرِ عاشق گئے
 یکو زونے تمہو دز سار سبے لختہ
 کورس از جان و دل آوارِ عشق
 جگر چھم خستہ سینس پار پار
 یمن زخمن مئے مرہم کرچہ درخور
 بہ چھس تس یار سنزری مایہ دولت
 کستہ چھم و تہ وچھان پتہ لارس
 یم بویاہ پیٹیم تسکین ہنادل
 لبس کنہ جایہ شاید آں دل آرام
 شرارہ چھس نہ اتھ عشقِ گرہاں کم

۱۔ یم پانژہ شار چہ نہ مروج تسکین مثر۔

وزیر چھ ناکام گزشتہ پادشاہس نشیریوان تہ نس عجب ملکہ کن حال باوان

کورن دم ترھو پیر لاجن از وکالت
 کراں چھنہ نس نصحتہ داینہ تاثیر
 چھ کس تامتہ بہ عالم شاہ مشہور
 تہ نس چھنہ گومت بوزتہ جتہ
 چھنہ نس عشق در خاطر رٹتہ جے
 شہن سوئبر تہ ارن دانائے عاتل
 پرتھن تہ تہ تہ کنو چھو بوزتہ تہ
 اچھو ماڈیو تہ تہ تہ تہ تہ تہ
 تہ تہ تہ تہ تہ تہ تہ تہ تہ
 جہاں اسی چھ پھیران قاف تاق
 بجز گردش بہتہ چھنہ زانہ تہ روزا
 بہر جانب چھ کورمت صار ملکن
 نشانے نوش لب جے نہ دیدیم
 ڈھتہ گوتھو ورن شاہس دلالت
 اہس کورمت چھ عشقن پابہ زنجیر
 چھ تہ تہ تہ تہ تہ تہ تہ تہ
 چھنہ نس کومت تام مڈی ورن تہ تہ تہ
 ز ننگ ونام شاہی چھنہ تہ تہ
 جہان پدا سٹھا کابل تہ قابل
 نشان نوش لب در ملک دوزیا
 دپاں تہ پادشاہس ناد مشہور
 بعمر خویش نام آں شہنشاہ
 بہ کوہ و دشت دریا، شہر اطراف
 تہ ہی نش اسی چھ تہ تہ تہ تہ
 شناسا پی چھ تہ تہ تہ تہ
 ہم اکنون از زبان شاہ شنیدیم

۱۔ چھنہ نس اک مڈی ورن تہ تہ تہ تہ (۱۱-۱۱)
 ۲۔ اچھو ماڈیو تہ تہ تہ تہ تہ (۱۱-۱۱)

پادشاہ سند نیچوس خبر گڑھن تہ تس پرژگار کرنی !

ہیو تن انوس کھیلون پش اس مشکل	تہ بوزتھ پادشاہس دود سٹھا دل
سپن از غم ترس خم قد شمشاد	ز درد دل بیتن دز نالہ فریاد
نسنے آسہم دلک راحت چھپے	کئے اوکم کئی دا جہم دینے
دودن ماراہ ز غم برس لوٹن خاک	شہنشاہ گو سٹھا دل خستہ غمناک
دوہ یو چشمو کئی مانند باراں	عجب بلکس نشے گو خون ہاران !
مودر دغظ و نصیحت کوت پورنس	مدارائے دلاسا کوت کورنس
پہ کیاہ ادسے ژنہ لیو کھمت کرید لا	ایچن ہند کاشہ ہا خوش باشہ میا
ہیو تھ ماتم تہ خلوتہ خانہ پردودتھ	ژ دنتم غاش راحت کیا ز ترودتھ
روٹتھ غم عشقے کورقے بہ بدنام	دیتتھ کو ترک خابے تاب آرام
دے پا دا کر تھ بے شک چھ اسل	غرض ہر گاہ ژنہ اسی شیر مرغاں
ستار دسیری لون والن بیک آں	کرکھ خا ہش ژ یود دے ماہ تاباں

۱۔ یہ شعر چھپنہ مردن لسنس منتر۔ ۲۔ یہ شعر چھپنہ مردن لسنس منتر۔

اَمَا تُو سُنْد چھنا کُنہ جاہِ پاغام
 بُہ سوزن چاہِ باپتہ سار لشکر
 بُہ کوہ و دشت دیا روز دشب تم
 عجب کُن دُنس اے شاہ والا
 بہ راہ عشق لارن کُن چہ شایاں
 چھ لائِم عاشقن لارن اچھو کُن
 کھو رو سستین یکن چھنہ شرط یاری
 دوپس شاہن تر کُہ سُنہ زبایہ دولہم
 نجر تر تے چھ ددیم ماچھم مے کوہ راہ
 نوق اے پسرا دسُم مے چوئے
 کوکھ بر تخت شاہی کلامی
 زہ پری دد مت چھس بر لب گور
 مے دد تم آفتاب عمر بر کہہ
 دیم ساتھ نیم مے مرگ پر زور
 ز بعد من تے شوبلی تاجداری
 نہ کاٹہہ نیباہ نشانا راس مے آم
 تے ترھانڈان بہ ہر چاچون دلبر
 اُنن شاید خبر از نوش لب تم
 جہا نِس چاہِ سستین قد بالا
 حشم ہیٹھ ستری بالیکان دعیال
 بہ ہر دم خون دل ہان اچھو کُن
 بہ سر لارن چھ شرط دوستداری
 کوہ زن شپن شر او نہ کزایہ کو لہم
 کُنہ تر او سہم دسُم زیمہ گوئے کیاہ
 تر تھاو کھ زہد مے پتہ ناو مینے
 رُلکھ مال د خزانہ جلے میانی
 نحیف دناواں بے دست بے زور
 گو مت چھم یا دینہ بہہ شر او سچ
 ہیمیم مارتھ، دیم دائرہ مے درگور
 مسلم مینے پتہ چھ شہر یاری

لے ۲۳ شریچہ نقطہ مردن لٹخے مٹنر۔

ترے کر شوبی گزشتہ سچلوانہ عاشق
 ترے شوبی تاج شاہی تخت نشین
 منے اہم بڑا شہ تر اوکھ عام کاری
 یہ کر زدم تر تر اوکھ ملکے مال
 ترے ادسے وقف سے پتہ تخت میونے
 ترے تر اوکھ پادشاہی ترے حکومت
 کیونچیزن کوڑکھ میتھ پائے بستہ
 وڈیس تکر توہر اے شاہ جواں بخت
 چھ راہ عشق راہ رنج و خاری
 منے چھم در سمر ہوس زان یار دلبر
 ز عاشق پادشاہی پتی چھ دشوار
 چھ نفرت عاشقن از کار دُنیا
 یہ کتھ بوزتھ سپن شامس مگر خون

نصیحت ہیش کر فی تم شاہزادس
 تر تھام کن کرے بو تر نصیحت
 تھرے مینے تر اوسکھ لور اڈ پھول
 کہ وکر تھوڑے میناں شراؤنس ناگ
 تر اوسکھ میناں باغک پیہ دستہ
 عقیل کر پاد وہ ذی دیاہ گی تراو
 تھوے بوتاج بر سر کر حکومت
 منے چھم در وقت پیری چاڑ وہید
 پے اوس چون روخ دلشہ تر توشن
 اوے باپتھ ز حق کاچھن چہ اولاد
 کوڑتھ گم پڑاں نے ہندنگ ناموس
 بہ خاطر چھم تر ما اسر مند چھاوکھ
 بدین لوکن اھیلن کر چھ شایاں
 بہ دل تھاون محبت شو بہ از حق
 چھ مخلوق آدمی، اللہ چھ خالق
 وچھن بیلہ عشق گویت کدگرش
 ستو تر لتم ہیتو امہ عشقہ لبہ پت
 وچھاں اوس ترے کروا پھولی گل
 برے گویم تر تھو دتھم بر جگر داغ
 ز داغ درد و غم گویم تر خستہ
 گھٹن میناں تر تھو کن عشق مشرلو
 تر کر دورا وہ تھ تر من نار غلطہ
 گوہن گر کا ستم مانند خہ رشید
 کرکھ مینے پیتہ مینوے خاہوشن
 تھویم نازند نام جد اجداد
 رچل کوڑتھس سٹھا او تھم ڈیکس
 بہ دُنیا نام بد پتہ بردن تھادکھ
 ز نائن پتھ گڑھن خاطر پریشاں
 بہ دُنیا عشق حق دپس موافق
 گڑھن تس خالقس پیچہ شو عاشق

۱۔ گویم تھو تھو دتھم بر جگر داغ ذرے کوتاہ منے کوڑتھم شراؤنس ناگ (ن.س.)
 ۲۔ پے مصر چھ تلمی لٹھن منتر پیہ آہ سہ - شراہ کا ستم تر تر ہنتم نار غلطہ -
 ۳۔ بہ دُنیا عشق حق دپس ہتھ روخ (ن.س.)

بھانک مشق چھے ہر گونہ بے سود
 بھانز دلا زوال اُبھرنے فانی
 بھانزے درد داغ و محنت رنج
 بھانے دل پریشانی تہ حسرت
 بھانے ہست فانی و تباہی
 بھانے مئے ماہِ سستی تھوڑے کتے
 نصحت شاہزادان بوزیاست
 اثر گوئی بس عشق برباد
 اُڑیں بے ترک کبر وہ ذہنی بازی
 دراپ اندیشہ عشق جو کورس
 کہیں ادس سوز سہنس صبر چارہ
 فزین بادشاہ اندر حال اپن زار
 فزین مالس خود دا کو جو تھوڑے
 حقیقت تھانڈا دی راہ مقصود
 حقیقت چھے لغیم جاودانی
 حقیقت مریم دل، راحت گنج
 حقیقت، جمعیت شادی سرت
 حقیقت عالمن دون پادشاہی^۱
 ز شہرین چھے مڈر سبب کی نصوت
 سیٹھا شرمندہ گو بہو درندامت
 محبت یا بے سہ مشراد از یلہ
 تمی سستین گزہم نامول ماضی
 ز دل تاراج صبر و ہوش کورس
 اما عشق تھوڑے ناکینہ تہ سار
 بیا بہ لیشیں بیس باغم ہم انبیلہ^۲
 بہ آب سپر دا دیک نار تھوڑے^۳

۱۔ اہم ہیرم پانژہ شعر چھنے قلمی نسخہ منتر

۲۔ یہ شعر چھنے قلمی نسخہ منتر

۳۔ " " " " " " " " " " " "

بے پائش کر یرھان اوس پر خدای
 بیتر حیا کا نہہ دادے منتر پان گائے
 چنن آرام پانے تڑاو ما کا نہہ !
 بے اوس صبر کے دھنچا رتھان
 بغار از خاوش خود گوم نازل !
 منے کر اوس خشی زان پین پان
 ملے چم ناتلاں تھچہ عشق خو خوار
 گماں تھو زن بے دنی یا چس نہ امت
 بے زن مودس تہ شاہ اسن سلامت
 کلس یود مہو گرہ کلم کینا چہ پروا
 گلا یود گو کلس اسن حیاتی
 کورس لاچار عشق چم نہ تقصیر
 امی پڑھ چس رہنا لو بود گومت
 عطا سینم بلا خاوش ز باری
 بیتر حیا کا نہہ نار بے منتر پان زان
 ز راہ راست عدان راد ما کا نہہ
 ولکین عشق چم ناسا پتھاوان
 کلام شاہ گرھان ناحت چھ فاضل
 اما عشقے رتھ چم جیب و دامن
 بہ دام بال و پر کورس گرفتار
 بے مالس ماجر زن اوس نہ زلمت
 بے نسکی زبند روزن تاقیامت
 ز باد غم سہ اسن گرہ برپا
 ز غم دھن موکھ میناے دوشائی
 منے لکھت در ازل یی اوس تقدیر
 بہ سپنہ تخم محبت چم مے دودمت

۱۔ امیر بترم پانترہ شعر چہ مردج لکھن منتر۔
 ۲۔ بونم شارچہ (ن.س.) نو سن منتر ینیہ شارچہ پتر۔
 ۳۔ پچیس میواڑ چھک گل تازوتر پھلے دلشک و بار برگ دم بر
 ۴۔ پچھم چہ امیر شعر برونہہ فلمی لکھن منتر۔

مے عشق نوش لب گو ہوش ڈالے
 مجھ دُجب عاشقن ماشوق کارن
 محبت عاشقن آسن مجھ دوستور
 دُناداری کرئی ماشوق سے پہتہ
 مے چھم خا ہش سہٹا زان حسن خوشاب
 اگر دہد شاہ جہاں دار !
 چھتہ لوت تاسکتہ مے باقی زندگانی
 ہمیں رھا تڈن بہ شہر دیہہ ہر سو
 یقین چھم مینون راحت راو نازہ
 مے ارہم شاہ اگر اڑتن تڑم سر
 فرا تکر آتش تھوؤس بے زالے
 وتے دُجھان یارس پتر لارن
 چھ روح ماشوق سُنڈے سُن پُر نور
 جفا یوڈ آسہ تمی سُنڈے نہایتہ
 تمیک پرتو دُچھتہ شرمندہ ماتاہ
 رد م ہر سو بہ جستجوئے دلدار
 دُچھن در ہر طرف آں یار جانی
 مگر پاغام دلبر بلوڑنا بو
 لبن دلو ناگہاں آں غیرت ماہ
 ازیں اندیشہ پھیرن چھم نہ بہتر

۱۔ یہ شعر پھتہ قلمی نسخہ مندر۔

۲۔ ابر پتہ چھتہ نیم زور شار مودن نسخہ مندر بہ

درست راست چھ پرائین ہنرے کتہ
 چھ قول ہوش مندان سخن سنج
 تلال ہر کا نہ چھ راحت بعد مدت
 کد کھ نہ رنج ناہنہ دانکھ نہ برگ
 توالے چھس فرق گل روے مکانہ
 ز شاہ خشک دوان جلو گلشن
 ز تار کی پھم لانی صبح روشن

بہ آسائش بہن چھم ہر سزاوار
 شہن دہش چھم چھن ہند گاش
 دہش تو رہ پتہ کر چھم سے چار
 بہ عشق نوش لب ردوم دلک ہوش
 کراں اسی گفتگو تم تا گہے شام
 عجب ٹوکس سہ شب گو روز عشر
 پن ہد لبے اوس نادر آس
 مرن بہتر ز رن نہ بہر دلدار
 کتیو تراوتہ سے ہو چھم جاؤ بد اش
 مے عشق سخت کورنم پار پار
 دوان از پند چھم آتش تیک جوش
 بتنگ آد پادشاہ گو سے دھتہ تام
 ز سوز غم کھڑس گزکھ پلے تا سر
 بہ نسخ حرف غم اوس سنا سنا

۱۔ ترہہ پنس گشتیم عشق نے تیر
 بہ زخم تیر بجر اوس رنجور
 ہم نہ شعر چھن مردن لٹن منتر
 ۲۔ امہ پتہ چھن ہم شار مردن لٹن منتر

رفیق راز اوس گاہ دے گاہ
 عجب ٹوکس رضا پی اوس لبیلہ
 امہ اسی اکھ اکس تم لکھ تر لاری
 دیان تس ناد راسخ اسی ساری
 امہ اسی اکھ اکس تم لکھ تر لاری
 (ن بن)

۳۔ یہ شعر چھن فلمی لٹن منتر۔

اُون مے نادوتھ وڈیں پر احوال
 کرئوئے التماس از شاہ اجابت
 رفیقے چھک تہ کرتم غم گساری
 تہ پچھتم سیتو کرتم ہسربائی
 بہ صبح دشام غم آسکھ مئے کاسان
 اوے باپتھ چہ زہاران یار بآپی
 ائی موجب کرد فردا بہسانا!
 دویس تم راسخن تھو جمع خاطر
 دپاں چھم ناد راسخ، راسخے چھس

مئے کورتم عشق تہن سپنہ غریباں
 شاہن ہرگز تھو دم نانتھہ اجازتہ
 چھ پی ددستور و شرط دوستداری
 کورم یاری چھم یو د یار جانی
 سفر ڈلشن بہ چانی ستو آسان
 کرن میتھ دقت لاچار ی دفاپی
 شکارک ہتھ کرکھ نیرو ز خانا
 پکے بوسیتو یو د سپنکھ مسافر
 بہ سردادن پیے یاراں شخی چھس

۱۔ اہر بڑونہ چھنہ پر شعر مروج نئس منظر
 ولکین تاب بجرال چھم نہ فی الحال
 ۲۔ پر شعر تہ چھنہ مروج نئس منظر
 دلس ہر گلہ ژنہ چھے میونے محبت
 ۳۔ اہر پتہ چھنہ مروج نئس منظر
 مئے اہم ژنہ گانی چون دیدار
 جب ملو کس تہ بونہ بلک پین شاد
 کرے بوسر ذلالگے وفادار!
 کورن تس راسخن بخشش تہ امداد

عجب ملک چھ نوش کبہ زھانڈنہ سفرس نیران

پگاہ کوڈ سرز مشرق آفتابن بہر سو جلو دیت نڈر کی حسابن
 عجب ملک کن اونن راسخ تہ وٹنس منے رائس لولہ نارن زاجم دس
 حقا تھو تم کرکھ یود استقامت سو روزی نیک نامی تاقیامت
 دولیس تکر راسخن اے شہزادے مہر بر کیتھہ غم کرے بو پور وعدے
 کوڑکھ سارے سفر از صبح تا شام بنین کینٹرن رفیقن کوڑکھ پاغام
 یہ شب نیرتھ بہ پنہال گئے زخانہ گرین پیٹھ سستی پتھ مال و خزانہ
 جلد پکر چول پرندہ راتی رائس تھاکس تم پیٹھ ناکہ جاہ سائس
 صبح پھول داتی اندر یک بیاباں یہ جلدی زال بیاباں گئے شتاباں

۱۔ یہ شار چھنہ مروج لٹخن منترے

شبن روتزدوچول زاغ سیاہ پر بہ جلوہ آمد آں زریں کوثر

۲۔ یہ شار تہ چھنہ مروج لٹخن منترے

وفا دارو دفاکر وعدہ راتک ازیں گرداب کر چار بجاتک

۳۔ یہ شار تہ چھنہ مروج لٹخن منترے

چھنے ماعہ بہ خدمت یام نیرکھ پکے بو سستی سستی پتہ پھیرکھ

گہے پکڑ بربندی گاہ بہ پستی
 بدیں منوال دوران اُس یز کال
 بہ صد زاری وداں شہزاد کیاہ اوس
 نہ اوس تاب طاقا ہس تہ اوس
 ونان اوس تالعی کن کیاہ منے کوڑ تھم
 ژنے کیاہ کوڑے بہ کوڑ تھس خستہ خاطر
 لبیں کتہ خوب رو دل دار بانی
 آتھو کھو خون ماران اوس لاران
 کر کہ از باد صہ صر پیش دستی
 سٹھا گئے ماندر کینہہ رو دکہ نہا حال
 عزیز غم غریب نیم راہ لوس
 مسافر داد گوشت اوس بے کس
 فراقہ کہ نارستین سپہہ بوڑ تھم
 ز شاہی دولتی کوڑ تھس مسافر لہ
 قدا کر ہس پین جان و جوئی
 ونان پی نالہ تے فریاد دیال

۱۱۔ امیر پتہ چھینہ پیم ترے شار مروج لٹھی منتر ۛ

منے اوس عمر و چھت ناز و نعمت
 دپاں اوس کر سنا دلش سر دلبر
 لبیں کتہ یار سورے حال بادس
 ۛ۔ پر شار چھینہ قلمی لٹھی منتر۔
 ژنے کوڑ تھس غرق اندر بھر فرقت
 دودم دل نار کوڑ تھس خوار و ابتر
 ژلبس ناکینہ زخم سپہہ اوس

عجب ملک چھ غزل گہوان

دوہ لو بے درد جانائے	تکھ نا پردہ ستائے
دوہ لو بے درد جانائے	گل و بلبس چھ دیوائے
قمر پیکر پری رویہ	سمن بو عنبریں مویہ
دوہ لو بے درد جانائے	سرساز پرستانے
تئے آشفہ خاطر گوم	پئے چاہ عشقے نس چوم
دوہ لو بے درد جانائے	چو زلفت دل پریشانے
مہنتہ گوہم شلے داسن	آغافلہ ترہلہ دژتھم سن
دوہ لو بے درد جانائے	شوہنتہ کتہ نامسلمائے
گنڈم دشر عشقہ آسان	منے ترھوئیکھ باغ وبتائے
دوہ لو بے درد جانائے	ترھنڈم کوہ تے بیابانے
بجاں برسوخٹن رافضی	شع روخ ترک طنائی
دوہ لو بے درد جانائے	چو پردانہ ز پردانے
کراں آہ و فغاں ہر سو	ز چہرہ جادو بت آہو
دوہ لو بے درد جانائے	پراز مئے زن ز پیمانے

ثے نیو تھم زلفچہ گرایے	منے تہرک سود سراپے
وہ لو بے درد جانانے	وہ صد خرمن بیک آنے
میتو مت گوس آئے کوت	میتو چھم چان مارے موت
وہ لو بے درد جانانے	میتو لاکم تر بیگانے
صدف کور قس بر تر غم	بر غارت ملک دل تو تھم
وہ لو بے درد جانانے	صدف پرورد دردانے
گر دھی تہ کھوتہ کیاتی تنگ	پزنیہ دل نہ کھ کرن دل تنگ
وہ لو بے درد جانانے	بہر بر ہیوہ پکے پانے
قرار جان و دل نایاب	ہکر چھم تشنہ دل بیتاب
وہ لو بے درد جانانے	بو در غم کم تر سے ہم خانہ
زرن چھہ طاقت مقبول	پتے بس چانہ ہجر ک ہل
وہ لو بے درد جانانے	ز شوق گوم بریانے

۱۱۵

عجب ملک سنندی سفر

دیاں راوی پتھے پاٹھ اُسی پھیاں
 ٹلکاں راتس دھس میلانے نے منتر
 زخم دردِ غاب پہوشہزادِ پلکل
 رواں اوس لولہ سستی ہولہ گو ملت
 درپں دنیا سے ہیو چھینے کانہہ تر بیدل
 لبتہ گل تالہ ریاں اوس بسیار
 رفیقن داد تمی بند گو دلس سور
 گرین رو دکھ نہ اصلا طاقب بار
 بہ زاری را سس دپ شاہزاد
 سوار وہم پیاد اکیر عاجز
 ونے بے مشور یود میون بلازک
 گرہو زبے زنی رفیقن زور نہر تھ
 لبو شاید نشانہ زان سمن بر
 بگتی میلانے نے منتر حال حاران
 بیاباں لمے بے پایاں نے منتر
 سپن تس ارغواں زعفران گل
 رواں قری یاد ہر دم ہوشہ ڈولت
 تلکتہ غاری کیٹنبہ چھ نہ منے حاصل
 دچھم در دست ہوش دل نہ دلدار
 سٹھا تھلو پکڑیکی در منتر دل دور
 سپنی لاچار گے دل تنگ یکبار
 رفیقن سار نے گدی گا کھ پاؤں
 ازیں رفتار کن داتن نہ ہرگز
 منے سستی کاپن ہشیار روزکھ
 ہمو دتھ ہم گڑھن در خانہ پھر تھ
 رستم گر لوگ تم کو تہا بمن بر

۱۔ ہم زشار چھینے مردن شخص منتر۔

دوپس تہ ژڈر تیرن کر چھ افضل
 چھ ڈریا د بہ نزد اپں بیاباں
 بیہو منتر ناد بہتہ سامانہ تے مال
 پیکی کہ تی مصلحت توت نیو کھ ڈیرہ
 جہنا زس منتر بہ ڈریا گے روانہ
 بہ خشکی اُسی ڈریس درنگ دو
 میان آب ڈریا مکتھہ اُسی
 لب ڈریا دچھان بیتہ اُسی بستی
 بڑھال تہ اُسی تہ سندن نام دیغام
 عجیب ملو کن دہہ اکہ راسخس دوزن
 دمنی د نتم کیاہ کوو بیتہ چا بسازی
 بدریا د بہ خشکی کور نہ کم سیر
 دین دوزن ڈریس تھک کوڈن پھر
 صلاح چھم بوٹھ کھسو از آب نیرد
 پے ہتی فکر کن یمن تم اُسی دوتھ داو
 سمیتھ گے غرق در ڈریا خواخوار
 ز تقدیر الہی گے پریشان !

کھسو کڈ کا نہ خطر و نہ چھتے شریکل
 توتے ڈیر نمو بامال داسپاں
 اد لگہ نیرنس مطلب گے کال
 بہ کشتی بیٹھی با اسباب جیرہ !
 چو برق شد د چو باد خزانہ
 بہ ڈریا در یمن سال دگر گو
 کھیواں اذ قسمت خود حسرتھہ اُسی
 گھسان سرہ شان از کشتی بہستی
 نشانہ زانہہ لوٹکھ نہ زال دلام
 کڈتھ منترل سیٹھا اُسی داتن کن
 مرد ماروز باقی عشق بازی
 لبن چھنہ نیب تہی سندوق گوڈیر
 چھنہ موز واتنہ ماشوق شہرس
 بہ خشکی دوزن دمو ہر جا پھیرد
 ز ڈریا موج دوتھ آبس ٹھٹکھ ناد
 بوڈکھ سامانہ سورے گرمہ بار
 بہ صدر رنج دالم تھتھ منتر دیکھ جان

قضا اڈسکھ برابر اکھ وعدہ !
 پراس تختس اگس پیچھ اکھ خساہ اوس
 وداں اوس مبتلا پھس دون عن مٹنر
 نہ بوزم یار سندا پاغام نے نیب
 ددا شتھ دوبرس کنہ یتھ غس مٹنر
 دوسیدا بڈ منے اوسم غم گر تھم دور
 اکے غم عشقے اوسم منے کیاہ گوم
 یہ نوحہ اوس زامنت زور باکن
 نہ روڈم جاں نہ ڈیوٹھم روئے جاں
 سلامت روڈکن زون شاہزاد
 بساہ کنہ ہر ریواں بے کساہ اوس
 لوگس کوٹ کیاہ بنیوم اوس کن مٹنر
 پینو نیم سدی اوسم گام تم غیب
 لوگس کوٹ کیاہ بنیوم اوس کن مٹنر
 یہ کر زونم ز دلبر روز مہجور
 رگرتار بلا یز گوس کساہ گوم
 یہ کیاہ اوسم منے لیو کھمت ذات پاکن
 نہ درخانہ نہ دوس سوئے جاناں

۱۔ یہ ہر چھ مردن لشس مٹنر یتھ آہ عر جلا پھس یار سہ نش اتھن مٹنر۔
 ۲۔ یہ تریے شارچھ مردن لشس مٹنر دیرج۔
 ۳۔ یہ شرچھنہ مردن لشس مٹنر۔

جہانِ پیکرِ پیچہ عجب ملکُن غزل گوں

کاوِ پتہ موہتہ موٹس ناخہ دایس گزادو !
 عشقِ دادِ اولینہ سے منترِ بد مو ناو !
 یادِ نس سے پیوُم تا دُن بُرائتھ کس وہی تھاو
 عشقِ دادِ اولینہ سے منترِ بد مو ناو !
 عابرِ رستِ گولتھس زنِ شپن ہار نہ تاو
 سپنہ زریان گوم گریان کینہ مینوئے تراو
 مولِ رُودم سو دِ چانے مُتر سے نہ قصان آو
 عشقِ دادِ اولینہ سے منترِ بد مو ناو !
 گرِ اُستہ پرِ زھیدن گوس زر سے دِ اُنچرِ زاو
 گرِ دنیا یوس سرِ کپنے منترِ پیو مو داو
 دِ دِ دِ چھم لولہ جگرِس چانہ آئے تاو
 عشقِ دادِ اولینہ سے منترِ بد مو ناو
 کرِ کیاہ اتھ ڈیکرِ لائس مرِ شرمہ داو
 دِ دِ دِ چھم لولہ جگرِس چانہ آئے تاو

جام وصلیکہ چاوا داما، سوزِ دل شینہلاؤ
 یینمہ پیتہ نشہ رستگاری لبہ چانے ناو
 ساد لوگُم میتانہ کھوتہ کاتہہ نہ نادان دراو
 ولہجہ اوسم پی منے لیو کھمتِ قی برابر آو
 کورگن وو ذہنیوس فِکرَن، غم غوصہ کس باو
 عشقہ واوِ اولینہ سے منتر منے بڈ مو ناو
 رنگہ رنگہ بوسنرتہ سامان چانہ پٹر پاراو
 سنگ دلہ بوتنگ کور تھس ہنگہ سنگ پتہ باو
 رنگہ ریونیو رنگہ نادان پاٹی پرنگ و تھراو
 عشقہ واوِ اولینہ سے منتر منے بڈ مو ناو
 طوق شوق نالی گردن گوم کتہ مو کلاو
 ذوق چانے خاصہ تر دُم ساسہ بدی پاراو
 سخت مشکل گوم درِ دل ڈھینہ منتر درِ باو
 عشقہ واوِ اولینہ سے منتر منے بڈ مو ناو
 عشقہ ژورن سور کورنم کتہ میلہ باو
 ژالہ کتہ رُودم نہ لعلس ہار ہندے باو
 چہم نہ اتہ مقبول کالی ڈالی کیہ گزاریو
 عشقہ واوِ اولینہ سے منتر منے بڈ مو ناو

عجب ملو کن بھٹس لگن

بعون ایزدی تختہ بھٹس کن
 ادا حمداء کورن گوڑ باحلاوت
 نہ اوس طاقت رفتن نہ تاباہ
 قدم تیز اوس تزاوان بادل زار
 ضعیفہ خستہ گوشت اوس دل لیش
 پیوان بر خاک راہ از ناتوانی
 دوشمن گاہ تھوود پیون گاہ زار و گین
 دیوان فریاد عشقن مار کورنس
 غمن عشقن کورم سر و سہی خم
 سہ راسخ گوم کوت یس یار اوئم
 بے کس و نہ حال کس بوزیم متفریاد
 زتن راحت ز جان آرام رووم
 رفقن در دین نش پیوم دور بر
 بغار از حق لوئم ناکا نہ تہ درد دل
 بھٹس پیوہ کھوت نہ امت گئے زون
 ردانہ گو تہ مادانج ہنیرن و تھ
 دوکن اوس ہر ٹومت اضطرابہ
 غذا اوس نہ کیٹنہ الا غم یار
 غریبس یاد اوس ناگشاں تریش
 کھپواں افسوس بر جان و جوانی
 اٹھو کھو رو پکان خار و سکن
 بے مالس ماجر نش آوار کورنس
 رفیقہ اکھ گوڑ ہم تس باد غم
 سرن محرم غمن غم خوار اوئم
 رستم گر ظلمن کورم مے بیدار
 پین ناموس و ننگ و نام رووم
 شفیقن ہنر سویم برانٹھ تے تھر
 کرہم مے برانٹھ چھم آسان مشکل

لکھ - یہ شعر چھپنے پر موصوفی نے لکھے۔
 لکھ - یہ شعر چھپنے پر موصوفی نے لکھے۔

کفِ پائین بہ ضربِ سنگِ خارا
گوشتِ اوسِ خارِ پارِ پار
پتھے پاٹھو اوسِ کراں مادانِ بے مال
بہ گردنِ نالِ اوسِ عشقِ جال
نہ دھڑکے بستیہا نہ کئے شہراہ
نہ النانِ ہندے کئے جاپِ چہراہ
زرنجِ دراہ درِ دیارِ دلخاہ
شکائتِ اسہ تس باہر و با ماہ

عجب ملکُن نازِ مستِ سترِ ملاقاتہ

دپانِ اَلْقَصْرِ بعدِ از رنجِ بسیار
دوہ ہے اگر بستیہا سپنے یہ نومودار
وچھن از دورِ بالا یکِ عمارتِ!
ہائینِ دتھ تھ عمارتِ گئیں سکتہ
بہ نزدیکِ عمارتِ دوتِ دوراں
سپنِ خوشِ دقتِ ادِ دیکھن شہاچھوڑاں
کورُن دُب دُب تہِ دوینِ حلقہ در
نگہبانِ کانہہ وچھنِ ناڈیدِ اندر
دکنِ دوتنسِ عمارتِ اسہ خالی
مُزُنسِ برِ اندر کُنِ تراسِ حالی
اندر کُنِ تراوِ یامتِ عامِ خاص
نگہبانِ در مکانِ دیکھن نہ کانہہ
عمارتِ کُنِ وچھانی گورِ مشتاق
نظرِ ہیور کُنِ کپنِ طاقا وچھنِ طاق
بنائے زدِ عجبِ طاقِ دلاویز
چو ابروی بُتانِ فتنہ انگیز
مرصعِ دیوٹھ تھ تختہ سہِ طاق
نظرِ ہیور کُنِ کپنِ طاقا وچھنِ طاق

۱۔ بہ شعر تہ چھنِ مردِ لُغسِ مَنز۔ ۲۔ بہ شعر چھنِ مردِ لُغسِ مَنز۔

شو نگفته شخصاً دُهن بر تخت زریں
 لونه لونه تیر امیر کھوت گوزیراں تخت
 ورن تس تھو دُتلن از روی پر نور
 قدر رعنا سَند زن سر و تاز
 رخس پیچ زلف زن شمار بر گنج
 کمان ابرویش بر زل چشمه جادو
 مہ زہرہ جیس خورشید روے
 شگفته بر رخس صد گوئے گل با
 بر سَند بر شو نگفته در خاب حَت
 تحیر گوس غالب تس و چھانی
 پری از تام و چھتر چھتر نہ پڑھ خے
 چو گشت آن نازنیں از خاب بیدا
 غبار خاب اچھو نش کورن دور
 جو انا اکھ بہتہ دُٹھن بیالیں
 بہ خاب ناز با صد جاہ و تمکین
 بیالیں گاہ خوفہ بیوٹھ چوں بخت
 رگرو گو چھا پری یا جنتیج حور
 وہ زرد و دُٹھ چوں گلاب از رنگ غار
 چو ہندوے خطا مشک ختن سنج
 دو بادام سیاه یا دام آہو
 شہہ سند نشیں آشفہ موے
 ز سرتا پا فریب جان و دل با
 عجب تلک کن تسنزیلہ و چھ شبا
 بیتیس آسیانا در دہر ثانی
 فرشتہ یا قمر یا نوش کب چھے
 کشاد آن فتنہ پرور چشم بیمار
 نظر ترا دین بہر سوست و مخور
 بہ چہرہ خاص ظاہر یا ٹھو میکس

۱۔ یم ز شعر چھترہ موع شمع منتر

عجب ملوکُن ناز مست ستر گفتگو

بخشیم قہرِ دژس زورِ آواز
 چھٹا دانال یوت مرغِ پرندہ
 یوتھ یں دیونے چھنہ نہرہ ٹھہران
 مبالغہ چھس بگنزاران چون یوت یں
 ز جان خود تر ما اسکہ گو مت سیر
 نتے باقی حیاتی چھے نہ داینہ
 سلامت دودہ ڈگر مھن پھر تھڑے دوتوار
 عجب ملوکُن دویس بڑ چھس غریبا
 بنیوت چھم دینتہ کس زانہ احوال
 رھنم دوا منے تقدیرن بہ ناگاہ
 مسافر چھس نہ یوت الغابہ دوتس
 عرض چھم چانہ خدمت کر تہ انصاف
 دویم کا نہہ چھے نہستن یاد ہمدام
 کتیک چھک کوت گڑھک انھن جانناز
 زہیت رم گند شیر غزندہ
 پرندہ اجانور پیتہ کر چھ بہران
 خبر چھنہ کیاہ تے چھے نیمہ جایہ دلشن
 توے سیتہ جایہ بے دایہ کورٹھ سیر
 توے موتن تر اونسکھ یوری پانہ
 قضا اوسے کورٹھ تم تے گرفتار
 ز جان دژند گانی بے نصیب
 سنیوت چھم غمک در پا خال
 گو مت چھس مار دنتم چار چھم کیاہ
 مگر برگشتہ بختہ کہ نیبہ دوتس
 کئی ز ز کیا ز چھک ہر باد تم صاف
 غذا کیاہ چھے پنڈی روداد دنتم

لہ۔ یہ شار چھنہ مرون نھن مٹنر۔

وصال از آسماں آسی مگر خواں
 ز صندم مادان تے جنگل دریں سو
 ز تے دیشق حارثن اندر سٹھاپو
 دریں خلوت رفیق و ہمدمت کست
 ز تے چھے ناکانہہ دویم پی ہم مے باور
 لکان رزاق سارے رزق پانہ
 دیم سے رزق یمین پوت داناد
 یہ مینانی قسماہ تم آسہ لیو کھمت
 بسن مشکل نتر بے آب و بنان
 ملے دیو طهم نہ ازتاں آدمی رورے
 ز رورے دل فریت شادماں گوس
 پہ گوہ ز پستی و خوردنت کست
 خودا ہر کاٹسہ چھے رزاق و یاد
 دوپس تم تو پر چھے تے بد گمانہ
 رفاقت سے کریم یمین ز نڈتھاوس
 نہ داتیم تس لدتھ یمین آسہ جو کھمت

نازمت چھ تمشیل و نان

ڈلپلا چھم ز تے اسی بوزر زانہہ
 گڑھن شہر اکس تس لوس لایم
 جس جاے اکس گرمی سٹھا سٹخ
 کھیو مت صبحن تمی دہ بہیل اوس
 تہ شرو پمت اوس تس نبضن بدن منتر
 پینیس پو نڈنیل پھول نہر تھ نہر پو
 گرے دزمت مسافر اوس شحصاہ
 تو تے پیٹھ سے سپن مت اوس لایم
 کس تس بٹوٹھا ساتھ آں نکونج
 گو مت تھ باطبیعت میل اوس
 پھولا اکھ ہو دمت اوس دندن منتر
 لنبے پیٹھ جانوارا دوتھ تمی کھو

لہ۔ یہ مصرعہ قلمی نسخ منتر یمین آیہ ع
 کو دین شہر پتلہ پھول نہر تھ نہر پو

در آں دم بالغین دژس آواز
 رزاقی و اتودن بروٹھ کن تس
 یہ کینترها در ازل یوگمت تہ داتی
 پٹھ پٹھین غذا پرتھ کانہ تھو مت
 و ما من دابتن کر یاد در دل
 بہ اپ باعث لچی محنت برد باز
 غذا تم کو چھتر کتھ پٹھین دژس تس
 بہ ہر کس پیش دپس تہ بروٹھ داتی
 تہ یودوے در زمین آسی نہ بو مت
 کران پرتھ کانہ سے چھ حل مشکل

باقی دلیل

عجب ٹکن دژس نتم تر چھک کیدہ
 ہر س محرم منے کر تم اے پری سے
 دژس تہ بود چھ مشکل قصہ میونے
 و ن احوال میونے پوشہ یتر کال
 بیانہ نشہ چھ میونے قصہ یتر دور
 سپہ سالار مائس چھم دپان ناو
 منے کور مت ناز مت چھم ناو بابن
 عزیز اسیس بے بایس جانہ کھو تہ
 پری کینہ آدی یا حور یا ماہ
 بہ تنہا پی تر کو یتر چھک کر تھ غوے
 تہ بوزن کر توان دتاب چونے
 سے ظلم آسمان بوزن چھ اشکال
 وئے دوزی موخہر چھس پادشاہ کور
 سے چھم شاہ ملک بحر یگ تہس تھاد
 تر چھس لولہ بے تم عالی جنابن
 توے چھس مبتلا نژندانہ کھو تہ

۱۔ یہ شعر چھینہ قلمی سخن منتر۔
 ۲۔ یہ شعر تہ چھینہ قلمی سخن منتر۔

بیس بینہ نادھیم ست ناز کو رمت
 بہ تقدیر الہی بوز کن تھاو
 گندان اہس کینٹرن ستر روز
 ولسن اندر بے اہس زٹھ تہ سردار
 موئل اوٹم مئے کوٹھ رمت زویر دخت
 دہستہ آو از ہولے آسمانی
 بیکارم داتاؤ لئس یٹھ مکا لئس
 دریں جا مدت یک سال و دتم
 زبردستی لشرہ رھنس نہ داین
 عمارتھ چھہ یہ لئس عفریتہ بنز جالے
 دوی و دتم مئے یٹھ جلیے بے خاری
 ز وحشت شاہزادس پھو دلس غم
 نزلن ہیوت پیسہ ستین تمی بجلدی
 دماہ اکھ بینہ کرد اظہار و احوال
 مدت و دتم کنی زہ بے کسی چھم

زبے تمی ہند اسے کیاہ چاد بورت
 مئے کس احوال بد درپش لید او
 بہ بازی اوس تلمت ساز و سوز
 گندان اسی اوس کو رمت گرم بازار
 بہ ناگاہ پاؤ گو عفریت بد سخت
 بے شبنس از زلمین ازلئس پھانی
 خبر چھنہ میانہ حالمج حلقہ خائس
 گلن چھس دور رس مشرغم سٹھ چھم
 ممت تھو غم جدن پیٹھ تمی غم داین
 چھ سرکش کا لئس ہند کینہ چھس پردا
 نجاتچ چھم نہ کینہہ امیدواری
 بہ زردی رنگ روئس گوس برہم
 پھر تھ شہزاد اوٹن تہ ناد دی دی
 و نو باہمدگر راز مہ دسال
 سٹھا بجنس پیو ہم بے خدی چھم

۱۰۔ ہم ز شہر چھنہ مردن لئس مشر۔

۱۱۔ یہ شعر چھنہ قلمی لئس مشر۔

و ہر ر انسان مہکھا ڈیوٹم رماہ بیہ
 فراغت چھم نہ دوئیس روز بچے
 کریم ضایع یتیم ما دیو بد بخت
 ددیس تہہ وئی چھ گوشت دیو نہ تہہ
 نہیب لرو تر اوتہ برونہ کن کچھ
 کہ دنی دن تے پینر سارے حقیقتہ
 مئیو باعثہ ووتکھ یتہ مقاس
 پرندہ مرغ چھنہ یتہ جایہ دانان
 بہ آساں چون یوت وائن چھ دشوار
 ددیس تہہ ملک ترکستان کے چھس
 پینن تے مالو سندس نادوون
 ز عشق نوش لب تہہ کورسہ اکاہ
 بدیں گوہ مئے داراہ کال دوتم
 دہہ ہس راتس یکن ماہن تہہ دین
 نہ تھا دم کا تہہ تہہ جایا، کا تہہ مکان

تھکاکہ کڈ، دار آرا ماہ بیہ
 کلام جب نوازت بوز بچے
 مئے روزہم داغ دل از دلربا سخت
 مقرر تر پریمن چھس توہ پھر تہہ
 و نو اسی سر گذشت خہ داکس اکہ
 کئیو مہکھ پیش اپی پتر معنتہ
 تھکاکہ کتہ تراکھ پائے ناد خائس
 چھ یتیمو سند شیر شرن زن لرونہ جان
 توڑکھ کتہ چیلہ از دہریاے خوشوار
 تہہ ملک، ملک زاد بہ اوس
 نشانہ، نام و خط و خال ہوون
 رواں چشمو، ووال بارو، کڈاں آہ
 سو تھانندان مدت دوسال دوتم
 کورم گردش بیابان تہہ شہرن
 سند کتہ شاہ ڈیوٹم نہ نشانہ

۱۔۔۔ ہم زہنار چھنہ مرون شمس منتر۔

سپٹھائیں پتہ نیم زاری تہ خاری
بیابان کھن رھا تدم شدہ پاری
اویس پھیں خانان تراد بے پیراں
یہ بوز تھ عقل گئیہ شہزاد حاران

عجب ملک چھ ناز مستہ نش ماشوقہ سندیب بوزا

اساں تس کن دپن خاطر جمع تھاو
پیتج محنت تہ غم ساری تر مشراو
مبارک چھ بہ مطلب دوز تر دانکھ
بہ وصل دبر ماہ پار وانکھ
زین اکنوں پیام یار بشنو
نشان دنام آل دل دار بشنو
تجھتہ بڈ محنتاہ یودوے دلتام
خشی کر مطلبس دانکھ سرانجام
بہ زانن نوش لب چھم شیر خواہر
موافق بلو کر مشفق تر ز مادر
بڈے مڑا سوچھ یک جا پانہ دانی
تر مرنز جان جاں اہلس مینانی
یکہ دپن نے چھ داد عیش دیمت
بیسہ تس ماجر میانے دہ دچھ دیمت
عجب ملک کس تر بوز تھ رودنہ ہوش
سپن از نام دلبر مست مہوش
گراہ گڑھو تھے دبار آد ہوش
دوپن تس آب رھنقم عشق شوش
پیام اے خواہر من بہ من گو
چگونہ نوش لب دانی بہ من گو
جہاتن جایہ جایے دوز درامس
مکانن نیب پرتھ طرہ ہتراس

۱۔ یہ شعر چھن مردن نسس مرنز۔

تو ہم نہ ایچ بس پیغام آں ماہ
 کنوں لے خواہر ہر دو جہانی
 سنا سائی گئی کتہ وار و نتم
 دوئس تمہ میاں دینے میلے آں راہ
 دھہر اکہ موج تھو ہے کہ چو ہتھ آں
 نہانا پاؤ گئے تمہ سانہ خوش پوش
 ادب رچہ رچہ کورن تمہ تہر تسلیم
 قدم تھوون پتھر تس بردن کتہ بیٹھ
 بیشین کہ چہ مست ناز آں شک دیں
 ہیون تن میلہ بے درنگی دھہر تس دین
 کتہ چھک ناد کیاہ چھ لے پری رو
 بدیں خوبی دزب آپی کتہ چھک

ترے روستے کانسہ ہنر زیور وادہ نہا
 ازیا ہنر وہ ترے دژ تھم زندگانی
 گزیم و شاد از خاطر شہم غم
 یہ وڈیا کینٹر کا لچ آں آہنر
 بکران تس بوسہ شہرین شہر چھٹاں
 کترتھ زیور زگوہر گوش تا گوش
 روچھس یتھہ ماجہ میاں یور تا ظہم
 تا جب کور سیمٹھ میلہ نیک خود بیٹھ
 محبتہ سان دینٹس شیر شہرین
 بر الفت ماجہ میاں دپتس کن
 عطا کور مت خود مائین چھ تے خوش نو
 منے باؤم ہر پین وڈ وڈ لڑلہم شک

ناز مست چہ عجب ملکس احوال و نال

بگفتا حال خود ہاما در من
 بڑھچس پڑمین جنن ہنر پادشاہا
 گرفتہ در کنار آں خواہر من
 زوئس اندر چو در بیت الاماں جا

دِپان چم خاوندس مشہور شاہ ناو
 توے پتر ماجر میناے دِولس پھر تھ
 دِولس تکریم دہ ہر زائر تھے کھڑ
 تہندس طرف سے اہم مے کینہ کوم
 گیس لاچار سر پو شہ ستھوم
 پھر تھ مانع دریں خانہ بڑا لیس
 عطا کمر ہم ز درگاہ دختر خوب
 نیم تلوتھے بہ خانہ دانہ اوم
 دیکر تو سندیچ رشک ماہ کامل
 تمی دہ ہر کور چانی ڈیٹھن چم
 از آیس لولہ اوی بند ستری لاران
 یینہ سہے نوش لب زایم زئے نکھل
 حد پھر تھ مے اوی مند چم محبتہ !
 دِولس دید میناے دِولس کولہ مینانی
 دیتن پڑوین کنے کہہ حالہ فرمان
 کران پڑوین کھ سرداری مینہ زاو
 گزھکھ کوت از تریتہ سامانہ پرتھ
 بڑا بس داثر بریوت از رہ دور
 ییتھ داتھ مے ظاہر دِولس کوم
 بڑو دی پردہ جینی مے پڑووم
 کر تھ دم وضع سبنتہ حمل دِولس
 گیم خوشیاہ سپٹھا اوسم شریک لب
 ز خوالی نوش لب تس ناد تھوم
 وچھتہ صورتہ تینتر چم خوش گزھ دل
 مے منتر مے اوی سنتر پیٹھن چم
 بہ خانہ آہنم شری باثر پزاران
 تنہ پرتھ ساتہ اہم یور کون کل
 دِولس تانتہ مولے آیم نہ فر صنتہ !
 بڑوچھ ہن کور رشک خور چانی
 کرنی گزھ نوش لب حاضر بیکان

۱۔ پشچیمہ مردج سنس منتر۔

دہتھتھ گئے حکیم کمر بند پری نہ لڑ پیش
 سو ڈالیتھ کٹر گئے دیر میں ڈال سرور
 دہ دے تس چاوی تھے دیدے کیا ہر
 تمس کن ماجر میں نے دہن پر اخلاص
 حق صحبت مٹی نہ بیٹھ تھے دہ دہ زانہ
 دنیس تمہ دے کورس عہد پیمان
 مقرر تی چھ تس ہر غرہ ماہ
 بہ ہر غرہ چھ روزاں ساہ راتس
 کراں شادی چھ تھ راتس بہم تم
 آنکھ در مہد پیش مادر خوش
 بیٹرن اندر لعل چوں لختہ نور
 دماہ بہتھے تم کو گڑھن سکھر کر
 رتے تہ اسہ وار کو دہ ذالقاء خاص
 کمر گڑھ مہربانی گاہ و بیگاہ
 ملاقاتس بہر ماہ آسہ یوان
 بمعہ دختر یوان تھ چھک نہ کھانہ
 گڑھاں روز دگر بیٹھ تھ جہاتس
 براں لالاہ چھ باہم کینہہ نہ غم تم

عجب ملو کہ دستہ عفریتہ سندا مار گڑھن

سکھر کر دوتھ لپکاں گڑھ سو بچین
 بہ جلدی تل قدم دوتھ تور کن پکھ
 تتی نیری ملا سر سپنی عین
 سسکھ تہ ماجر میں نے یام و آنکھ
 کڑی سوے عشقہ لیس داؤس رتے دارو
 تہ دوزیس میون پر احوال سور

۱۔ مہد — منزل۔ ۲۔ : پر شعر چھ قلمی سنن منتر درج۔

مے دد کے نیب دد کڈھ دور ہتھ لار
عجب ملو کن دد پس گڑھ ہم تر ہراہ
تمنا چھم دلس توت واتر کر بو
کھویرن تل ماہر مالس تزاو باہر
دھیان گڑھ با مے یودے اسیم وار
لیقین بے شک مے چھم ڈیکھ تر دلدار
تمی ستین گڑھ ہم مے پاؤ قدرہ
بد پدہ ڈیشہ کر پینے شہر بو
بھقاہ وچہ ہا تمنا چھم بخواہر
ولیکن چھس دریں زنداں گرفتار

زے ستین میون ییتہ نیرن چھ شکل
گڑھ یود کڑوہ ساس دور نہرتھ
رٹھ ناباد کر دھ شو فی بہ خاری
بہ صد فرنگ یک لوط چھ داتان
عجب ملو کن دد پس کیاہ گوس طاقت
بہ قوت چھس بے تمی بند کھوتہ برتر
اگر پہ اپن زماں چھم جسم لاغر
دد پس تمہہ کائسہ چھنہ طاقت تر قوت
پتہ کر لار اپن دیو سیاہ دل
مے پیٹھ باز گشت آنہ یورک پھرتھ
اد مشکل چھ سانی رستکاری
چھ دیو زشت صورت ماچہ انسان
مے پیٹھ لبر دست دیو بدلیاقت
لیقین چھم کر تیم زورن برابر
بہ مردی کر لگیم عفریت ہمر
بہ تیغ تیز دیوس ہار ہے رتھ

۱۔ یہ شعر چھنہ قلمی نسخ منتر درج۔ ۲۔ یہ شعر چھنہ قلمی نسخ منتر درج۔

۳۔ یہ شعر چھنہ قلمی نسخ منتر درج۔ ۴۔ یہ شعر چھنہ قلمی نسخ منتر درج۔

اُمس بستین بسرین چون چھانڈ
 سہل کٹماہ چھہ عفریت لڈن
 غور و برسان دؤپس لے پری رو
 اعانت یو دکریم حق یادری بخت
 اگر ایں قصہ ات آید عجب تر
 بیس اندر الم ترکیف آں نیل
 سہٹھ گئے بوڑی تھے تس بستہ پا پر
 شجاعت یو دثتے چھے تیلہ پڑا تانٹھ
 مشخص وقتہ کو عفریت پا دا
 وہ پر شخصہ دچھن اندر عمارت
 ملک زادس نظر ییلہ پیپہ جس کن
 اندری کنی حق قلعے سند ہیون ناو
 سلاح و لو و لو گو ندن حکم کورن دل
 کشاہ کڈی تھے بہ شدت لویش تیر
 دہستہ ہو بر زمین آں دیو ملوون

زماٹھ اہر گومت شیر نے آب
 تہ گو تو پھن علانی سینہ دارن
 بہ فضل حق بہ مارن دیو بد بخت
 نہ تھا دس تاج بر سر نے بیابخت
 بسوئے پشتہ نمرود بہ نگر
 کہ چون گشتند مرغان ابابیل
 دُعا کورس سینے رد بلا پر!
 یہی آں دیو بد کردار یا مٹھ!
 بہ کوہ و دشت گو لکر ہویا
 کز پکھاہ بڈ لائیس کس چھک بہ مارٹھ
 ددان تمویان پشروون حقس کن
 زوس فاتحہ پرتھ بے دا پر پاٹھ دراو
 کمانے زیہ لزن سپس متقابل
 اکی تہر پتھر پوون چو سنچھر
 سپن جاری بزخم تہر تس خون

۱۴ یم دہ شوی شعر چھہ تھلی لٹن منتر

کہ باہیو تیر سستین بر زہن ہو
 بلکن گو دہ ہتھ شہزاد چول شیر
 روناہ جو پہ خوں گیر سوے میدان
 مرن تم سندا سندے اوس دستہ
 ہر آنچہ آفریدہ حق و قیوم
 کند تیر اجل چشمان شاں کور
 عجب ملکن بیل عفریت مورن
 دعا بینوئس کرن تمہ ناز مستی
 گلاں اُبس بڑیہ زندان بے نثر
 کھیرم از چانی بڈ منت تہ لادن
 بڑہنتر نفس ملو زئے تھوئے حق سلا
 عجب ملکن تر دوئس اے پری روے
 بگڑا بیکھ گرفتار اے پری زاد
 شنّا دیکھ خالق کُن بے نہایت
 ز لہز کہہ مادان بُنیل گو
 جدا از تن کورن سر تس بشمیر
 ہمہ دریائے خوں شد روے میدان
 فر دستِ مرگ ہرگز کس نہ رستہ
 چہر از اقسام افشا و چہر مکتوم
 چہر مور و مار و چہر عفریت پُر زور
 کورن تس ریزہ ریزہ تود کھورن
 بہ مطلب و اتادی حق ثئے دستی
 دزان میٹھ زن حطب چھے دانہ پے منثر
 لگے قومہ ربان دندے ناسر ثئے پاد
 سعادت کمترین بادا غلامت
 شدی آزاد از دیو رنگوں روے
 بیاری خمہ واسپنک تر آباد
 تھوئے پیتمی زندگی تا ایں لغایت

۱۔ دم تزنے شار چھنہ مردوہر لُشخ منثر۔

۲۔ دم تزنے شار چھنہ مردوہر لُشخ منثر۔

پر شکر حق سپنری تم هر دو مشغول دین و دشت خشی شکره چھ مقبول

عجب ملک تہ ناز مست چھ بکرین کن روانہ کرھان

گزنہ فاریغ ز شکر ایز دپاک	ہندو کھ دتھ سوے بکرین چست چالاک
خرابا تو نہ آباد انوس منزد	نزد ملک منزل تہ بکر مادانوس منزد
بہ شوق جان و دل بے راہ لکان اسر	بکھہ و دشت روز دشب بکل اسر
بروز دشب پکھتہ مانند قریں	سپنری وارد بہ حد ملک بکرین
میان راہ داتھ کوز کھ تدبیر	کوز کھ سحر پر نامہ خیر تاثیر
سبک پے قاصدہ زھانند دتھ اذکھ تیز	دیکھ انعام تس دوہس تو بر خیز
لیکھت خط تس دیکھ در فتنہ این	گزنہ ہی نین پیش شاہ ملک بکرین
تس قاصد سوے بکرین گو روانہ	بہ تیزی داوڑن روز و شبانہ
بزودی دوت در بکرین تس از راہ	نہادہ نامہ در پیش شہنشاہ
نوشتش پادشاہن بوز مضمون	سپن از دیدہ تس جاری دکن خون

۱۔ یہ شعر چھنے مرد بکرین مندر -

۲۔ یہ شعر چھنے مرد بکرین مندر -

یہی مضمونہ لیو کھنت اس نامہ
چونامہ نامہ فرحت شمارہ

خُطاکِ مضمون

سُرنامہ بہ نام ایزد پاک	ازد آمد پدید اپں ارضِ افلاک
دوا بخشش درون درد مندال	بشر آرنده اندوه و زندان
دہد او عشرِ دل اندو ناکال	زہد مرہم بزخم سینہ چاکال
بہ اُسس قَاد در زندانِ ہجران	گیس آزاد مُشکلِ گوم آسان
بہ قہرِ حقِ سُن عفریت برباد	بہ کُرسِ رَحمتِ شاد و آزاد
بہر دمِ شکرِ حقِ واجب پُرنے	خلاصی بخشہ دُن تبتہ سے پُرنے
دُپتہ ہیکہ کیاہ سپاسِ شکر بے چوں	تمی دُقیقہ نجات از دیو ملعون
خلاصی لبِ مے از عفریتِ خونخوار	سپہا چھس تشہ و دہ از جہاد

۱۔ پر شعر چھہ قلمی نسخ منشر یتیمہ آبر کرج ع

سرنامہ بنام پادشاہی

ازد گشتہ پدید اپں ہردماہی

۲۔ ہم بہ شعر چھہ مُردجہ نسخ منشر۔

۳۔ ہم شعر چھہ مُردجہ نسخ منشر۔

مے داراہ آئے چھم لول چوئے
 خفا تر لایم چھ کرے پر نور
 بہ خدمت داتہ کر زلہ ہم دیک شتر
 پشانی دودہ نشانی راثر رادہم
 ستم کاتیہ غمکو تر لایم ولس تام
 یسر زانہہ تر اہم نہ خلاصی
 تمں پزانہن گوناہن گوم پورہر
 دیکھو فی پر گرہم تلہ ما بہ پرداز
 تر لایم سورے دیک غم غمہ ماتم
 ولیکن تاب، بجران چھمہ فلحال
 ولیکن داتہ کر چھم دودہ منبرل
 کلن گاکثر تر تھے چھم مے چانی
 تے نش کر داتہ غمکلن دل گرہم شاد
 خوشی چھم خاب گاکثر تاب چھم نہ
 بہ یودے موبرو پاٹھلن تر دیشہ

سنہ گونت دلس چھم لول چوئے
 اما در پیش چھم یز منتر لا دور
 زار پائے شاہ کر ہا چھم سر
 ز بخت داژ گول کوہس تھوس ستم اکیم
 بوم دن رات در حسرت بہ ناکام
 تہ غم ادھم سزائے ناپاسی
 بہ نزدیکی مبدل گوم دورہر
 بہ دیدار تو دودہ گشہ اسرافران
 بجز دیدار شہ دودہ چھم نہ کاتھہ غم
 سبھا چھس ماندہ در دل چھمہ احوال
 توے چھم اضطراب گولتے دل
 کلن چھس تاپہ شتر ادہ شینہ مانی
 دچھت کر، لولہ چانے چھم بھر یاد
 اچھو، کنی خون جادی آب چھم نہ
 کلم اظہار در دل بہ پیشہ

۲۔ یئیا سنہ در برد روز تھہ تر دیشہ۔
 ۳۔ بہ شعر چھم قلمی شخصی شتر۔

سراپا حال پنے کور سے اظہار سلامت آس لے شاہ جہاں دار

پسے سالار بند خطس جواب دین تیرناز مستہ ہند گرداں

شہن یلہ پور خط کا زنگہ گیس سہ	بر جان مشغول گو شکرانہ ہے پتہ
نوشن چشمن سہ نامہ آس زنگاش	کورن تس قاصدس شاہنشاہ
گمر از ناز مست ایکہ ز آست	پوڑے دن تس نش کرچکھ ڈرنا
بشش روز آیدہ از ناز مست	بہ ہفتم روز پیش شہ رسیدم
نوازش کر شہن تس بے شمارہ	بخشتم زندگانی از دوبارہ
لیوکھن نامہ دین تس قاصدس کن	گترھی تس نش بہ دل و دانا دن
بدین مضنون لیچمن در خط عبارت	سپد دآرد بہ پیک تیز گارت
بہ ادس چاہہ پڑہ سرشتہ احوال	کورس یمنی قاصدن از شاہ خواہ
دبار زندون کور تس بہ موریہ	غم تو از دلم یک بار لہ رو
فراقہ چاہہ ادس مہور گوشت	زمین تنگ آسمان یژ دور گوشت

۱۔ یہ شعر چیمہ قلمی تسن مشر
۲۔ یہ شعر چیمہ مروجہ تسن مشر

دِزِاں اُوُس بُ درنارِ فِراقت کباب اُوُس جگر از اشتیاق
 مینِ خطِ چون و دمِ گومِ دلِ غمِش سَنِ اُوُس پر اکندِ مشوش
 وَنے کِیادِ چانِ خاطرِ گومِ کس داه قرارا وارِ پاٹھین آمِ نہ زانہ
 طمعِ اُوُس دُبارِ دُلبِ ہے روے اموبِ اُوُس گومتِ آشفِ دلِ جوے
 کِرمِ مے یاوری بختنِ ژولمِ غم دَلِ کَلِ ساتھ ساتھ تو ری کُن چم
 درنگی نژادِ اَن تشریفِ دِل وُل ددِ فی کوتاہِ زیرِ دادِ چانِ اُسِ گل
 بیا تعجیلِ کُن تاخیرِ بگذار کز یس پس می نماید صبرِ دشوار
 مُرِ معِ بروٹھ لودسِ موعظِ زانپان کنیزانِ دقمرِ سیکرِ غلامان
 جلوکشِ تیز رنگِ اِپانِ خمِ ترنگ سِٹھامندِ مہِ لُورِ رُزِ ترنگِ اوزنگ
 دوانِ گو نامِ ہمتہ قاصدِ روانہ دُتینِ قسِ مالِ مُشد نامِ و نشانہ
 سُرِ خطِ یامتِ وُچھکِ شانِ فندان خرامانِ دِزِاںِ ترمِ مانندِ خوبان

۱۔ ہم بشار چھنے ددن قلمی نسخِ منتر۔

۲۔ پر شعر چھنے مروجِ نسخِ منتر۔

۳۔ پر مصرعہ چھنے قلمی نسخِ منترِ پیمہ آہِ طر۔

حَلَبِ اُپینِ دارِ اَنبارِ ناپان

۴۔ پر شعر چھنے قلمی نسخِ منتر۔

پُرتھ خط دلا ہیشہ کہ بحرینہ چی دتھ
 کورکھ از تیز رفتاری صبا پتھ
 روا رو داتی اندر ملک بحرین
 دوا دیدار دادین پتھ کہ طرفین
 طاقا تھا تہ کو کور پانہ دانی
 مفرح گئے غمچ روزکھ نہ دانی
 ز فرحت دوسے شاہن طبل شادی
 دیکھ کوچن بہ بازارن سنادی
 اُنکے سونبر تھ گداہ سیکین مہ تلج
 دیکھ خارا تھا ترو دیکھ جزیر تے باج
 شبانہ مال کورنس پُرسش حال
 چگونہ رستی از عفریت بد فال

ناز مست چھ مالس عجب ملکن سوچھ کھہرکان

سلیمان گو مگر زندہ دوبارہ
 تہندی پیہ گو عفریت مارہ
 رہائی زاہ نتے اُسے نہ امکان
 سبب کیاہ گوتے تہ مہ کھیکہ بیان
 دوپس تہ فہیل حق سینم مے ہمراہ
 تمی دیتنم نجات از دیو بدخواہ
 بہ ناگاہ دوت توت اکھ شہزادہ
 ز ترکستان گو مت اوس پاؤرہ
 تمی از دست خمد کور دیو معدوم
 رپہ سالار بو زتہ حارثن بہو
 پوان اصلا مے دوپس چھم نہ بارہ
 کردو پاٹھو لکھ تس پوشہن نہ
 چھ لوکے مینا ز کھتہہ دانہ معصوم
 از پس واقعہ تعجب تہ سٹھا کھنہو
 لوکٹ شریوت کوتاہ گو دلادو
 تہس لچھ رستماہ ہمسر پھن نہ

ہلاک دیو چھنی زائہہ کار انسان
 گزھن توت آسہ ہے میون یو دتیر
 بہر صورت ترانہ بھتہ موکلاؤتھ
 اما توت داتنگ ادسہ نہ بھرتھ
 عجائب چھم پوان شہزاد سندرکار
 ذر ذر بولس تہہ قصہ تم سندر
 سپن مت نوش کہہ پیٹھ اوس شیدا
 کنن آسہ خبر گاثر بڈس نش
 موافق ہمسفر آسہ ٹھپس تم
 شکستہ دل سٹھا تنہا سٹے نش ووت
 روا حاجت گزھن تس خوش خصل
 بیکیا ونہ میانہ پڑھ غم کھین کیتی
 دوپس تم تس کمر فی لازم چھ یاری
 پکی یو دوتے بہ مطلب داتناؤن
 بکلا یہہ پڑھ ملے ماری نہ انسان
 بڑہیمہ ما باتمانے فوج لشکر
 نتر کتہ مفت ہیکہ بھتہ راہ راوتھ
 توتے اوس رسوہ پر کڑی تھہ بہتہ بھتہ
 تسند داتن سٹھا تھہ چاہہ دشوار
 از دلچہ باگیہ ہند حصہ تم سندر
 توتے گو میانہ بختہ سستی پیدا
 تمی موکھ اوس در ہر سو بہ گردش
 شکستہ دل سٹے نش ووتے بڈس تم
 مولہ مونجہ دیو عفریس دتین دروت
 بہ یار سرد دلی داتن دھالس
 سٹھا کر تم رفاقت یورچھم سستی
 چھ بھرتہ چاہہ پڑھ تمی بھرتہ خاری
 ز جام دھل دبرے سہ چاؤن

۱۔ یہ مصرچھ قلمی نسخہ مندرینہ آہ ط
 کئے موکھو دڑی یادن رٹس تم
 بیار خوش دلی داتن دھالس
 ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹ ۱۰ ۱۱ ۱۲ ۱۳ ۱۴ ۱۵ ۱۶ ۱۷ ۱۸ ۱۹ ۲۰ ۲۱ ۲۲ ۲۳ ۲۴ ۲۵ ۲۶ ۲۷ ۲۸ ۲۹ ۳۰ ۳۱ ۳۲ ۳۳ ۳۴ ۳۵ ۳۶ ۳۷ ۳۸ ۳۹ ۴۰ ۴۱ ۴۲ ۴۳ ۴۴ ۴۵ ۴۶ ۴۷ ۴۸ ۴۹ ۵۰ ۵۱ ۵۲ ۵۳ ۵۴ ۵۵ ۵۶ ۵۷ ۵۸ ۵۹ ۶۰ ۶۱ ۶۲ ۶۳ ۶۴ ۶۵ ۶۶ ۶۷ ۶۸ ۶۹ ۷۰ ۷۱ ۷۲ ۷۳ ۷۴ ۷۵ ۷۶ ۷۷ ۷۸ ۷۹ ۸۰ ۸۱ ۸۲ ۸۳ ۸۴ ۸۵ ۸۶ ۸۷ ۸۸ ۸۹ ۹۰ ۹۱ ۹۲ ۹۳ ۹۴ ۹۵ ۹۶ ۹۷ ۹۸ ۹۹ ۱۰۰ ۱۰۱ ۱۰۲ ۱۰۳ ۱۰۴ ۱۰۵ ۱۰۶ ۱۰۷ ۱۰۸ ۱۰۹ ۱۱۰ ۱۱۱ ۱۱۲ ۱۱۳ ۱۱۴ ۱۱۵ ۱۱۶ ۱۱۷ ۱۱۸ ۱۱۹ ۱۲۰ ۱۲۱ ۱۲۲ ۱۲۳ ۱۲۴ ۱۲۵ ۱۲۶ ۱۲۷ ۱۲۸ ۱۲۹ ۱۳۰ ۱۳۱ ۱۳۲ ۱۳۳ ۱۳۴ ۱۳۵ ۱۳۶ ۱۳۷ ۱۳۸ ۱۳۹ ۱۴۰ ۱۴۱ ۱۴۲ ۱۴۳ ۱۴۴ ۱۴۵ ۱۴۶ ۱۴۷ ۱۴۸ ۱۴۹ ۱۵۰ ۱۵۱ ۱۵۲ ۱۵۳ ۱۵۴ ۱۵۵ ۱۵۶ ۱۵۷ ۱۵۸ ۱۵۹ ۱۶۰ ۱۶۱ ۱۶۲ ۱۶۳ ۱۶۴ ۱۶۵ ۱۶۶ ۱۶۷ ۱۶۸ ۱۶۹ ۱۷۰ ۱۷۱ ۱۷۲ ۱۷۳ ۱۷۴ ۱۷۵ ۱۷۶ ۱۷۷ ۱۷۸ ۱۷۹ ۱۸۰ ۱۸۱ ۱۸۲ ۱۸۳ ۱۸۴ ۱۸۵ ۱۸۶ ۱۸۷ ۱۸۸ ۱۸۹ ۱۹۰ ۱۹۱ ۱۹۲ ۱۹۳ ۱۹۴ ۱۹۵ ۱۹۶ ۱۹۷ ۱۹۸ ۱۹۹ ۲۰۰ ۲۰۱ ۲۰۲ ۲۰۳ ۲۰۴ ۲۰۵ ۲۰۶ ۲۰۷ ۲۰۸ ۲۰۹ ۲۱۰ ۲۱۱ ۲۱۲ ۲۱۳ ۲۱۴ ۲۱۵ ۲۱۶ ۲۱۷ ۲۱۸ ۲۱۹ ۲۲۰ ۲۲۱ ۲۲۲ ۲۲۳ ۲۲۴ ۲۲۵ ۲۲۶ ۲۲۷ ۲۲۸ ۲۲۹ ۲۳۰ ۲۳۱ ۲۳۲ ۲۳۳ ۲۳۴ ۲۳۵ ۲۳۶ ۲۳۷ ۲۳۸ ۲۳۹ ۲۴۰ ۲۴۱ ۲۴۲ ۲۴۳ ۲۴۴ ۲۴۵ ۲۴۶ ۲۴۷ ۲۴۸ ۲۴۹ ۲۵۰ ۲۵۱ ۲۵۲ ۲۵۳ ۲۵۴ ۲۵۵ ۲۵۶ ۲۵۷ ۲۵۸ ۲۵۹ ۲۶۰ ۲۶۱ ۲۶۲ ۲۶۳ ۲۶۴ ۲۶۵ ۲۶۶ ۲۶۷ ۲۶۸ ۲۶۹ ۲۷۰ ۲۷۱ ۲۷۲ ۲۷۳ ۲۷۴ ۲۷۵ ۲۷۶ ۲۷۷ ۲۷۸ ۲۷۹ ۲۸۰ ۲۸۱ ۲۸۲ ۲۸۳ ۲۸۴ ۲۸۵ ۲۸۶ ۲۸۷ ۲۸۸ ۲۸۹ ۲۹۰ ۲۹۱ ۲۹۲ ۲۹۳ ۲۹۴ ۲۹۵ ۲۹۶ ۲۹۷ ۲۹۸ ۲۹۹ ۳۰۰ ۳۰۱ ۳۰۲ ۳۰۳ ۳۰۴ ۳۰۵ ۳۰۶ ۳۰۷ ۳۰۸ ۳۰۹ ۳۱۰ ۳۱۱ ۳۱۲ ۳۱۳ ۳۱۴ ۳۱۵ ۳۱۶ ۳۱۷ ۳۱۸ ۳۱۹ ۳۲۰ ۳۲۱ ۳۲۲ ۳۲۳ ۳۲۴ ۳۲۵ ۳۲۶ ۳۲۷ ۳۲۸ ۳۲۹ ۳۳۰ ۳۳۱ ۳۳۲ ۳۳۳ ۳۳۴ ۳۳۵ ۳۳۶ ۳۳۷ ۳۳۸ ۳۳۹ ۳۴۰ ۳۴۱ ۳۴۲ ۳۴۳ ۳۴۴ ۳۴۵ ۳۴۶ ۳۴۷ ۳۴۸ ۳۴۹ ۳۵۰ ۳۵۱ ۳۵۲ ۳۵۳ ۳۵۴ ۳۵۵ ۳۵۶ ۳۵۷ ۳۵۸ ۳۵۹ ۳۶۰ ۳۶۱ ۳۶۲ ۳۶۳ ۳۶۴ ۳۶۵ ۳۶۶ ۳۶۷ ۳۶۸ ۳۶۹ ۳۷۰ ۳۷۱ ۳۷۲ ۳۷۳ ۳۷۴ ۳۷۵ ۳۷۶ ۳۷۷ ۳۷۸ ۳۷۹ ۳۸۰ ۳۸۱ ۳۸۲ ۳۸۳ ۳۸۴ ۳۸۵ ۳۸۶ ۳۸۷ ۳۸۸ ۳۸۹ ۳۹۰ ۳۹۱ ۳۹۲ ۳۹۳ ۳۹۴ ۳۹۵ ۳۹۶ ۳۹۷ ۳۹۸ ۳۹۹ ۴۰۰ ۴۰۱ ۴۰۲ ۴۰۳ ۴۰۴ ۴۰۵ ۴۰۶ ۴۰۷ ۴۰۸ ۴۰۹ ۴۱۰ ۴۱۱ ۴۱۲ ۴۱۳ ۴۱۴ ۴۱۵ ۴۱۶ ۴۱۷ ۴۱۸ ۴۱۹ ۴۲۰ ۴۲۱ ۴۲۲ ۴۲۳ ۴۲۴ ۴۲۵ ۴۲۶ ۴۲۷ ۴۲۸ ۴۲۹ ۴۳۰ ۴۳۱ ۴۳۲ ۴۳۳ ۴۳۴ ۴۳۵ ۴۳۶ ۴۳۷ ۴۳۸ ۴۳۹ ۴۴۰ ۴۴۱ ۴۴۲ ۴۴۳ ۴۴۴ ۴۴۵ ۴۴۶ ۴۴۷ ۴۴۸ ۴۴۹ ۴۵۰ ۴۵۱ ۴۵۲ ۴۵۳ ۴۵۴ ۴۵۵ ۴۵۶ ۴۵۷ ۴۵۸ ۴۵۹ ۴۶۰ ۴۶۱ ۴۶۲ ۴۶۳ ۴۶۴ ۴۶۵ ۴۶۶ ۴۶۷ ۴۶۸ ۴۶۹ ۴۷۰ ۴۷۱ ۴۷۲ ۴۷۳ ۴۷۴ ۴۷۵ ۴۷۶ ۴۷۷ ۴۷۸ ۴۷۹ ۴۸۰ ۴۸۱ ۴۸۲ ۴۸۳ ۴۸۴ ۴۸۵ ۴۸۶ ۴۸۷ ۴۸۸ ۴۸۹ ۴۹۰ ۴۹۱ ۴۹۲ ۴۹۳ ۴۹۴ ۴۹۵ ۴۹۶ ۴۹۷ ۴۹۸ ۴۹۹ ۵۰۰ ۵۰۱ ۵۰۲ ۵۰۳ ۵۰۴ ۵۰۵ ۵۰۶ ۵۰۷ ۵۰۸ ۵۰۹ ۵۱۰ ۵۱۱ ۵۱۲ ۵۱۳ ۵۱۴ ۵۱۵ ۵۱۶ ۵۱۷ ۵۱۸ ۵۱۹ ۵۲۰ ۵۲۱ ۵۲۲ ۵۲۳ ۵۲۴ ۵۲۵ ۵۲۶ ۵۲۷ ۵۲۸ ۵۲۹ ۵۳۰ ۵۳۱ ۵۳۲ ۵۳۳ ۵۳۴ ۵۳۵ ۵۳۶ ۵۳۷ ۵۳۸ ۵۳۹ ۵۴۰ ۵۴۱ ۵۴۲ ۵۴۳ ۵۴۴ ۵۴۵ ۵۴۶ ۵۴۷ ۵۴۸ ۵۴۹ ۵۵۰ ۵۵۱ ۵۵۲ ۵۵۳ ۵۵۴ ۵۵۵ ۵۵۶ ۵۵۷ ۵۵۸ ۵۵۹ ۵۶۰ ۵۶۱ ۵۶۲ ۵۶۳ ۵۶۴ ۵۶۵ ۵۶۶ ۵۶۷ ۵۶۸ ۵۶۹ ۵۷۰ ۵۷۱ ۵۷۲ ۵۷۳ ۵۷۴ ۵۷۵ ۵۷۶ ۵۷۷ ۵۷۸ ۵۷۹ ۵۸۰ ۵۸۱ ۵۸۲ ۵۸۳ ۵۸۴ ۵۸۵ ۵۸۶ ۵۸۷ ۵۸۸ ۵۸۹ ۵۹۰ ۵۹۱ ۵۹۲ ۵۹۳ ۵۹۴ ۵۹۵ ۵۹۶ ۵۹۷ ۵۹۸ ۵۹۹ ۶۰۰ ۶۰۱ ۶۰۲ ۶۰۳ ۶۰۴ ۶۰۵ ۶۰۶ ۶۰۷ ۶۰۸ ۶۰۹ ۶۱۰ ۶۱۱ ۶۱۲ ۶۱۳ ۶۱۴ ۶۱۵ ۶۱۶ ۶۱۷ ۶۱۸ ۶۱۹ ۶۲۰ ۶۲۱ ۶۲۲ ۶۲۳ ۶۲۴ ۶۲۵ ۶۲۶ ۶۲۷ ۶۲۸ ۶۲۹ ۶۳۰ ۶۳۱ ۶۳۲ ۶۳۳ ۶۳۴ ۶۳۵ ۶۳۶ ۶۳۷ ۶۳۸ ۶۳۹ ۶۴۰ ۶۴۱ ۶۴۲ ۶۴۳ ۶۴۴ ۶۴۵ ۶۴۶ ۶۴۷ ۶۴۸ ۶۴۹ ۶۵۰ ۶۵۱ ۶۵۲ ۶۵۳ ۶۵۴ ۶۵۵ ۶۵۶ ۶۵۷ ۶۵۸ ۶۵۹ ۶۶۰ ۶۶۱ ۶۶۲ ۶۶۳ ۶۶۴ ۶۶۵ ۶۶۶ ۶۶۷ ۶۶۸ ۶۶۹ ۶۷۰ ۶۷۱ ۶۷۲ ۶۷۳ ۶۷۴ ۶۷۵ ۶۷۶ ۶۷۷ ۶۷۸ ۶۷۹ ۶۸۰ ۶۸۱ ۶۸۲ ۶۸۳ ۶۸۴ ۶۸۵ ۶۸۶ ۶۸۷ ۶۸۸ ۶۸۹ ۶۹۰ ۶۹۱ ۶۹۲ ۶۹۳ ۶۹۴ ۶۹۵ ۶۹۶ ۶۹۷ ۶۹۸ ۶۹۹ ۷۰۰ ۷۰۱ ۷۰۲ ۷۰۳ ۷۰۴ ۷۰۵ ۷۰۶ ۷۰۷ ۷۰۸ ۷۰۹ ۷۱۰ ۷۱۱ ۷۱۲ ۷۱۳ ۷۱۴ ۷۱۵ ۷۱۶ ۷۱۷ ۷۱۸ ۷۱۹ ۷۲۰ ۷۲۱ ۷۲۲ ۷۲۳ ۷۲۴ ۷۲۵ ۷۲۶ ۷۲۷ ۷۲۸ ۷۲۹ ۷۳۰ ۷۳۱ ۷۳۲ ۷۳۳ ۷۳۴ ۷۳۵ ۷۳۶ ۷۳۷ ۷۳۸ ۷۳۹ ۷۴۰ ۷۴۱ ۷۴۲ ۷۴۳ ۷۴۴ ۷۴۵ ۷۴۶ ۷۴۷ ۷۴۸ ۷۴۹ ۷۵۰ ۷۵۱ ۷۵۲ ۷۵۳ ۷۵۴ ۷۵۵ ۷۵۶ ۷۵۷ ۷۵۸ ۷۵۹ ۷۶۰ ۷۶۱ ۷۶۲ ۷۶۳ ۷۶۴ ۷۶۵ ۷۶۶ ۷۶۷ ۷۶۸ ۷۶۹ ۷۷۰ ۷۷۱ ۷۷۲ ۷۷۳ ۷۷۴ ۷۷۵ ۷۷۶ ۷۷۷ ۷۷۸ ۷۷۹ ۷۸۰ ۷۸۱ ۷۸۲ ۷۸۳ ۷۸۴ ۷۸۵ ۷۸۶ ۷۸۷ ۷۸۸ ۷۸۹ ۷۹۰ ۷۹۱ ۷۹۲ ۷۹۳ ۷۹۴ ۷۹۵ ۷۹۶ ۷۹۷ ۷۹۸ ۷۹۹ ۸۰۰ ۸۰۱ ۸۰۲ ۸۰۳ ۸۰۴ ۸۰۵ ۸۰۶ ۸۰۷ ۸۰۸ ۸۰۹ ۸۱۰ ۸۱۱ ۸۱۲ ۸۱۳ ۸۱۴ ۸۱۵ ۸۱۶ ۸۱۷ ۸۱۸ ۸۱۹ ۸۲۰ ۸۲۱ ۸۲۲ ۸۲۳ ۸۲۴ ۸۲۵ ۸۲۶ ۸۲۷ ۸۲۸ ۸۲۹ ۸۳۰ ۸۳۱ ۸۳۲ ۸۳۳ ۸۳۴ ۸۳۵ ۸۳۶ ۸۳۷ ۸۳۸ ۸۳۹ ۸۴۰ ۸۴۱ ۸۴۲ ۸۴۳ ۸۴۴ ۸۴۵ ۸۴۶ ۸۴۷ ۸۴۸ ۸۴۹ ۸۵۰ ۸۵۱ ۸۵۲ ۸۵۳ ۸۵۴ ۸۵۵ ۸۵۶ ۸۵۷ ۸۵۸ ۸۵۹ ۸۶۰ ۸۶۱ ۸۶۲ ۸۶۳ ۸۶۴ ۸۶۵ ۸۶۶ ۸۶۷ ۸۶۸ ۸۶۹ ۸۷۰ ۸۷۱ ۸۷۲ ۸۷۳ ۸۷۴ ۸۷۵ ۸۷۶ ۸۷۷ ۸۷۸ ۸۷۹ ۸۸۰ ۸۸۱ ۸۸۲ ۸۸۳ ۸۸۴ ۸۸۵ ۸۸۶ ۸۸۷ ۸۸۸ ۸۸۹ ۸۹۰ ۸۹۱ ۸۹۲ ۸۹۳ ۸۹۴ ۸۹۵ ۸۹۶ ۸۹۷ ۸۹۸ ۸۹۹ ۹۰۰ ۹۰۱ ۹۰۲ ۹۰۳ ۹۰۴ ۹۰۵ ۹۰۶ ۹۰۷ ۹۰۸ ۹۰۹ ۹۱۰ ۹۱۱ ۹۱۲ ۹۱۳ ۹۱۴ ۹۱۵ ۹۱۶ ۹۱۷ ۹۱۸ ۹۱۹ ۹۲۰ ۹۲۱ ۹۲۲ ۹۲۳ ۹۲۴ ۹۲۵ ۹۲۶ ۹۲۷ ۹۲۸ ۹۲۹ ۹۳۰ ۹۳۱ ۹۳۲ ۹۳۳ ۹۳۴ ۹۳۵ ۹۳۶ ۹۳۷ ۹۳۸ ۹۳۹ ۹۴۰ ۹۴۱ ۹۴۲ ۹۴۳ ۹۴۴ ۹۴۵ ۹۴۶ ۹۴۷ ۹۴۸ ۹۴۹ ۹۵۰ ۹۵۱ ۹۵۲ ۹۵۳ ۹۵۴ ۹۵۵ ۹۵۶ ۹۵۷ ۹۵۸ ۹۵۹ ۹۶۰ ۹۶۱ ۹۶۲ ۹۶۳ ۹۶۴ ۹۶۵ ۹۶۶ ۹۶۷ ۹۶۸ ۹۶۹ ۹۷۰ ۹۷۱ ۹۷۲ ۹۷۳ ۹۷۴ ۹۷۵ ۹۷۶ ۹۷۷ ۹۷۸ ۹۷۹ ۹۸۰ ۹۸۱ ۹۸۲ ۹۸۳ ۹۸۴ ۹۸۵ ۹۸۶ ۹۸۷ ۹۸۸ ۹۸۹ ۹۹۰ ۹۹۱ ۹۹۲ ۹۹۳ ۹۹۴ ۹۹۵ ۹۹۶ ۹۹۷ ۹۹۸ ۹۹۹ ۱۰۰۰ ۱۰۰۱ ۱۰۰۲ ۱۰۰۳ ۱۰۰۴ ۱۰۰۵ ۱۰۰۶ ۱۰۰۷ ۱۰۰۸ ۱۰۰۹ ۱۰۱۰ ۱۰۱۱ ۱۰۱۲ ۱۰۱۳ ۱۰۱۴ ۱۰۱۵ ۱۰۱۶ ۱۰۱۷ ۱۰۱۸ ۱۰۱۹ ۱۰۲۰ ۱۰۲۱ ۱۰۲۲ ۱۰۲۳ ۱۰۲۴ ۱۰۲۵ ۱۰۲۶ ۱۰۲۷ ۱۰۲۸ ۱۰۲۹ ۱۰۳۰ ۱۰۳۱ ۱۰۳۲ ۱۰۳۳ ۱۰۳۴ ۱۰۳۵ ۱۰۳۶ ۱۰۳۷ ۱۰۳۸ ۱۰۳۹ ۱۰۴۰ ۱۰۴۱ ۱۰۴۲ ۱۰۴۳ ۱۰۴۴ ۱۰۴۵ ۱۰۴۶ ۱۰۴۷ ۱۰۴۸ ۱۰۴۹ ۱۰۵۰ ۱۰۵۱ ۱۰۵۲ ۱۰۵۳ ۱۰۵۴ ۱۰۵۵ ۱۰۵۶ ۱۰۵۷ ۱۰۵۸ ۱۰۵۹ ۱۰۶۰ ۱۰۶۱ ۱۰۶۲ ۱۰۶۳ ۱۰۶۴ ۱۰۶۵ ۱۰۶۶ ۱۰۶۷ ۱۰۶۸ ۱۰۶۹ ۱۰۷۰ ۱۰۷۱ ۱۰۷۲ ۱۰۷۳ ۱۰۷۴ ۱۰۷۵ ۱۰۷۶ ۱۰۷۷ ۱۰۷۸ ۱۰۷۹ ۱۰۸۰ ۱۰۸۱ ۱۰۸۲ ۱۰۸۳ ۱۰۸۴ ۱۰۸۵ ۱۰۸۶ ۱۰۸۷ ۱۰۸۸ ۱۰۸۹ ۱۰۹۰ ۱۰۹۱ ۱۰۹۲ ۱۰۹۳ ۱۰۹۴ ۱۰۹۵ ۱۰۹۶ ۱۰۹۷ ۱۰۹۸ ۱۰۹۹ ۱۱۰۰ ۱۱۰۱ ۱۱۰۲ ۱۱۰۳ ۱۱۰۴ ۱۱۰۵ ۱۱۰۶ ۱۱۰۷ ۱۱۰۸ ۱۱۰۹ ۱۱۱۰ ۱۱۱۱ ۱۱۱۲ ۱۱۱۳ ۱۱۱۴ ۱۱۱۵ ۱۱۱۶ ۱۱۱۷ ۱۱۱۸ ۱۱۱۹ ۱۱۲۰ ۱۱۲۱ ۱۱۲۲ ۱۱۲۳ ۱۱۲۴ ۱۱۲۵ ۱۱۲۶ ۱۱۲۷ ۱۱۲۸ ۱۱۲۹ ۱۱۳۰ ۱۱۳۱ ۱۱۳۲ ۱۱۳۳ ۱۱۳۴ ۱۱۳۵ ۱۱۳۶ ۱۱۳۷ ۱۱۳۸ ۱۱۳۹ ۱۱۴۰ ۱۱۴۱ ۱۱۴۲ ۱۱۴۳ ۱۱۴۴ ۱۱۴۵ ۱۱۴۶ ۱۱۴۷ ۱۱۴۸ ۱۱۴۹ ۱۱۵۰ ۱۱۵۱ ۱۱۵۲ ۱۱۵۳ ۱۱۵۴ ۱۱۵۵ ۱۱۵۶ ۱۱۵۷ ۱۱۵۸ ۱۱۵۹ ۱۱۶۰ ۱۱۶۱ ۱۱۶۲ ۱۱۶۳ ۱۱۶۴ ۱۱۶۵ ۱۱۶۶ ۱۱۶۷ ۱۱۶۸ ۱۱۶۹ ۱۱۷۰ ۱۱۷۱ ۱۱۷۲ ۱۱۷۳ ۱۱۷۴ ۱۱۷۵ ۱۱۷۶ ۱۱۷۷ ۱۱۷۸ ۱۱۷۹ ۱۱۸۰ ۱۱۸۱ ۱۱۸۲ ۱۱۸۳ ۱۱۸۴ ۱۱۸۵ ۱۱۸۶ ۱۱۸۷ ۱۱۸۸ ۱۱۸۹ ۱۱۹۰ ۱۱۹۱ ۱۱۹۲ ۱۱۹۳ ۱۱۹۴ ۱۱۹۵ ۱۱۹۶ ۱۱۹۷ ۱۱۹۸ ۱۱۹۹ ۱۲۰۰ ۱۲۰۱ ۱۲۰۲ ۱۲۰۳ ۱۲۰۴ ۱۲۰۵ ۱۲۰۶ ۱۲۰۷ ۱۲۰۸ ۱۲۰۹ ۱۲۱۰ ۱۲۱۱ ۱۲۱۲ ۱۲۱۳ ۱۲۱۴ ۱۲۱۵ ۱۲۱۶ ۱۲۱۷ ۱۲۱۸ ۱۲۱۹ ۱۲۲۰ ۱۲۲۱ ۱۲۲۲ ۱۲۲۳ ۱۲۲۴ ۱۲۲۵ ۱۲۲۶ ۱۲۲۷ ۱۲۲۸ ۱۲۲۹ ۱۲۳۰ ۱۲۳۱ ۱۲۳۲ ۱۲۳۳ ۱۲۳۴ ۱۲۳۵ ۱۲۳۶ ۱۲۳۷ ۱۲۳۸ ۱۲۳۹ ۱۲۴۰ ۱۲۴۱ ۱۲۴۲ ۱۲۴۳ ۱۲۴۴ ۱۲۴۵ ۱۲۴۶ ۱۲۴۷ ۱۲۴۸ ۱۲۴۹ ۱۲۵۰ ۱۲۵۱ ۱۲۵۲ ۱۲۵۳ ۱۲۵۴ ۱۲۵۵ ۱۲۵۶ ۱۲۵۷ ۱۲۵۸ ۱۲۵۹ ۱۲۶۰ ۱۲۶۱ ۱۲۶۲ ۱۲۶۳ ۱۲۶۴ ۱۲۶۵ ۱۲۶۶ ۱۲۶۷ ۱۲۶۸ ۱۲۶۹ ۱۲۷۰ ۱۲۷۱ ۱۲۷۲ ۱۲۷۳ ۱۲۷۴ ۱۲۷۵ ۱۲۷۶ ۱۲۷۷ ۱۲۷۸ ۱۲۷۹ ۱۲۸۰ ۱۲۸۱ ۱۲۸۲ ۱۲۸۳ ۱۲۸۴ ۱۲۸۵ ۱۲۸۶ ۱۲۸۷ ۱۲۸۸ ۱۲۸۹ ۱۲۹۰ ۱۲۹۱ ۱۲۹۲ ۱۲۹۳ ۱۲۹۴ ۱۲۹۵ ۱۲۹۶ ۱۲۹۷ ۱۲۹۸ ۱۲۹۹ ۱۳۰۰ ۱۳۰۱ ۱۳۰۲ ۱۳۰۳ ۱۳۰۴ ۱۳۰۵ ۱۳۰۶ ۱۳۰۷ ۱۳۰۸ ۱۳۰۹ ۱۳۱۰ ۱۳۱۱ ۱۳۱۲ ۱۳۱۳ ۱۳۱۴ ۱۳۱۵ ۱۳۱۶ ۱۳۱۷ ۱۳۱۸ ۱۳۱۹ ۱۳۲۰ ۱۳۲۱ ۱۳۲۲ ۱۳۲۳ ۱۳۲۴ ۱۳۲۵ ۱۳۲۶ ۱۳۲۷ ۱۳۲۸ ۱۳۲۹ ۱۳۳۰ ۱۳۳۱ ۱۳۳۲ ۱۳۳۳ ۱۳۳۴ ۱۳۳۵ ۱۳۳۶ ۱۳۳۷ ۱۳۳۸ ۱۳۳۹ ۱۳۴۰ ۱۳۴۱ ۱۳۴۲ ۱۳۴۳ ۱۳۴۴ ۱۳۴۵ ۱۳۴۶ ۱۳۴۷ ۱۳۴۸ ۱۳۴۹ ۱۳۵۰ ۱۳۵۱ ۱۳۵۲ ۱۳۵۳ ۱۳۵۴ ۱۳۵۵ ۱۳۵۶ ۱۳۵۷ ۱۳۵۸ ۱۳۵۹ ۱۳۶۰ ۱۳۶۱ ۱۳۶۲ ۱۳۶۳ ۱۳۶۴ ۱۳۶۵ ۱۳۶۶ ۱۳۶۷ ۱۳۶۸ ۱۳۶۹ ۱۳۷۰ ۱۳۷۱ ۱۳۷۲ ۱۳۷۳ ۱۳۷۴ ۱۳۷۵ ۱۳۷۶ ۱۳۷۷ ۱۳۷۸ ۱۳۷۹ ۱۳۸۰ ۱۳۸۱ ۱۳۸۲ ۱۳۸۳ ۱۳۸۴ ۱۳۸۵ ۱۳۸۶ ۱۳۸۷ ۱۳۸۸ ۱۳۸۹ ۱۳۹۰ ۱۳۹۱ ۱۳۹۲ ۱۳۹۳ ۱۳۹۴ ۱۳۹۵ ۱۳۹۶ ۱۳۹۷ ۱۳۹۸ ۱۳۹۹ ۱۴۰۰ ۱۴۰۱ ۱۴۰۲ ۱۴۰۳ ۱۴۰۴ ۱۴۰۵ ۱۴۰۶ ۱۴۰۷ ۱۴۰۸ ۱۴۰۹ ۱۴۱۰ ۱۴۱۱ ۱۴۱۲ ۱۴۱۳ ۱۴۱۴ ۱۴۱۵ ۱۴۱۶ ۱۴۱۷ ۱۴۱۸ ۱۴۱۹ ۱۴۲۰ ۱۴۲۱ ۱۴۲۲ ۱۴۲۳ ۱۴۲۴ ۱۴۲۵ ۱۴۲۶ ۱۴۲۷ ۱۴۲۸ ۱۴۲۹ ۱۴۳۰ ۱۴۳۱ ۱۴۳۲ ۱۴۳۳ ۱۴۳۴ ۱۴۳۵ ۱۴۳۶ ۱۴۳۷ ۱۴۳۸ ۱۴۳۹ ۱۴۴۰ ۱۴۴۱ ۱۴۴۲ ۱۴۴۳ ۱۴۴۴ ۱۴۴۵ ۱۴۴۶ ۱۴۴۷ ۱۴۴۸ ۱۴۴۹ ۱۴۵۰ ۱۴۵۱ ۱۴۵۲ ۱۴۵۳ ۱۴۵۴ ۱۴۵۵ ۱۴۵۶ ۱۴۵۷ ۱۴۵۸ ۱۴۵۹ ۱۴۶۰ ۱۴۶۱ ۱۴۶۲ ۱۴۶۳ ۱۴۶۴ ۱۴۶۵ ۱۴۶۶ ۱۴۶۷ ۱۴۶۸ ۱۴۶۹ ۱۴۷۰ ۱۴۷۱ ۱۴۷۲ ۱۴۷۳ ۱۴۷۴ ۱۴۷۵ ۱۴۷۶ ۱۴۷۷ ۱۴۷۸ ۱۴۷۹ ۱۴۸۰ ۱۴۸۱ ۱۴۸۲ ۱۴۸۳ ۱۴۸۴ ۱۴۸۵ ۱۴۸۶ ۱۴۸۷ ۱۴۸۸ ۱۴۸۹ ۱۴۹۰ ۱۴۹۱ ۱۴۹۲ ۱۴۹۳ ۱۴۹۴ ۱۴۹۵ ۱۴۹۶ ۱۴۹۷ ۱۴۹۸ ۱۴۹۹ ۱۵۰۰ ۱۵۰۱ ۱۵۰۲ ۱۵۰۳ ۱۵۰۴ ۱۵۰۵ ۱۵۰۶ ۱۵۰۷ ۱۵۰۸ ۱۵۰۹ ۱۵۱۰ ۱۵۱۱ ۱۵۱۲ ۱۵۱۳ ۱۵۱۴ ۱۵۱۵ ۱۵۱۶ ۱۵۱۷ ۱۵۱۸ ۱۵۱۹ ۱۵۲۰ ۱۵۲۱ ۱۵۲۲ ۱۵۲۳ ۱۵۲۴ ۱۵۲۵ ۱۵۲۶ ۱۵۲۷ ۱۵۲۸ ۱۵۲۹ ۱۵۳۰ ۱۵۳۱ ۱۵۳۲ ۱۵۳۳ ۱۵۳۴ ۱۵۳۵ ۱۵۳۶ ۱۵۳۷ ۱۵۳۸ ۱۵۳۹ ۱۵۴۰ ۱۵۴۱ ۱۵

تس سٹیل دست کرنے کثر زنا تھے کرس تہ خوبیا بود چھے لیا تھے
 پیسی پیلر نوش لب روداد دوز لب تنھے دوز لب اوس پیٹھ عار اوز لب
 بہ خوبی کرد ز تس مرغب خاطر دلبس چانس سونہ بہ دی نہ بہ خاطر

سپہ سالارن عجب ملک ناد دیکھ انن تہ لند راس سستی مطلقا تھے

ہد آں اثناء عجب ملک کس دیکھن ناد بہ وارا چھس تہ لبش راضی تہ دلش
 بجا آون شاہزادن شرط آداب بہ پابوسی شاہ سپن شرف یاب
 تس دلبستہ سپہ سالار خوش گو پیر دھن تس کیفیت از کہنہ تانو
 لہجی سانے مہکھ بونوم تہ محنت قیام تہ تام چھم چانی مے منٹہ
 شہار کھو تہ تس زور دیت نہ انام نمکھ پائس مے بیہ نوون بہ اکرام
 حکومت کر تہ گوئند سامانہ دینس عجائب خلعت شامانہ دینس
 شہس گیارہ آنتھ روس در دل تہزما بہ تخت سردی تھوئس بہز جاب
 دہہ اکہ دزاو ساکس شاہزاد قشونہ سستی ہمتہ از حد زیاد
 بہ دقت شام پھر تھ آواز سیر لکان تیز اوس در بازار چول شیر
 پیس ناگاہ نظر طرس اکس کن مے راسخ تہ پرتان حال دیو طرن
 گھنٹ بے پارہ دل غم نہ غم سونو رخس زردی بگر تھس تہودستی

غم لائمن حکم کور تھر پکے نادون
 غم لائمن سوتی نیو راسنج بر خانہ
 عجب ملک کس گوشت تبدیل رنگ اوس
 ملے تھر راسنن رنگ پز زنس نہ
 ملک زادن دولیس کتہ اکھ پوزون
 بنہ امت ترے کیا پھے پوزون گتہ
 بساں اوس بے ترکستانہ پے منتر
 اسی اوس پادشاہ زاد دل آرا
 کتو بوزتہ سہ گو نادیدہ عاشق
 تھس کر غلبگی عشق گمرے دراو
 پچر اکہ سہ بے رودس پیٹھ کتے زون
 بٹھس کن آہ پٹ اجر برائی
 خبر کینہہ چم نہ کوت کن لوگ مشفق
 چھہ کھا دتھ کوت ترولم سہ کھ رادو دتھ

یہ درمنزل گہر من واپہ نادون
 عجب ملک کس نشہ ژونگد مشبانہ
 بدخشاں لال زن دمارت رنگ اوس
 گراہ اکھ پتھر تہ ظاہر سر کورس نہ
 گڑھک کوت بہتر کیدہ لاغر گئی تن
 دولیس تھر پوزون ہر گاہ پھی پڑھ
 بڈرومت چھس شہنشاہ خانہ پے منتر
 سنبر گل رضا، ماشوق زیبا
 بے اوس تھر سندے یار موافق
 بے ہیوننس سوتی منتر درو باد پودا
 سر روتے پرون تے ہر دھیان
 کھوٹس باقی منے اوسم زرد کالی
 خلاصی لبہ کنہ گو رحمت حق
 نکھ ترادو دتھ دکھاہ بودا گوتم تھانہ

۱۔ یہ شوچہ تلمی شمن منتر پھر آہ غ

ملک زادانے ہیو اسے اوس رانا

جاناہ، ناز پناہ، مہ پناہ۔

۲۔ یہ منتر چھہ تھر دھ شمن

ہٹنیک رتھ وندہس لگہس بلاین
 عجب ملو کن تر وچھتھ دپتہس کن
 پھسے آدنک آرام جال پرڈن
 نک تے نور پیدائس رخس گو
 کھن رن تل تلس کلہ برنک تروڈن
 نڈلے نا مہنک از دوش بوئے
 سنے مگو مو داد چانے دل و داسی
 ثرے گئے نا بخت کجرو داسی نام
 نشانایا پسند گوشن ثرے گئے نا
 دچھت نا عشقہ دارے کیا بنتھ آو
 پہ چونے چہر چھم پانے دنانی
 توے چھ روٹ متے آرام جان
 نتہ کمر آہنکھ یتھ خرم و شاد
 کورن داقف ز آغاز و سرانجام

لیس کتہ سر کرس قہربان پائین
 برواں بارودواں بے ہوش چھین
 وفادارو نہ ود بے یار چھس چون
 تر بوزتھ شادماں دل راسخس گو
 نشا و ستی داراہ پرز نوڈن !
 تنگ سینتھس پرزھن روداد سور
 لیتھ نا دور کبر غمہ نشہ خلاصی
 ثرے بوزتھ ناتھند کز جاہ پاغا
 تر دو تکہ نا بہ مطلب غم ژوئے نا
 از پس پس بوز کھ عشقہ ہوئس تراو
 علامات سلامت چھے نانی
 ثرے آسی یار لو بخت چھس بہ زانن
 رخم ہجران گو مت آسی ثرے از یاد
 عجب ملو کن سہ بے تاباں دچھن یام

۱۔ یہ شعر پینہ مرزبہر لکھن شتر
 ۲۔ یہ شعر پینہ مرزبہر لکھن شتر

ز دریا تا به قتل دیوِ نوحوار
 ہمان پیغام یار خود شنیدن
 ز اول تابہ آخر حال و دُنس
 مبارک شاہزادس راسخن کور
 خطر تے خوف یودوے ڈیوٹہ بیدار
 سلائے نیوئے صبحس سیتی پانس
 پس از پاپوس شانس کورنہ اظہار
 خراج کورنہ پیتہ امی سور آدن
 غلط ادسم گمان دیو آسہ موت
 شنا حی القیوس زیند تھوون
 سپہ سالار کوتاہ شادمان گو
 بزرگی بخشس بیپہ زیور و زر
 فراحت لبکہ از غم زان فراحت
 بہ شادی کوڈ تہو، تہہ کیونڑ کالہ
 ہوس غالب ہدل از نوش لب گس

ز حال خود کورن راسخ خبردار
 دگر با نازمت آں جا ریدن
 قسم لودھ تہ باور وار اوتنس
 عجب ملی کینہ کھوتہ خوش گو بیٹھا
 حمد دیہ خالقس گو بخت بیدار
 سپہ سالار سپہ شاہ زمانس
 یہ ہے کیا چم سہ راسخ ادینگ یار
 حقاہ چم بود اسند کم چم نہ لادن
 توے افسردہ اوسس یوت گو مت
 دبار یار یار س بلہ نوون
 بجاں رامنی ہدل س بہرمان گو
 بوون مالہ، کورن سالار لشکر
 سپہ مشغول کام ناز و نیامتہ
 دھہہ اکہ گو عجب ملو کس خیالہ
 دو چنداں بزد نمہہ کھوتہ طلب گس

۱۔ یہ شعر چھند مرزہ شمس منتر۔

عجب ملکِ نازمست نشہ آہِ نزاری

کوڑن بانازمست احوال اظہار	دوہنی کوتاہ کال عشقِ نزالہ آزار
عشاقِ ہند چھِ دل یڑھبرہ ستے	کزکھ مامت و والہ بستہ ہوتے
دلِ دزدیدہ آن دزدِ دلِ دین	دگر صوبت نہ بند و مبر تسکین
تغافل و تمہ بہن شوہم نہ اصلا	بجز مُردن گڑھم نہ دانہ چٹسلا
منے منے منزجہ دمس تامتہ جالِ چیم	ہنسہ ہنسہ فرضِ زحاندنِ جانِ جالِ چیم
دوئیس ٹمہ یوت کوتاہ گوکہ بے تاب	چھِ ڈھیو راں عشقہ نارس صبرِ کِ آب
مخوَر غمِ ہست فسادِ عترہ ماہ	بیاید نوشِ لبِ باشوکت و جاہ
پگاہ یوت ماجرہ ستین داتہ بیکہ	ڈلی غمِ بے آلِ دلِ دارِ دلشک
بھہ لانی باغِ میونے چھِ پُر از گل	تر گڑھ تمہ باغِ سے منز بیہ چو بلبل
لعیش و کامرانی تھا و خوشِ دل	گڑھک فردا بہ مطلبِ وارِ داہل
ڈر کڈ تامت کہ ٹھین درباغِ داشا	بہ اچنے نوشِ لبِ بہر تماشا
اغافلِ پاشو ترینے نشِ داندان	بہ جز دُرِ یافت ثے نزدیکِ تھادون
ازیں مثرلہ عجب ملکِ کس و دمیدہ	ز دہا بہر دلاکرا گیسپ پیادہ

لہ ۱۴۶ یم سادی شارچھنہ مروجہ شغف منز۔

ز بس شادی بحال می دگنجید سعادت بر مراد و قصد خود دید
 بمعده راسخ روانه گو سوسایغ این شرن تس گلزاریں بلبلانِ نازگ
 کوڑکھ عاجز تھے اکھ در غنوں ساز غزل باز اُسی ہر گونہ خوش آواز

نوشِ لبرِ ہندین پہ عجب ملو کس سستی ملاقاتھ

دینِ مادی سہ در باغِ اوس پران دلِ لیلِ لوت جاتِ اُبنِ جانوارن
 دوشینِ معصوم شاہس ہوشِ سان موز دئے آوارہ کمرِ چترن کوس بلوز
 غمِ مرکِ دودہ توت پے اُیسِ لبرِ سستی دُچھتہ بھٹھو ساڑ گئے نیم شاد کستی
 یہ کتھ اُسہ اُس نہ در گوشِ تراہتر چھنے سہ مکھتہ ناز مست از دیو آہتر
 سرورِ سپنہ حابلِ تس دُچھتہ گوم ترھیویم رتہہ لولہ نارِجِ آبِ نِہوم
 پُر پُر صحنِ ہینو تمس تر آیکھ کر مئے دتم خوشی بخشِ دلِ غمگینِ سپنہم
 مئے اوسم لولِ آمدتِ دلِ مایہ چون تر دُپشتہ کاٹھہ زونے زنِ ندیم گردن
 پنے چانچِ خبرِ اوسم نو از تام نئے ترے نوس کو دپسہ ہے مئے الام

۱۔ یہ ہرچہ نوس (ن) منتریتہ آہتر

پھر کر پاؤس نشہ گل سہ کلیا ہتر؟

آبِ گمرِ برابرِ تا وقتِ موعود
 هزاراں آفرینی چھے اہس
 کرم نے پرِ شاہِ تس پینہ کالج
 پیگود گشتی ازِ عفریتِ آزاد
 رحیمس آوِ دوہنم عارِ میونے
 منوشاہ پادِ گو مورن سہ عفریت
 تھی یوت بے دُبارِ داتس اوس
 خود اغم کائیس ارسن پھلہ دن
 مئے دوہمس چھکے نان سورے بے باطل
 ریس پوشن نہ ساری جن انسان
 مئے دوہمس پڑچھ چائی کتہ دیکن
 چھ پریکن قوت جن بلکہ برتر
 گودھن قوت آسہی یودسون بکا
 چو روبرہ اس تس نش شیر شرن
 دوہم تمہ موبے شک شاہزادن

بیک سالت ثرنے نش بے واپہ ہارود
 خسود نشہ خلاصی دیتنہ ماہس
 سراسر کیفیت مافی دھالچ !
 بگوتا جان من گردد ازاں شاد
 تھی قوت سوزنم غم خوار میونے
 بے انیس مہ کلاوتھ پانہ بے ستر
 اداریہ وارِ کارِ واتس اوس
 سہ چھکے بلراوئیس لیس چھس لہ دن
 تھس تس آفتس کس آسہ قاتل
 منوشاہ مارِ تس چھنہ سہل آسان
 کٹانی اسو تس نش دیوتے جن
 بدس قوت پکونہ تس برابر
 بے کرہ در خلاصی کوشش از جان
 ہو آپی جانوارن اوس لرنہ
 سو چائی تا قیامت جھم مئے لادن

۱۔ یہ شعر چھنہ مودہر لکھن مینر۔

۲۔ امہ پتہ چھ (ن ب) فہس مینر بہ شار

فہد اوسم گومت در فرات

امات داتس اوسم نہ طات

سہ چانی عشقہ گوشت اوس اذکار
 کدو آہس نہر کل چاند عشق
 بودہ منتر حادثن بوزنہ گیس بہ
 تڑکھ ہڑلہر دوپس چہا پشایان
 نہ زانن کانہ نہ نانہم کانہ منازم
 بہ پردہ بیتہ دہش نامتہ منہم نلہ
 کتھو چانہ کرس غلین دل تنگ
 دوا چہابی اپز تہ ہمتہ منہم
 دلاسا کرہتہ ددہنم راست ددہنہ
 ز ترکستان سہ اوزنمت اوس عشق
 ہڈس نش بوزی ہتہ ارسن صفت چانہ
 کوہستان تہ داران فارہ منتر
 ہڈس ناو عاقبت در ثریف دریا
 مفصل تر سندنہ تمہ حال ددہنم
 منہ پیٹہ پیٹہ روت فارہ کرہ سہ چوزہ

یہ ممکن ہم تصدق چوں ہڑ پاٹھو
 تہی کجہ گچہر تہی اسن ہن
 تعوب آم آسا چہنیں بہ
 تہنہ تہے ولہہ تون دہر تہ پایا
 تڑکھ ہڑلہر کراں ناحی منہ ہنام
 چہنہ لوگت منہ یادن لہجہ راہ واو
 پھڑتہ شیشہ لویہ اہنس رنگ
 دہر ہڑلہر کراں ناحی منہ ہنام
 ہڈس سستہن اپز کر دانہ اوزنہ
 تہس سستہن اوس اوزنمت کوس عشق
 تہے گاراں درامت اوس دہہ چانہ
 بیابان تہ جنگل زارہ منتر
 پھٹس ہمراہ تہہ موکلید تہہا
 سہ فارہ بوزی تہہ منہہ حال اوزنہ
 لہ لہ منتر باگ لالہر پاٹھو رچہ زین

لہ۔ پشہر چہنہ تہس منتر۔

لہ۔ تہے تہے دوستی دہر داتہ پایان (ن۔ س)۔

نہ کوٹ گوشت چھ ددھس پور انجن
 ددھم تھم چھم سے اند باغ تھو دت
 گلستان انند مانند بلسل
 شمع زن چھن رھیتہ گائترہ صورتہ
 گنے ہم رے تھو سنر گوم تائپر
 گیم تھند دیدار چھ منے گای
 بیٹرم بیہ مست ناز ہراہ بچس تیز
 عجب رو اس پریا نغمہ پر داز
 گیس تم مستی ہنڈہ در باغ رالیں
 دھن لآزم چھ روے اس من تن
 سبھاہ تھہ انتظار چائہ گوشت
 یئہ زلہ وڈر دوان بوہر چھ لکل
 چو پردانہ دلشپ جویاے نور ت
 گیس بوہر تھو تھند احوال دل گپر
 وھت تھہ تھو د گیس بے اختیار
 دگر آں ناز مست فتہ انگیز
 نیم سوتہ سوتہ سوتہ با سیتارہ و ساز
 دھماں از ہر طرف گلزار آیس

باغکرتار لپ

بہارک ابتداء اُردی بہشت لوس
 رنگہ رنگہ اُسی زن گلزار چھو دت
 لکن میلہ آسہ پوشن داو گزایے
 سہنٹ باغ زن باغ بہشت لوس
 زمستی پوشہ نول اُسی ہوشہ دوتہ
 ہراں اُسی عطر باغس جاے جاے

۱۵۰۔ یہ شعر چھنہ مزدیہ لکھن شتر۔

نطالہ گل بہ این عنبر دق اوس
 چمن تے دودی بڑی بڑی پوشتو
 زلہ دژ گل تر پھول ہر سو ہرنگ
 شیر زلہ کھاس کر دیتی اسی خالی
 سر سنبل کھٹکتے اندر شرم درپائے
 عباسو کاسہ کر دیتی اسی لبریز
 گل مادود نے پیٹھ بلبلیست
 آچے پوشن لچھن ہنر اس نہ گزند
 گلاب ہی تر مسول آردل کیاہ
 سبز پوشن پز زلون رنگ کیاہ جان
 بنفشہ کار پتر تے عشقہ پیمان
 بہ داغ عشق لالہ اوس سرور
 کراں ریناں دشبم روئے سر شوے
 قرین پیٹھ کیاہ دو نور گلہب انار
 سبز پوشن چھہ حاجت بہ تارلف
 گل خورشید پوشن منتر سراز
 ۱۔ یہ شعر چھ بیتہ قلمی شمن منتر۔

پنمٹ باغ صحرائے ختن
 لگوری ہتی چھپنے کھونٹے فرو شو
 پھول دژ صد برگ جعفر تر نورنگ
 چھوٹھ پے پتر بزیر پامالی
 دکن پوشن اندر دھڑمیاں چھپ جا
 تے یا قوت گو نہ جیتھ عرق ریز
 زبور کو ہتھ دوق زلہ اسی در دست
 کچھ کہہ نستر اندر شکو خند
 کول کاتیاہ چمن بڑی بڑی مول کیاہ
 دژ دژ اُندری دلشہ سہ شہلان
 پو زلف گلعداران عنبر اشان
 دپان کو تم تر کن چشم بد دور
 علیاں تپ زلان از بوئے شب
 زلہ بلبلی گلن پیٹھ ماہیون نار
 تمن بے سیم دژ لبٹک چو تشریف
 دھس تو دشن شبس باغہ صہ ساز

مُشک بوتانہ رو گل یامن لادو
 شمارا پوشہ زائون ہند نہ کینہہ او
 پھلے در ہر طرف آبِ چرخہ بر جوش
 دھڑکت اوس بزرگ فرشِ تحمل
 چھنن گل برگ چھوٹے سرخ دزد اُسی
 درختن اوس نہ حد میوہ زادن
 صف اندر صف ہزاراں باہر لراں
 عنادل در چین سرست و جولاں
 کلین پیٹھ محو گامتی جانور اُسی
 لستہ لنگہ اُسی پھیراں رنگہ بلبل
 اگر فردوس بر روئے زمین است
 غمخس الماں جوشہ آبتی جل پہ کتوری
 کفن لیں غمزدس گزہ اسو آواز
 سمن نسرین و خیری ارغنون نیاو
 بڑ کیناہ بوزکھ بڑ کتین ہندوئے ناو
 ڈلائی پوشہ مایہ بلبلن ہوش
 کران تھہ برگ گل سیم دُرس تل
 چھکن زن سیم و زر بر لا جو رد اُسی
 نہال مُشک بیدن سایہ دلان
 صنوبر سرد شمشاداں چناراں
 پر شاخ سرو قری اُسی بولان
 گلن دُچھ دُچھ زواں شام و سحر اُسی
 رنگہ رنگہ پی تین ہند شور و غفل
 ہمیں است وہیں است ہمیں است
 تمی سوز تہن ماتن بگڑ سوری
 ز دل گرہے تہیں غم غم صہ پر دلاز

۱۔ یہ شعر چھنن قلمی لکھن مشنر۔

۲۔ یہ شعر چھنن قلمی لکھن مشنر نیمہ آپہ ع

کلین پیٹھ محو گامتی جانور اُسی گلن دُچھ دُچھ زواں شام و سحر اُسی

نہ تڑخ آواز سیتا رس نہ سازس نہ تیتھ چٹکس صدائے حسین زورس
 نہ تیتھ بلبل و زل نے نے نہ طنبور نہ تیتھ میزمار و موسیقار مسطور
 نہ تیتھ در زیر و نے در بکم بقانون نہ تیتھ شہد بالیس کو رک موزون
 بلاشبہ جفتہ اوس زن باغ دس کر بارم نسبت گدھس فارغ
 نیس اُس تھ منتر جلے آرام زشا طک صبح زن روشن تینگ شام
 تھس باغس اندر بے خوف دوس زد شوے آسہ سم کر تھ اتھ واس
 خراماں مار زن آسہ باقماشہ کراں خوشباشہ طوطن ہنر آشہ
 زواں کیاہ آسہ باغس روشہ زحال کران غم شبوے روشن گوند کتہ مالہ
 بہر سو کور تماشے گلستان چمن کوچہ لالہ زار و دستان
 زد شے باز یور و سامان پور بہشتس منتر دیوان زن آسہ حور
 پکان ییلہ واٹر نخلستان ہے کُن پیٹیم ناگاہ نظر جانانہ ہے کُن

۱۔ قلمی نسخ منتر چھ 'مزمارہ' بدلہ 'خرمہ ہر'

۲۔ اکس شمس منتر چھ 'بہر پیٹیم آسہ حور'

بہشتک صبح زن روشن تینگ شام

۳۔ شاید چھ دزدہ کر خیاں شاعران 'زد شوے' کہ بدلہ 'زد شے' استعمال کو دت

یُس نہ صبح چھ۔ اکس قلمی نسخ منتر چھ شاربہ کٹی :-

(ن-س)

زد شے دے زیور و سامانہ پور

نوش لب پہ عجب بل کس ڈیشان تیر عاشق گرہا

عجب بل کون سے ناگاہ روئے دیو تم
 نظر یا منتہ کرم کس نہ جبینس
 نرا کتہ ترہہ دھجھتہ رو دم نہ انا
 دہر ترہہ واچتر کس اس عشق
 شنہدس اوس کس باور نہ دیک
 بل کس زانہ گل دلشہ نہ کاکل
 دھجھتہ گیسو بچت زن گئے سے شہار
 پشمیر دو ابرو خستہ کر کس
 کتر نم لستہ خنجر ہاؤرتھے دل
 مژ پیکان لایہ خار کر کس
 شکر لب دیو تمس چل لال گل رنگ
 اس تو سدا سن، مارن تافاں
 سہ بہت پھر ن چتر بہ عشوہ
 دل سے منتر بخت عشق نقش بر دم
 دھجھانے آم عشق تیر پس
 بے اوس جھنڈو، عشق کس رام
 سے تو بند کھو تہ مٹا و اجن دہر گن
 تھادہ کیاہ پتھے دپس تے شنہد
 دوس تو گل روغن ملیے جو بلبل
 نہ مدوم رو دس نے ترہ کس وار
 بزنجیر جنون پالستہ کر کس
 بہ تیغ سیم کور تم نیم بلبل
 چو چشم خوشتن بیمار کر کس
 پد غم شجر دہن دلشہ تہنگ
 کھس رو عاشق تو سدا دھن ہول
 سے لودس صبر و طاقت یور رشوہ

... پر شعر چھپنے پر دہر لکھن منتر۔

شیخہ امہ شاربیتہ چھ ن بن تو معنی منتر یہ شاعر:

تمہ تزاوان تہر غمزہ بے گمانے تہ تھادان دل پین بلے نشانے

سہ دلبر خوش بہتہ بر مسندِ ناز
 سہ خوش دل رو برد ساز و فلہا بہتہ
 سہ تر آؤتھ زیوٹھ دام زلفِ مشکین
 دتم پیلہ خوش در دل نازِ عشق
 دماہ تاراج کورم صبر و ہوش
 دلس تلحق کورم از صبر بیدار
 بیک دہن کرس عشق بے پامال
 پے گیاه کورتم بے کرس خستہ خاطر
 گیس عاشق اوس خوشد چو انس
 اوس روستے چہ شکل دہ لسن میون
 شدم عاشق بدم معشوق زین پیش
 دتھت تیر جاہ تھو دہر گز پچس نہ
 بے دل بانیا و گریدم ساز
 بے گامز غرقِ غم عشق ہوا چہتہ
 بے تھادتھ پیش کش عقل دل دہن
 بوچس از پلے تاسر مارِ عشق
 بدل گوم ارنہ ہند رنگ دان پوش
 ولکن آم نہ تترہ کیہنہ نہ دکار
 بہ لاچار ی دوتم باناز مست حال
 درپں گرداب زنہ و جتس بظاہر
 اسندہ ہر گال زن آم کان ہائس
 ہنبر از باغ نیرن زد کھن میون
 ازد دد عاشقی صادق شدم بیش
 ز رنگ شرم خود تس کن پچس نہ

۱۔ پے شعر چہنہ مردہر لٹسن منتر۔

۲۔ بے گامز غرق اندر بحرِ رحمتہ (ک۔ س)

۳۔ پے شعر چہنہ مردہر لٹسن منتر۔

نازِ مستِ چھپے عجب ٹکسِ نوشِ لبرِ بندِ پنجِ شیشِ دمان تیرے سہ چھپے ہوشِ گرہان

دلو خیمہ عجب ٹکسِ مقابل	اُنمِ سحرے نازِ مست و دُشِ مُجمل
عجب ٹکسِ تیرے تو تاملتے دہ دھپس	دیکھ خیمہ پر تھتھ منبرِ باگِ پھپس
دو چشمِ رنگیں پُر آب کردہ	تھوڑے اُس نظرِ کُن پر پردہ
خبرِ میانے پہنچ دُشِ کُنسِ تل	جلد گئے نازِ مستِ پھپسِ نکمِ تل
بُغِ صبرِ تزاو چھ از کو سمنِ کزاد	بہت چھ نوشِ لبِ درخیمِ غمِ تزاو
و سہ پہرِ بر زمینِ گو سجت بے ہش	تسِ سیرِ نادِ یونے زادِ مد گوش
دو پُن تسِ ارغولِ سازِ سمرِ زو	بہ ہوشِ آو بعدِ مدتِ تھوڑ و تھوڑِ گو
ز لیمِ نازِ دلِ غمگینِ ملالے	خیالِ لاہِ دُنِ موافقِ میانہِ حالے
دِشِ اندرِ مقامِ راستِ آواز	کربنِ تھرِ لغمِ پردازیِ تلنِ ساز
پموسِ تینِ ژنِ غمِ پُرِ ملالے	تسے ابیاتِ پُرِ تھرِ خوشِ قوالن

۱۔ پر شعر چھپے قلمی سخنِ منظر۔

گوشِ دِلِ خاگرِ صد اگرم نِداوش
بهیرِ دِلارامِ دِلِ مُجانِ بفسروش

هوشِ تھو مقبولِ دُشِ دیوِ بوطی اوش
نوشِ کبیرِ مُندِ بانیِ مینا زِ مَاش

باقی داستان

غزل خانی کراں اوس مرغوں ساز
سُرو دس سَتر و نان اوسم اشارات
پوان از ہر طرف چھم بُوے عاشق
توے اُمی بُوئے دیوانہ کورنس
بغش خویشن دیوانہ کورنس
دماغس چھم پوانے بُوئے دل دار
کتیو ترھاندۂ متیو درشن دہم نا
کتیو ترھاندۂ دلو دلدار مینا

مطابق اُس تس آواز با ساز
کراں آہستہ سوز عشق اثبات
پریشان آہر گوشت مئے عاشق
ز جام بے خودی مستانہ کورنس
بگرد رمے خود پر دوانہ کورنس
نواں رُڑ رُڑ سے دل چھم سو دلدار
متیو مت داد چانے چھس یہم نا
گولس چانے غم غم خار مینا

۱۰۔ تلمی شخص منہ چھپے شعر یمہ آیہ ع

توے اُمّی مشکنی کورنش بہرست
ز جام بے خودی مستانہ دست

۵۔ یہ شعر مجھ نے قلمی نسخہ میں لکھا ہے۔

مے در دل صبر و در رُومِ نہ دانی
 وہ لہ لہا رہ موہم دور دورے
 وہ لہ لہا رہ مہ کھ بے پردہ ہاؤم
 غم دایں کھوڑی تھے کوچہ میاں زاری
 لگے مہ پار یارو یاد کز تم
 پیڑ نہ تھ مے ہاؤم روئے زنگین
 مے چانے شوقہ کم کم کہہ ٹھنڈم
 سعادت بخش چھم از بخت فیروز
 ٹیٹھم غم غصہ اشب پردن سوئے
 تلکھ ترہن پردہ از رخسار چوں ماہ
 بے چھس تشنہ تر چھکھ آبِ مصفا
 مے بو تریشہ ہوت چھ مار بردش
 بے پھیورس چانہ دیرے گرد عالم
 یتیم باوے فراتک داستائے
 نشہ یتیم ہاؤم کوڑک خطا ہوئے
 چھو کہ لہ دودھئے دل شینہ ہلاؤم
 تحم مے داد چانے کمر خاری
 اکے دیدار بستین شاد کز تم
 شے دانج پیشہ کاڑکہ گیتنگین
 دریں جا بڑا نثر چانے دہہ گندم
 بہشتہ چھم روبرو یار دلا فروز
 تر ہاؤم روئے دندے کردن سوئے
 نتے زالکھ ترہن خیمہ بیک آہ
 یتیم کو کتاب تریشہ آبِ دریا
 تر مینوئے غرض لکھ کر تر درگوش
 چھونی کیاہ یوڈ نمبر نیرکھ بیک دم

۱۔ یوم ترنے شار چھنہ مروجہ شخص مقرر

۲۔ گو دینک بصر چھ قلمی شخص مقرر یتیم آہ

لگے بو پاری پاری یاد کز تم

منے ہاؤ کہ موتے مشکیں رئے زیبا
 بیک دہلار کرتے حلقہ درگوش
 گڑھیم پادا دس صبر و شکیبا
 گڑھیم شاید غم ماننی و لہوش
 منے چانے داد دل گھٹت چھ انگار
 عجب رود از خوشی دباد آواز
 ہنوش گوئی ہمہ در طربے منت
 حسینی ساز کردہ این غزل گھٹ

عجب رود چھ غزل گہوان

ماشوقہ تیلانے ماہ بشلے
 تاشوقہ چانے بڑی پونیلے
 پکھن سائے سونوئے
 دتم ٹھو شجرہ در شونوئے
 پکھن سائے سونوئے
 توشاں و تھہ ہے کردوئے
 پکھن سائے سونوئے
 دتہ بیٹہ پوشہ دار نہمو گزایے
 ددو لولہ لولہ لولہ و تہ لالہ
 پکھن سائے سونوئے
 بلبلس دار و مو تالے
 ددو پتھم پی سنے تی مونوئے
 صاحب زادے ہا اقبالے

دودھ نو رٹھ میئون ملالے پکھن سائے سوئیے
 چھے تو رس بُہ یا ہلالے چہارتھ نارگے گونویے
 لایان تیسر اچھر والے پکھن سائے سوئیے
 نئے خانہ چشمہ چھے کلہ والے مستانہ کوڑتھہ بل میوئیے
 پیسانہ چھی مالا مالے پکھن سائے سوئیے
 مہربانہ فرخ فالے زونے کاستم گزونیے
 گنگ سوچانہ استقلالے پکھن سائے سوئیے
 مجتوئے مستہ صاحب حالے کیاہ سنہ لالہ چھم لونیے
 ژھانڈتھہ زونہ نجد کربالے پکھن سائے سوئیے
 ناگر راہ کھوت تپتالے ہی مالہ ستریمہ گوم چونیے
 دیمہ پیٹوم غوبچہ دیتھم بالے پکھن سائے سوئیے
 مایے چانہ ج سو زالے اُلفت اوس زن پڑونیے
 دہنی نو دانہ دؤر بر ڈالے پکھن سائے سوئیے
 عنبر زلف تہ مشکین فالے دُچھ وُن نیفز پکھائیے
 دُپشتہ زالہ لگر غزالے پکھن سائے سوئیے
 تس چھے یار نالی نالے یسیمی اکر پز زنتہ زونیے
 مقبول لاس ونبالے پکھن سائے سوئیے

بقیہ داستان

دنان یی آس در خیمہ عجب رود
 بیالے جان من غلیم بہین
 ز دوزخیم جانی دل بہتہ جان جانے
 شمع زہ خرابہ دل پردانہ کو دھم
 ز چھم طاقت منے ثرے نش روز نش بہتہ
 بر پیش آست منے چھم از سخت کارہ
 جھمے بے ہوش گو مت چھم دل ریش
 جڑے زالہ بے دوش منستہ داس
 عدرس بے درد بانہ چانہ درد
 خلا فافہ کاشہ تیریکہ منتر چھم بے شک
 بہ خیمہ دھن بھگتس پیٹہ لون زان چھم
 دوس تانتہ منے مہرک اوس طاقت
 بہ عشقن تنواید ناس ننگے نام
 دوان سیو دتیر بر آماج مقصود
 بکوئے عاشقی مسکینم بہین
 ژڈا شتہ صبر نو رو دم سے دانے
 بہ آتش دانی خود ہریانہ کو دھم
 نہ چھم کتہ باونچ ثرے ستو فرست
 لوہم نہ ایچ گونہ کیٹہ تیر چارہ
 خوش چھم غارت غم تلخ تر عایش
 بہ کر دھن کھوڑ پنہن ننگ داس
 چو دیوانہ منبر نیرے ز پردہ
 بہ پردہ نیر و ز پانے ژڈا شک
 دوس چشم کوہنی اوش خون زان چھم
 ز حد دھن گوم درد اشتیاق
 کڈر آغاز چھم کیاہ آہ انجام

ٹھانہ - دم تل چھن کر دھن منتر -

پکے نالہ عجب رُود اُس تزاوان
 بر مزہ تِس اشارِ بوز ناوان
 بہ پردِ اوس بوزاں دادِ دل پے
 پسِ خاموش سازندہ دھشے
 منے گندِ نغمِ عشقِ نارسِ رینہ کس نام
 دِس رُودِ مِ نہ دانہ صبر و آرام
 بخاطرِ گومِ نمونہ شوقِ داراہ
 تھوڑمِ نہ کینہہ ترِ عشقِ اختیار
 دِداں اُسیس بہ پنیس کر مر لائس
 دُچھم نہ ننگِ ناموس تہ کر لائس

نوش لب چھپے عجب مُلِ کینس خیمس مُشر گزہاں

تِلتھ خیمہ نمبر بے داہِ درائس
 بلا اندیشہ در مجلسِ بڑائس
 عجب مُلِ کُن منے کُن یا سٹہ نظر کر
 ز حالِ سابقہ خُش گیسِ نر
 دُچھن تم یامِ مینوئے روئے کلفام
 بہ زلفِ مَن سہ زن لوگِ مرغِ درام
 پتھر پتھر سوخت گو بے ہوشِ بڑ کال
 بہ بالینِ پٹمس با جاہِ اجلاں
 بہ مہرِ دل منے ہیو تمس سر بزاو
 دھ تھرس گردِ سوزِ عشقِ از رو
 پر ہوشِ نیلہ آدِ دھنس داہِ چشمو
 دُستہ پتو بار بے ہوشِ برخاک
 ہینو تنِ خوئے ہارنے خمارِ چشمو
 ز سوزِ سینہ تھر دیتِ جاہِ پنے چاک

۱۔ ہم سٹہ شار چھپے مُردِ بڑ کینس مُشر گزہاں۔

کڈاں اوس آہ سرد از دل بزراری اُچھو کز خونِ دل تِس اوس جاری
سے یا مٹھ واپر ہوش آونوش کو دُن عشقن قصہ ہیو تسم سِر نو

عجب مُرگن تہ نوش لبہ ہند گفتگو

ٹرکیاہ زانکھ ژئے پیٹھ میٹھتہ جیم کتر ژتے ترھانڈان درجہاں مضرتِ جیم کتر
تِلیم کم کم ستم از دورِ آفاق بہ پھنورسِ عالمس گاہ جفت گاہ طاق
بہ مطلب عاقبت وہ فی کوس واصل مدامقصدِ دلک سپنم مئے حاصل
دوویں یوتام موتہ نشہ آسیرِ فرست دِ موعلت بیک جادادِ عشرت
کزد وہ فی برلباطِ کامرانی اداغوش پاٹھی باقی زندگانی
مئے تم سندن گفتگو بوزم کنویم دِلن زونم کریم مئے عشقِ بدنام
اگرچہ دل مئے لوگت اوس تِس پتھ دِ تِم نہ بے خودی پانس کئے وٹھ
بصدِ حیلہ زبے ہوشی روچیم دل بصبر آساں مئے گنزریم کارِ شکل
خیالِ وصلِ من دویسِ عبت چھے پینن ژئے آدمی ہم جنس بس چھے
کیر فی نسبت ژئے باہم جنس شوئی پی پی نہ غار جنس پتھ ژئے خوبی
گند ہم جنس باہم جنس پرواز کبوتر باکبوتر، باز با باز
کوڑکھ پیلہ آبِ خاکس پا دِ آدم روٹن نہ با ملک اُلفت کوڑن رم

ز پہلویش حلا پادا کرکھ یام
 چھ لائزم پرتھ اکس ہم جنس زھار
 خلای جنس یس زھاری بہ عالم
 ترے زھانڈن چھ پنن ہم جنس یان
 شلہ چھم روچھتے چھس پاک دامن
 عجب ملکر کس امی کنتھ وارگوڑس
 ددُن تس ستری ادِ تکر اُنس آرام
 کرُن ہر گوشہ شوہس مال تس کُن
 بنیتہ تس پن مصیبت غم تہ ماتم
 منے سستین آشنا پی چھ نہ امکان
 ملے بوزے نہ یود دکھ چاک جامن
 تس زن نون پوسرتا زخمس

عجب ملک چھ نوش لبہ نش زاری کران

ودان منے کُن ددُن اے یار جانی
 منے چانے پرتھ تجم کاڑاہ مشقت
 بہ بھپورس چانے باپتھ قاف تلاف
 امید اہم منے نیرم از تمنّا
 خلاف اس ستم کور تھم دتم داد
 وفاداری کرُم کاڑاہ منے ثریے پتھ
 تر تھکھ پڑی پاٹھو سیانی زندگانی
 گیم برباد ترے پتھ پادشاہست
 یوان چھے ناٹے میونے عار انصاف
 رُن در بر بہ چونے قدر عتب
 نہ کر یتر تشد خوپی گوم بیداد
 جفا جوچھکھ تر لاگان بے مرو پتھ

۱۔ امیر بزدلیم ترور شار چھنہ مردہ لٹن مشتر۔

دوائے وصل دیکھ بھراؤ تم تب
 فلاثرے پتہ کرم جان و جوانی
 لوگس زالم و چھال آنکھ کالم مویس
 وچھن چھکنے نائے کوتاہ گوس لاچار
 دیکھتہ زن سہرہ جسم زندگانی
 مٹھم ساری غم و اندوہ ماضی
 دتم اکھ شربتہ و دنیوات داس
 چھہم کو لوسناواں بہرہ سہ
 ولکین چھکنے بوزاں مینانی ناری
 بھچھس لاچار گومت کر تہ مولوم
 زرجام وصل جلاہ چاؤ تم سے
 تہر تہ گزہ مٹ بے شک بار چھ مین
 سپنتم ییل و نتم رت جواباہ
 کتھہ کنی ضرب زن اوسم دوائی
 روا کرتہ دیکھ حاجت تہ مطلب
 تہ چھک میانی حیات ہما و دانی
 بھچھس پروانہ چالرس شمع رویس
 بھچھن چھم چانی کیسو کالہ شہمار
 شے ہو و تھم روے کر تھم مہربانی
 بہرہ کور تھس شاد تھوئے حق تہ راضی
 چھئے بہ تریشہ ہوت چھٹ ناگرہ راس
 تہرجام اذ دل میں پروئے غم تہ غصہ
 کر سے ہم بخت سرگشتن میں یاری !
 رستم کاری نہ کر برجان مظلوم
 لگے پادن تہ لادن تھاد تم میں
 ہر تھ گل پیوس کوئے عار چھ مین
 بزکھ نامے مینانی چھے ثواباہ
 قیاس تھہ تھر کرم برپا رواانی

۱۔ ہم تہ شاد چھنے مردہر لکھن منتر۔
 ۲۔ ہم شاد تہ چھنے مردہر لکھن منتر۔
 ۳۔ ہم شاد تہ چھنے مردہر لکھن منتر۔

نوش لبھئے عجب نرکس جواب دوان

مئے دو پئس یو برشا بوڑم حال
 مئے نش نیرن یہ مطلب چھ ترنا شکا^ل
 ترچھک انسان بھجس جنس پری زاد
 مہ تھک چھ اتھ کلاس سست بنیاد
 ہوس میوئے ترے چھ بے ہود گوشت
 یہ غم بے فایدہ بلو چھ ترے کھوشت
 بنا حق چھ ترے شجر پتر غاری
 یہی نہ ہرگز از نا جنس یاری
 ازپ سودا ترے کینہ حاصل ہی نہ
 وفا پی غار جنس نش یہی نہ
 مئے پتھ یو درادو کہ عمر سائے
 لکھ نہ اُلقتج بویاہ مئے لارے
 ترے میوئے وصل سپنی نامیر
 بہی مانار زانہہ در ہنرم تر
 ز مہرمن تر مل یکبارگی دل
 مئے چھ ترے چھ بھجس کھوڑان پان
 پیلچ کھتہ چھ بھجس کھوڑان پان
 در عصمت مئے چھ نامفتہ از تام
 ایز کینہہ چھ نہ چھس بھجس پاک شانہ
 دنم اتھ پٹھ گواہی در تہ دیوار
 دویم شجر بار دیگر اے دلارام
 پزی ناودہ فر دے نا عذر نے تن
 ترے شیتیر گون چھنے کا قاتل
 مئے چھ نا زانہہ گوشت آلود دامن
 مئے نش تا حال تلمت کانسہ چھنے کام
 بہ ناپاکی مہ گڑھوئے بد گمانہ
 بہ اپ پائی بہ بد بازی چھ ما دار
 رستم چونے ولسا مئے ترا جام
 دے چھا دین روا خاطر شکستن
 مئے نش نیرن یہ مطلب چھ ترے دشوار
 مئے دو پئس پادشاہم بوڑم زار

مگر پی آسہ رسم خوب ردی
 میر عیش چھے ہم جام خلوت
 چھ حاضر تاز گل ہم ساز دساقی
 رباب نے چھ باہم نے ہم آواز
 ترے چھے پڑ پٹھو دامن پاک تھوٹ
 سر کر داد چلے کس ستم گوم
 جگر پاڑ ترے پٹھو خون جگر کھینوم
 سفر تر آدھ غمت بلکل زرن بیوم
 کورس دیوانہ عشق چائی یکبار
 بہ عشق زالبہ لاگتہ بستہ کورس
 تیر عشق زبر مہروس مئے ڈر تھم
 جوانی سار ڈے پتھ راو راوم
 کمانے چاہ دیتنم تیر سپنس
 زمین زخم مئے لہند مر تہا دم
 کران گو گفتگو از حد سہ نیر تھ
 بہ وصل من بنی نو سپاہ سازی

کرب ز عاشق کشی دشنہ فولی
 خشی کر زان پڑھ فرصت غنیمت
 بہ شب روزی نہ صو جلتہ روز بانی
 بہ طول گفتگو ضایع مہ کر باز
 مئے چھم دل خستہ سپنہ چاک گومت
 گولس پتھ نار ڈا پتھ چھے گلان موم
 ذکر زد گوس، سو کھ ردوم مہم بیوم
 کتھو بستین مئے چاہو کوت دہ گوم
 مئے او تنقم کوس بختس گوس لاچار
 وہ ذر کر تم دست گیری خستہ کورس
 خبر آہستہ مولس تام ہیر تھم
 حکومت سلطنت یکبار تزاوم
 چھو کہ لد تھڑھ وداں چھیں پٹھ سپنس
 دلہ رُس رُس دلاسا اکھ دماہ دم
 جواب اپس سخن دیتمس مئے پھیر تھ
 کران بازی تڑ چھیک با عشق بازی

لہ۔ یہ تہ اوہ ہیرم ز شاعر چھو مہر دہر شمس مشر۔

بنیو مت زانہہ چھنا در ملک عالم
 ز انسان زانہہ و فاداری پی نا
 چھ انسان ہنرے خصلتہ دفائی
 بہ مردم دل گنڈن زانہہ چھ نہ دستہ
 چھنہ انسانے ہیو کانہہ دغا باز
 منے انسان ہنرے چھ نلے پڑھ
 غرض دلو آسہ ہی کر نکھ منے بدنام
 چھے نو لوج طفل شیر خوار
 چھے نا جانور نادیدہ تے خام
 تر چھک نا حق کراں پائس جغائی
 مہ دو تھ جا پہ پھل بیتہ کینہہ بولی نا
 پین دو دے و ن کیاہ چھ منے حاصل
 و ن چھ تے چھس دود شایاں
 منے نش مطلب تے نیری نو لے زاہ
 عجب ملک کن دھین یلہ تہ خونی
 خہ شام کوٹ کورنم بر مارا
 پیری زادن ہشرا مت بہ آدم
 بغار از معر دم آزمی پی نا
 سراسر انسان کار انسان ہے و نائی
 بہ عہد و قول عہد انسان چھنہ پور
 چھویم بد عہد و ناساز و سول ساز
 مہ کر دیوانگی بیتہ اکھ توت گرتھ
 یکو چیز دے نو اصلاح گرتھ رام
 لیے انہ ہم برما دتھ وار وار
 بہ حد چلہ کر کر ہم بستہ در دام
 گرتھ نازاہ منے نش حاجت دوائی
 گلی تہ بیول کینہہ حاصل پی نا
 مرادس زاہ منے نش پنک نہ حاصل
 نیمس نش سپنی بیمار کراساں
 دے نو دتھ پکے نو زانہہ تہ بر راہ
 بہ شہر پی کرن آہستہ گوئی
 زرن چھنہ چون دکر ہر میون وارا

۱۰: پر شر چھنہ مرد و بچہ شخص مشنر۔

بستم کور تھم ٹرنے لے بیدار گزیش
 بہ نزدیکی پہ کور دور بر زدن چم
 بہ کوتاہ ظلم چھس یڑ چاڑی لالان
 پشن کوتاہ بہ چھس ودر ودر غش ناس
 منے گومت عشقہ داکے کوت دل تنگ
 کورم منے باخت ٹرنے پتہ صبر و آرام
 گرنھی یودے ٹرنے محنت میانی مولوم
 بہ اوسس وقتہ اکہ سرکش تہ مغرور
 خیال ملک اوسم منے در سر
 سو سخت ٹرنے پتے منے گیبہ برباد
 گلہ گومت ایتھ چھس ودر مہ گالم
 دین نالہ سیمٹا از بے ساری
 سنان عشق پس چون سیود آم
 لوئم ناکینہ تہ باقی تا بہ مردن
 منے اوسم عید از دیدار چانے

بشمیر جفا کور تھس بہ دل ریش
 ازپ ہدایتن بہتر مرن چم
 بہ ہر دم نار حسرت چم منے زالان
 مشن کل چاڑی ہرگز چم نہ غم کاس
 ٹرنے وارنج میانہ بختہ چھے گز رنگ
 ٹرنے تھو و تھم باعثہ کبے وفا نام
 یہ نیلین دل گزھی اد نرم از موم
 کورس عشقن ز جاہ و سلطنت دور
 لگاں اوسم نہ کاٹھہ پائس برابر
 منے نام و رنگ از دل گوم از یاد
 بہ پانے سوختہ چھس ودر مہ زالم
 ز حد بیرون کورن فری یاد زاری
 ز بد خوئی ملے چھک ناگزہ آرام
 غمن مشرود مت چم خاب غم ردن
 ٹرنے کور تھم خستہ دل دلدار میلنے

۱۔ یہ شعر چھنہ مرد پر نفس منتر۔

غریب سے التفات نہ اُکھ گرا کر
 منے گوئی تھ سچت و اُنجیر سرائیتھ
 ازاں سیلابِ غم آبِ فرق سرگرم
 رہ صبر و خرد یک سو نہاد
 غریبِ راہ گئیں در منزلِ غم
 بہ سازِ غم ہیو تم و این ہم و زہر
 ز عقل و دین خود یک بار گشتم
 گئیں از جانِ دل شیدا بڑے پتھ
 دلکِ سر سُنون کوڑھ نہ پیون بہ باز
 بہ یک راہ صبر و ہوش تو رہ دینتم
 اما تھ اوس پی قسمتہ برابر
 بدل اُتھ زانہ تر گر تھ ہے ماہِ بد پر
 بشرطِ اک کہ کر ہم عہد و پیمان
 سوائے عقد کر کر نہ دست درازی
 بہ گردنِ سرکش چھ صبر کے جال
 ز فعلِ بد چھ عاشقِ پاک آساں
 چھ کارِ عاشق از نفسانیت پاک

پہ تلخی تزاو شیرینی ذرا کر
 کون سیلِ عاجزی تھو بہ نہایتھ
 اُشس دایرِ لُجھ عشق اُثر گوم
 عنانِ اختیار از دستِ دادم
 بڈم پائے خرد اندر گلِ غم
 بہ چنگِ عشق زن زخمس لُجھ زہر
 ز ننگ و نام خود بہ زار گشتم
 بہ لا چاری دھویم تس کن بہ الفت
 کر یوئے تا بہ اس دم صبر بسیار
 لوگم ناچارِ عشق زور دینتم
 ز چھک آدم بہ چھس از جنس دیگر
 زنے تے منے قد اذل پی اوس تقدیر
 وقف زن تھا و زنے پتہ بہ پین پان
 بہ پاکی کر کر نہ منے پتھ عشقہ بازی
 بہ شہوت کر کر نہ نفس منے کن مال
 عجب مل کن دھیم کتھ چھک ز کھوڑاں
 گمانِ بد ز تزاوتھ کر بہ اداک

زنا پاکِ چھ آسان پاک عاشق بڑھچس بے شُبہ بے شک پاک مطلق

عاشق مَاشوقِ سَند وِصل

اُکس اُکھ بوسہ ہنتر دِزِ گلعدارو	دُچھان دارغ جگر روٹ لالہ زارو
خُشی باہم دگر کر بے نہایت	کر فی ہیشرا اُکھ اُکس شکو شکایت
برمز اُکھ اُکس کر غزبازی	بمخندہ دل دمی و جان نوازی
گہے بریک دیگر گئے محو دیدار	ہمہ درد دروں کر دیم اظہار
تنگن ہر کانسہ بوز فی یم رموزات	ز عاشق کیاہ و نَن دقت ملاقات
دُچھن گئے محو مطلق اُکھ اُکس کُن	سے فرحت فرا ہیوت ساقین دین
میکر تاثیر نے دیت مستی جوش	ژٹنی ہیتی دُور دُورے وِصل کو پش
دہ شوے از خرد بے گاہ سپنی	شراب شوق چتہ مستانہ سپنی
تتھے گئے شاد غم توٹھ پردن بلکل	خُشی بڑھ بلبلس دلشہ گزہاگل
چواں مَس اُسی لوا کر وِصل شہشہ	بہتہ زن اوس بخوان لالہ نشہ
چھ روز عشق از نو روز غم شتر	دُچھان یتلہ آسہ عاشق بے دلبر

لہ، لہ، یم شار چھینہ مرد وِجہ نفس منتر۔

بیک جا عاشق و ماثوق اُسُن
 دِوال اُسُر اکھ اُکس کُن جام پُرے
 چھو پتھر اُسُر مَس چیتھ ہوشہ سدر
 سہن بیلہ وارِ دل از عقل خالی
 ز فارغ دل بہتہ باذوق اُسُن
 ز سلک عقل و دانش یک طرف پے
 پتھر پے مٹی، بوڑھ گامتی بہ مستی
 بہ گردن زہنی اُکس اکھ دست نالی
 نہادہ روئے بُر رخسارِ زیبا
 خبر کینہ روزنہ از یار و اغیار
 مُشتہ گو نیک بُد گئے مست ہشیار

لُوش لبر ہنرِ ماجر ہند و اثن تہ کور ہند حال زانُن

بخائے نازست اُمم بہتہ موج
 لسنزے ماجر کُن دُوپ ماجر میانے
 تماشاً دُچھنے پونے گیایے
 دوپس تہ ستر چھن مست ناز پیمتر
 ستاد پُری یہ اُسُس فوج در فوج
 پمُن گو ژیر کورین کیاہ چھے ملے
 گیکھ کیاہ تارا وُل وُل کو نہ ایے
 پتے چھکھ نازست بنیہ توری کاہتر
 شفقن پی چھنا اخلاص کے قول
 لب جوین چھے اُمت تازہ سبزار
 لولے قریاں در بارغ بوزن
 بہر جا باغیہ نے پھول مٹی چھ گلزار
 بر چھس زانُن شلُس ماوڑی روزن

۱۔ اُکس قلمی شخص منتر چھ — "تماشاً دُچھنے پم پینہ گیایے۔"

بہن تھ جاہ چھکھ خالی زراغیار
 منے روستے ماجر میلنے آدہ تاب
 قدم پیٹھ کھڑاو تزدون پایاد
 گلستانس چوبل پھیر ہر سو
 تو تھ داڑا اسی اسی تھ جاہ خفتہ
 شو نگتہ یامت ہ دھنس باسکرل
 خفافت یژلجس آزد سپن
 دوپن بانازست از غایت قہر
 بزہر شملگین زن گیر پڑکین
 لہے چھا رسم و آیین اصالت
 خالڑ ٹونگہ ٹکھ دیتھم نگنس
 عداوتھ یتھ کتیک ادسے ٹے میونے
 حسد درزی کر تھ جلمے محبتہ
 بدی مازانہہ کرے اسہ کرتہ اثبات
 زنجت داڑگون میہرس قہر گوم
 دھچھن مانڈ بلبل حسن گلزار
 در آمد در گلستان اچھو مہتاب
 بہ گلشن آہ چول آہوئے مادہ
 منے زھانڈان آہ در گل اسس لو
 لعل اندر لعل باہم گرفتہ
 گیس رب میٹر لڈن زن پیوس پیو
 نجل گیر گوس دق آزد سپن
 چھ پڑی پاٹھیں سنا میا نہن اتھن ہر
 وفار شکنی کر تھ پی چھاتھند دین
 شرم دارن ٹے داوتھ یژ خالٹہ
 پھٹم شیشہ لجم کئی آب گپنس
 کر تھ رسولے عالم کور میانی
 پتھ شوبیا ادائے حق صہ صہ
 کرے نکلی ٹے بد ہو تھ مکافات
 پٹھہ ون شکر س مانچس زہر گوم

۱۔ اکس قلمی شخص منتر چھ گلستانس سہ گلر د پھیر ہر سو

۲۔ یم شار چھنہ مرد دیر لجن منتر

۳۔ عداوتھ پڑھ کچھ آہے ٹے مانی کر تھ رسواہ عالم کور میانی (ن س)

سزا پانے لیکہ تیتھ تیتھ کرکھ کار
 دودھ ویشکر کیکھ زانہ لوپس نہ
 ڈنے چھے ناکینہہ خطا ماہ چیم مے پاس
 تہنر اوسم مے داراہ منہ کامن
 پر کر دئم تہ ہر چھو زشت کر دار
 پر کر دئم مے چھو تہر دشمن دست
 پھورم ایخلاص تہ ہر ستین کرن مے
 خبر چھینہ کیاہ ڈنے اے کپنہ خاہی
 دہر تراپان کرن تس خیشم دتندی
 یہ کیاہ کور تھم پر کر تھس خار رسوا
 کرپس تھر تو پر پھیر تہ عذر خاہی
 خطا یودنی المثل میانے لکھ آد
 بخشتم دد فی باپس نام اجداد
 کرکین ہند چھ پیوستہ یوہے کار
 بھوی ماکلو گل یوداز دودھ خار
 زچھک تھر زوہ ہر کل خراکینہہ مے نہ
 مے پانے پڑان بلوم زافرائس
 ژنے دیتھم دلغ تھو دتھم جابے پان
 کر د ترک دفا، لاگو جف کار
 ہندین ہند راہ ہونین چھو ولتہ پو
 چھ مشکل نارحسرت دد فی زرن مے
 توے پڑہ روہ اف تھم روپا ہی
 بفر زندگی دژانے سر بلندی
 بکلی دوستی دوستوری چھپا
 بلا شکبے گناہ تھس تھس نہ راوی
 غفو کر تم جینپس چین مژ راو
 ز قرآن کا ظہین الغیظ کر یاد
 غضب مژرن، رحمین برگنہکار

۱۔ پر شعر چھینہ مژوہر تسن مژن

۲۔ مژوہر تسن مژن چھ دد مےس مژن مژن مای۔

دویس تہہ سنبھلاؤتہ میانی اولاد
 پڑ پڑ تراؤتہ بدی پڑاؤتہ منہ نسبت
 منہ در دل حسن ظہون اوسم سچا چوں
 کتیک اونمت جوانہ خیرہ سرچھے
 وطن اوسند چھ کتہ ملکس چھ کیاہ زار
 یہ فتنہ ظاہراً برپا کورتہ ثنہ
 پھمبس تے تیز نارس ثنہ کورتہ میل
 سو گئیہ شرمند سورے حال ووتنس
 حقیقتہ واقعی ووتنس مفصل
 یہ شہزادے چھ ترکستانہ امت
 بملک جان و دل عشقے چھ غالب
 خواہس و عقل عشقس نشہ چھ کمزور
 پلنگس عشقس نشہ ہوش چوں ہوش
 پے میلے دل عشقے چھ چوں سنگ
 شہز عشقس چھ مستی برہمہ چہر
 پڑ زانہہ بخشے نہ کم کورتہم نہ بیداد
 برشتی عاقبت دراپی ثنہ خصلتہ
 بہتر لاگتہ شہر ایکھ منہ کروزن
 بطومت شور ثنہ نار بسرچھے
 کشتے رویہ یوت پڑہ آفادہ وار
 دتہ سنگ کشتہ کلس سو پگہ دتہ
 یہ چانے باعثے یتہ مطلبس پیش
 تہند احوال و ماہ و سال ووتنس
 کھٹتہ تھو ووتنس نہ کاتہہ حرفہ نہ عمل
 چھ عشقن اونمتے چھنہ پانہ امت
 سوئے مطلوبے رہبر بطالب
 مصاف شیر نر ماہیہ از مور
 خرد مد ہوش عقل کل سیاہ پوش
 صلچھس با ملالت با حیا جنگ
 ز عالم در گہہ عشقہ چھ دہلیز

۱۷۹۔ یم زشار چھنہ مرد و برکتس منتر۔

دِلِ عشقِے اناکِ سخنِ تہِ شائستہ
 کُراں عشقِ آبروِ مند چھِ ہوار
 کتہینِ سجدِ چھِ دیاوانِ ناہدِ عشقِ
 کُراں دیوانہِ عشقِے ہرِ شیاؤں
 سوجھِ بڈِ سُنزِ کیفیتِ تہِ یادِ اُسِ سار
 زباںِ شیریں کُراں دُخِ خوشِ کلائی
 خُبرِ ییلہِ ماجرِ میناں لُجِ درِاں حال
 پیتہ بے بنہِ نارِ ہیوتنُسِ خارِ بڑِ گوس
 بجا رُوڑس نہِ عقلِ مصلحتِ ہین
 مُسافرِ ناوِ پاوانِ شاہِ ہزادان
 ٹھکانِ پرہیزِ کارِاں نالی زُناں
 اُٹس زنجیرِ مالِ پاوانِ عابدِ عشقِ
 اُٹن بدِ نلیے بدِ نیکِ کارِاں
 مُترِ لُسِ سرِ بہِ سرِ ہرِ کسِ گرسِ وار
 قسَمِ کھیٹہ موبو دُونسِ تہامی
 روٹنِ مے کپنہِ درِ سپنہِ ژونِ مال
 پزِ کُڑِ پیپہِ تڑِ کُڑِ تلسِ پارِ بڑِ گوس
 خطا اوس نہِ کھارِاں جوبینِ چین

لُشِ لہِ ہنزِ مونِ چھِے عاشقِ ماسوِں حدِ اپی کُراواں

غوٹنِ گاؤڑِ بہِ بحرِ شرمِ وکسِ اُس
 ژوتنُسِ ناموسِ لُسِ پونگِ اکیں
 سوجھِ تہِ شمعِ زنِ گہِ شرمِ گپسِ اُس
 نوُسِ آیدنہِ خاتنُسِ سنگِ اکیں
 کُڑِ لُکِ آہستہِ پاٹھنِ ہرِ دو باہم
 بے ہاتھِ ددِ پینہِ پڑِ یں کُنِ جداہم

۱۷۷۔ پیتہ آہِ ہیرمِ ژدِ شاہِ چھینہِ مُردِ لُشِ مَنزہ

جدا دل دل کر لکھ یم اکھ اکس نش
تہ تہ تلک زکیم گزھن یم یقینہ بیدار
سجائے نوش لب گزھ واپہ ناؤن
ہمس گزھ گاش ترکستان ہاؤن
تکھ دل دل بہ ترکستان تزدو کہ
یہ شجہس نیند ہتر نہ ہس سجائے
نہ تھاؤ کہ منے خبر تہ سننہ اکس شانی
خبر اسہ اکھ اکس تھاؤ کہ نہ دانی

یہ کتہ گزھ یقینہ ٹنی کانسہ اکس نش
خبر دار یقینہ یم سپنن خبر دار
کھٹس پننن اندر لہ تہ پاٹھو ساؤن
وکر نہ سخت در دارانہ تراؤن
تہ کیاہ مولوم چیم کتہ جایہ تھوؤ کہ
کھٹس پننن اندر تھوہس شانی
دیکھ پاؤتھ سلٹھا دور پر نوی زانی
تھوؤ کہ نہ کینہہ خبر اسہ اکھ نشانہ

نوش لبہ ہند بیدار گزھن تہ عجب ملکہ جہالی ہند ویداکھ وری

صبح پھول بلبلو تل شور و غوا
خبر اسم بے چھس در بر نگارن
نظر تراؤم نہ ڈیوٹھم باغ نے گل
نہ ڈیوٹھم یار نے گلزار نے باغ

گیس بیدار مژرم چشم شہلا
مقرر گوب چھ پیڑ نیتہر پیارس
نہ بوڑم از چمن آواز بلبل
نہ راتگ عیش آلا بر جگر داغ

۱۷۹ - یم شعر چھینہ تلکی لٹن نشتر

گئیہ پیچم۔ صبح سپنم غمک شام
 ہنیتہ وڈی وڈی لنگار س گلندارس
 وچھم پڑ روئے زیبا یار سُنڈے
 بجائے گل پسینہ خار ڈیوٹھم
 دیان اُسس دلس باچشم پرکاب
 سہ عاشا راتنا دوشو فی برہما اوس
 کمرز اوٹنم تثر کورنم نیدس
 لنگار بے ملا سر مہرا
 ہوندر لاگتہ نیندر پادوتھ ژولونم
 کتو ژلتم متیو تثر اوتھس بے
 پرک پادن پیسے تھوٹھم مے لادن
 وڈن تثر اوتھ ژلن ژورے رواچھا
 دیر پھلہ میانہ کتھ گوتھس ٹپتھ جائے
 خمر پادو کیڈ بازار تھہا جڑتھ !
 ہرے کس آبر ول گہ لاب بلو
 مصیبت پیوم اشک از غم کرم دام
 پس ویشس پشس تے یارس
 نشانا کانہہ تہ شس دلدار سُنڈے
 ہینوٹھم تھہا نڈن خزانہ مار ڈیوٹھم
 سو ٹھلس راتچھا ما آسہ ہے خاب
 خوشی شو بلس وٹھنی کر ماتا اوس
 ودان آلو ہیتیم وڈی تھس ملنس
 بتا ، ماہ منہرا ، خوب چہرا
 فراقا لکھ وڈن تھہا وٹھ ژولونم
 پتو بیسہ ستھ گزھیم تثر اوتھس بے
 دتم سر آلوے ، آلو تے نادن
 تھون میٹھ داغ ستوے رواچھا
 تے گوشن میون گوتے ناقر اٹھم
 مے تادون پووتھم کبہ دانہ کارتھ
 دوس مہتاب زن مہتاب رویو

لے پیم ژور شار چھنہ مڑوہ لٹھس تثر

ژلن نیندرے تھین ژورے رواچھا۔ (ن۔س۔)

پُری دیوانہ کر تھس مہ جہینہ
 کماں زن گوم قد بد والجمالے
 زلینا یوسفو ژئے پتھ لے لیس
 بہ تلخی چھس دوان شیرین فریاد
 کو تو ژولہم متیو مجنونہ میانے
 غمچھلا دتھ نقد دل ہتھ دور گوم
 مدن وارو بدن گوہم منے زالبتھ
 کلالہ گوے کیلک کو پڑ منے روٹھک
 چراغ خرقی ژھیوڑتھ غمک داو
 فروغ نور ماہ روخ ژور ہاؤم !
 پتہ پیمہ ہے اما دتھ چھم نہ مولوم
 شینچھا لہ ہے اما کانہ چھم نہ درد
 کسو سوزے کسو باوی بہ تقریر

بہمن بہر لیلہ مہ جہینہ
 سید نویت تیر عشق نہین مالے
 متے لیس و آتھو عذر ابے لیس
 گزہم نا پاؤ دھم شس دیدار فرہار
 منے تھو دتھم دود لہ وں لالہ جانے
 جفا کارو شلس ستر ژور پتھوم
 ہیکے نو دور رک آتش وہن ژالبتھ
 کس طالع ورس اقبال یوٹھک
 انہ گوٹ گوم ماہ روخاڑ موکھ ہاؤ
 بہشتیو جمالا حور ہاؤم
 نتہ زہ ماہ نہ ہجرک تیر مسوم
 ژئے تھو دتھم لالہ رویو داغ بردل
 پیکم کس توت سولے باد شنگر

۱۔ یہ شعر چھینہ لڑوہر لٹنس مٹنر۔
 ۲۔ یہ شعر چھینہ دون قلمی لٹنس مٹنر۔

پتو ہا صبح کے خم شبویر داوود
 زگر در راہ ز دامن دوز اول
 ادب رچھ پتے صدا کر زلس حلقہ
 جفا اندیشہ کس تر اوتھ سو مظلوم
 ہمتہ گوہن دنیہ چھنہ کائہ زانان
 برین سنس سپدس چاہ ہولہ
 منے کڑی تھم ہولہ ستو پر کالہ پالش
 مدا ایسے کر ز اجڑ جدائی
 شکستہ دل کربتہ طناز و مغرور
 ہمتو داوود ز کیا زانکھ منے کیا گو
 بہتہ کتھ گلشن منتر گل اندام
 حبسہ دجر اولس مس دتھ سا چھوڑ
 زھبتہ مشعل گیس یاد و دہر گوم
 تنورس عشقیں منتر چھس حطب ن
 نوتوئس گلندارس سینا نہ گراو
 پس انگہ نٹوئی گڑھو زلس بر نکل
 خبر آستہ دوز زلس موڈر حلقہ
 کوڑھ کپاہ تھامہ لاجتہ پامہ موصوم
 دوتھ کپہ چاہ پتر اے جان جانان
 ز دوتھس لولہ رستو عہد و قولہ
 کوڈی لالہ پھور ہم بالہ پالش
 یہ ہے چھاسا طریق حق ادائی
 سن اندامہ سب بر تھس بزبور
 گتو چھم دا بنجہ دیکر کی سنو
 سہی سروں صھی اونی ہم منے پانام
 بنہ منے کل دنیہ دامانہ ردی ردی
 سوتے لیس دودی شورس زبتہ پیٹم
 دلس دودن کوڑم تمی سرو سرن

۱۔ یہ شعر چھنہ مردہ بخش منتر
 ۲۔ تلمی لکھی منتر چھ کھبہ وئی پوشہ تھر

خزانِ تِرام اُڑ دِزِیے بہارِ س
 ہندِ ر زن گجہ شہزادِیہ آفتاب
 پھولِ دِزِیے بہارِ س اُرنِ رنگِ گم
 دُہشتِ زونِ سُرنگِ تھے گڑھنِ پیوم
 ہر تھریا دِزِیے کُتھمِ بڑے
 شمعِ صورتِ بڑھس گریاں سونا
 یُنبرِ زلِ تِس بومبُورِیہ ماہِ وِجس
 پھولِ دِزِیے پوشِ تھریا دِزِیے
 صنوبرِ قاتنِ اُچ دِزِیے
 سُرکِ پمپوشِ اُیس پھو چہرے ہار
 دِپہنِ تِام نے گومِ خامِ مک
 گجس کج کامیہ دِپوہِ اُمرِ نے لیس
 کیا بکو پاٹھِ شجس گرمِ تادے
 دُڑتھ کمرِ شترِ نے لوگِ بہترے
 سلی دودھ لُٹتھ پوہ گوہارِ س
 بتا ہم چوں طپد ماہی بہ تابہ
 مہلِ لیس عاشقِ کس خُفسِ شرنِ گم
 فٹو کُفسِ شپنِ گلزارِ س کڑھنِ پیوم
 دِزِیے دِزِیے سیمِ تَن زاجتھ دِزِیے
 چو پروانہ، سُبے پروانہ بوزان
 پھر کبہ دِزِیے زُر گز کبہ دِزِیے تاجِ شس
 اُسہ دِزِیے دُورِ دُدی دِزِیے لُٹس بہ
 سولس سُرنگِ گیمِ تشہیرِ کُٹس
 کُٹس غرقابِ غمِ خودِ رشیدِ رخسار
 دُرس گومِ پھوٹھ رُودمِ طوطہ ہلے
 لوگِ دِزِیے لادِ مَورے اُوسے لیس
 اُڈ دِزِیے گیمِ سرِ مَورِ لاوے
 لُٹتھ طاسِ پیومِ لُٹس اُتھرے

اے قلمی سخن منہز چھ دُورِ دُدی اُڈ ر اُٹس بہ

۱۸۔ آزادان چھ یہ بھرِ پیہ عنوانِ نقلِ کورمتِ عر لوگِ پانہورہ لاوے اُوسے لیس۔

تہمتیں جانانہ سے روستے لسا لو
 سہ تر اوتھ کر تہمتیں نیندر تہمتیہ سے
 گلستان بے زعفران گل جھجھ زندان
 سہ تر اوتھ منگہ کیا یثیہ پاؤ پرنگس
 سہ تر اوتھ کر گلن پیٹھ دل لگمے
 بہشت جادواں دوزخ چھ بے یار
 بسرا فرغمک کر غار دلبر
 سرا سیمہ گیس جامن دیتیم چاکہ
 ویداکھ اسیس دوان ہجر کراں لیل
 سہ تر اوتھ غار بے ستہین لسا لو
 سہ تر اوتھ شربت شہرین چھ دیتہ سے
 سر پرک نو کتہ نیکن تر زبندان
 سہ تر اوتھ باز کر بے نقش و نگس
 چو بلبل باغ چھاؤں کر تگمے
 بتن زنجیر زیور تخت زن دار
 بہ پہلو فرش نخل خسار بستر
 مولم آیینہ خالص سور تے خاکہ
 دودلو کر تھس بر تازہ نیس زل

نوش لب چھ عجب بل کھنس فرانس منتر غزل گبولان

بند تو بہ و جھنس زالہ سو ندر مال پتیا مو
 پھلو لالہ باغن لالہ پکھنا سالہ ڈسونے
 داور ہر بہ چنے زالہ کو مال پتیا مو
 بادام چشمن ہندی بہ و نڈے لال پتیا مو
 کیا غمہ گوتے ٹو لہم ڈر پیسے مال پتیا مو
 ہاوسہ چانے مسہ عشقہ رسہ چھو لیس

سہ - دیم ژو شار چھہ مروہر کھنس منتر۔

ناسا نہ چلے سوزِ دُہسِ روزِ ناغلیں
 ماہِ مے سے مچھن رہا پتھو تھو دنیہ ہر دیکھ
 رنہہ تالہ ہنیر نم چانی کو زتھ تالِ پتّامو
 کس نہچہ بڈس اسے سیتھ اقبالِ پتّامو
 مس پینالہ چھی کلہ والہ مالالِ پتّامو
 مٹر گانہ تیر و سپنہ چھم غریبالِ پتّامو
 چھم نال و لیتھ دام زلفک زالِ پتّامو
 از اُلفِ قدت سر و سہی دلِ پتّامو
 پامال گئیس خستہ تر احوالِ پتّامو
 مے سود رووم مول ہورم ہاں پتّامو
 انصاف کر دھ فی زیاد مسالِ پتّامو
 دھ فی روہے ہر حالہ نالی نالِ پتّامو
 ہم کو نہ ملا تم چلا کس نالِ پتّامو
 رُڑھم ژئے جنگلِ بال سنگر مالِ پتّامو
 کس نش تِس چھم سال تلپا مالِ پتّامو
 سنیاس کس بے تر اوتھس گوپا پتّامو
 مقبول سوزی چانہ استقبالی پتّامو
 خمار ہترے عابد مرے چشم سحر اُلو
 بیدار عشوہ سندر نیو تھم دل مے گو بیدا
 ببل صفت شیدا گئیس ڈلشہ سر رہ
 گے بار غم ہتھ غم پیم شمشاد صنوبر
 سر یار و دندے سر و قامت کر پخراما
 دکانہ عشقینے کر تویم سوداے محبت
 اے سیم تن زر چون چھینہ زہرِ ہسانی
 دُبار پکھنا یا پر مے گو داہ دور چون
 دل لے کے میرا جد جفا نال کیوں بھاگا
 مجنوں چانے ماکہ ذرا لیس لال ڈٹھ جیل
 ہی مالِ زوہم سپو کر سنہ بیسہ ناگراے
 عذرا پر رُٹھم دامقینے مایہ دلس جاے
 دل وار غمش دیدار دیگر بار یہم نا

۱۔ یہ دستخط کی مقامی شکل ہے اور مقبول کے ہم عصر شعرا — محمود گامی، رسول میر وغیرہ
 بھی کبھی کبھی ترنگ ہیں اگر ایک آدھ مصرعہ جوڑ لیتے ہیں۔

لوش لبہ ہنرمون چھٹے ہشتم کھلون تہ کور جانور بناوان

ز بحرین موج میانی آیہ یامت
 نخل کرکھس کیتے زایم تہ ہش کور
 کمی شترن تہ اتھ ہرہ ناد واکھ
 حیا برطاق تھاوتھ شرم تڑاوتھ
 نہ کھوڑکھ ننگ ناموس نہ ہاس
 بکار ناسزا تھووتھ رضا تہ
 تمن بستین تڑوٹھ کونے اتھ داس
 تہ کاش اسی نہ لے بااں دغاش
 تسنر صوہ جتھ تھجہ رسوا کور تھ پان
 قبلس منتر تہ پانس داغ تھووتھ
 گئی کھ از کار بد بند گارد بدنام
 مرن چوئے منے اسم عید و شادی
 کریم تہ سخت تندی و طامت
 چھ مایہ کار بد دستور ہش ہور
 متر لاگتہ کمی تڑناو زاکھ
 پری کرائس خجالت داناوتھ
 دہرتھ جلے شکیبے دل فریس!
 امی موکھ عاقبتہ باچھ قضا تہ
 یمن ہند رویہ ازیتھ او افلاس
 یہ بدنامی مگر پیر ہی نہ درپش
 تلتھ پھل دوست زائتھ دشمن جان
 بہ دنیا ناد سوئے منہ چھووتھ
 تھووتھ پانس پری کرائس اندر پام
 لسن ماتم، مصیبت نامرادی

۱۔ چھ مایہ کار بد دستور دستور (نیں)

۲۔ یم ز شار چھینہ مردہہ شخص منتر۔

لَسُن بَدْتَر، مُرُن پِشْتَر بَدْتَر
 کُورَم تَمَب لَایَط بَابِ نِهَابِ مَتَه
 کَران زِوِ اُس تیز چول تیغ ہندی
 پِشاں اُس مِشاں اوسم نہ از دل
 بے چشم از حد سو گامِ اُس نہ پرتھ
 بے عسکم دُٹھنس در عشقِ دلدار
 پوکس اوش تیوت زورِ چشم تھوکس
 پھوکھا دیتنم پُرتھ مانتھر سنے نیم
 دُون روزم ائی سبتین کھٹھہ سر
 مہ اُسن کانسہ پڑھہ دخترِ بد اختر
 منے در دل گوم نہ ہرگز سیرایت
 دروان ضربِ سخن اُسم بہ تندی
 مہ شکو لب لَسند شیرین شمایل
 منے دُونس نہ جوابا کینہد تہ پھر تھ
 دم سرود زِ حیدوم نہ لولہ کے نار
 کُرن فکراہ یہ سر کوڑھ نہ کوڑھ فاش
 بیک دم جب نورِ صورت بے نیم
 خستہ گر تھ در میان خلقِ ظاہر

معصوم شاہس چھہ دِلپل بوز تھہ اشر گرھان

دُون یوت تام سرِ معصوم شاہس
 ایسے چھم باعثِ تبدلِ صورت
 منے واتم داہ وری در ملکِ دُنیا
 تھو و منا بجز تفحص کا نہہ مکانہ
 اُون انصاف تِس عالمِ پناہس
 گلن تہ چھس زلن چھنہ کدورتھ
 دُپھاں در عالمِ سفلے و علیا
 لوم نہ زانہہ لَسند نیبا لَشانا
 بشہر و بگردِ بر دِکوه دِما مُون
 بہر جانب و چھم در ربعِ مسکُون

نہ تم سُنَد کا نہ لُشانا در نظر آئے
 یہ مَن دُر مَن دُنہن تر مَہونڈم ہر جا
 دُپھن بٹھ یار سُنَد کینتہ گوم شکل
 دُپھال و اترس مارڈ چانہ پٹھیم
 عجب لکھن ہینوے وچھے تے انہار
 تہنری برائڈ دُپھے سوئے رفعا
 تے کُن دُچھ دُچھ وصال ایں سرہام
 نہ بوزم زانہہ سُنَد کینہ جاہ پاغام
 یہ فرصت زانہہ مہونڈم ہر جا
 سُنَد دُور پر زون چھم زہر قاتل
 تے دلہنتہ خوش گئیس بچھس سرہام
 تروم لولہ مئے دلہنتہ چون انہار
 براہ عاشقی دُچھک سداوار
 بدت اِد پانہ لوگم پان مد دام

معصوم شاہ چچہ جانورس دلا سے کران

تہ بوزم شاہ معصوم ستم گو
 دُپن لَس روز خوش غم تراوساری
 تے سستی عہد چچم یود روز زندہ
 تہ پنس دلبرس لہر واتن اوتھ
 مسافر لاگتے ہمراہ ہمستہ بڑ
 بفر چار سازی دایہاہ پو
 کرے بڑ اتھ غس مٹنر غم گاری
 بڑ ترا دسلطنت زہنہ ناکر جندہ
 شراب وصل آں ماشوق چادنتھ
 سہ دلبر چون زہانڈن ہر سمت بڑ

۱۔ تروم لولہ مئے دلہنتہ چون دپار۔ (نہیں)۔

بہر صورت بلکہ دتھ جان جالس
 دویس تحر شہر یار شادی بونے
 مئے ترھورم یار اندر دشت و کوہا
 بہ اپس پرننگی پھیرس بہر سو
 بہر سو رفتم وجائے ندیدم
 خرابی و ببادی رسیدم !
 دہن دیرین و چھن سورم اچھن گلش
 سہ لالہ دارغ دل تھاوتھ نرولم مئے
 مئے تھر سنر برائتھ بلکل تراوتھر چھم
 نیم در تیز گامی سبقت از باد
 بشر در کار بے موقع چھ مجبور !
 عبت چھے در جوانی یثتہ خیالہ
 پیسیم پھیرن مئے یو دسائرس جہانس
 دل فارغ ز غم آزاد بونے
 نشانہ زانہہ لوہم نہ زال وفادار
 لوہم نہ بوسے آل گل مئے دل جو
 نشانے نر مقام اوشنیدم
 بہ دامن پاتے خود در گل کشیدم
 دوبار چھم نہ کیتہ تس دیشنچ اش
 سوکھا ہاوتھ دوکھا پاتھ نرولم مئے
 دون دز تس مئے عمرہ راوتھر چھم
 ثئے ہیو کوت داتہ نوزکھ آدمی زاد
 ثئے بہتر پتھو خطر از دل کمر ذر دور
 کئے تھاوتھ وئے اتھ پیٹھ مثالہ

۱۔ پیچ ز شار چھن قلمی لٹس منتر۔

۲۔ پیچ نر شار چھن مروتھ لٹس منتر۔

جانورچھ معصوم شاہنشاہیں بوزیاوان

بزرگاہ خاصہ اوس از اہل ایخلاص
 بہن^{۱۲} دُر دین منجیو تس دان نفس
 ہمیشہ نفس اوس پی تمنا
 کوڈن نہ نفس پاکس زانہ تہ مطلب
 دہ ہہ اکہ دوت درویش اکس نش
 بہا یس گر بہتہ کر تس سلامہ
 دوپس نحو مرحب چھے بریافت
 کوڑے نفس انا کرک اشتہا ثئے
 بنی نہ یس کوڈن حاجت پئن زانہ
 دپن معصوم شاہس کن بتاظیم
 تسلی چھم مئے از دیدار حبانان
 دپاں تس ناو ابراہیم خواص
 دہ ہئے کورس بدل در تس نہ زانہ تن
 گزہ ہم تر دک یا نوڈر اکھ دان ہنا
 بہن دُر دین ہیوتن نہ دان بر لب
 ز بیماری سہ اوس آمت بہ باش
 تمنا ونتر ددپس کیئہ تہ چھے ما
 پئن حاجت کوڈن کسم چھے نہ طاقت
 قہہند حاجت کوڑہ نہ زانہ روا ثئے
 مراد دل دُن تس حاصل کیاہ
 مئے حاجتہ نیر نہ پالس ثئے چھے ہم
 سکھ ہم ناچار دل بر ہجر و حریان

معصوم شاہ چھ جالورس تمشیل و نان

دوئیس تھرچے ژئے سستی اعتقادس	چھ یاور پانہ حق ہر نامرادس
زول کر محو نقش نامرادی	چھ ختم ہر سیاہی در سپیدی
شبک آخر چھ آساں صبح پُر نور	سیاہی عاقبت سپنن چھ کافور
سبب سازس چھ خاصہ کار سازی	اگرچہ چھس ز حاجت بے نیازی
توکل کرتہ بر فضل الہی	کری حاجت رو اپنی ہر چہ خواہی
بہ مطلب و اتناون آسہ ئیس تس	بصد فرسنگ یئس نیم لحظس
شہہ ہارون رشید اوس اکہ امیر لہ	بجوود داد و بخشس بے نظیر لہ
در آں دقت اوس نہ تس کا نہ تہ ثانی	باحسان و بہ لطف و کامرانی
خدا ترس اوس کیاہ صاحب کلاما!	قیامت تا نام نامی پادشاہا
عبادت، کاروبار اوس ہمیشہ	تلاوت، کاروبار اوس ہمیشہ
بنوق دل دہمہہ اکہ اوس خلوت	بہمتہ باغس اندر جزاہل صحبت
کران تہ اوس تقرر آئس تلاوت	تلاں از خواندن قرآن عبادت
شہن چھ سوئے بالا چشہہ ناگاہ	وچھن اکہ جانا دانا خوب دلچاہ
منقش بال دپر تھرچہ بندہ دم دلہ	سبز سر سرخ پُر، زریں منقار
لگا ریں رنگ تھرچہ دل نشیں اوس	ز طاروس خراماں نازنین اوس

وچھان مشتاق تس کن گو جہاندار
 شہس تس کن وچھت نوادس کریشا
 بر پیش شاہ بیوٹہ آل مرغ خوش رنگ
 ارادہ حق سپن ظاہر دیاں آن
 وڈن ہیوت جانوارن پادشاہیتہ
 اکی حرکت ہنس کر دوس وچھا گو
 اسید زندگانی نرا دشاہن
 نیشن پن چشہ مرز تھ تیوت گوتنگ
 چہ سارن ٹوٹہ آخر جان سپرن
 زینم مرگ خود تھجہ چھورس پن
 ز باد تشد کور تمی تیز پرواز
 ز جبہ شہر آبادی نمبر دواو
 جز پرو منتر جز پرا اکھ پنداس
 رجن سچھ جانوارس یام تامت
 ووال نجت بدس پیٹھ کوت لوگس یور
 بنہ کینہ آم، لقب پرین زھنم داو
 مرن برحق، اما مینوئے مرن کز لوٹھ

تہند رنگ تس گو شرقا بسیار
 دہتہ آواز ہوا مرغ زر افشان
 شہن تھجہ دتھ میان کف ریس رنگ
 وچھتہ گو جانور شہ ہیتہ ادیزان
 ہراسا ناس ادھ اس وحشتہ
 بعد فرنگ یک لحظہ گزشتہ پو
 پر صورت ما پسندو میانین گوناہن
 نہ زون وار تس اتھ تناو تس رنگ
 سہ دنیا دار اسن یا سہ مسکین
 اسید زندگانی سور تس پن
 بر غم ہمراز گو شاہ سرافراز
 جز پرین منتر تھجہ گو ایٹھ گڑھا داو
 اندر تھتہ ووتھ شہس ٹول نیم وداو
 کورن شکرانہ جاں برسلادت
 سہ مینو کس زندہ پئے زاو درگور
 ز اعمال بد اپی مشکل منہ پیش او
 کس گو روز بدیتھ مینون نیو کر لوٹھ

مُخالف گویم نجات از چرخِ ناساز
 بہر صورت تھوون بر فضل حق دل
 ازیں مشکل منے حاصل کیا چھ کھین غم
 بہ تجار تھہ اوسا ہارون غرق گوشت
 وچھن ناداہ پوان از طرف دریا
 شہس گوناو دلشہہ وحشت از دور
 تمو دل تھہ جز پس کن رکھ ناو
 کوکھ برپے خیمہ خوب زیبا
 کھتھ پیٹھ بیٹھ تختس شاہزاد
 ہینوٹس رخصتہ امپروئے وڈ پرو
 تن تنہا تھووکھ شہزادہ تم گاس
 سپنر تم گرم رو اندر دودن
 رڈوٹس ڈر از کھن گاہ ووتھ نیراؤ
 سلاما با ادب کرٹس بہ اخلاص
 دوپس شہزادان لے مظلوم غمناک
 کئے زون ستر چھ ناکانہ رفقا
 بہمے پر خطر دو تکہ چگوانہ

جدا کورٹس ز عیش و عشرت ناز
 چھ ٹس نش حل عقد وکل مشکل
 پلٹو کھت در ازل آسمتہ واتھم
 بچاہ غم سٹھا از فرق گوشت
 خلاقی تھہ اندر ام چون ثریا
 پلستی و ہمہ ستر روڈ مستور
 بیٹھس پیٹھ شاہزاد ناو نتر دراو
 وٹھرٹس فرش تحمل بلے دیبا
 اکابر روڈ ساری اپتاد!
 برکشتی ترواؤ در دریا تمو رو
 مرتخص وقتہ گئے گنڈتھ پرن پس
 زپستی تل کلہ ہارون رشیدن
 پے تحقیق شہزادس نشے آو
 جوابا تمو وٹس پھرتھ سٹھاں
 ژکس چھک در جنس جائے خطرناک
 نہ یارا دوستانے کاشہ شفقا
 ز افسوں یاز نجات داڑ گوانہ

دوپس تم کو یوہ سوداگر بڑا اوس
 جہازس منتر بڑا اوس مال زر ہتھ
 بہ امر حق مخالف داو و دتھ سخت
 لوگس پرتھ جزیرس منتر سٹھا کال
 لوگس بویتھ جزیرس منتر بنا گاہ
 مدارا تم کو رُس دوپس دین تراو
 پر بو دمت چھے دے تم کے دو چندا
 دوپس ہارون رشیدن چھس بڑا ناں
 دکن گہ ڈنی سے زانیوم پادشاہ چھک
 نمن چھی از جہن آثار شاہی
 سبب و نتم بہتھ چھک کیا ز تنہا
 بہ تنہا پی و وحدت کیا ہد چھے
 دوپس تم چھس فلاں ملک شہنشاہ
 توابع چھم سٹھا دانا تہ عاقل
 چھ محرم تم بعلم مل و تنجیم
 یہ سعد و نحس دانستن چھ ماہر
 اثر دال تم چھ از ساعات اوقات
 کران لوہ بسیم و زر بڑا اوس
 فلماں دکنیزاں ہم سفر ہتھ
 بڑتھ گیر ناو با اسباب بارخت
 تر یا ستھ ڈوٹھکھ دل گوم خمال
 چھنہ از قسمت خود کا نہ تہ آگاہ
 دے مالک عوض بڑ غم بڑ مشراو
 مخور غم روز راضی شاد و خنداں
 تر آسکھ شاہزاد چھک توے جان
 توے ستھ صاحب سکین جاہ چھک
 پر خوش خوی کران اظہار شاہی
 نہ ہمد ستر چھے نہ ہم سخن ما
 پین چھنہ ذوق کین شوق تھ دل چھے
 قشونہ چھم سٹھا بو دشت جاہ
 مدبر مصلحت اندیش، کارل
 کران راد ساداتی چھ تفرہ ہم
 تمن نش راز پوشیدہ چھ ظاہر
 خبر چھک از سعادت و نحوات

دوہم تمبر ہے یوں نذریتہ نئے گوب مجھے
 بنیس طرس گڑھن لازم تہ طرہ
 رلکھ نے بہم چھے قطع حیاتی
 کمر بستہ بہ خون شاہ جہاں چھے
 وزیر کن دوہم و ز توینیک ہر
 ترس میوئے عداوت کیا نہ سنا چھے
 تہ چھم نہ تاب جنگ آل شہنشاہ
 زلن میوئے بنیس طرس چھے آسان
 تصرف ہر طرف تموند چھ ملکین
 رہیم کنہ جاہ مار کم کیا چھے چار
 چھوئے غم غلام کا نرھا چار کر توہم
 سمیتہ تدبیر ٹھہراؤ کھ وزیر
 صلاح نیک و نہم چھے ثرے بہتر
 شریا چھے یتہ رہس یتہ جاہ روزن
 تمی سبتین ثری کا لکل سیتاس
 توئے تنہا بہ چھس یتہ جاہ روزن
 توئے تنہا بہ چھس یتہ جاہ روزن

بہ ملک خدہ ڈر روزن جاں بلب چھے
 رہس تاسہ رتک یتہ چھٹے پٹھانم
 اذہ مارون رشید نہ دستہ داتی
 اگر درخانہ روزن خوف جاں چھے
 مے تس سبتین عداوتہ چھم نہ ظاہر
 کھوتم کس رہ تہج دتھا کیا سنا چھے
 درپ مشکل مے دوتو چار چھم کیاہ
 ولکین چھس بہ از وحشت ہر اسان
 طرف تہندے چھ شاہن رائے خلقن
 ز چنگ او کرن مشکل کنہا
 ترودیتہ بلیم، بختس زلیم بوم
 تمن میوئے گرتے نیرن صلاح ہو
 سو کوئتہ منتر زوس ماہس نوکس کر
 کنے زون روز یو دچھے سون بوزن
 دواتی چھے نکو ستہ کس دتاس
 ز خوف دشمن جاں شہاہ روزن
 ز خوف دشمن جاں شہاہ روزن

میسر چھم ضیانت لے شاہی
 دُش بادل اُنڈر کمر شاہ بارون
 غرض بختک تہ تاجک او مُمت چھک
 منے ماؤ سنر دلس ہدرائے اسم
 بہ نفس لامر کُرس بے دُشانی
 پہ اصلن زو مُمت چھک سیو تہ سرا
 چھ کور مُمت دُور از فکر وہانہ
 دُش بادل رُشدس بز دُش کُن یکہ
 کباب وناں ہیو تکہ باہم گر کھینا
 بڑتھ سو بڑتھ آس ماز رانہ
 قلم تراشا کو دُن نو ذک سبھاہ تیز
 قلم تراشا ورتھ نچوں یار ہمر از
 سپن لادن رُشد منون احسان
 تے مہان داری یا کر کھم بہ خوبی
 کباب وناں و بریاں مرغ و ماہی
 تمو یس مسند چھ عمدا ہیوت متے غون
 توے جیلہ دُنتھ ستھ چھ کو سمت چھک
 نہ ویو د نام و نشان و جے اسم
 دُغابی دتھ ڈرس ہیوتھ پادشاہی
 کراں اکثر چھ شاس تا پیاد
 تمو ابلیس کردار و زخاں
 بڑتھس زانان فاقہ ماثر آسکھ
 شراب آب پاکیزہ ہیو تکہ چون
 مکلف خاصہ شس دستار خانہ
 ورتھ تھ ماز اپر نس کر تھ تیز
 ہیوتن بارون رُشدس اپرن ماز
 دُش شہزادس اے یار وفادار
 ماوضہ خدمتھا ژے تہ مینا ژ شوبی

۱۔ اتھ مہر س منتر چھ ستھچہ "مذکر استعمال سپدیت، حالانکہ لڑکھ
 چھچھ پو مرنث مستعمل؛

یہی کیا شکر احسانِ میانہ دستہ
 ولیکن نعمتِ حق کُنکھِ والوں
 قبولِ یودوئے تھو کہ چھم خدائے عرض
 پتھے پامٹھیں ثئے آپر تھم بہ عزت
 اجا بستہ تھو تھوئیں ییمو تھ قلم تراش
 تھے لحظہ بہ تقدیر خدائے
 بزورِ عطیہ تراش شرا کہ تالس
 بہ حق تسلیم کو در تھو جان شیریں
 مرن سارین سہ اسن نیک یا بد
 قضا ناٹھہ پھیر نہ ہرگز بہ تدبیر
 جگر بارون رشیدس گو پراز خو
 عیاں تھو ڈیوٹھ تقدیر خدائی
 نورن نہ دل کو رن در کام ناکام
 دنان شرمندگی ہوتہ اوس از حق
 سبھا شہزاد سندس اوس پھلن
 سہ ڈلٹھہ دھم جانک ددر تس گو
 دوپن تقدیر ایزد گو کرٹھہ کار

مسافر پانہ چھس پے دست دستہ
 چھبے شک اسہ حق برحق چھ پالن
 ادا کر با بہ چانے خد متک عرض
 تھتھے بہ تیر آپر ہئے ثئے بہ شفقت
 ورٹھ تھتھہ ماز آپر تس کرٹھہ قاش
 بنا کہ آپہ شہزادس کڈر پوند
 دسٹھہ پیو گو تھس تبدیل حاس
 قضا گو کار کرٹھہ ڈولنہ اہن
 گرٹھہ نہ زانہہ مولے تیر قضا رد
 قضا لاراں پتھر پزاراں چھ تقدیر
 دھ تھس بیوٹھس چھکس پیو پھون
 سپن حاران بہ علم کبریا پی
 پورن رانا لٹھہ لاجون تام
 کھوٹھ یارب بنا حق خون ناسق
 دھن پیدا سپن آل مرغ طران
 دل ناشاد یڈ مسرود تس گو
 پو جائے قضا ہر کاٹھہ چھ لاجار

رخصتے حق قضا اُرُسند بلاریب
 بگردن ظاہر اَمئے تر چھنہ دیت
 محض یوت مین وائن اوس مقسوم
 بلا شکے چھ آمت جب انور وہ
 نکھے بیوٹس رُ مرغ تیز پرواز
 وچھتہ گو جب انور پرواز تزدون
 گلستان ڈال شریچے مسرور گوشاہ
 بیک ساعت اُیوت وٹس بنا گاہ
 بڑ در دربان ڈیوٹن تیغ بر کف
 پورن حمد و ثناء اوش دار ہورن
 کورن تصدیق دل بر خواہش حق
 یہ افانہ ونبہ موصوم شاہن
 نظر کر وچھتہ قسمت کیاہ مقدر
 ثنئے تے آسی نصیبے یار ڈیشن
 خمہ دابے شک تئس نش وائسادی
 مہ گڑمہ از فضل حق نو میدیک بار
 دلیل اوت تام از خمس وایہ ناہونی

ز دست بند لیو کھمت اوس از غیب
 بے اوسس پانہ بیوٹر مشیت
 تنوٹکہ نہ کائتہ علم غیب مولم
 کڈم البتہ زپں جلیے خطر وہ
 گوہ ڈس تھہ شہر یارن تئس کورن با
 بہ یک دم باغش اندر وائوون
 بہ حار تھہ اوس کوت وٹس چھم کیا
 لچس وریس تہ توت کروایہ ہلہ زاہ
 تھی نہجے ووتھے پیٹھ ریحہ مصحف
 دوگانہ بہر شکرانہ گذرلن
 تسلیم ورضا گو وار صادق
 دوپن بانوش لب تھونیک غاہن
 چھ تئس توت وایہ نئے یس یوت مقرر
 بدینا روی آں دل دار ڈیشن
 زپیش از مرگ تئس دئے ہادی
 ز خاطر ایں گمان بد برول آر
 بجلے خود گڑمہ تھہ تھہ تھہ تھہ تھہ

وَنے اُمِ پتہ بوز نرے وارکن دار بہ ہوش دگوش بوز تھ رفد ہشید

معصوم شاہ چھ بیتُ الامان گرنج سکر کران

لُودُن برالبتی صُمر قَدَم زیں	پگاہ ییلہ دوی صُبحن قوس زریں
ستارِ رودِ پُوشید چو آنہا	بجنگ زنگی شبِ دُراو تنہا
زِ وحشت رود اندر کُنج ظلمت	ہزیمت کھیتہ شبیں خیمہ کوڈن پتہ
شبِ غم دُراو روزِ خرمی آو	زِ نصرتِ مژدہ ہیتہ صُبحس صبا آو
ہیوتن با کام زیں جامِ بربل	سپن فیروز شاہ روزِ برشب
زِ خابِ خوش سپن شہزادِ بیدار	کہ ہن پہوتا پچھ گو عالم پُر الوار
زباں بانوش لبِ مژدن برپیش	بہ انصاف گو تھہ پنجرس نش
کے ییتہ مازولا از رات پاؤ	ڈرونتم اے زلیخائے زمانہ
تس آرا میرے ستین چھ کیاہ کار	دوہیں تمہ لیس بچھتہ لہ کالہ شہار
تس کیتہ چھ جہانک غش ماتم	دزاں یس لولہ نارس مشرچہ ہر دم
منن اندر چھ از مہجور بے یار	پیانڈر ترمین چشمن یمن خار
سہ صیاد غمن در دام گو غلام	جدائیں گو دلا پائینے دلارام !
جدائی چھ بیک دم صد فیا	جدائی مخزنِ صبر مک عزالت

ہینیا تسکین سہ دل بیتہ کھوت نکم بار
 مئے چھم دودمت بگر از نار ہجران
 یہ لوحہ بوز شاہزادن سراپے
 نہیبر تمہ جا پہ نہر تھ آدبے جا
 ز سر تر وون خیال شہریاری
 رٹن پیلہ آفت ابن مغر ج جائے
 قفس ہوتہ شاہزادہ دراد در راہ
 نہیبر کہ بیت الامان کن دتہ تیزی
 اکس لختس کورک نہ زانہ تر آرام
 بگری تیز رو تم اسی در راہ
 سفر و راہ کڈتہ تم وا تو چہ کن
 پھوڑک شیطان شبانہ کزہ گمراہ
 کلس پیچہ ہیتہ قفس تنہا پکان اوس
 دنان اوس آسائس لے کج اندیش
 یہی کیاہ میثانہ مارہ ستر جاہل
 یہا آرام تس یس آسہ بردار
 بگردن چھم گمہ یومت بار ہجران
 یہو خرفو دلس تس ز غم زن آے
 کورن زحت سفر سورے مہیا
 کپن سارس دہس سفر ج تیاری
 قبن کور خیمہ تارک برپاے
 موافق پن خدمت کار ہمرہ
 بہ ساماں گے رواں با صد عزیزی
 ملکچوں بادیکو از صبح تا شام
 صبا پوٹکھ نہ رفتار سمولے زانہ
 غمہ لامو ہیوت سہ از سختی پتھر پون
 تن تنہا ٹلس تراد تہ سر راہ
 براہ دور بے راہر پکان اوس
 بہ کور قفس بے گمہ بے گانہ از خوش
 اوٹھ کس یون ہیو زانہ پیش مشکل

۱۰۔ دیم ہانزہ شارچہ مر دوج لختس منتر۔

نہ پر داس ز مردن بر سفر تنگ
 ہوں نوع اوس دھن وریں سے بر گشت
 کڈان منہ ل گئے زون و بردشت
 ہر سنبہ تو تیر ہمت بیٹھ نہ بیتہ
 دلیران ہاں داس دوت
 بہ توفیق خدا بیت الامان دوت
 کھٹکھٹے از چشم مردم جانور سان
 دُرَن دل ترا دُمنز میت الامان
 بصد و سواس یتر ہنوت ہس کن ترا
 بہ شر نزدیک دور از خیر گوشت
 ستم گار و شریر و جبر کور ہس
 چگونہ ترا کہ در شہر خطرناک
 تر پائس کیٹھ نہایت دناک عالم
 ہٹس پینس بڈتھ لایتھ غمچ شراک
 تر جوہر دور گردوں آس دل تنگ
 ہوں نوع اوس دھن وریں سے بر گشت
 دوتس پیٹھ جان دوتس از مشقت
 دلیل الحایرین ہاں دوتس دوتھ
 تہند تیر دعبا بر آسمان دوت
 نفس تھوون کلس یک سو اویرا
 پورن گہ ڈا سہم ما فظ جسم جانس
 جنو یا مت سہ دوتھ تامتھ جشم آس
 مگر از جان غم دچھک سیر گوشت
 روٹکھ منز باگ اُند اُند گریز ہس
 پز دھن ہنوت ہس کتیک چھکھ لڑبا آکھ
 میان صد بلاکتہ آکھ سارم
 لکام اڑدہ پانے کتو تراکھ !

معصوم شاہ چھ نوش لیبہ ہنر ماجر نشہ و اماں

دو ٹکے تم کو پانہ حق یس اسہ ہمراہ
 بڑھس از نوش لیبہ امت خبر بہتہ
 بچم از حد سے غاری تے مشقت
 سو چھ ہمراہ اڈیٹر دابر بوزو
 پسیر تم خوش سبٹھا لار ان گے تام
 خبر ییلہ کوہ ہنرے ماجر بوزن
 سہ پانس ستر تمہ نیو برونٹھ کنس
 پریش بانوئے جن ژاؤ یامٹھ
 نمٹھ کورنس بصد آداب و تسلیم
 بہ جلدی کوہ ہنرے پافام و نتم
 دوپس تمہ کیاہ شے چھے پانام اڈ
 دوپس تم کو چھم مے اڈیٹر ستر پانس
 سفر یو دست دھن و درون کوڈم کوڈ
 از انی اوس مے مولوم اسہ و تھ
 بدانت زلہ تہ بیوٹھس ہر زمانے
 گزندہ ہیچ کس نس داتہ ناناہ
 پیام عمر بابا فرحت اثر بہتہ
 لکم مینعتہ سبٹھا اوسم ہر دوت
 مے تراؤد و تھ اتھ توہر دور روزو
 دوٹکھ تس پادشاہ بابہ پانام
 کنپزہ شاہزادس نشہ سوزن
 وچھت معصوم شاہ دل خوش مین تس
 کورن بہر ادب خم سر وقامت
 دوعاے مال و جان کورنس بہناظم
 گیس بے تاب نارس آب تر حنتم
 جگر چھم بہر دہ ختر خوں سپنمت
 بہ سختی دانی اسی بیت الامس
 مے گے کوٹھو رھوٹی اڈ دران نمک
 پوکس پیوستہ برس نوش لیبہ بہتہ
 سلامت و آتیوت اقبال چلنے

نوش لب چھے ماجر ملاقات کران

ہماں دم دراد و لڑ ہمتہ نوش لب آد
 ز حال پیش دہ پھن ضایہ گامز
 ڈر جس نیرتہ و چھتہ تس کو کرن باکہ
 دعا پور تس بہ افول از دل صاف
 بیت ہر دسپن بر شکل اصلی
 بہ شفقت تنگ رڈ تیر ماجر دربر
 دچھن تمہ کوہ یامتہ روتے مادر
 وود کہ دہ پھتہ اکس اکہ ماجر کوہو
 جڈا پی وچھتہ کیاہ گئیہ زند پانے
 رچھک از غیب ز آفات بلیت
 اکس اکہ میجر لہد از دوازده سال
 پڑد صس ماجے پڑینیر اڈنکہ وکس کس
 سہٹھا اڈ جانہ پڑ تہجر چھے خاری
 وڈس تہر غشہک شہزاد خامس

مڑتہ زن کور دہ پھتہ ماجر زو راد
 کچ زن پنجرس مشر لہ پکھ پڑ
 لہس دگ اشک مشر گوس دل چاکہ
 وودھس از دم سہ زم دودم رڈ تس شہک
 رتہ گئیہ پڑہ پڑی زاد اس اصلی
 دینتن بوسہ سہٹھا بر روتے اختر
 کھورن تل تزدولس از ماجری سر
 تے تے تے وچھتہ وڈر کیاہ رڈن چو
 لیکت تی اوس ناحق گوہلے
 تھو کہ زندہ د بارے کور ملاقات
 کور کہ باہد گر تفسیر احوال
 چھ باشندہ کیک تے ذات کیاہ پس
 دین پائس اذا کرنے تے یاری
 چھ مقبول صاحب ہمت باخلا

دُنے کیا کینٹھ چھ مائس ٹوٹھ فرزند
 پہ دیتمت چھے تین مگر منگو غم دین
 عزیز اوس سارے از حد زیاد
 بزر دُون سر پر کھو تہ روئے اوس
 دہ ہر اکہ اوس مست جام و آواز
 کٹاہ کچ کردہ بر سر در نظرات
 نواساز اوس با آواز دم ساز
 پسند و عود و صندل مشک و عنبر
 یواں کیاہ اوس امی بند نوکر کے گلہ
 نظر بر روئے نیکویش پیٹیم یام
 پشس پیٹھ پیٹھس روز تھ مقابل
 پے از سند حال اوس دور دیشان
 سرا سپہ سین بے دل ہیولا
 منقص گوس عشرت شوق مینانے
 بہر اطراف دام ددانہ تھو دہم
 اوس نیلہ شوق مینانے عاش گو گم
 بہر تھو تھو ہم سے در زیر قفس جے

بہ زاری تھیں بہ نونگت از غم دوند
 دھجان اوس تجے زھاین نہ گزاین
 چھنہ در صحن پوکت زانہہ پینا
 بہ عاش و ناز کھو دیت خجے اوس
 سور و د و ناز ہوتہ بر مسند ناز
 گہے آہنگ با سازی گہے راست
 بہ عشرت باد خمش باناز ہمزاد
 دزن ہچوں دل دشمن پیچمبر
 تھی آہ بے توت و اوس بہ نگاہ
 ز سینہ غم ڈولم پیٹھس سر بام
 سینے کن وچ وچ اوس بے تاب گو دل
 اوس سینے کن وچت دل اوس کریشان
 تھے گو بہر گل میٹھ پوشہ لولا
 سور و د ک شوق رو دس دو قہ مینانے
 بدل دانہ مولل در دانہ تھو دہم
 وڑھس لون پان عمدن نالہ لوگم
 خورش موکھہ تمیک اوس نہ پروک

پریش روئے غم ٹھونس سربطاق
 امی نہجے منے گئے تھ جاہ کپہند دودھ
 لیس میلہ پنجرس اندر بہ تقدیر
 اوس گیارہ میاڈی بیماں بیٹھا سخت
 ٹرہن لڑھ خاک کو غمناک بیدار
 کتھو میا نو سپن شاداب خوشحال
 وٹن ہیتھس پنن احوال جان سوز
 برچھس شہور شاہنر کد دویس
 لکھت اوٹھم گڑھی مدہم غم
 سراپا باؤس عشقیز حقیقت
 دودس دل نابہ بوزتھ عار تیر اس
 ہمت تے دل دہی کرئم بعد سوز
 پیٹیم تزاؤڑ منے یو دویس پادشاہی
 منے دویس چون توت واتن چھوڑا
 کوڈن از تن لباس شہریاری
 شہنشاہی کرئم پوڑ میا نہ کرئم
 رفاقت او کرئم کرئم یو نمون

بہتہ بے جفت نے کئی اوس شتاق
 دلس بیٹھ زن بہتہ اوسم غمکو کوہ
 ہیتھم بیمار لاگن بہر تدبیر
 موٹھس کو توت سورے نان تے سخت
 منے پر دوس لکھ دیرم اوس بگھار
 بہر دل منے کوڈنم پریش حال
 بیان کوڈس ہیتھم حال دل دوز
 منے روٹے کاٹھہ تہ اولاد اچھتاس
 بہر صحت منے دیتھم جانور زم
 تیشے اچھہ طالبس پیر طریقت
 کوڈن منے ستر در غم ہا اچھہ واس
 دھتھہ بہ ماجہ مائس لیشہ خوش روز
 شوم بے شک بہ ہمراہ تو راہی
 گڑھن بیت الامان چھینہ کالہ پرنکار
 سفر پر دودن تہ تزاؤڑ تاجدار
 پید در غم چھہ کن رھوڑن منے رزم
 دھتھہ لکھس پدین میا ہینگ نو

بہ غم خھاری اُمی کور پائے میوئے بچن ہر زس پہ لگوس آے میوئے

نوش لبہ ہنس ز موج چھٹے معصوم شاہس دلا سہ کران

سپن ینید ماجر تم سنجہ حال مولوم	اون پائس نشے شہزادہ موموم
سبھا کورنس دلا سائے مدارا	گورم نے ہیومنے گوبرا غمگارا
بہ اُس داد اُمی سنے انیتر	وداں دیوانہ تے پھلوا بنے ہتر
منے اُمی سندر ڈیشچ اہم نہ امید	ازپں دختر گزرا اُس بہ نوید
پہ مشکل گوم چانے ستر آسان	بہ کرکھس داریاہ ممتون ایمان
دبار زندہ گانی اذ ثرے درتھم	فدا سپنے منے لادن چالہ بد چھم
ثرے ترو تھ ساہ باپتھ ناز لھمت	ییس زائیم بولن تس ماجر رحمت
ایمیشہ بخت بوینے در جوآنی	پھلہ لون خوش بہار زندہ گلی

۱۔ یہ شعر چھپنے مر وہر شخص منتر۔

۲۔ یہ شعر چھپنے مر وہر شخص منتر۔

دُلن چھنہ عہد و پیانہ لئے جان
 زبند عہدی چھ سپناں آدمی خار
 دوسرے تیرہ حال تھو سندن چھم نہ مولم
 سہ نتھ ترہنمت چھ ترک تاس اندر
 خد داپی زانہ تس کیٹاہ آو دیش
 دوسرے مقصوم شاہن میاں لکھ بوز
 بنام ناز مست کر نامہ مرقوم !
 یقین چھم تی سہ زندہ آسہ ہر گاہ
 تے سپنی تھنڈ پانام اظہار
 تیر لیکہ نامہ تھس کیٹہ تی چھ تیر
 کر ز چھنہ پیر وی نفس شیطان
 گزھان اندر عذاب حق گرفتار
 خبر چھا آسہ کوت لوگت سہ مظلوم
 کئے زون ترہومت دارا کس اندر
 زندہ چھاوہر یا تیل کود دلش
 خطا ہستہ ملک بحرین قاصدہ سوز
 عجب ملی کنی خبر تس آسہ مولوم
 تھس نشہ آسہ داتاں گاہ و بیگاہ
 ننی تس نش پیم اس دلا فکار
 بہ جلدی سوز قاصد کر مہ تاخیر

نوش لب چھ ناز مستہ نامہ لیکھان

بسوے نوش لب نامک اشارہ
 قلم دل و دل تھن از بہر محبوب
 زبجز دل در مضمون کھورن
 بہ معنی بیخ پیچان صاف شد حرف
 سہن از مادہ خود بہر پارہ
 کورن خوش اشتیاک نامہ مکتوب
 لکاغذ از عبارت موکھتہ اورن
 بخوان دیدہ و نگاہ تس شرح شکر ف

لے : اگر کسی فلمی متن چھ بہر بہر تھمہ آپ عذر بہ معنی بیخ پیچان صاف شد حرف

غزل شوقِ کورن در نامہ مرقوم
میان نثر زیبائی چہ منظوم
سلام و دُعا میر لیکھنُس پس پیش
وہن نامہ لودن سوے وفا کیش

نوش لبِ چہچہے با تس منتر ناز مستی حال دل لیکھن

وینسری لکھن آوے بہار	از سالہ انتن بالہ یار
دُل دُل اُن پھلو لالہ زار	از سالہ انتن بالہ یار
تتہ پڑانہ مایے گوئے نئے کیاہ	مشر اوتھس کیا چھم مئے راہ
ایسکھ ڈر میانی غم گسار	از سالہ انتن بالہ یار
چھم لولہ جی گاڈر مئے یاد	پتوے ناثرے میوئے زاہد تریا
گوئے ناکنن پیغام یار	از سالہ انتن بالہ یار
تس کُن مئے کل چھم راتھ دین	چھس تنبیہ لیر کر وچھن
پیمہس پتے تتہ چھم نہ وار	از سالہ انتن بالہ یار
لاگتہ چو بلبل دُور دمس	منتر سنبلیں زاگے ہمیس
یُنہر زلن کیاہ چھس خمار	از سالہ انتن بالہ یار
پروانہ لاگتہ گتہ کرس	تتہ شمع روئیں تل نرس
چھم کل تہنر مول چھم نہ ہار	از سالہ انتن بالہ یار

پہونے تہ ادر بال ماہ پان	دل پہ لوسناد ہم تم کو چھان
از سالہ انتن بالہ یار	دیسہ تن منے ڈولیم اندرزار
گل زالہ عشقہ لاجنس	شرادن شین زن کا جنس
از سالہ انتن بالہ یار	دل ہمتہ ترولم دلہ کے قرار
رؤدوم گڑھتہ دوہون لبہ	تیر بلا دیتنم کشہ
از سالہ انتن بالہ یار	پیشہ ناسہ، لیس ہنیہ لالہ ناد
کٹہ جاہ لگمت تس چھرس	تم یار زراہم نارہوس
از سالہ انتن بالہ یار	کس باو اندر ہم حال زار
دلہ زار و نہس عارہ سان	پلہ کوت لبن کتہ یار جان
از سالہ انتن بالہ یار	نلہ ناگ چھا، کتہ آسہ زرار
بلہ وون بے آتش کر زہر	پھولہ وڈ گلیس گلبن بر
از سالہ انتن بالہ یار	زولہ چھم نہ در دل چھم امار
حبس چھم نہ لارس کوت کٹہ	مس پیشہ دیتنم عشقہ
از سالہ انتن بالہ یار	چھس منتظرہ در انتظار
پہ ناسہ زولہ ہم زولہ گرون	کر تس کنن احوال مہون

۷۔ اکر تس ملی تس منترچہ پھولے

لوگ سٹلہ ڈل پھوج شالار
 از سالہ انتن بالہ یار
 در باغ ژھانڈن سوہو
 کز دلشہ تھو سندن ماہ رو
 سر پاد نے کرہس بنار
 از سالہ انتن بالہ یار
 بیل کران جیس گتہ گلن
 دولت چھ زلف کاکلن
 پھلو متو مئے چھم تانے اند
 از سالہ انتن بالہ یار
 روان بے عشقینہ داد جیس
 دوان وڈتس دیہس
 پوان چھس نہ دانہ عار
 تر او تھ ژو لم تھاوتھ فراق
 از سالہ انتن بالہ یار
 منہ و تھ ان و نہس بے زار
 فرما د ژھونڈ نکھ کوہیہ نے
 پرتھ طرفہ دڑے تے دئے
 شہرپ بے کر تھس بے قرار
 از سالہ انتن بالہ یار
 دامن مئے رووہم دود دتھ
 پرتھ طرفہ دڑے تے دئے
 شہرپ بے کر تھس بے قرار
 دامن مئے رووہم دود دتھ
 از سالہ انتن بالہ یار
 غدراپہ ژلہ ہم لولہ نار
 اُندی اُندی بے جگن پھیرس
 سنیا س لاگتہ نیرس
 از سالہ انتن بالہ یار
 تھس پتہ کرہا نالہ زار
 اُندی اُندی بے جگن پھیرس
 سنیا س لاگتہ نیرس
 از سالہ انتن بالہ یار
 اے یوسف خورشید رو
 قد مصر ژھانڈتھ سوہو
 از سالہ انتن بالہ یار
 تھس زلیخا خستہ خار

کُت گوم مٹی کورنم نی جیل تَس پتہ درائیں کزانہ لال
 اُغرو دُچم ناپا سدا از سالہ انتن بالہ یار
 ناڈر لے دُونگم ناگہ ہے ہی مال تہہ پیٹہ زانگہ ہے
 تَس پتہ رووم لکھ چار از سالہ انتن بالہ یار
 یکتاش کُت کوم دالہ دُتھ زین العرب چس جان دُتھ
 خونِ جگر کورس رنار از سالہ انتن بالہ یار
 یینہ ہوونم حُسن عجب دیوانہ کُرنس نوش لب
 از غناں کُرنس فرار از سالہ انتن بالہ یار
 شامن زولم کُری تھہ گزرا پامن مے تھاتھ گوم جا
 دامن رُٹس روز شمار از سالہ انتن بالہ یار
 یس زالہ بدنس عشقہ نار مے زانہ کیاہ گوہر یار
 مقبول کورس دل کُکا از سالہ انتن بالہ یار

۱۰۔ آہ پتہ رنار بند چہہ مروجہ کُرنس منتر

دویم غزل

تس یاد پیمر ناکر زہنم ناد	دیس مار بخت یاد از غم یاد
تس یاد پیمر ناکر زہنم ناد	دس نار زاجنم گوم بیداد
در چین گیسو چین تناشام	رو صبح روشن موجس شام
تس یاد پیمر ناکر زہنم یاد	در بند کرد آں سرو آزاد
بہنی و دہن الف لام و ہم	مصوف روئیس گیسو لغتیم
تس یاد پیمر ناکر زہنم ناد	ابروین تل عین صا
چھن کائہ تس ہیو تیر انداز	ترکانہ یغسا در شیراز
تس یاد پیمر ناکر زہنم ناد	از غم نادک زن صیاد
مست لاکہ کرئم نہ زائہ تہ نظر	تکو و امقن تر اوئس عذرا

۱۔ مُردِ بخت (ن. ب. ن. ق.) منتر ہم دو شو غزل دتھ۔ مگر (ن. ک) تہ
 (ن. ن.) منتر چہ فقط دویم غزلے یوت درج۔ گہ ڈینگ نہ کہین
 ۲۔ یہ مصرعہ امیر آپہ صرف (ن. ک) منتر درج۔ باقی سارے منتر چہ تس
 یاد پیمر ناکر ہم یاد۔ مگر تھے چہ باسان یہ چھہ صبح۔

[illegible]

تِلْپَ شَانز کُنس یُتر بزرگار دل ز حله ہتھ گم جو دگار
 چھنہ فارض عشق بے بی یاد تس یاد پیمنا کر نہ جنم ناد
 اے ماہ ارض و آسمان افروز مقبول کا بچان چھے شب روز
 فیروزیت روز افزوں باد تس یاد پیمنا کر نہ جنم ناد

ناز مستہ چھ خط و اتان

نو آزش نامہ ہتھ پیک صبا رو روانہ سوئے بحرین زن ہوا گو
 بہ بحرین و دت در درگاہ شاہ زاد بہ قصر ناز مست از محرمی زاد
 خبر بوز بھٹھ گئے خوشنود دھرم سپن زن تازہ گلہ ستہ بہ شبنم
 بہ پیش خود دے قاصد منگہ نوون محبت نامہ تر تس پیش تھوون
 پورن نامہ ہوون چشمو کنی خون جنوں او تنس دس بوز تھہ مضوون
 مژ تھہ در سخن لعل شکر بار کوون تس قاصد سستہ تیز گھار
 منے کیا مولوم چھم پاغام تھہ سہند سلیمت آسہ کیٹھہ انجام تھہ سہند
 شبانہ نیشدر ہوت ییتر نیاد نوو کھ بہ ترکاں بھخاری داتنو کھ !
 بہ بے رچی کوو کھ آوارہ مارہ ! مژ تھہ چھا زیند گوشت کاٹھہ دبارہ
 کوو کھ ییتر از میان باغ بیرفن تھہ چھم نہ خبر کوت لوگ سہ مخزون

پئے کتہ قاصد سستین کران اُس
ز نرگس ہنچو شبنم اوش ہرل اُس
کتنہ آہِ دوپس اے سمن بر
عجب ملک آد دُڑ دُڑ دھوت برد
اکا پچس رنگ ماہ رخسار دُولت
کتہ تڑپے ہالا ہٹیو چ گولت

عجب مکر کن ناز مستہ نش و اش تہ نوش لبہ نر نر مہر ہند خطا پرین

نہ دُارے خبر بوز تھ سہ دریالے
کوڑن نہ پاپہ سستین کینہہ تر ویالے
غریبا ہٹیو دُچھن روز تھ برس تل
ہٹیو مت یتر گومت افسردہ بے کل
ز بحر یاد گچتر ناز نہیں تن
گہ لالہ لاس تہ بنیو مت رنگ سون
رودن زن ٹوٹ بویاہ چہرہ دریر
ز گریر زود نہ پیٹھ پے نور و اختر
ہمہ پائس پیتر از باد غم گرد
ارڈ زن روئے گلناری گومت زرد
حرم خائس اندر زدن بہ اعزاز
گمان و نہ چہم ز اندر درد و غم چھک
خرم دل پاٹھو کرلش پرش آغاز
گمان و نہ چہم ز اندر درد و غم چھک
لبش نوش لب ثابت قدم چھک
ہنوز آس نہ شوش کہند گومت کم

۱۔ یہ شعر چھپہ مردج لُغس ستر۔ (نک) منتر چہ دویم بمعریتمہ آہِ طر
ز نرگس زود نہ پیٹھ پے نور و اختر

چھئے مُشفق بینہ دینگ جھم بھوے
کُن طرفن لوگھ تقدیر ستر
دُئس تاسعہ تے دُنم کیدہ بُنتہ اُوے
غنم ماگوے بدل تدبیر ستر

عجب ملو کُن رُودادِ سفسر

عجب ملو کُن دُئس یتیمہ راو ازاباغ
بُرتھ دیتھس یقین زونم بے نو دُئس
پہنہ جانگ تہ پانگ کیتھہ نہ غم کھنوم
یہ نہ معدوم سہ دلبر یار ظالم
قدنم از طالع بد کیٹاہ بُنتہ آم
بے پھنورس عالس زحاندان سہ دلدار
بہر جانب دُنم کس گل رخس قدون
تھئے او سُم دُئس عشق حرارتھ
دولان او س قدیم از صبح تا شام
چھ دور بر یار سُند یارس قیامت
سے بوزم نہ تھند کنہ جسا یہ پاغام
دُجمن ہن ہن گچم نابہ دُزم تن
تلیتھ نیوئس مے تھو دُنم ہر جگر داغ
رُچمن او س فحہ الیس زہر رو دُئس
ولیکن یار رو دُنم بو دُستہ گوم
تنبہ جور و جفا کاتیاہ مے ترا لم
دُنتھ کس زانہ کورنم صبحہ سے شام
تچم مُخت بغایت رنج بسیار
رُ کو بخل عالس پھنورس کئے زولن
تہ و نہ با چیم نہ دُنئس سُم مے فرستھ
پتھر بھوئس نہ لفظ زانہہ بہ آرام
چھ دور بر عاشقن مرہنی علامت
دُچم نہ روئے آں مہرے گلغام
بہن نہ و نہ مے چیم کزول زغنم

دُچم نہ روئے آں ماہ روئے زیبا
 نہ چھس دو دم ت سراپا لہلہ نارا
 منے مادیم راثر دین مادیہ نے مٹنر
 رشکوہ و سلطنت تزدوم منے تس پتہ
 کہ ہن تے غار نے پھوڑس کئے زون
 وداں دتس کئی زنی و زنی پاری
 دوپس تمہ کرتہ از خاطر غم دور
 منے نش و دوز قاصداہ امت چھوڑ سندن
 سہ خط تمہ اوس لیو کھمت چاہیہ باپتہ
 خطس اندر لیکس بے چارہ غاری
 فرح نامہ لیو کھن رنگین بہ مضمون
 حم پر س پیٹہ کر لہن زون رشک پری
 توے چھس گولتھن بہمیں ہلالا
 سہ ما آسہم پتو نا پاپہ راہ
 سہ ما آسہم بہتہ بیگانہ نے مٹنر
 بیس کُن ماتس دوز آسہ رغبتہ
 تس ما آسہ دل اغیا پر نے کُن
 بہ بے ہوئے سچم پتر خاری !
 سچہ چھے اندر وفاداری ہیٹھا پور
 خطا بہتہ از صبار فار چھس تہند
 لیکس پھر تہ بے دوز چانی حقیقتہ
 مہ بر غم کیٹنہ کری دوز گلکاری
 بابیات و غزل رنگین و موزون
 جواب نامہ تس سوزن بہ تہری

ناز مست چھٹے غزل لیکھتے نوش لبر جواب سوزان

فصل بہار آمد خوشبو گلن مبارک
 ایحدوش پُری زاد، قد چون تازہ شاد
 رخسار یودن ہاؤ کہ گلزار منہ چھاؤ کہ
 تیر ترہہ رنے گتہ گتہ دلچستہ منہ کام سواغ
 چھی گیسوان مشکین بویاہ چونا چھیں
 خال سیاہ بزلت آہو بدام الفت
 عاشق یڑھے چھ کزلین کڑ خستہ عشق دلش
 بر مضر لے ستم گر بس دو فیئے ستم کر
 عشقو ستم بنن یس دارجہ کندر سنن
 بلبل گلن چھ گارن ہر دہانہ شمع رھان
 ماہ مدیہ ہاؤ نون موکہ زانہہ کر بلن تہن دکہ
 عشقن شراب یٹیو چوبے خود دس کو پتہ ہو
 مقبول راہ دلبر مو پکھ سواتے رہبر
 بیرون ز دل بلام غم بلبلن مبارک
 دولت چھ سرو آزاد تو کاکلن مبارک
 یامستہ نظر ڈتراؤ کہ بادم پھولن مبارک
 لوے دلس تے آکھ زانہ کر بلن مبارک
 بکشاے لعل نوش طوط گلن مبارک
 یا زارغ زاگ زن ہستہ منہ سنبلن مبارک
 یم چانو غمزہ دین تہم تنبلن مبارک
 کس باد بہر دلبروس ہم گلن مبارک
 تی داؤد لد و ن کس کم سنبلن مبارک
 بومبر ہمیشہ لادن یشہر زن مبارک
 جگر سن گلن یمن چھو کہ بیٹھ تیو گلن مبارک
 دیوانہ تی وچھان گوہل مائلن مبارک
 پے زحانہ پیری کر حسبلن مبارک

بلیو مُت چس نہ زخمِ خنجر عشق
 اچھی چس زون لہجہ چارہ دادے
 تیرے شو مُت چس خوش پاٹھو ساٹھا
 مجھ کو مُت داد چانے وصلہ ادا تھا
 تمس فورہ بچس چس سو گومت
 غش لائے گومت از ضعف دستی
 پھوڑس چوئے محبت خار یز کو
 پیو مُت دہ ز از خیالاتِ امیری
 پینیس کہتہ عشق بازی چارے مُشکل
 بلیو مُت حال بد چس سو مُت تیران
 ز جان و جانمان گومت چھ بیدار
 پیٹھے نہ چس کس کس بچر عشق
 دوان نالہ چھ ڈولتِ حال چارے
 سوائے گریہ چس نہ کاتھہ تہ ساتھ
 بظاہر زندگی بچر چس نہ کاتھہ باتھ
 پتھر یادون تھرے پیو مُت ہر مُت
 پشہ چس، غاب کا ہر مُت درستی
 گرس عشق بستم، بے دل یز کو
 گومت یز پست کرس مت گیری
 گیس بوڈ داہ کرتھ کیا اس حاصل
 و نیو مُت چس بردانی جیب دلمان
 کرس یاری کیسے چھے ادنگ یار

۱۔ (ن۔ خ) منہ چھ پر شعر نیمہ آیہ
 تیرے پتھ نالہ ہر تھ چس گومت سور
 ۲۔ قلمی نسخ منہ چھ پر شعر نیمہ آیہ
 ز جان و جانمان گومت چھ برباد
 کپتھر یادون تھرے پیو مُت پیسے نور
 کرس یاری کیسے چھے دت لداد

قدیمی با صفا چھے آدنگ دست
 شفیقانہ کُرس دہذ ہربانی
 زچس من بعد خاطر بوز کھے میون
 نصیحت میانہ از رغبت عمل کر
 ودن نامہ دین تے قاصدس کن
 لکائی دوت در بیت الامان تے
 بر پیش نوش لب تکر تھو و نامہ
 خطک مضمون بوز تھ گوس دل نش
 الا پس نامہ خوبی بر صد لب
 مبارک باد نامہ ماجرہ ہوون
 ہربانی گہ ڈنڈ کر کُرس چو فرزند
 عجب تکر کن ز بحرین دوت پانام
 جواب خط اون بس عشرت افزای
 بخیر دغورنی زندہ چھ داراہ
 وفا کر کر کر گولس اندر بھاپوست
 بر دل غم خد لاگس زبانی
 مے زھونڈم از محبت فایہ چون
 مو لگنے ٹیٹو پر پھے شیرین ز شکر
 شب اندر روز توت دار دسہ سین
 بر پیش نوش لب تکر نامہ تھو وے
 سہ سرنامہ دھیت ویرنہ بر جامہ
 گہ لاکر پاٹھر پھول تے دے دل تے لے
 تلن اندر کت از خود چو محبوب تے
 شہ معصوم دل تہہ مشک توون
 بہر تندریر چھک بے شک خردمند
 سہ قاصدیس گو مت توت ابرو زام
 حسودن لمتہ طر ف دلمن شرفزای
 دس تھیں دین عشقن خارہ خارہ

۱۔ ہمار چھہ قلمی سخن ستر دہج۔

۲۔ پر شار چھہ قلمی سخن ستر دہج۔

دَنَم دودِ مصلحتِ شھو کہ ز مہِ ختار
 کرد کیاہ کینتہ چھ لازم کیاہ سزاوار
 دوس تکر کارِ خاںسِ منتر بہ تدبیر
 چھ در تعیلِ خیر، آفت بہ تاخیر
 شھو کہ ہر گاہ اجابت عرضِ فرزند
 یمن دودِ دل شکستن کرتہ پیوند
 بہ سرعت کمر تلاشِ عقدِ بندی
 توے حاصلِ بنی اقبالِ مندی
 گردھو در ملکِ بحرین مالِ جاہ ہیتہ
 جہاز و سلطنت مال و سپاہ ہیتہ
 تنی دودِ خستہ جانِ دُصلِ بخشو
 یہے مشورِ پسندِ دلِ تمسِ چھو
 گنے لیس رائے یژ پٹھا لگیں مائے
 دوس ستر یہہ صلح کے یک بارِ حیوانِ نیائے
 بنا بر مصلحت گئے پیشِ شوہر
 بیک رشتہ کرد عقدِ دو گوہر
 تاملِ کورِ شہن ادل دریں کار
 بہ آخر اتھ صلاحِسِ تحریرِ دچھ دار
 پرتیکہ دوشو ز شہ معصومہ نے رائے
 بخششِ رختِ زر، زیورِ سراپائے

نوش لبہ چھ پاران تہ مہر نی بناوان

تیارِ کارِ خیرِسِ منتر بہ تعیل
 تمی نوعِ کرکھ پیہہ نابادِ دل
 چو بایکدہم گر اپ اسرارِ گفتن
 ازپ در ہا سرِ الماسِ صفتن
 نسیم خردہ دُصلِ جہا ری !
 در آمد بر لباطِ کامکاری
 عن لعل در چین ہا مو گشتند
 بوصولِ دلہا کش نالہ گشتند
 سلمہ۔ ہم زشار چھنہ قلنِ سخنِ منترِ درج۔

غور و سانس کز کج کعبه شاد یانہ
 منشا آپ با آداب و با ساز
 امپرانہ کج کہ تس ساز و سامان
 شہانہ خاصہ تر گوہر تہ زیور
 گہ لالہ جلیہ دلہن شک آلود
 شبن گل مانز بستین گیر گل گول
 گو لالہ پنجرہ دلشہ لاگ دل چنگ
 نص پنز مانز دلشہ ارغول پوش
 سگوش متہ جہنس شوہر و ن جان
 زندن دلشہ طہیک یک ہفتی زون
 ہلال ابرو دن منتر خال شاداب
 کمان ہتہ رنگیہ زن تیر تراوان
 فسونکہ چشمہ زن شینہ مان سیراب
 مکمل فتنہ پرور ہر نہ چشمہ

گونڈ کج ہر سوشہانہ شامیانہ
 رنگار گلبدن پانہ بصد ناز
 پھرن تے پیشواز رہنہ دامان
 گر ائی پارچن ہند حلہ دربر
 تلخہ کاغذ و مندل عطرتے عود
 کرن پامال کا تیا بے گناہ خون
 توے تس پیہ دتن لوگ دمنل رنگ
 پشن پیٹھ کھوت پشن روئس نہ کینہ ہوش
 زرخ رشید زن کھوت مت لبوان
 دستہ پیہ در شفق گیر غرق در خون
 بلالہ زن بہتہ دریش محراب
 بڑ ہتہ آہوئے چیں نخیر پاوان
 خمار اوسکہ ز جادو شعلہ در آب
 دود جان قیمت آل یک کرشمہ

۱۔ یہ شعر چھند روبرج سنس منتر
 ۲۔ (انک) منتر چھ پڑھتہ پاٹھو غر مکمل فتنہ پرور ہر د چشمہ

اُچھروائیں یک اشارہ قتل عام اوس
 پریشان تر اوس بر سر کلالہ
 تمٹیک حلقہ بخلق خلق زنجیر
 شکار سہل تھہ داس چھ عنقا
 بدفحش بر زمرہ اوس کنفل
 توان اوس جان شقاق دار دار
 کر تر بل زن کران اوس چھکے چھکے
 بن نہ لال الم تم مولہ وڈی
 مسلسل عاشق کیت دام جان کن
 پسنبیل زار گو چترتی خریدار
 ننن آثار تھہ فرخندہ بختک
 کہ لاب یثہ آسہ وقت صبح تازہ
 ز جلوہ اوس نیران نابہ وڑک
 تہ یتیم وچہ کلمہ لا حول تھر پور
 سرافرازن کرن در خاک پامال

اُچھن ہند کار صیانتہ دمام اوس
 جھنڈہ دستہ زن مشکین گلالہ
 رشکن دار اوس گیسوتے گرہ گیر
 بسر تم زلف سرکش پیس برپا
 چو مارنیش زن بر ناب سنبل
 فروزال اوس گوشن گوشوار
 دو تھال اوس نور گوشن موختہ جھکے
 گنن فیروزہ ددر اوس الہ وڈی
 بلہ دن اوس کر پتر زار و انگن
 تھون بر فرق سر طاقین زر کار
 حیرچہ وڈنہ جب لہ اوس موختک
 سورخ یڑگوس سورخ ازنگ غازہ
 پتر زلون حور بہتہ زن نور مشعل
 جمال از مہر دہاتس گو سہٹھا ڈور
 گنند بہتہ اوس رخسارک بیاہ حال

۱۔ تہ شعر مجنہ قلمی نسخہ منثر۔

خُزْشِ حُسْنِ کس تینتہ اوس دَربان
 روحِ نیکِ حلقہٴ پنی شونِ کیاہ
 عقیقِ آبِ دارِ اُسس لبِ سُرخ
 سنیرِ اُسس مودِ در زنجِداں
 گوہرِ حلقہٴ بندِ اُسس مَرُقع
 طَکسِ لُکسِ دیکس پیٹہ نذرِ برسان
 رُحینِ سیلِ ناکِ مرفارِیدِ مالہ
 روہِ پُرسوہِ کزِ پوستینِ کرپنِ بند
 گوڈنِ پازیبِ زرِ شرفِ دارِ حلال
 سمنِ سروِ اُسرِ قامتِ گوسِ رعنا
 پُریِ روحِ کیاہ سپرِ ماہِ پیکرِ لہٰزَن
 شکرِ لبِ نازنینِ صاحبِ تمہرا
 لُزِکھِ پارتہٴ بسااں درِ ثناری
 حُشَم تے سُلطنتِ بہتہٴ آپِ بحرِین
 پُوربِ ترکاہِ سیاہِ دلِ نامہربان
 تیشہٴ زونے پچسِ سیتہٴ مالہٴ برہا
 زِ مہِختہٴ مالہٴ خندسِ کمِ سیتہٴ نیرِغ
 بلورِکِ کاسہٴ زنِ پُرِ آبِ حیوان
 کرُتہٴ زنِ طورِکے نوڑوکِ ملع
 ملکِ تہٴ کُنِ دُچھتہٴ ازِ دورِ ترسان
 ستارِ دُیتِ کرُتہٴ نورسِ قبلا
 برِقیمتِ ازِ قیاسِ عقلِ صدِ حشد
 گوٹنِ سیلِ پلے بوسسِ اسِ اقبال
 بجنتِ کورِ دُچھتِ مودِ تَمنا
 پترِ پوڈِ خوشِ پوڈِ پوڈِ تھراہِ زن
 کیندِ شوہِ پوسِ شیرِ کُنہراہ
 عمالے پیٹہٴ کرُکھِ گوہرِ نشاری
 دُشَن مودِ ہرِ چمکنِ باقرۃ العین

۱۔ اگس قلمی شخص مشرُف پُرسوہٴ پترِ پوڈِ تھراہِ زن

روہِ پُرسوہِ کزِ پوستینِ کرپنِ پُرسوہٴ پترِ پوڈِ تھراہِ زن

پدر مادر تَشَنَدِ معصوم شاه ہم
 دیوان نزدیکہ بحرین و اتری فی الغور
 یکین با فوج لشکر اُس باہم
 سین بوز تھ سہ غوغا ہر طرف شور
 چھ آہر نوش لب شہس اندر واڑ
 میان خمیہ مشہور شہ زاو
 بہ نرمی دست بستہ لب گشادہ
 نثارِ مزد پا کورنس زر دسہم
 تَشَوہ ہمتہ سہ پایہ برو شہ ہمتہ دراو
 بہ اخلاص و ادب رُود اپستادہ
 عذر خاہی سبھا کورنس بہ تا ظلم

عجب ملر کن معصوم شہس ستر ملاقات

عجب ملک آو نشہ معصوم شاہس
 سہ غم خاوری تہنہز بوز تھ سہ مفتون
 قَدَم بوسی کین تَس خار غاہس
 سین شرمندہ احسان منون
 تے ہلر دوتھ مئے سو ممت عشقے زر
 فدا سر میون ہنرے غم گارہ
 کوڑکھ باہم نشاطلہ انبساطاہ
 شہس تابص مست جام و آواز
 عجب ملک آو نشہ معصوم شاہس
 سہ غم خاوری تہنہز بوز تھ سہ مفتون
 دعا کورنس کھن رن کل ترو کورنس سر
 مدامیونے کوڑ تھ تے دوستدارہ
 بخوابی التفاتاہ اختلافاہ!
 دوسہس تاشب بہ عشرت اُس دسہ

عجب کس تہ نوش لبرچہ لکھن

سحرگاہ دراز خورشید جہاں تاب
 عروسانہ ز خانہ آو تو شن
 قوی امید گے شیدا دہ شوے
 سپاہ سالار سپن گو بر بزمین
 سیمے تھر بندہ دُور اُترا تہ لشکر
 شہر یارانہ پائر کھ ماہرا زہ
 فلک رو پورس خوش رنگ رخشاہ
 سواری دراپہ تس اُتک اُتک جو انجم
 خراماں باکمال ناز و ساز آئے
 ز دیا اوس کو دمت فرش زکُش
 بسند نوشہس کثر شیر بر جاے
 سوالی پٹھر بر مفرش بہ عزت ا
 لباس زر گشت نہ بر قصہ بہتاب
 زمین گئیہ تا فلک از نور روشن
 ز کھکھ آہینہ پان دُور پہ کھ
 کرن بخشش ضیانت اہل بزمین
 ز گوہر پائے تا سر بستہ زیور
 ز دُور پر حلقہ زن گو سرو تازہ
 سواراہ تس سپن خورشید رخشاہ
 گہتر تم دُور نور او گم !
 بہ برج بدر انجم پیش ہتھ آئے
 بد ذیاسو رگہ زن امت مفرش
 گنڈتہ گل حور و علماں اُس پر پاے
 کھر کھ مجلس بہ صحبت رشک جنت

لہ آگس نفس سنز چہ بہ مصر پیمہ آہ طر
 بہ برج بدر انجم شمس ہتھ ڈال

انبیکہ در خواست زرد باغدر عوای
 بہشتیہ اُمید زن اُڑہتی نوز
 چنیکہ شر بڑ زرقند و شہد شہرین
 اوٹن در دورا دور عیش باقی
 ز غم یکبار گئے چوں شیشہ خالی
 اوٹنکہ سازندہ خوش آواز با ساز
 صدائے ارغنون بالکل شکر ریز
 کھوان اُد گوش پیمچی اوس دستی
 تہ دلشہ نہٹ اذن سیتار تارن
 دوپن تس نے نوازس نے شکر بار
 سپز گئے شاد غم زد دکھ نہ حاشا
 دوٹھن گئے در حسینی گربشہناز
 موافق بار ہادی کمر زمر راست
 کوڑکھ لایت برابر زن موافق
 سپن مسرور بے انداز گو شاد
 بمحفل مسنگ ناؤن نام قاضی
 عطارد اس بہر دست بوسی

ضیافت لے رنگارنگ شاہی
 مکلف اسپنٹیکر گوئے گوئے !
 کھنیکہ نیابتر لذت چرب رنگین
 مراعی ہائے ہیئتہ ناز و ساقی
 مسہ چھوٹ سپز مس چہتہ سوا لی
 موافق گوکھ ناگاہ بخت ناساز
 ہم وزیر اوس سازک ناز آمیز
 گران سینہ ساز در آواز مستی
 ربالس اوس گاہے تار چارن
 لکام جاں نوائے شکر بار
 نوائے چنگ بوڑتھ بے فاشاہ
 دوائے درد دل لحن نواساز
 عراقس سپز اُسکھ گاہ دو گاہ راست
 خلاف پردہ سونبر اُوکھ مطابقی
 شہ شہ مشہور دلشہ روتے داماد
 بصورت ہم بسیرت گوکھ راضی !
 لیکن ہیئت قاضی خوشخط عوی

نکاحِ سیم بر لئو کھن بزر آب
عجب تر زر کورن بستہ بیاب
قرآنِ مشتری بخش بزر ہرہ
بدامن لہ چھکھ زن ہار مہ ہرو
نکاحِ مہر و ماہس بیوٹھ پردن
عقد کوریکھ ہر سیم دن اکین
گہر پاشی بفرق نو عرو سال
ز ہر جانب سینہ از دست بوساں
بمضمونِ خاصہ موزوں آہ کیا جان
خوش الحان پریہ در کرد کر دہ دن

مہرینہ ہرازس چھ پرکیر ونہ وان

ماہر متہ چون چھم مارے موتیہ
دل گوم موتیہ میلکھن
زار بوز دل ون چھم ناروتیہ
دل گوم موتیہ میلکھن
کتہ چھک متہ بوہمے توتیہ
دتر چانہ پکنگ چھم تمن
میتہ نکھ توڑ کر کے بکھ تو
دل گوم موتیہ میلکھن
سوہ پٹند کر پٹ گوند پار تیرے کتے
سہنہ گوم کر مہکھ اداکھن
کنہ بوز ونہ دن کیاہ چھرتیہ
دل گوم موتیہ میلکھن
تے نہ سنے پتہ دتہ کے چھرتیہ
نستہ وری شہر دل تاتھ ڈولہمنا
میانہ حق تی اور لالہ لیکھتیہ
دل گوم موتیہ میلکھن
رہ پرتہ آتش چھم ہیو توتیہ
ہنہ ہنہ رینہ چھم سرتاپک

دل گوم موتیے میلکھنا	دُن کس اُنے لیس نہ دیکھتے
کڑا نہ بال دزائیں یاد چھنے	چاند کوکھ مائیں دُچھ کوکھ
دل گوم موتیے میلکھنا	زاد نہ کیا دس نہ پیش آہ میتے
پُر ناز قد چھے سرور عنا	دردانہ نورانہ بیتھ کو دیتے
دل گوم موتیے میلکھنا	پھور ناپہ نور قلم شری پانہ سویتے
رُپہ رُپہ لوگتہ بے پروا	بمہ خنجرن چانہ کورنم دویتے
دل گوم موتیے میلکھنا	مژ تیر رشت لائیم لوتے
بلکہ اکہ دیدار بہتہ پکھنا	کچ چانہ مقبول گوہر کویتے
دل گوم موتیے میلکھنا	بے تاب ہر آب چھے تریشہ ہوتے

دوئم غزل

چھم کزاد گل بنے ہاد دیدار	دور چھی دورن دردانہ آہ نے
چھم کزاد گل بنے ہاد دیدار	شری پانہ چھم چانہ کما مژ کل بنے
ہر جا پہ سرتازہ آہ سزار	پھل پورشن باغن دیت جوش دل بنے
چھم کزاد گل بنے ہاد دیدار	نارن شور و تھ آرن تہ کہ نے
دلہ دلہ پھلنے لگو گلزار	گلہ ٹوری شوبان منتر سنبدل نے

میل گڑھ بومبرس تہ یئیر زلہ نے
 لولہ کس باغس گل پیلہ پھلے نے
 غمہ صہ تہ ماتم ژلہ بلبلہ نے
 ہجر ادنس بمہ کمانہ چلے نے
 نشانہ تھوڑے دل کمانہ پھلے نے
 گولاب روئس چھے گہ ڈلہ نے
 کس انہ دھچس تاب دز دلہ نے
 دل تار کورنم اُمر کا کلہ نے
 کوت ژلہ تہ مارہ نال یس ولہ نے
 دلہ نے آئس جادی ہا لکھنے
 یئیرہ ددہ سون حل گڑھ مشکہ نے
 مس چھو لبہ کن تھاد دلہ نے
 بلہ کینتہ تیلہ کز اپہ منتر یس تلہ نے
 دہر دہر چانے غمہ چھس گلہ نے
 دہم داغ دھلہ کہ مرہمہ بلہ نے
 در پرد ژایا کس دھنم دلہ نے
 ادناد لکھنے منتر فاصلہ نے

ولہ ولہ پھلے لگر گلزار
 تیلہ بلہ میوئے دل بیمار
 چھم کزاد گلہ نے ہاؤ دیدار
 رنرہ تیر سیود آم زہر آب دار
 چھم کزاد گلہ نے ہاؤ دیدار
 شبنم بیٹہ ڈلہ بر گل نادر
 چھم کزاد گلہ نے ہاؤ دیدار
 چھے زلف مشکس سیاہ مار
 چھم کزاد گلہ نے ہاؤ دیدار
 ژلنس کزہ رنکہ چھم نہ وار
 چھم کزاد گلہ نے ہاؤ دیدار
 دہہہ نار ہوتنم ہی نا عار
 چھم کزاد گلہ نے ہاؤ دیدار
 نمہ پیٹہ ژمہ تانی گونڈانم نار
 چھم کزاد گلہ نے ہاؤ دیدار
 کر ترک ہر بر سپن یار
 چھم کزاد گلہ نے ہاؤ دیدار

مقبول داناہ رٹھ کا ملنے
دُنی دتھ وچھیں نوں دلدار
حال بوز لالین اتھ دُوں گھلنے
چھم کزاد گھلنے ہار دِ پدار

ترتیم غزل

لاؤں پتہ پتہ مائیں پان	گل مینا دُکس دُنہ تیں دلدار
لاؤں پتہ پتہ مائیں پان	دل چھم نہ دوان تَن بلہ تراں
دہ میانہ دِ لکے کھوت آسمان	بیل گم پُر زور آشورس تہ مار
لاؤں پتہ پتہ مائیں پان	تاب چھم نہ اشرے کے آب دہ مار
لکے پامہ کنبہ درنج چھم پوان	لہ کہ سوار گوشت چھم لہ کپڑاں
لاؤں پتہ پتہ مائیں پان	ہسکے کنبہ کورنم دار نادار
تَن سوار برہن چھم اومان	منصور ہندی یا طھر کھسہ نار
لاؤں پتہ پتہ مائیں پان	من نور تیں برہن سرہ یار
مے تر تیں کر سرقہ ربان	عشقہ دُر یاد کس دوس تار
لاؤں پتہ پتہ مائیں پان	کم ہمتیں غم ہر گونہ کار
دردانہ صدق مثنز تابان	صوڈرں مثنز بان سحر زخار
لاؤں پتہ پتہ مائیں پان	دو گھلو قصبہ لائے در شہار

بَلْبُلُ مُشْتَاقُ حُجَّهِ مَکَرِ اُسْ بَلْکَلُ مُشْغُولُ اَز دِلِ جَانِ
مَقْبُولُ اُمید دَارِ دِلِ اُسْ لَاسِ پَتِہ فَتِہِ مَاسِ پَانِ

عاشقِ عاشقِ سَند وِصل

شہانگہ تام مشغولِ سرور اُس دُرُنِ بَلْبُلِ صفتِ شہِ رودِ عود اُس
عجب مُلکِ ادسِ رُوژتہ انتظار اُس پیہیمِ کر آبِ دُھلکِ لولہِ نارس
دُنانِ کِیادِ نوشِ لبِ پینسِ دِلِ اُس زِ حالِ مَنِ خَبرِ ترسِ قاتلسِ اُس
خَبرِ اُسہِ تہِ تھونسِ پزارِ پوزِ بُو دُپھسِ نِ پانِ ساتھِ مارِ دودھِ بُو
بہِ مغربِ آفتابکِ عزمِ گوِ بَجرِ مِ مہنِ بامِ شتریِ ترتیبِ کرِ بَجرِ مِ
شبتاسِ اندرِ شہزادِ خوشِ ثاد کِرِ دِ بَیثرِ بَلْبُلُوِ لادِ بِنِ گلنِ کزاد
دُپھنِ گچرِ سوِ ماہِ درِ اضطرالِ اُس بہِ بُرجِ سعدِ پزارِ انِ آفتابِ اُس
بوقتِ فرخیِ باہمِ قُدرِ آلِ گوکھ بخوابیِ شیشہِ دھلکِ لولہِ اُسِ چوکھ
شہسِ گِیہِ ماہِ دُپھتِ اُچھِ سختِ غِیرِ رُٹنِ زنِ پوشِ درِ آغوشِ پیرِ
کشیدِ اولِ کلیدِ گنجِ مقصود بدشوارِ ایشِ آخرِ قُفلِ بکشد
دوِ تہنِ سینہِ گوہرِ شادیِ اِلہامِ اُس تَمناِ درِ اُسِ بُوڈِ سودِ سودِ اُسِ

س۔ تَمناِ درِ اوتسِ سودِ اُسِ سودِ اُسِ - (ن۔ م۔)

سمن غنچہ درین تنگ سخت سفتہ
 تمام شب بکام جان و دل اُس
 سحر شاداب دوتھ از بستر خاب
 لباس فاخرہ پاؤں کھ معطر
 مفرح گے ز جان و دل ز عشاق
 قصور اُس کھ بہن دُرین گوشت یو
 ز تشنہ لولہ نازن مدقہاہ زار
 بیک جا میلنؤ ڈومبر تے یئہ زل
 نیتہ گو بلبلس باگل ملقات
 نیتہ داصل سپد پردانہ باشع
 کہ داند اپن سعادت را بیان کرد
 دیکھ باہم دگر بوسہ بردہ خسار
 کران اُس اکھ اُس عشوہ کرشمہ
 ز ہر گمان اُس لایان اکھ اُس فیر
 بخوش طبعی کران لہو و لعب اُس
 سپہ کہ بہم بہستین گو شگفتہ
 بشغل کامیابی متغل اُس
 بجائے آب چھوڑکھ آب گلاب
 سپن زن مہر و مہ نور مُنور
 دُچھن ہر دم اُس اکھ اُس مشتاق
 اکی شبہ شمع عوض راحت تلکھ تیوت
 باب دمل تم شبہ لائے یز کال
 بفرست بیٹھو چھاؤکھ ہی تہ سول
 روا سپنس دس مطلب تہ حاجات
 ڈولس ٹوٹھ مہ ز سپنہ گوس دل جمع
 کہ داند اپن کرامت را عیاں کرد
 بوسہ سرد سپن عشقے نادر
 پھراں از ناز آں غماز چشمہ
 نمان بیتیہ بازگشت از راہ تدہیر
 کرباں آمیختہ شیر و رطب اُس

محبّت خیز عشق راز بادان
 بخوش خنده سخاوت بر زخم مرا
 دواں از سرخ گل آزار بلبل
 دُذ آسہ کس پترہ پادشاہت
 قرار جان دلک آرام او سکھ
 پتہ پتہ مختل راحت بہر کس
 فراک رہ ڈو لک گہ سز و سیراب
 یہ عاش دنار آخر دون کئے گو کہ
 تو کہ خوش عاقبت اقبال وصلک
 بہ صحبت اُس خرم بہرہ اندوز

نہ ناز آمیز ہا ہم ناز ہا دوان
 گڑھان از تیر غمزہ اُس دم
 چھا دستو رٹاں تم زلف کاکل
 بدیں گونہ کران تم اُس راحت
 میسر کام عیش و ہام او سکھ
 مقرر ہر شبس صبا چھ در پس
 دو یوتشہ لبو چھو وصل کے آب
 چہ غم یودوے گہ ڈو ڈو زرن پتو
 تنکھ میتر کال یودوے کال وصلک
 گڈا رکھ تیر بعشرت کینہہ تیانرہ

سپہ سالار چھ مشہور شہسخت ضیا دوان

کرن ترتیب شاہ ضیافت
 عجب ملک اوس تیر مومک شہ پہنچہ
 بہ عزت بیٹھ سرکرد سوالی
 مصفا چیکھ رتو اقام شربت

سپہ سالار شاہن پر لطافت
 اوزن مشہور شاہ سانس سپاہ پہنچہ
 مرتب مجلس گہ خامیہ عالی !
 ملوک کھیک کہ اوانہ نیامتہ

ز پُرس جامِ خود زریں قبح باد دلش چون نامِ دایم در فرج باد
 خلاص از خود دِلِ نیاخته سپنریام پُر از صہبا ہیتیکہ دُرِ ساقینِ جام
 نزارِ بکے جوشِ گہِ سُرست یکبار خرد مدہوش پہو، گو عشق بیدار
 اُدین سر نہم دُرست اُدکر اُسُرست اُدین گے اختیار و عقل از دست

معصوم شہنِ نازمست عاشقِ گزشتہ شہنِ تہہ ہندِ ملتھیر

شہِ معصوم از مجلسِ نوبرِ دزاو پے گردشِ گلستانِ اندرِ تراو
 بہ گلشنِ روزِ روشنِ پھنورِ تنہا کو رُنِ بلبلِ صفتِ سیرِ چین ہا
 صفا تھو د با صفا تر در نظرِ اس ز خوبیِ خوشِ نیا تھہ کُنِ گذرِ اس
 صفِ نکہ دوت بے خود نیم ہشیار کنو بوزنِ صدائے ساز و سیتار
 گیون بوزنِ ز آوازِ زنانہ حزینِ لحنو ترنم تے ترائے
 کنہنِ منہر بہتہ تہہ نازمست اس کرانِ خوشِ بو گلنِ دستِ بدست اس
 ینیس تِس کُنِ نظرِ پیپہ تِس ینیس کُن سونکہ دوشو ز دِلِ تا شہرِ عشقن
 تِس گو دِلِ بیکِ دپنِ گرفتار ینیس گہِ دیہہ جانِ محوِ دیدار
 ینیس گلِ رو بہ دِلِ گو پارِ پارہ تِس مانندِ بلبلِ خارِ خارہ
 ینیس گو خالِ دلشہ حالِ برہم تِس گئے بہم غمِ تم کا گلِ غم

تیس تیس سید اچھروال آپ زن تیر
 تیس بر مرود خا طر اہر نہ چشمو
 تیس تیس تیس دہن ہم محبت
 دہ شہزاد تیر عشق کاکر گوکھ !
 بہ مجلس شور و دہ تم آپ لار ان
 عجب طر کن پہلہ ہیوت سولہ ناؤن
 عرق چھو کنس نہ دزلس سر دہر بہتہ
 خلل مولوم تیس تیس گو نہ کینہہ تیس
 مریض عشق عشق مریض زدن
 او دن ہوش بچارہ بعد مدت
 نہ بر غم کینہہ دوا زہارے بر دایس
 حر لہانہ سہ چار زہانہ تیس بہو
 کورن تیس ستر گفت و گو نہ رہاب
 سخن دانی کرن دانش ورانہ
 بہ خدمت التماسا از اجازتہ
 سعادت مند شہزاد چھ متاز
 چھ شہ معصوم بہتر سار پے نش

تیس گے زلف کو ہندو نالی زنجیر
 تیس خونین جگر تہندو کرشمو
 تیس قامت تیس الف اجابت
 دہ پے بر زمین زیر و زبر گوکھ !
 دھک تیس بر سر لب و دہمت جان
 کو تیس پیٹہ کلمہ ہیوت تیس لہ ناؤن
 سہ ہوش آد نہ تیر گو اٹھک پتہ
 خطر جز عشق در دل گو نہ کینہہ تیس
 تمی تیر سید و ند اندر غرض زدن
 بگوش آہستہ دہ پیش از موت
 کرے دہ زرد آدہ عشق جا دس
 لگاہ پیش سپہ سالار شہ گو
 بخش گوی و خوشنوی کورن آب
 این پس مطلب کتہ دہ میانہ
 کرن چھمے بہ امید اجابتہ
 بدامادی بہ خدمت سرفراز
 شکوہ و ملک تیس ہم فہم دہ دانش

بخش تَس نازِ مستِ ماہِ پیکر
 لہِ کِٹِ ہِشِ مستِ نازِ سیمِ اندام
 پہنندین نہ بہ گفتنِ نیکِ اوصاف
 رُفائِ تمِ دُیْتِ دہِ شو فی نازِ نہیں
 تَرِ گُلبنِ دُفِ تھاؤنِ بُلبنِ دہن
 جزا ہر عملِ برحق چھ از حق
 نو زورِ آئیکہ بخوابیِ محنتِ پور
 لیکہ مزدِ قدمِ گنجِ سعادت
 پیاس کتریں اے بندہ پرور
 برآسج نامِ زدِ کرنِ سرافراز
 دہِ شو فی سینہ چھ بے کینہِ دلِ صاف
 زِ موکھتہ مالِ بخشِ دہنِ نگین
 تلکھ لذتِ بھوکھِ خاطرِ زوگھِ گردن
 تو صوصنِ نیکِ خواہنِ یمِ چھ صادق
 چھنہ راواں بدُنیا خیرِ دوستور
 عطا سپنکھ سو دولتِ بے ارادت

تریشوے یار چھ روخصتہ چھ گرنِ قدمِ تراوان

تریشوے کوکھ شو نلگمتِ بختِ بیدار
 تریشوے بُل گئے ترے گلِ ہیتہِ حسہِ دار
 بخشِ وقتی بچھا اکھ شتی ادا کوکھ
 تریشوے زنی گئے لشرہِ پادشاہن
 سہٹھا اسہ آد مالسِ ماجرہ ہند لول
 نو داین امرِ کردِ مان چھ برحق
 تریشوے گنجِ حسنِ در دستِ اکھ بے مار
 تریشوے طوطو نیکہ زپتہ ترے ہار
 پیدہ مادرِ دساں اثناءِ ریشِ پیوگہ
 نو تلکھ روخصتہ تمہن دہنِ قبلہ گاہ
 جگرِ پلوٹِ نیرِ دالِ بخرِ اسہ ہول
 کرنِ ایمانِ مالسِ ماجرہ چھ

چھ بڈ بڈش دولٹھا چھو پانہ مولوم
 اجازت گوتھ کرن اسہ بہرانی
 تمکو فرمودیکھ چھو پانہ مختار
 ولیکن سانی اولاد گرانی
 زہنہ پیٹھ بیتہ دھس تاسٹہ ہمیشہ
 پھیرو زیکہ ناملے لنہ چیز زانہ بدل
 دینکھ رخصتہ تمو پس کام و نکام
 نو ازش اٹھہ روس شالیتہ کرکھ
 کھسینو گرو، خلعت شامہ دیتھکھ
 قشورہ ستر دیتھکھ بے نہایت
 خزان لے پراز گنج و گوہر
 یکہ بکاتیہ کدکھ شہ کام رفتار
 لکھ بہر وہ بیون بیون درکاری
 ز خسرو ہتھہ ز شہرین و ز شہریر

ائی نش اسر تریشٹے نڈچہ محروم
 سہ حق نکھ والہ ہو در زندگانی
 کرن اسہ شوہر نہ اتھ جاپہ انکار
 سیٹھا رچھیکھ باعزاز تمانی
 چھ پروردہ گٹر ہم ناز و عیشہ
 رضائی سانی تھ اندرچہ حاصل
 کوڈکھ خیمہ بوقت نیک فرجام
 سیٹھا داد و دہس بالیتہ کرکھ
 مرصع قیمتی زانپانہ دیتھکھ
 گرانی تحفہ ملے آل ولایت
 دیکھ ہمراہ تنمن بازیست و فر
 جوان دزیں کمر اسکھ جلودل
 ستارہ زن پیکھ اندر اندر ساری
 وٹن پنہن دباتن کن کوڈکھ خیر

لہ۔ تیز رفتار

لہ۔ اکبر قلمی نسخہ چھ بہر بہریتہ آپ غ و تو بہرین جہان گل ہتر کھ تیز

عجب نر کن بہا و حشمت خویش پُری ہوتے راہ ترکستان بہترین پیش
 شہرِ معصوم ہم گنج و سپاہ ہوتے بہ شادی سے منجھب آو ماہ ہوتے
 دِدارِ یک دگر یار و دہ یو کور اچھو کور اوش تہو در داہ زن ہور
 برا سن ست نازاں پُری سے پنکن گے راہ ترکستان بچہ شمع سے

تریشوے جوہر چھ پن پن گہر و اتان

منارِ دل طے کران گے استہ استہ مقاسن داتر با بختِ نجستہ
 کوز کوکھ پاغام خطا سوز کوکھ طرباک بہ استقبال فوج و مال ہوتے دناک
 ملاقاتِ پدرِ خوش پاٹھر حاصل بنیو کوکھ از فضلِ حق بیہ مطلب دل
 سپاسِ حق ادا کور شہر یارو بہ بخشش نام تھو کوکھ کام کارو
 خراجِ ملک ترو کوکھ داد پڑو کوکھ گدا این بے نوا این ناد دو کوکھ
 پے سُکرانہ خرچ کوکھ مال تے دیار کر کوکھ ایں بندہ، مینہ بازار
 شہاد شادی یا نہ جشن عالی چراغان کر کوکھ گینہ خیالی
 غنی سپز گدا از گنج احوال پھوئی ز حال گے آسودہ اعمال
 بہ باقی زندگی مائیگی و تیکہ داد مثل در عاشقی ہتہ کن تھو کوکھ یاد

عشق مجاز بہ عشق حقیقی

نصیبہ یوڈ ز حق سپنکو کرامت و لیکن از طفیل استقامت
 اوکے بابت چھ قول راستبازی سہ لہہ آخر تر بے شک یس پر تھواری
 چھ و اماں عاقبت طائب بہ مطلوب بناں آخر چھ مجبوس وصل محبوب
 ٹیک یس اسہ مطلب تے تو لا تمیک تس بے گمان بخشن تو لا
 خصوصاً کینہ رستین سینہ چاکن چھ مرہم وعدہ وصلک دردناکن
 ز سوز عشق زان عشقہ بازی یمن لذت چھ در سوز و گدازی
 ژہ یوڈ بیدار چھیکھ دل سرد مرد ز خامی پوختہ کارن رٹھ مہ خوردہ
 انس آئینہ ماؤن کینہہ چھنہ سود جوڈ آتش دور خوشبو زاہ دیا سود
 دل بے درد چھے افسردہ مردہ بکار آئینہ کیاہ ز نگار خوردہ
 تگی پروانہ ہی شمعک وچن نور یس بر شعلہ در یکدم گزہاں سور
 ظہور یار زانی لبس زار یس از عشق گل توڑ مت دس خار
 مہ زاہ عاشق عشق ژہ انکار مجاز یا حقیقت اسن دہ اقرار
 و لیکن فرق بوز اسے مرد ہتیار مجازی زان گل حقیقت زان گلزار
 صدف گنزران مجاز از راہ ادراک کھٹھہ تھہ منز حقیقت گوہر پاک

غواصن از صدف مطلب چھ گوہر اثر تہ گوہرک صدف چھ جوہر
 جلا صدف میہ وہہ درد انسی ناز سوائے درطے دیدہ موکر باز
 مجازس ناو پل تھو دوت بزرگو تری امہ کد لریس سے بہرہ ورگو
 شمع پیٹھ رہروس روزن چھ نقصا سہ مشکل پانسی کرہ کار اسان
 مجازو کو حقیقت وچھ مہ اول لاک سپن بینائی صنعت صانعس ناک
 مجازی عکس در اصل حقیقت بود در معنی اہل طریقت
 اصل تر او تھ مو گڑھ عکس تھ نایل عکس ننو پاٹھو ناقص اصل کائل
 کمال عشق کر حاصل تھ اے دست جمال یار وچھ در مغربی پوست

مناجات بسوئے کبریا

الہی ما و مقبولس رہ دست پھر س دل از کجی لاگن سوئے راست
 دتس توفیق بر اعمال صلح ہدایت تری کرس یو دے چھ طالع
 عفو کر تھ تھ ساری عطا پاس نرس غفلت دتس دچن اچھن گاش
 خیالک پردہ از اکرام تھس برہنس خلعت و اکرام دتس

لے اکس نرس منز چھ پر معمریہ آہ ص جمال یار وچھ بے مغز در پوست

غمی کاس ز خود بزار کرتن غمی از دولت دیدار کرتن
 بحق سید عالم ۱ یتیم آن تره کرتس رت بخش نور ایمان
 پدر مادر کس مرحوم و مغفور تھوں تم ہستہ سہ از نار سقر دود
 گرفتاری نشہ دس رستگاری بہشتس زمانن ہستہ دوست ساری
 یہ امید از کرم آنتس ترہ انجام گنہگارن کنڑے رحمت ترہ چھہ عام
 خود ایا گام ضائع ٹاٹھو انفاس عزامت از مذمت ترے کنتھ اس
 پشیمان گوس اعمال بدو سستو بتادان پیوس افعال بدو سستو
 گنہگار راہ میہ ہیو چھنہ کاندہ بہ عالم زیادہ بدیہ چھسم از حد رڑر کم
 غریبی جرم و عصیاں چھس سراپا کورم یو بد بوڑم نہ کینہہ تر پڑا
 حلاوت خامشی ہنر راوہ راؤم بدن تے واہیاتن کن میہ تھووم
 کورم ناحق بنادان پان مشہور وزن ترھرٹ قدیم اصلا چھہ دستور
 مزہ نفس لوگم، بوڑن توگم نہ بجز عفت اما وہ فی چارہ چھنہ
 زبان دانی کریم، لوگم سخن باز یہ نیرتھ گو تر فیرتھ وہ فویا باز
 زانن منز میہ ہیو چھہ کاندہ نادان کورم بے وایر بے مایہ پن پان
 ضرر لوڑم نفع از دست تر دوم پنن لذت دلک از دست رووم
 پراگندہ گیم جمعیت دل تھووم بر مدق صادق نیت دل

وسیلہ آسِ ثے کن ہیتہ معظّم جناب شیخ حمزہ پیرِ عالم
مُناجاسِ قبولیتِ بخشم ! دِلِ اخلاص و جمیعتِ بخشم

پُوستِ شیخہ

سپنِ ختمِ سخنِ الحمد للہ پرلِ والینِ چھ سقِ لہِ لہ
گناہنِ مغفرتِ مگانِ زِ غفار پرلِ وقتہِ بحتِ ایں گنہگار
سنہ بہشتہ ^{۱۲۸۹} شہِ پیٹھِ شیتنِ برابر بہارسِ منزیرِ نسخہِ دوتِ تاسر
ترودہ ^{۱۳۲۴} شہدے ستودہ باکھ تیدا غزلِ ہیتہ آمِ ختمسِ تامِ تھویاد
غزلِ ابیاتِ اکھ ہیتہ ^{۱۲۴} ستودہ برابرِ تمہہ قصو شہدہ ^{۱۲۰۰} ترودہ
ترودہ داہِ ختمکو علاوہ تھہ شمارس لہہ گنزرِ تھہ تھویمِ ہیتہ موختہ ہارس
نہ اوسمِ علمِ نے طبعسِ نکوئی چھوئے جراتِ کورمِ در شمر کوئی
بخدمتِ عرضِ چھمِ مضمونِ شنایا ادا فہمنِ ارشیدنِ مردِ خاصن
بزرگانہ کُرنِ بوزِ تھہ غموشی کمالِ عیبِ دیشہ پردہ پوشی
رُٹنِ انگشتِ پتہ از حرفِ گیری صغیرسِ پٹھہ تھوئنِ حقِ کبیری
حسدِ کبتینِ بد اندیشینِ پر گمیز نزِ کینہہ چھکِ ہر سینہ آتشِ تیز

ہوا خواہ من دوا دردِ دروس پیشکِ مرہمِ دیکھ زخمِ جنوس
 ہنرور مرد گنزدنِ عیبِ دارس رٹنِ گلدستہ پیمہ زنِ خارِ دارس
 گزیدہ چکھ نہ دلِ طول از باعثِ طول بر پیشِ حق چہ ردِ خلقِ مقبول
 (اند)

۱۷ عبدالاحد آزاد نے چہ لیکھت زہ اکسن قلمی نسخ من چہ پر مصرعہ پر اکبر کا
 "سنہ بہشتہ شہ پیمہ شیشٹن برابر" ۱۲۶۶ء سنہ چہ لیکھان زہ پیمہ ۷ سنہ چہ صحی۔
 مگر یہ پیمہ نسخہ وچو تم من چہ صاف پامٹو ۱۲۸۶ء سنہ بہشتہ شہ پیمہ شیشٹن برابر
 تفصیل چہ دیباچس منز اکبر۔ (محمد یوسف ٹینگ)

جموں اینڈ کشمیر کی ڈی آف کلچر اینڈ لینگویجز سیرنگ پور